

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को वार्षिक प्रतिवेदन

नेपाल राष्ट्र बैंक

कात्तिक २०७८

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को
वार्षिक प्रतिवेदन

नेपाल राष्ट्र बैंक

प्रकाशक

नेपाल राष्ट्र बैंक

आर्थिक अनुसन्धान विभाग

विषय सूची

कार्यकारी सारांश

i

भाग १

समष्टिगत आर्थिक स्थिति तथा वित्तीय अवस्था

विश्व आर्थिक स्थिति तथा परिदृश्य	१
नेपालको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति	१
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	१
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत संरचना	२
कृषि	२
उद्योग	२
सेवा	२
बचत तथा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय	३
मुद्रास्फीति र तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	३
उपभोक्ता मुद्रास्फीति	३
नेपाल र भारतबीचको उपभोक्ता मुद्रास्फीति अन्तर	४
थोक मुद्रास्फीति	४
राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	४
वाह्य क्षेत्र	४
वैदेशिक व्यापार	४
चालु खाता तथा समग्र शोधनान्तर स्थिति	६
विदेशी विनिमय संचिति	६
सञ्चित पर्याप्तता सूचक	६
वैदेशिक सम्पत्ति तथा दायित्व स्थिति	७
विनिमय दर प्रवृत्ति	७
निर्यात-आयात मूल्य सूचकाङ्क	७
सरकारी वित्त स्थिति	७
सरकारी राजस्व	७
सरकारी खर्च	८
प्रदेश वित्त स्थिति	९
राजस्व सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था	९
करका दरहरू	११
सार्वजनिक संस्थानहरूको स्थिति	१२
मौद्रिक तथा वित्तीय स्थिति	१३
मौद्रिक स्थिति	१३
अन्तर-बैंक कारोबार र स्थायी तरलता सुविधा उपयोगको स्थिति	१३
तरलता व्यवस्थापन	१४
विदेशी विनिमय कारोबार	१४
अल्पकालीन ब्याजदर	१५
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको स्थिति	१५
वाणिज्य बैंक	१५
विकास बैंक	१६
वित्त कम्पनी	१६

लघुवित्त वित्तीय संस्था	१६
बीमा कम्पनी	१६
कर्मचारी सञ्चय कोष	१७
नागरिक लगानी कोष	१७
हुलाक बचत बैंक	१७
निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	१७
कर्जा सूचना केन्द्र लिमिटेड	१८
वित्तीय संरचना	१८
वित्तीय विस्तार	१९
धितोपत्र बजार	१९

तालिका सूची

तालिका १.१	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक, द्वितीय र तृतीय क्षेत्रको अंश (प्रचलित मूल्यमा)	२
तालिका १.२	कुल खर्चयोग्य आय (प्रचलित मूल्यमा)	३
तालिका १.३	सञ्चित पर्याप्तता परिसूचकहरू	६
तालिका १.४	विनिमय दर प्रवृत्ति	७
तालिका १.५	सरकारी वित्त परिसूचकहरू	७
तालिका १.६	सरकारी ऋणको स्थिति	९
तालिका १.७	करका दरहरू	११
तालिका १.८	सार्वजनिक संस्थानहरूको अवस्था	१२
तालिका १.९	अन्तर-बैंक कारोबार र स्थायी तरलता सुविधा उपयोग	१४
तालिका १.१०	विदेशी विनिमय कारोबार स्थिति	१४
तालिका १.११	वाणिज्य बैंकहरूको व्याजदर	१५
तालिका १.१२	हुलाक बचत बैंकको कारोबार विवरण	१७
तालिका १.१३	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषको कारोबार विवरण	१७
तालिका १.१४	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या	१८

चार्ट सूची

चार्ट १.१	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर (आधारभूत मूल्यमा)	१
चार्ट १.२	क्षेत्रगत आर्थिक वृद्धिदर	२
चार्ट १.३	वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति	३
चार्ट १.४	वार्षिक औसत थोक मुद्रास्फीति	४
चार्ट १.५	निर्यात आयात मूल्य सूचकाङ्क	७
चार्ट १.६	आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को राजस्व परिचालनको संरचना	८
चार्ट १.७	सरकारी खर्चको संरचना (आर्थिक वर्ष २०७७/७८)	८
चार्ट १.८	नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना २०७८ असार मसान्त	१८
चार्ट १.९	शेयर बजार परिसूचक-नेप्सेको प्रवृत्ति	१९

भाग १ तालिकाहरू

तालिका १	विश्वको आर्थिक वृद्धि, मूल्य तथा व्यापार	२०
तालिका २	समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरू	२१
तालिका ३	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत वृद्धिदर (२०६७/६८ को मूल्यमा)	२२
तालिका ४	प्रादेशिक वृद्धि दर तथा अंश	२२
तालिका ५	राष्ट्रिय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क	२३
तालिका ६	राष्ट्रिय थोक मूल्य सूचकाङ्क	२४
तालिका ७	राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	२५

तालिका ८	नेपाल र भारतको उपभोक्ता मुद्रास्फीति	२६
तालिका ९	वैदेशिक व्यापार स्थिति	२७
तालिका १०	भारततर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	२८
तालिका ११	भारतबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	२९
तालिका १२	चीनतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३०
तालिका १३	चीनबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३१
तालिका १४	अन्य मुलुकतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३२
तालिका १५	अन्य मुलुकबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३३
तालिका १६	शोधनान्तर स्थिति	३४
तालिका १७	विदेशी विनिमय संचिति	३५
तालिका १८	वैदेशिक सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	३६
तालिका १९	सरकारको वित्त स्थिति	३७
तालिका २०	नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण	३८
तालिका २१	मौद्रिक सर्वेक्षण	३९
तालिका २२	केन्द्रीय बैंक सर्वेक्षण	४०
तालिका २३	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	४१
तालिका २४	वाणिज्य बैंकहरूको सम्पत्ति तथा दायित्वको विवरण	४२
तालिका २५	विकास बैंकहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	४३
तालिका २६	वित्त कम्पनीहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	४४
तालिका २७	वाणिज्य बैंकहरूको लगानीमा रहेको कर्जाको क्षेत्रगत विवरण	४५
तालिका २८	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई नेपाल राष्ट्र बैंकबाट उपलब्ध गराइएको पुनरकर्जाको बक्यौता विवरण	४५
तालिका २९	लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	४६
तालिका ३०	बीमा कम्पनीहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	४६
तालिका ३१	कर्मचारी संचयकोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	४७
तालिका ३२	नागरिक लगानी कोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	४७
तालिका ३३	नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना	४८
तालिका ३४	शेयर बजार परिसूचक	४८
तालिका ३५	नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडमा सूचीकृत भएका धितोपत्रहरू	४९
तालिका ३६	सूचीकृत कम्पनीहरू र बजार पूँजीकरणको स्थिति	४९

भाग १ अनुसूची

अनुसूची १.१ : वित्तीय कारोबार गर्न स्वीकृति प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको नामावली	५०
--	----

भाग २
नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारबाही

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को मौद्रिक नीति	५७
उद्देश्य तथा लक्ष्यहरू	५७
मौद्रिक नीतिको अन्तरिम तथा संचालन लक्ष्य	५८
मौद्रिक नीतिका उपकरणहरू	५८
अर्थतन्त्रका पुनरुत्थानका लागि गरिएका व्यवस्थाहरू	५८
राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन	६०
निष्कासन तथा व्यवस्थापन	६०
ट्रेजरी बिल्लस	६०
विकास ऋणपत्र	६१
नागरिक बचतपत्र/वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	६१
खुद आन्तरिक ऋण परिचालन	६१
भुक्तानी गर्न बाँकी नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व	६२
नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेको सरकारी ऋणपत्र	६२
वित्तीय क्षेत्र सुधार, वित्तीय पहुँच विस्तार तथा नियमन	६४
वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि	६४
ऋणपत्र निष्काशनार्थ स्वीकृति	६५
गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्ति	६५
पुनरकर्जा, सहूलियतपूर्ण कर्जा तथा विपन्न वर्ग कर्जा	६५
गुनासो व्यवस्थापन	६६
मार्जिन कारोबारका लागि कर्जा प्रदान	६६
बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	६७
बैंक सुपरिवेक्षण	६७
विकास बैंक सुपरिवेक्षण	६८
वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण	७०
लघुवित्त वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	७१
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन	७२
नियमन तथा निरीक्षण	७२
विदेशी लगानी सहजीकरण	७२
सटही व्यवस्थापन	७२
सञ्चिति व्यवस्थापन	७३
स्रोत व्यवस्थापन	७३
विविध	७३
भुक्तानी प्रणाली	७४
सूचना प्रविधि	७६
मुद्रा व्यवस्थापन	७७
जनशक्ति व्यवस्थापन	७९
विविध	८१
बजेट व्यवस्थापन, संस्थागत जोखिम न्यूनीकरण तथा रणनीतिक योजना	८१
वित्तीय जानकारी इकाई	८२

कानून तथा बहस/पैरवी	८३
आन्तरिक लेखापरीक्षण	८३
सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन	८४
बैंकिङ कारोबार	८६
सञ्चालक समितिको बैठक	८८
वैदेशिक सहायता समन्वय	८८
तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, भ्रमण तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम	८८
अध्ययन अनुसन्धान सम्बन्धी कार्यहरू	८९
प्रदेशस्थित कार्यालयहरूका प्रमुख गतिविधिहरू	८९

तालिका सूची

तालिका २.१	मुद्रास्फीति तथा शोधनान्तर बचत	५७
तालिका २.२	मुद्राप्रदाय तथा आन्तरिक कर्जा	५८
तालिका २.३	बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपात र वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशतमा)	५८
तालिका २.४	ट्रेजरी बिलको नयाँ निष्काशन	६०
तालिका २.५	विकास ऋणपत्र निष्काशन	६१
तालिका २.६	कुल तिर्न बाँकी नागरिक बचतपत्र तथा वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	६१
तालिका २.७	खुद आन्तरिक ऋण परिचालन	६२
तालिका २.८	नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व	६२
तालिका २.९	नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्रको विवरण	६३
तालिका २.१०	तरलता प्रशोधन	६३
तालिका २.११	तरलता प्रवाह	६४
तालिका २.१२	स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकका शाखा	६४
तालिका २.१३	बैंक तथा वित्तीय संस्थाका शाखा	६५
तालिका २.१४	एक-आपसमा गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्त भएका संस्थाहरू	६५
तालिका २.१५	वाणिज्य बैंकहरूका प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)	६८
तालिका २.१६	विकास बैंकहरूका प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)	६९
तालिका २.१७	वित्त कम्पनीहरूका प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)	७०
तालिका २.१८	लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूका प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)	७१
तालिका २.१९	विद्युतीय माध्यमबाट गरिने रकम भुक्तानी सीमा	७५
तालिका २.२०	आरटिजिएस प्रणालीमार्फत् भएको कारोबारको विवरण	७६
तालिका २.२१	नोट स्टक मौज्जात विवरण	७७
तालिका २.२२	आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा स्टकबाट निष्काशित नोटको विवरण	७७
तालिका २.२३	चलनचल्तीमा रहेको नोटको विवरण (२०७८ असार मसान्तसम्म)	७८
तालिका २.२४	आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा चलनचल्तीमा पठाउन अयोग्य नोटहरू जलान गरेको विवरण	७८
तालिका २.२५	पाँच वर्षको जनशक्ति सम्बन्धी विवरण	७९
तालिका २.२६	कार्यरत जनशक्ति सम्बन्धी विवरण	७९
तालिका २.२७	आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा भएको पदपूर्ति सम्बन्धी विवरण	८०
तालिका २.२८	पाँच वर्षको पदपूर्ति सम्बन्धी विवरण	८१
तालिका २.२९	आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा प्राप्त शंकास्पद कारोबार सम्बन्धी विवरण	८२
तालिका २.३०	मुद्दाको विवरण	८३
तालिका २.३१	भा. रु. कोषहरूको विमा	८७
तालिका २.३२	एजेन्सी बैंकहरूमा जम्मा गरिएको विदेशी मुद्राको विवरण	८७
तालिका २.३३	इसिसि तथा आइपिएस कार्यान्वयन अनुगमन विवरण	८८
तालिका २.३४	पदअनुसार अर्न्तराष्ट्रिय तालिम तथा कार्यक्रमहरूमा मनोनयनको विवरण	८८

भाग २ तालिकाहरू

तालिका १	चलनचलितमा रहेका विभिन्न दरका नोटहरू	९२
तालिका २	नोटको सुरक्षण	९२
तालिका ३	बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्रबाट संचालित तालिमहरू	९३
तालिका ४	वैदेशिक तालिम, सेमिनार, बैठक तथा गोष्ठीहरू	९४
तालिका ५	काठमाडौं उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरूबाट आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा भएको तोडा चलान एवम् विदेशी मुद्रा खरिद-बिक्री कारोबारको विवरण	९५

भाग २ अनुसूची

अनुसूची २.१	“क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएका निर्देशनहरू	९६
अनुसूची २.२	समष्टिगत निरीक्षण गरिएका वाणिज्य बैंकहरू	१०३
अनुसूची २.३	समष्टिगत निरीक्षण गरिएका विकास बैंकहरू	१०३
अनुसूची २.४	समष्टिगत निरीक्षण गरिएका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू	१०४
अनुसूची २.५	बजार निर्माताको इजाजतप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू	१०४
अनुसूची २.६	वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको बिक्री एजेण्टको कार्य गर्न इजाजतप्राप्त संस्थाहरू	१०५
अनुसूची २.७	संचालक समिति	१०५
अनुसूची २.८	विशिष्ट श्रेणी र प्रथम श्रेणी अधिकृतहरूको नामावली	१०६

भाग ३

नेपाल राष्ट्र बैंकको वित्तीय अवस्थाको विवरण

सम्पत्ति तथा दायित्व	१०९
आय विवरण	११०
वित्तीय अवस्थाको विवरण	१११

कार्यकारी सारांश

१. कोभिड-१९ संक्रमणको कारण संकुचनमा गएको विश्व अर्थतन्त्रको पुनरुत्थानमा खोपको उपलब्धताले मुख्य भूमिका खेल्ने देखिएको छ। अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष (IMF) द्वारा २०२१ अक्टोबरमा प्रकाशित World Economic Outlook अनुसार सन् २०१९ मा विश्वको आर्थिक वृद्धिदर २.८ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२० मा ३.१ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेको छ। सन् २०२१ मा यस्तो वृद्धिदर ५.९ प्रतिशत रहने र सन् २०२२ मा ४.९ प्रतिशत पुग्ने मुद्राकोषको प्रक्षेपण रहेको छ।
२. अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोषका अनुसार सन् २०२१ मा विकसित देशहरूको आर्थिक वृद्धिदर ५.२ प्रतिशतले, उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूको ६.४ प्रतिशतले र उदीयमान तथा विकासोन्मुख एशियाली देशहरूको आर्थिक वृद्धिदर ७.२ प्रतिशतले धनात्मक हुने प्रक्षेपण छ। सन् २०२१ मा छिमेकी राष्ट्र भारत र चीनको आर्थिक क्रमशः ९.५ प्रतिशत तथा ८.० प्रतिशतले विस्तार हुने कोषको प्रक्षेपण छ।
३. सन् २०२१ मा विकसित देशहरूमा २.८ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूमा ५.५ प्रतिशत मुद्रास्फीति रहने अनुमान छ। सन् २०२० मा विकसित देशहरूमा ०.७ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूमा ५.१ प्रतिशत मुद्रास्फीति रहेको थियो।
४. केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागका अनुसार आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा नेपालको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर आधारभूत मूल्यमा ३.९८ प्रतिशत र उत्पादकको मूल्यमा ४.०१ प्रतिशतले धनात्मक रहेको प्रारम्भिक अनुमान छ। समीक्षा वर्षमा कृषि क्षेत्रको उत्पादन २.६४ प्रतिशतले वृद्धि भएको र गैर-कृषि क्षेत्रको उत्पादन ४.५७ प्रतिशतले विस्तार भएको अनुमान गरिएको छ। यद्यपि, चौथो त्रयमासमा भएको संक्रमणको दोस्रो लहरले गर्दा यो वृद्धिदर कायम हुन चुनौतीपूर्ण देखिएको छ।
५. आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ३.६ प्रतिशत रहेको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति ६.१५ प्रतिशत रहेको थियो। समीक्षा वर्षमा खाद्य तथा पेय पदार्थ समूह र गैर-खाद्य तथा सेवा समूहको औसत मुद्रास्फीति क्रमशः ५ प्रतिशत र २.५१ प्रतिशत रहेको छ।
६. आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा कुल वस्तु निर्यात ४४.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १४१ अर्ब १२ करोड र कुल वस्तु आयात २८.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १५३९ अर्ब ८४ करोड रहेको छ। समीक्षा वर्षमा कुल वस्तु व्यापार घाटा रु. १३९८ अर्ब ७१ करोड कायम भएको छ, जुन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ३२.८ प्रतिशत हो।
७. आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा चालु खाता रु. ३३३ अर्ब ६७ करोडले घाटामा र शोधनान्तर स्थिति रु. १ अर्ब २३ करोडले बचतमा रहेको छ। २०७८ असार मसान्तमा कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति रु. १३९९ अर्ब ३ करोड कायम भएको छ। बैंकिङ्ग क्षेत्रको विदेशी विनिमय सञ्चिति अमेरिकी डलरमा ११ अर्ब ७५ करोड रहेको छ।
८. आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा नेपाल सरकारको अन्य प्राप्त समेत गरी रु. ९७८ अर्ब ७४ करोड राजस्व संकलन भएको छ भने कुल सरकारी खर्च रु. ११८० अर्ब ९५ करोड रहेको छ।
९. आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा विस्तृत मुद्राप्रदाय २१.८ प्रतिशतले र संकुचित मुद्राप्रदाय २२.६ प्रतिशतले बढेको छ। त्यसैगरी, कुल आन्तरिक कर्जा २६.८ प्रतिशतले तथा मौद्रिक क्षेत्रको निजी क्षेत्रमाथिको दावी २६.३ प्रतिशतले बढेको छ। साथै, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप २१.४ प्रतिशतले र ती संस्थाहरूबाट निजीक्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा २७.३ प्रतिशतले बढेको छ।
१०. आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा खुलाबजार कारोबारका विभिन्न उपकरणहरूमार्फत कुल रु. ३०३ अर्ब २९ करोड तरलता प्रशोचन गरिएको छ भने कुल रु. ६७ अर्ब ९४ करोड तरलता प्रवाह गरिएको छ। समीक्षा वर्षमा रु. ३७० अर्ब ३४ करोडको स्थायी तरलता सुविधा उपयोग भएको छ।
११. २०७८ असारमा वाणिज्य बैंकहरूको कर्जा तथा निक्षेपको भारित औसत ब्याजदर क्रमशः ८.४३ प्रतिशत र ४.६५ प्रतिशत रहेको छ। त्यसैगरी, वाणिज्य बैंकहरूको अन्तरबैंक ब्याजदर २०७८ असारमा ४.१२ प्रतिशत रहेको छ भने बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको अन्तर बैंक ब्याजदर ४.१४ प्रतिशत रहेको छ।
१२. आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा वाणिज्य बैंकहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व २३.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५३९२ अर्ब ५३ करोड, विकास बैंकहरूको २५.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५१८ अर्ब ३४ करोड र वित्त कम्पनीहरूको १.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १२६ अर्ब २ करोड कायम भएको छ। त्यसैगरी, लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व ३७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४४५ अर्ब ५० करोड कायम भएको छ।
१३. यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या २०७८ असार मसान्तमा १३३ रहेको छ। यसमध्ये २७ वाणिज्य बैंक, १८ विकास बैंक, १७ वित्तकम्पनी, ७० लघुवित्त संस्था र १ पूर्वाधार विकास बैंक रहेका छन्।

१४. निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषले २०७८ असार मसान्तसम्ममा रु. १४१ अर्ब कर्जा र रु. ८११ अर्ब ६२ करोड निक्षेप सुरक्षण गरेको छ ।
१५. कर्जा सूचना केन्द्रबाट आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा २७ वाणिज्य बैंक, १८ विकास बैंक, १७ वित्तकम्पनी र ७० लघुवित्त वित्तीय संस्थाले जम्मा ५२ लाख ८४ हजार ३६१ कर्जाको सूचना माग गरेका थिए । उक्त केन्द्रमा २०७७ असार मसान्तसम्ममा कालो सूचीमा सूचीकृत ऋणीहरूको संख्या १२,२९१ रहेकोमा २०७८ असार मसान्तसम्ममा यस्तो संख्या १६,९८७ पुगेको छ ।
१६. २०७८ असार मसान्तमा नेप्से सूचकाङ्क २८८३.४ विन्दुमा पुगेको छ भने बजार पुँजीकरण रु. ४०१० अर्ब ९६ करोड कायम भएको छ । बजार पुँजीकरणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ९४ प्रतिशत रहेको छ ।
१७. समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम गर्दै सरकारको लक्षित आर्थिक वृद्धिलाई सहयोग पुऱ्याउन एवम् नेपाल सरकारको बजेटमा उल्लिखित नीति तथा कार्यक्रमहरूसँग समेत तादात्म्यता हुने गरी यस बैंकले आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को मौद्रिक नीति २०७७ साउन २ गते सार्वजनिक गरेको थियो ।
१८. कोभिड-१९ को कारण शिथिल भएको अर्थतन्त्रमा समष्टिगत आन्तरिक माग अभिवृद्धि गर्ने, माग पक्षबाट मुद्रास्फीति तथा बाह्य क्षेत्र स्थायित्वमा प्रतिकूल प्रभाव पर्न नदिन उपयुक्त मौद्रिक तथा तरलता व्यवस्थापन गर्ने, लक्षित आर्थिक वृद्धिदरलाई सहजीकरण गर्न रोजगारी प्रवर्द्धन र उद्यमशीलता विकास गर्ने, विद्युतीय भुक्तानीलाई प्राथमिकता दिँदै डिजिटल अर्थतन्त्रको निर्माणमा जोड दिने र पुनरकर्जा तथा प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्र कर्जा मार्फत उत्पादनमुलक क्षेत्रमा वित्तीय साधन परिचालन गर्ने मौद्रिक नीतिका प्रमुख उद्देश्य रहेका थिए ।
१९. आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ७ प्रतिशत भित्र कायम राख्ने मौद्रिक नीतिको लक्ष्य रहेको थियो । यसका अतिरिक्त कम्तिमा ७ महिनाको वस्तु तथा सेवाको आयात धान्न पर्याप्त हुने विदेशी विनिमय सञ्चालन कायम गर्ने तथा ७ प्रतिशतको लक्षित आर्थिक वृद्धिलाई सहयोग पुऱ्याउन आवश्यक मौद्रिक तरलता व्यवस्थापन गर्ने लक्ष्य मौद्रिक नीतिको रहेको थियो ।
२०. कोभिड १९ को असरलाई मध्यनजर गरी २०७६ चैत १६ मा ३ प्रतिशत कायम गरिएको बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपातलाई यथावत् राखियो । त्यसैगरी, वैधानिक तरलता अनुपात वाणिज्य बैंकहरूका लागि १० प्रतिशत, विकास बैंकका लागि ८ प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूका लागि ७ प्रतिशत कायम गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइएको थियो । अन्तिम ऋणदाता सुविधा तथा सुरक्षणपत्रहरूको डिफ्फाउण्ट गर्ने प्रयोजनको लागि प्रयोग गरिने बैंकदरलाई ५ प्रतिशतमा यथावत कायम गरिएको थियो ।
२१. बैकिङ्ग क्षेत्रको तरलतामा हुने उतार चढावलाई न्यूनीकरण गर्दै व्याजदर स्थायित्व कायम गर्ने र मौद्रिक व्यवस्थापनलाई आधुनिकीकरण गर्ने उद्देश्यले यस बैंकद्वारा व्याजदर करिडोरको तल्लो सीमा १ प्रतिशत, माथिल्लो सीमा ५ प्रतिशत र नीतिगत दरको रूपमा रहेको दुई हप्ता अवधिको रिपो दरलाई ३ प्रतिशतमा कायम गरिएको थियो ।
२२. वाणिज्य बैंकहरूले आफ्नो कुल कर्जाको न्यूनतम १० प्रतिशत कृषि क्षेत्रमा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई परिमार्जन गरी कुल कर्जाको २०७८ असार मसान्तसम्म न्यूनतम ११ प्रतिशत, २०७९ असार मसान्तसम्म १३ प्रतिशत र २०८० असार मसान्तसम्म १५ प्रतिशत कर्जा कृषि क्षेत्रमा र न्यूनतम १५ प्रतिशत कर्जा उर्जा र पर्यटन क्षेत्रमा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई परिमार्जन गरी २०७८ असार मसान्तसम्म कुल कर्जाको न्यूनतम ६ प्रतिशत, २०७९ असार मसान्तसम्म ७ प्रतिशत, २०८० असार मसान्तसम्म ९ प्रतिशत र २०८१ असार मसान्तसम्म १० प्रतिशत ऊर्जा क्षेत्रमा कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
२३. वाणिज्य बैंकहरूले कुल कर्जा लगानीको २०७८ असारसम्ममा न्यूनतम ११ प्रतिशत, २०७९ असारसम्ममा १२ प्रतिशत, २०८० असारसम्ममा १४ प्रतिशत र २०८१ असारसम्ममा १५ प्रतिशत लघु, घरेलु, साना तथा मझौला उद्यम क्षेत्रमा रु. १ करोड भन्दा कम रकमको कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
२४. कोभिड-१९ संक्रमणका कारण प्रभावित अर्थतन्त्र पुनरुत्थान गर्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको साधन प्रवाह अभिवृद्धि गर्न कर्जा स्रोत परिचालन अनुपात (CCD Ratio) को सीमा २०७८ असार मसान्तसम्मको लागि ८० प्रतिशतबाट वृद्धि गरी ८५ प्रतिशत कायम गरिएको थियो ।
२५. बैंक तथा वित्तीय संस्था एक आपसमा गाभ्ने वा गाभिने सम्बन्धी विनियमावली कार्यान्वयनमा आएपछि गाभ्ने/गाभिने (मर्जर) तथा प्राप्ति (एक्विजिशन) प्रक्रिया बमोजिम २०७८ असार मसान्तसम्म कुल २२९ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू एक आपसमा गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्ति प्रक्रियामा संलग्न भई ५८ संस्था कायम भएका छन् । समीक्षा वर्षमा मात्र “क”, “ख”, र “ग” वर्गका गरी ३३ संस्थाहरू एक आपसमा गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्ति प्रक्रियामा सहभागी भई १२ बैंक तथा वित्तीय संस्था कायम हुनपुगेका छन् । उक्त अवधिमा भएका जम्मा २० वटा गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्तिमध्ये गाभ्ने/गाभिनेतर्फ १० र प्राप्तितर्फ १० रहेका छन् ।

२६. वित्तीय संस्थाहरूको सञ्जाल विस्तारसँगै वित्तीय पहुँच बढ्दै गएको छ । सरकारको प्रत्येक स्थानीय तहमा कम्तीमा एउटा वाणिज्य बैंकको शाखा पुऱ्याउने लक्ष्यअनुरूप कुल ७५३ स्थानीय तह मध्ये २०७८ असार मसान्तमा ७५० स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकको उपस्थिति पुगेको छ । त्यसैगरी, २०७८ असार मसान्तसम्ममा “क” वर्गका ४७५३, “ख” वर्गका १०२३, “ग” वर्गका २२२ र “घ” वर्गका ४६८५ गरी बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको शाखा संख्या कुल १०,६८३ पुगेको छ । प्रति बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको शाखाबाट औसतमा करिब २,८४४ जनसंख्याले सेवा प्राप्त गर्न सक्ने देखिन्छ । साथै, शाखारहित बैंकिङ्ग सेवाको संख्या १,७०६ पुगेको छ ।
२७. २०७७ असार मसान्तसम्म विभिन्न दरका गरी रु. ५८८ अर्ब ६ करोड बराबरका नोटहरू चलनचल्तीमा रहेकोमा २०७८ असार मसान्तसम्ममा १६.२३ प्रतिशतले वृद्धि भई चलनचल्तीमा रहेका कुल नोट रु. ६८३ अर्ब ५० करोड बराबरका छन् ।
२८. २०७८ असार मसान्तमा बैंकमा प्रशासनतर्फ ९८६ र प्राविधिकतर्फ ७५ गरी कुल १०६१ जना कर्मचारीहरू कार्यरत रहेका छन् । कार्यरत कुल जनशक्तिमध्ये तहगत रूपमा अधिकृततर्फ ५२२, सहायकतर्फ ४४७ र श्रेणी विहीन कार्यालय सहयोगीतर्फ ९२ जना रहेका छन् ।
२९. वैशाख १२, २०७२ को विनाशकारी भूकम्पले क्षतिग्रस्त बालुवाटार र थापाथलीस्थित भवनहरू पुनर्निर्माण गर्न बैंक र नेपाल सरकार, शहरी विकास मन्त्रालय, केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई (भवन) बीच मिति २०७५/०३/२९ मा MOU सम्पन्न भएअनुसार स्वीकृत Master Plan, Drawing, Design बमोजिम थापाथलीस्थित भवनहरू पुनर्निर्माण गर्न निर्माण व्यवसायी BILIL-Contech JV Naxal Kathmandu सँग निर्माण कार्य सम्पन्न अवधि ३० महिना रहने गरी मिति २०७५/०५/१० मा सम्झौता भएकोमा २०७८ असार मसान्तसम्ममा भवन निर्माणको करिब ७५ प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको ।
३०. नेपाल सरकार, राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण, केन्द्रीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई (भवन) ले श्री CICO Samanantar JV सँग बालुवाटारस्थित भवनहरू पुनर्निर्माण सम्झौता गरेको र हाल भवन निर्माण कार्य करिब ६४ प्रतिशत सम्पन्न भएको छ ।
३१. नेपालगञ्जस्थित निर्देशकको साविक आवास भवन भत्काई नयाँ निर्माण गर्ने कार्यको लागि निर्माण व्यवसायी श्री K.R. Construction Kohalpur, Banke सँग मिति २०७७ चैत्र ३१ गते सम्झौता भई सोही मितिमा कार्यादेश प्रदान गरी निर्माण कार्य अगाडि बढाइएको छ ।
३२. कोभिड-१९ को संक्रमणबाट स्वास्थ्य सुरक्षामा जोखिम उत्पन्नहुन सक्ने अवस्थालाई ध्यानमा राख्दै सेवाप्रवाहलाई निरन्तरता दिनुपर्ने भएका कारण बैंकको संचालक समितिले छुट्टै मापदण्ड निर्धारण गरी स्वास्थ्य सुरक्षा सम्बन्धी विभिन्न उपायहरू अपनाउँदै Work from Home, Flexible working hour समेतका माध्यमबाट कार्यालय संचालनको व्यवस्था गरिएको छ । यसै क्रममा बैंकका संचालक, कर्मचारी र कर्मचारी परिवार समेत गरी ५,५९५ जनाको कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) बीमा गरिएको र २०७८ असार मसान्तसम्म कर्मचारी र कर्मचारीका परिवारको गरी जम्मा १३९ जनाले विमादावी भुक्तानी प्राप्त गरेका छन् ।
३३. अन्तर्राष्ट्रिय दातृ निकाय DFID को सहयोगमा UKaid Sakshyam Access to Finance को सहकार्यमा यस बैंकमा २०७६ भदौ २६ गतेबाट औपचारिक रूपमा Real Time Gross Settlement (RTGS) System को सुरुवात भई सञ्चालित RTGS System मिति २०७७/१०/०२ मा बैंकको स्वामित्वमा हस्तान्तरण भएको छ ।
३४. आ.व.२०७७/७८ को अवधिमा यस अघि सैद्धान्तिक सहमतिपत्र प्राप्त गरेका एक (१) वटा भुक्तानी प्रणाली सञ्चालक र चौध (१४) वटा भुक्तानी सेवाप्रदायक संस्थाहरूलाई अनुमतिपत्र प्रदान गरिएको र ११ वटा संस्थाहरूको आशयपत्र रद्द गरिएको छ ।
३५. अनुमतिपत्र प्राप्त भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्थाहरूलाई भुक्तानी प्रणाली सम्बन्धी एकीकृत निर्देशन - २०७७ जारी गरी मिति २०७७/०५/११ मा यस बैंकको वेबसाइटमा राखिएको छ ।
३६. आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को अवधिमा RTGS System मार्फत रु. २०,४४६ अर्ब ५५ करोड बराबरको नेपाली मुद्राको कारोबार भएको छ ।
३७. २०७८ असार मसान्तको वित्तीय अवस्थाको विवरण अनुसार यस बैंकको सम्पत्ति तथा दायित्व २०७७ असार मसान्तको तुलनामा ९.८९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १५ खर्ब ३८ अर्ब ६३ करोड ८५ लाख ८९ हजार पुगेको छ ।
३८. समीक्षा वर्षमा अन्य आय/व्यय समायोजन पश्चात् रु. १९ अर्ब ३५ करोड वितरणयोग्य बचत कायम रहेको छ । अघिल्लो वर्ष वितरणयोग्य बचत रु. २८ अर्ब २१ करोड रहेको थियो ।

भाग

९

समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

विश्व आर्थिक स्थिति तथा परिदृश्य	१
नेपालको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति	१
• कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	१
• मुद्रास्फीति र तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	३
• बाह्य क्षेत्र	४
• सरकारी वित्त स्थिति	७
• मौद्रिक तथा वित्तीय स्थिति	१२
तालिकाहरू	२०
अनुसूचीहरू	५०

समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

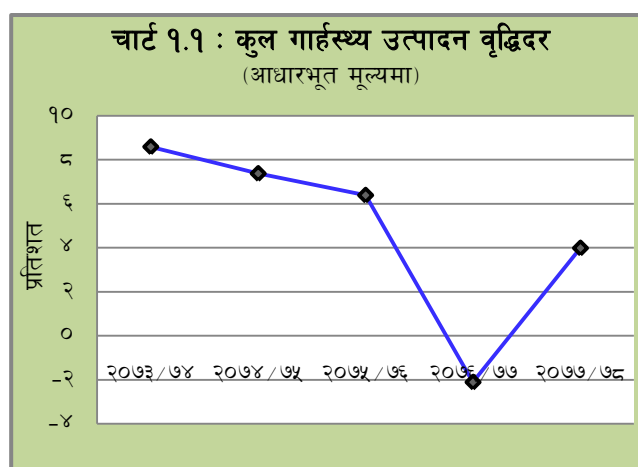
विश्व आर्थिक स्थिति तथा परिदृश्य

- १.१ कोभिड-१९ संक्रमणको कारण सङ्कुचनमा गएको विश्व अर्थतन्त्रको पुनरुत्थानमा खोपको उपलब्धताले मुख्य भूमिका खेल्ने देखिएको छ। अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष (IMF) द्वारा २०२१ अक्टोबरमा प्रकाशित World Economic Outlook अनुसार सन् २०१९ मा विश्वको आर्थिक वृद्धिदर २.८ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२० मा ३.१ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेको छ। सन् २०२१ मा यस्तो वृद्धिदर ५.९ प्रतिशत रहने र सन् २०२२ मा ४.९ प्रतिशत पुग्ने मुद्राकोषको प्रक्षेपण रहेको छ।
- १.२ विकसित देशहरूको समग्र आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२० मा ४.५ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेकोमा सन् २०२१ मा सुधार भई ५.२ प्रतिशत हुने मुद्राकोषको प्रक्षेपण छ। उदीयमान र विकासोन्मुख देशहरूको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२० मा २.१ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेकोमा सन् २०२१ मा ६.४ प्रतिशत हुने प्रक्षेपण छ। उदीयमान तथा विकासोन्मुख एशियाली देशहरूको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२० मा ०.८ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेकोमा सन् २०२१ मा ७.२ प्रतिशत हुने प्रक्षेपण छ। सन् २०२० मा भारतको आर्थिक वृद्धिदर ७.३ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेकोमा सन् २०२१ मा ९.५ प्रतिशत पुग्ने प्रक्षेपण छ। त्यसैगरी, चीनको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२० मा २.३ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२१ मा ८.० प्रतिशतले विस्तार हुने मुद्राकोषको प्रक्षेपण छ।
- १.३ सन् २०२० मा उपभोक्ता मुद्रास्फीतिदर विकसित देशहरूमा ०.७ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूमा ५.१ प्रतिशत कायम रहेको छ। सन् २०२१ मा मुद्रास्फीति दर विकसित देशहरूमा २.८ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूमा ५.५ प्रतिशत रहने मुद्राकोषको प्रक्षेपण छ। सन् २०२० मा ८.२ प्रतिशतले संकुचित बनेको वस्तु तथा सेवाको विश्व व्यापार सन् २०२१मा ९.७ प्रतिशतले बढ्ने मुद्राकोषको प्रक्षेपण छ।

नेपालको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति

कुल गार्हस्थ्य उत्पादन

- १.४ केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागका अनुसार आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा देशको यथार्थ कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर आधारभूत मूल्यमा ३.९८ प्रतिशत र उत्पादकको मूल्यमा ४.०१ प्रतिशत रहेको अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष त्यस्तो वृद्धिदर क्रमशः २.१२ प्रतिशत र २.०९ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेको थियो। २०७७/७८ को पहिलो त्रयमासमा कोभिडको असर तुलनात्मक रूपमा कम भएकाले निषेधाज्ञा र बन्दाबन्दी खुकुलो हुँदा आर्थिक गतिविधिमा सुधार आई आर्थिक वृद्धिदर अघिल्लो वर्षभन्दा उच्च रहन गएको हो। यद्यपि, चौथो त्रयमासमा भएको संक्रमणको दोस्रो लहरले यो वृद्धिदर कायम हुन चुनौतीपूर्ण देखिएको छ।

- १.५ आर्थिक वृद्धिको प्रारम्भिक तथ्याङ्कको आधारमा समीक्षा वर्षमा कृषि क्षेत्रको उत्पादन २.६४ प्रतिशत र गैर-कृषि क्षेत्रको उत्पादन ४.५७ प्रतिशतले वृद्धि भएको अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष कृषि क्षेत्रको उत्पादन २.२३ प्रतिशत तथा गैर-कृषि क्षेत्रको उत्पादन ३.९१ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेको थियो। समीक्षा वर्षमा गैरकृषि क्षेत्र अर्न्तगत उद्योग क्षेत्रको उत्पादन ५.०५ प्रतिशत र सेवा क्षेत्रको उत्पादन ४.४३ प्रतिशतले वृद्धि भएको अनुमान छ।

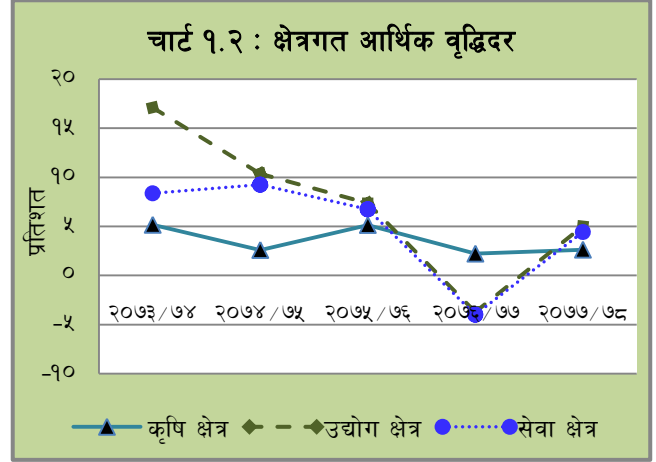
अघिल्लो वर्ष यस्तो वृद्धिदर ३.६९ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेको थियो भने सेवा क्षेत्रको वृद्धिदर ३.९७ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेको थियो ।

कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत संरचना

१.६ समीक्षा वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि, उद्योग तथा सेवा क्षेत्रको अंश क्रमशः २५.८३ प्रतिशत, १३.११ प्रतिशत र ६१.०६ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यी क्षेत्रहरूको अंश क्रमशः २६.२१ प्रतिशत, १३.३७ प्रतिशत र ६०.४२ प्रतिशत रहेको थियो ।

१.७ प्रदेशगत आर्थिक वृद्धि तुलना गर्दा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा मुलुकको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सबैभन्दा धेरै हिस्सा बागमती प्रदेशको ३७.६८ प्रतिशत रहेको छ भने सबैभन्दा कम हिस्सा कर्णाली प्रदेशको ४.०३ प्रतिशत रहेको अनुमान छ ।

१.८ वृहत औद्योगिक वर्गीकरणको आधारमा समीक्षा वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक क्षेत्र, द्वितीय क्षेत्र र तृतीय क्षेत्रको अंश क्रमशः २६.४१ प्रतिशत, १२.५३ प्रतिशत र ६१.०६ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यी क्षेत्रहरूको अंश क्रमशः २६.८० प्रतिशत, १२.७८ प्रतिशत र ६०.४२ प्रतिशत रहेको थियो ।

तालिका १.१ : कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक, द्वितीय र तृतीय क्षेत्रको अंश

(प्रचलित मूल्यमा)

क्षेत्र	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा अंश#				
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८
प्राथमिक क्षेत्र*	२७.३८	२६.२५	२५.५८	२६.८०	२६.४१
द्वितीय क्षेत्र**	१३.९७	१४.५४	१४.३६	१२.७८	१२.५३
तृतीय क्षेत्र***	५८.६५	५९.२१	६०.०६	६०.४२	६१.०६

वित्तीय मध्यस्थता सहितको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कायम अंश

* कृषि, वन, तथा मत्स्यपालन र खानी तथा उत्खनन

** उत्पादनमूलक उद्योग, विद्युत, ग्याँस तथा पानी र निर्माण

*** सेवा क्षेत्र

प्रा. अनुमान

सं. संशोधित अनुमान

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

कृषि

१.९ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा कृषि उत्पादन २.६४ प्रतिशतले वृद्धि भएको अनुमान छ । अघिल्लो वर्ष कृषि क्षेत्रको उत्पादन २.२३ प्रतिशतले बढेको थियो ।

उद्योग

१.१० समीक्षा वर्षमा उद्योग क्षेत्रको वृद्धिदर ५.०५ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो वृद्धिदर ३.६९ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेको थियो । उद्योग क्षेत्रअन्तर्गत खानी तथा उत्खननको वृद्धिदर ७.४९ प्रतिशत, उत्पादनमूलक उद्योगको वृद्धिदर ३.८५ प्रतिशत, विद्युत, ग्याँस, वाष्प तथा वातानुकूलित आपूर्तिको वृद्धिदर ७.७४ प्रतिशत, पानी आपूर्ति, ढल व्यवस्थापन तथा पुनःउत्पादनका क्रियाकलाप क्षेत्रको वृद्धिदर १.६१ प्रतिशत र निर्माण क्षेत्रको वृद्धिदर ५.५६ प्रतिशत रहेको अनुमान छ । अघिल्लो वर्ष यी क्षेत्रको वृद्धिदर क्रमशः -२.२३ प्रतिशत, -८.५७ प्रतिशत, २५.५८ प्रतिशत, २.१५ प्रतिशत र -४.९९ प्रतिशत रहेको थियो ।

सेवा

१.११ समीक्षा वर्षमा सेवा क्षेत्र ४.४३ प्रतिशतले वृद्धि भएको अनुमान छ । अघिल्लो वर्ष यस क्षेत्रको वृद्धिदर ३.९७ प्रतिशतले ऋणात्मक रहेको थियो । समीक्षा वर्षमा सेवा क्षेत्र अन्तर्गत थोक, खुद्रा व्यापार, गाडी तथा

मोटरसाइकल मर्मत सेवाको वृद्धिदर ५.२७ प्रतिशत, यातायात तथा भण्डार क्षेत्रको वृद्धिदर ६.१२ प्रतिशत, आवास तथा भोजन सेवाको वृद्धिदर ११.२ प्रतिशत, सुचना तथा संचार क्षेत्रको वृद्धिदर १.४५ प्रतिशत, वित्तीय तथा बीमा क्रियाकलापको वृद्धिदर ५.८२ प्रतिशत, घरजग्गा कारोवार सेवाको वृद्धिदर २.६४ प्रतिशत रहेको अनुमान छ । अधिल्लो वर्ष यी क्षेत्रको वृद्धिदर क्रमशः -१०.६९ प्रतिशत, -१३.३७ प्रतिशत, -३६.९७ प्रतिशत, २.३० प्रतिशत, ४.७५ प्रतिशत र २.३७ प्रतिशत रहेको थियो ।

बचत तथा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय

- १.१२ समीक्षा वर्षमा कुल गार्हस्थ्य बचत अनुपात ६.६२ प्रतिशत रहेको अनुमान छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात ६.३५ प्रतिशत रहेको थियो । समीक्षा वर्षमा कुल राष्ट्रिय बचत अनुपात ३१.४० प्रतिशत रहेको अनुमान छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात ३२.६१ प्रतिशत रहेको थियो ।
- १.१३ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय ७.६९ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो आय १.०१ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो । समीक्षा वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आयको अनुपात १२४.७८ प्रतिशत रहेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात १२६.२६ प्रतिशत रहेको थियो ।

तालिका १.२ : कुल खर्चयोग्य आय
(प्रचलित मूल्यमा)

विवरण	रु. अर्बमा			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७५/७६	२०७६/७७*	२०७७/७८**	२०७६/७७	२०७७/७८
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादकको मूल्यमा)@	३८५८.९३	३९१४.७०	४२६६.३२	१.४५	८.९८
खुद प्राथमिक आय#	३९.९२	४६.१०	१७.८५	१५.५०	-६१.२८
खुद चालु हस्तान्तरण#	९९४.७९	९८२.२१	१०३९.३८	-१.२६	५.८२
कुल खर्चयोग्य आय	४८९३.६३	४९४३.०२	५३२३.५५	१.०१	७.६९

* संशोधित अनुमान

**प्रारम्भिक अनुमान

स्रोत :

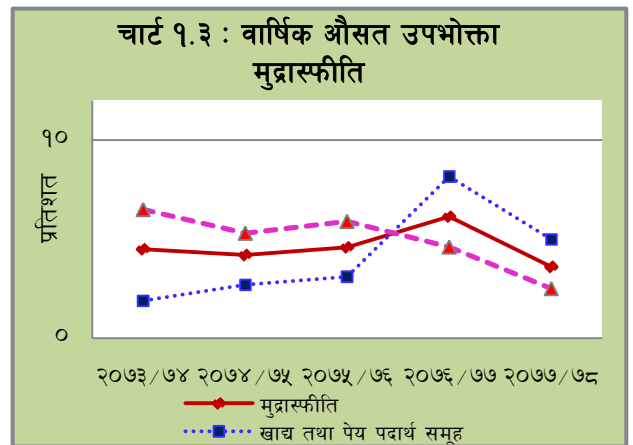
@ केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

नेपाल राष्ट्र बैंक

मुद्रास्फीति र तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क

उपभोक्ता मुद्रास्फीति

- १.१४ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ३.६० प्रतिशत रहेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति ६.१५ प्रतिशत रहेको थियो ।
- १.१५ समीक्षा वर्षमा खाद्य तथा पेय पदार्थ समूह र गैर-खाद्य तथा सेवा समूहको औसत मुद्रास्फीति क्रमशः ५.०० र २.५१ प्रतिशत रहेको छ । अधिल्लो वर्षमा यी समूहहरूको औसत मुद्रास्फीति क्रमशः ८.१६ प्रतिशत र ४.६१ प्रतिशत रहेको थियो ।
- १.१६ समीक्षा वर्षमा खाद्य तथा पेय पदार्थ समूह अन्तर्गत घ्यू तथा तेल र दाल तथा गेडागुडी र गैर-खाद्य तथा सेवा समूह अन्तर्गत यातायात र सञ्चार उपसमूहको मुद्रास्फीति अधिल्लो वर्षको तुलनामा बढ्न गएको छ ।
- १.१७ समीक्षा वर्षमा औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति पहाडमा ३.८७ प्रतिशत, हिमालमा २.८७ प्रतिशत, काठमाडौँ उपत्यकामा ३.३३ प्रतिशत र तराईमा ३.६८ प्रतिशत रहेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति दर पहाडमा ५.१० प्रतिशत, हिमालमा ४.९१ प्रतिशत, काठमाडौँ उपत्यकामा ६.९६ प्रतिशत र तराईमा ६.२९ प्रतिशत रहेको थियो ।

नेपाल र भारतबीचको उपभोक्ता मुद्रास्फीति अन्तर

१.१८ समीक्षा वर्षमा नेपालको औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ३.६० प्रतिशत र भारतको ५.८५ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो आर्थिक वर्षमा नेपाल तथा भारतको मुद्रास्फीति क्रमशः ६.१५ प्रतिशत र ५.८० प्रतिशत रहेको थियो ।

थोक मुद्रास्फीति

१.१९ समीक्षा वर्षमा औसत थोक मुद्रास्फीति ७.६१ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति ६.८७ प्रतिशत रहेको थियो । समीक्षा वर्षमा थोक मूल्य अन्तर्गत प्राथमिक वस्तुहरूको औसत मुद्रास्फीति १०.४६ प्रतिशत, इन्धन तथा उर्जाको ०.७३ प्रतिशत र उत्पादित वस्तुहरूको ६.९० प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यी समूहहरूको औसत मुद्रास्फीति क्रमशः १२.०३ प्रतिशत, १.० प्रतिशत र ४.७९ प्रतिशत रहेको थियो ।

१.२० वृहत आर्थिक वर्गीकरणको आधारमा हेर्दा समीक्षा वर्षमा उपभोग्य वस्तु, मध्यवर्ती वस्तु तथा पुँजीगत वस्तुको औसत मुद्रास्फीति क्रमशः ७.७३ प्रतिशत, ८.३२ प्रतिशत र ३.२७ प्रतिशत रहेको छ ।

राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क

१.२१ समीक्षा वर्षमा राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क १.६० प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो वर्ष उक्त सूचकाङ्क ९.४३ प्रतिशतले बढेको थियो । समीक्षा वर्षमा तलब सूचकाङ्क र ज्यालादर सूचकाङ्कको औसत वृद्धिदर क्रमशः ०.०९ प्रतिशत र २.०४ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्षमा उक्त सूचकाङ्कहरूको औसत वृद्धिदर क्रमशः १३.४६ प्रतिशत र ८.३२ प्रतिशत रहेको थियो । समीक्षा वर्षमा ज्यालादर सूचकाङ्क अन्तर्गत कृषि मजदूर, औद्योगिक मजदूर र निर्माण मजदूरको ज्यालादर सूचकाङ्कको औसत वृद्धिदर क्रमशः २.२० प्रतिशत, १.७१ प्रतिशत र १.९५ प्रतिशत रहेको छ ।

बाह्य क्षेत्र

१.२२ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा वैदेशिक व्यापार अन्तर्गत वस्तु आयातमा आएको उच्च वृद्धिका कारण व्यापार घाटा फराकिलो भएको छ । आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कोभिड-१९ संक्रमण नियन्त्रण तथा रोकथामका लागि अवलम्बन गरिएका उपायहरूका कारण आर्थिक गतिविधि सुस्त भएकाले वैदेशिक व्यापारमा कमी आएको थियो । तर समीक्षा वर्षमा उच्च आयात, अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा कच्चा तेलको मूल्यमा आएको वृद्धि एवम् सेवा आयमा संकुचन लगायतका कारण समग्र शोधनान्तर स्थिति सीमान्त रूपले मात्र बचतमा रष्ट्यो ।

वैदेशिक व्यापार

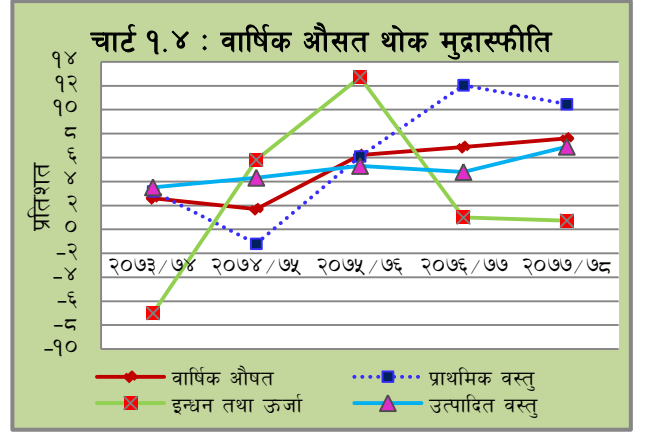
१.२३ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा कुल वस्तु निर्यात ४४.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १४१ अर्ब १२ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो निर्यात ०.६ प्रतिशतले बढेको थियो । कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल वस्तु निर्यातको अनुपात अघिल्लो वर्ष २.५ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ३.३ प्रतिशत रहेको छ ।

१.२४ कुल वस्तु निर्यातमध्ये भारत तर्फको निर्यात अघिल्लो वर्ष ११.८ प्रतिशतले बढेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ५१.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १०६ अर्ब ३७ करोड पुगेको छ । वस्तुगत आधारमा समीक्षा वर्षमा भारततर्फ मुख्यतया सोयाविन तेल, अलैंची, जुटको बोरा, पोलिष्टर धागो, जुस लगायतका वस्तुहरूको निर्यात बढेको छ ।

१.२५ चीनतर्फको निर्यात अघिल्लो वर्ष ४३.५ प्रतिशतले घटेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा १४.७ प्रतिशतले घटेर रु. १ अर्ब २ करोड कायम भएको छ । समीक्षा वर्षमा चीनतर्फ मुख्यतया ऊनी गलैँचा, हस्तकलाका सामान, तयारी पोशाक, प्रशोधित छाला, पश्मिना लगायतका वस्तुहरूको निर्यात बढेको छ ।

१.२६ अन्य मुलुकतर्फको निर्यात अघिल्लो वर्ष १८.२ प्रतिशतले घटेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा २७.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३३ अर्ब ७४ करोड पुगेको छ । समीक्षा वर्षमा अन्य मुलुकतर्फ मुख्यतया ऊनी गलैँचा, तयारी पोशाक, पश्मिना, सुन चाँदीका सामान तथा गरगहना, चिया लगायतका वस्तुहरूको निर्यात बढेको छ ।

१.२७ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा कुल वस्तु आयात २८.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १५३९ अर्ब ८४ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो आयात १५.६ प्रतिशतले घटेको थियो । कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल वस्तु आयातको अनुपात अघिल्लो वर्ष ३०.६ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ३६.१ प्रतिशत रहेको छ ।

- १.२८ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा भारतबाट भएको वस्तु आयात ३२.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ९७१ अर्ब ६० करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो आयात १९.९ प्रतिशतले घटेको थियो । समीक्षा वर्षमा भारतबाट सवारी साधन तथा स्पेयर पार्टपुर्जा, एम.एस.विलेट, धान तथा चामल, पेट्रोलियम पदार्थ, विद्युत्तीय उपकरण लगायतका वस्तुको आयात बढेको छ ।
- १.२९ चीनबाट भएको वस्तु आयात अघिल्लो वर्ष ११.५ प्रतिशतले घटेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा २८.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २३३ अर्ब ९२ करोड पुगेको छ । समीक्षा वर्षमा चीनबाट दूरसञ्चारका उपकरण, मेडिकलका सामान तथा पार्टपुर्जा, औषधी, तयारी पोशाक, अन्य मेशिनरी तथा पार्टस् लगायतका वस्तुहरूको आयात बढेको छ ।
- १.३० अन्य मुलुकबाट भएको वस्तु आयात अघिल्लो वर्ष ५.३ प्रतिशतले घटेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा १९.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३३४ अर्ब ३१ करोड पुगेको छ । समीक्षा वर्षमा अन्य मुलुकबाट कच्चा भटमासको तेल, सुन, कोइला, खाने तेल, अन्य मेशिनरी तथा पार्टपुर्जा लगायतका वस्तुहरूको आयात बढेको छ ।
- १.३१ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा कुल वस्तु व्यापार घाटा २७.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १३९८ अर्ब ७१ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो व्यापार घाटा १६.८ प्रतिशतले घटेको थियो । अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल व्यापार घाटाको अनुपात २८.१ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ३२.८ प्रतिशत रहेको छ । समीक्षा वर्षमा कुल वस्तु व्यापार घाटामध्ये भारतसँगको व्यापार घाटा ३०.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ८६५ अर्ब २३ करोड, चीनसँगको व्यापार घाटा २८.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २३२ अर्ब ९१ करोड र अन्य मुलुकसँगको व्यापार घाटा १८.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३०० अर्ब ५७ करोड पुगेको छ ।
- १.३२ कुल वस्तु व्यापार अघिल्लो वर्ष १४.६ प्रतिशतले घटेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा २९.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १६८० अर्ब ९६ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल व्यापारको अनुपात ३३.१ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ३९.४ प्रतिशत रहेको छ । कुल व्यापारमा भारतसँगको व्यापार अघिल्लो वर्ष १७.९ प्रतिशतले घटेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा ३३.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १०७७ अर्ब ९८ करोड पुगेको छ । चीनसँगको कुल व्यापार अघिल्लो वर्ष ११.८ प्रतिशतले घटेकोमा समीक्षा वर्षमा २८.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २३४ अर्ब ९४ करोड पुगेको छ । त्यसैगरी, अन्य मुलुकसँगको कुल व्यापार अघिल्लो वर्ष ६.५ प्रतिशतले घटेकोमा समीक्षा वर्षमा २०.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३६८ अर्ब ५ करोड पुगेको छ ।
- १.३३ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा निर्यात-आयात अनुपात ९.२ प्रतिशतमा रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात ८.२ प्रतिशत रहेको थियो । समीक्षा वर्षमा कुल निर्यात, कुल आयात, कुल वस्तु व्यापार घाटा र कुल व्यापारमा भारतसँगको अंश क्रमशः ७५.४ प्रतिशत, ६३.१ प्रतिशत, ६१.९ प्रतिशत र ६४.१ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष भारतसँगको यी अंशहरू क्रमशः ७१.८ प्रतिशत, ६१.४ प्रतिशत, ६०.५ प्रतिशत र ६२.२ प्रतिशत रहेका थिए ।

सेवा खाता

- १.३४ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा सेवा खाता रु. ७२ अर्ब ८५ करोडले ऋणात्मक रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यो खाता रु. ९६ करोड ४७ लाखले ऋणात्मक रहेको थियो ।
- १.३५ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा सेवा क्षेत्रतर्फको आय ४९.४ प्रतिशतले कमी आई रु. ७९ अर्ब ७ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष सेवा आय १५.८ प्रतिशतले घटेको थियो । समीक्षा वर्षमा सेवा खाता अन्तर्गत भ्रमण आय ८८.१ प्रतिशतले कमी आई रु. ७ अर्ब २७ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो आय १९.० प्रतिशतले घटेको थियो ।
- १.३६ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा कुल सेवा भुक्तानी ३.४ प्रतिशतले कमी आई रु. १५१ अर्ब ९२ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो भुक्तानी २१.४ प्रतिशतले घटेको थियो । सेवा भुक्तानीतर्फ भ्रमण खर्च ३८.३ प्रतिशतले कमी आई रु. ३२ अर्ब ८० करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो खर्च ४०.३ प्रतिशतले घटेको थियो ।

ट्रान्सफर

- १.३७ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा खुद ट्रान्सफर आय ९.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १०७१ अर्ब ३५ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो आय १.५ प्रतिशतले घटेको थियो ।
- १.३८ समीक्षा वर्षमा ट्रान्सफर आय ९.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १०७७ अर्ब ४१ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो आय १.८ प्रतिशतले घटेको थियो । त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा ट्रान्सफर भुक्तानी ११.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ६ अर्ब ६ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो भुक्तानी ३९.० प्रतिशतले घटेको थियो ।

१.३९ समीक्षा वर्षमा विप्रेषण आप्रवाह ९.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ९६१ अर्ब ५ करोड पुगेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो आप्रवाह ०.५ प्रतिशतले घटेको थियो । अधिल्लो वर्षमा विप्रेषण आप्रवाहको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात २२.४ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा २२.५ प्रतिशत रहेको छ ।

१.४० समीक्षा वर्षमा पेन्सन आय १.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५८ अर्ब ६० करोड पुगेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो आय ६.० प्रतिशतले घटेको थियो ।

चालु खाता तथा समग्र शोधनान्तर स्थिति

१.४१ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा चालु खाता रु. ३३३ अर्ब ६७ करोडले घाटामा रहेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो घाटा रु. ३३ अर्ब ७६ करोड रहेको थियो । समीक्षा वर्षमा चालु खाता घाटाको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ७.८ प्रतिशत रहेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात ०.९ प्रतिशत रहेको थियो । आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा व्यापार घाटा उच्च रहेको कारण चालु खाता घाटामा विस्तार भएको हो ।

१.४२ समीक्षा वर्षमा शोधनान्तर स्थिति रु. १ अर्ब २३ करोडले बचतमा रत्यो । अधिल्लो वर्ष शोधनान्तर स्थिति रु. २८२ अर्ब ४१ करोडले बचतमा रहेको थियो ।

१.४३ समीक्षा वर्षमा पुँजी खातातर्फको ट्रान्सफर ७.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १५ अर्ब २६ करोड पुगेको छ । वित्तीय खाता अन्तर्गत खुद प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानीको वार्षिक आप्रवाह अधिल्लो वर्ष ४९.१ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा समीक्षा वर्षमा ०.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १९ अर्ब ५१ करोड पुगेको छ ।

१.४४ अधिल्लो वर्ष सरकारी ऋण आप्रवाह ९९.५ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा समीक्षा वर्षमा २१.८ प्रतिशतले कमी आई रु. १२७ अर्ब १८ करोड कायम भएको छ भने सावाँ भुक्तानी अधिल्लो वर्ष १७.६ प्रतिशतले बढेकोमा समीक्षा वर्षमा १.२ प्रतिशतले कमी आई रु. २३ अर्ब २७ करोड भुक्तानी भएको छ ।

विदेशी विनिमय सञ्चिति

१.४५ २०७८ असार मसान्तमा कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति २०७७ असार मसान्तको तुलनामा ०.२ प्रतिशतले कमी आई रु. १३९९ अर्ब ३ करोड कायम भएको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो सञ्चिति ३४.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १४०१ अर्ब ८४ करोड पुगेको थियो । अमेरिकी डलरमा बैकिङ्ग क्षेत्रको कुल सञ्चिति ०.९ प्रतिशतले वृद्धि भई ११ अर्ब ७५ करोड डलर पुगेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो सञ्चिति २२.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो ।

१.४६ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको विदेशी विनिमय सञ्चिति २०७७ असार मसान्तको रु.१२२६ अर्ब १२ करोडको तुलनामा २०७८ असार मसान्तमा १.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १२४४ अर्ब ६३ करोड पुगेको छ । कुल विदेशी विनिमय सञ्चितिमा नेपाल राष्ट्र बैंकसँग रहेको सञ्चितिको अंश ८९.० प्रतिशत पुगेको छ । त्यसैगरी, कुल विदेशी विनिमय सञ्चितिमा भारतीय मुद्रा सञ्चितिको अंश २४.० प्रतिशत रहेको छ ।

सञ्चिति पर्याप्तता सूचक

१.४७ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को कुल आयातलाई आधार मान्दा २०७८ असार मसान्तमा कायम रहेको विदेशी विनिमय सञ्चितिले ११.२ महिनाको वस्तु आयात र १०.२ महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्ने देखिन्छ ।

१.४८ समीक्षा वर्षमा विदेशी विनिमय सञ्चितिको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन, कुल आयात, विस्तृत मुद्राप्रदाय र सञ्चित मुद्रासँगको अनुपातहरू क्रमशः ३२.८ प्रतिशत, ८४.७ प्रतिशत, २७.१ प्रतिशत र १५०.२ प्रतिशत रहेका छन् । अधिल्लो वर्ष यस्ता अनुपातहरू क्रमशः ३५.८ प्रतिशत, १०५.७ प्रतिशत, ३३.१ प्रतिशत र १५८.२ प्रतिशत रहेका थिए (तालिका १.३)।

विवरण	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८
१) विदेशी विनिमय सञ्चितिले आयात खाम्ने स्थिति (महिनामा)			
क) वस्तु	८.९	१४.४	११.२
ख) वस्तु तथा सेवा	७.८	१२.७	१०.२
२) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति / कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रतिशतमा)	२६.९	३५.८	३२.८
३) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति / आयात * (प्रतिशतमा)	६४.९	१०५.७	८४.७
४) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति / विस्तृत मुद्रा प्रदाय (प्रतिशतमा)	२९.०	३३.१	२७.१
५) कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति / सञ्चित मुद्रा (प्रतिशतमा)	१४८.६	१५८.२	१५०.२
* वस्तु तथा सेवा आयात			

वैदेशिक सम्पत्ति तथा दायित्व स्थिति

१.४९ २०७८ असार मसान्तमा मुलुकको वैदेशिक सम्पत्ति रु. १४८१ अर्ब १२ करोड तथा दायित्व रु. १३९५ अर्ब ४ करोड रहेको छ। फलस्वरूप, २०७८ असार मसान्तमा खुद वैदेशिक सम्पत्ति र दायित्वको स्थिति (IIP) रु. ८६ अर्ब ८ करोडले धनात्मक रहेको छ। २०७७ असार मसान्तमा यस्तो रकम रु. २४८ अर्ब ६७ करोडले धनात्मक थियो।

विनिमय दर प्रवृत्ति

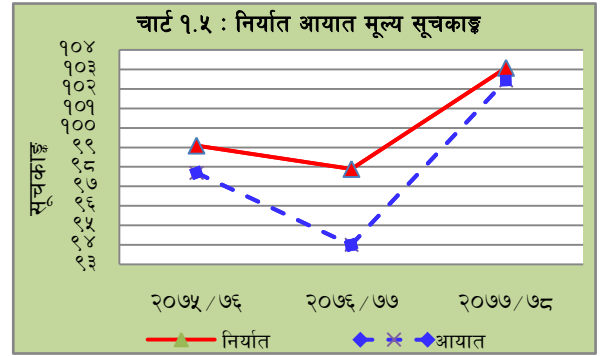
१.५० आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा पनि नेपाली रुपैयाँको भारतीय रुपैयाँसँगको विनिमय दर स्थिर राखिएको छ। २०७७ असार मसान्तको तुलनामा २०७८ असार मसान्तमा नेपाली रुपैयाँ अमेरिकी डलरसँग १.१२ प्रतिशत तथा जापानी येनसँग ४.०९ प्रतिशतले अधिमूल्यन भएको छ भने पाउण्ड स्टर्लिंगसँग ८.५८ प्रतिशत र युरोसँग २.५५ प्रतिशतले अवमूल्यन भएको छ (तालिका १.४)।

तालिका १.४ : विनिमय दर प्रवृत्ति

विदेशी मुद्रा	खरिद दर (नेपाली रुपैयाँमा)			अधिमूल्यन(+)/ अवमूल्यन(-) (प्रतिशतमा)	
	असार मसान्त			२०७७	२०७८
	२०७६	२०७७	२०७८		
१ अमेरिकी डलर	१०९.३६	१२०.३७	११९.०४	-९.१५	+१.१२
१ पाउण्ड स्टर्लिंग	१३७.२५	१५०.६९	१६४.८३	-८.९२	-८.५८
१ युरो	१२३.३४	१३६.८१	१४०.३९	-९.८५	-२.५५
१० जापानी येन	१०.१४	११.२१	१०.७७	-९.५५	+४.०९

निर्यात आयात मूल्य सूचकाङ्क

१.५१ वार्षिक बिन्दुगत आधारमा २०७८ असार महिनामा भन्सार तथाङ्कमा आधारित निर्यात र आयातको एकाइ मूल्य सूचकाङ्क (Unit Value Index) क्रमशः ५.३ प्रतिशत र ८.९ प्रतिशतले बढेको छ। २०७७ असार महिनामा वार्षिक बिन्दुगत आधारमा २.६ प्रतिशतले बढेको व्यापारको शर्त (Terms of Trade) २०७८ असार महिनामा ३.४ प्रतिशतले घटेको छ।

सरकारी वित्त स्थिति

१.५२ नेपालको संविधान २०७२ मा व्यवस्था भए बमोजिम आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को बजेट २०७७ जेठ १५ गते व्यवस्थापिका संसदमा प्रस्तुत भएको थियो।

१.५३ समीक्षा वर्षमा कुल खर्चमा चालू, पूँजीगत तथा वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गतको खर्चको अंश क्रमशः ७२.१ प्रतिशत, १९.३ प्रतिशत र ८.६ प्रतिशत रथ्यो। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा भएको चालू, पूँजीगत र वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गतका खर्चहरूको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात क्रमशः

२०.० प्रतिशत, ५.४ प्रतिशत र २.४ प्रतिशत रहेको छ (तालिका १.५)। अधिल्लो वर्ष यी अनुपातहरू क्रमशः २०.० प्रतिशत, ४.८ प्रतिशत र ३.० प्रतिशत रहेका थिए।

सरकारी राजस्व

१.५४ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा नेपाल सरकारको राजस्व १६.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ९७८ अर्ब ७४ करोड पुगेको छ। अधिल्लो वर्ष सरकारको राजस्व ०.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ८४१ अर्ब ३१ करोड पुगेको थियो। समीक्षा वर्षमा राजस्व/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन अनुपात २२.९ प्रतिशत पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा यस्तो अनुपात २१.५ प्रतिशत रहेको थियो।

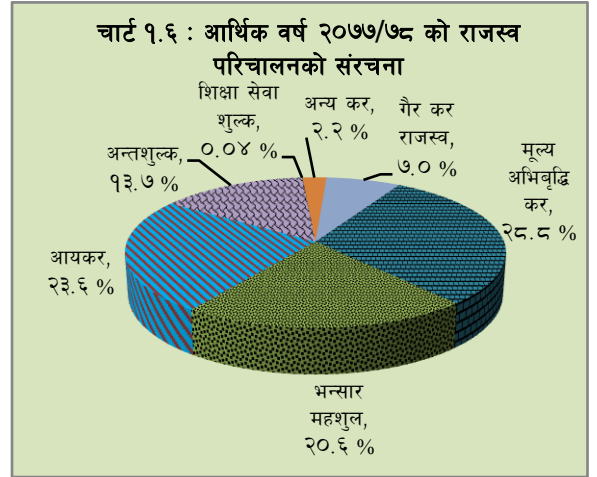
तालिका १.५ : सरकारी वित्तका परिसूचकहरू

(कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात)

विवरण	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८
कुल खर्च	२८.८	२७.९	२७.७
चालू खर्च	१८.६	२०.०	२०.०
पूँजीगत खर्च	६.३	४.८	५.४
वित्तीय व्यवस्था	४.०	३.०	२.४
राजस्व	२१.८	२१.५	२२.९
कर राजस्व	१८.९	१७.९	२०.४
वित्त घाटा	-४.७	-६.८	-६.३

- १.५५ समीक्षा वर्षमा मूल्य अभिवृद्धि कर राजस्व २५.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २८२ अर्ब पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष सो राजस्व ७.३ प्रतिशतले घटी रु. २२४ अर्ब २ करोड कायम भएको थियो।
- १.५६ समीक्षा वर्षमा आयकर राजस्व ४.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २३० अर्ब ५५ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो राजस्व १३.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २१९ अर्ब ७४ करोड पुगेको थियो।
- १.५७ समीक्षा वर्षमा भन्सार महसुलबाट प्राप्त हुने राजस्व ४५.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २०१ अर्ब ३९ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो राजस्व ११.२ प्रतिशतले घटी रु. १३७ अर्ब ९९ करोड कायम भएको थियो।
- १.५८ समीक्षा वर्षमा अन्तःशुल्कबाट प्राप्त राजस्व ३३.० प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १३३ अर्ब ८२ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष अन्तःशुल्क राजस्व १७.४ प्रतिशतले घटी रु. १०० अर्ब ६३ करोड कायम भएको थियो।

१.५९ समीक्षा वर्षमा कुल राजस्व परिचालन (अन्य प्राप्त समेत) मा मूल्य अभिवृद्धि करको अंश सबैभन्दा बढी अर्थात् २८.८ प्रतिशत रहेको छ। त्यसपछि क्रमशः आयकर (२३.६ प्रतिशत), भन्सार महसुल (२०.६ प्रतिशत) र अन्तःशुल्क (१३.७ प्रतिशत) रहेको छ (चार्ट १.६)। अघिल्लो वर्ष यी अनुपातहरू क्रमशः २६.६ प्रतिशत, २६.१ प्रतिशत, १६.४ प्रतिशत र १२.० प्रतिशत रहेका थिए।

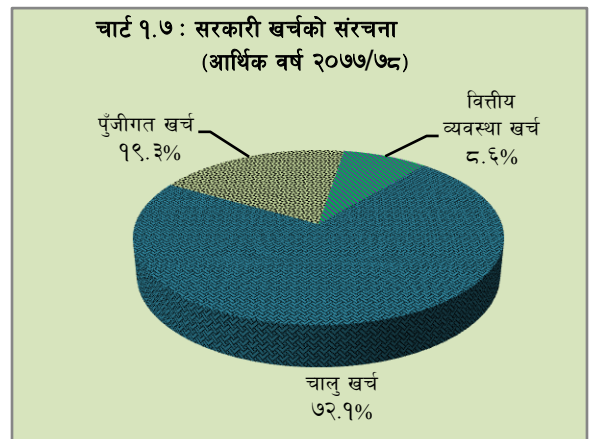
१.६० समीक्षा वर्षमा गैर-कर राजस्व परिचालन २७.२ प्रतिशतले घटी रु. ६८ अर्ब २१ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष गैर-कर राजस्व ६.९ प्रतिशतले घटी रु. ९३ अर्ब ६९ करोड कायम भएको थियो।

१.६१ समीक्षा वर्षमा कुल राजस्वमा कर राजस्वको अंश ८८.९ प्रतिशत, गैर-कर राजस्वको अंश ७.० प्रतिशत र अन्य प्राप्तको अंश ४.१ रहेको छ। त्यसैगरी, कर राजस्वमा प्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश २९.१ प्रतिशत र अप्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश ७०.९ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष कुल राजस्वमा कर राजस्वको अंश ८३.२ प्रतिशत, गैर-कर राजस्वको अंश ११.१ प्रतिशत, र अन्य प्राप्तको अंश ५.७ प्रतिशत रहेको थियो भने कर राजस्वमा प्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश ३३.९ प्रतिशत र अप्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश ६६.१ प्रतिशत रहेको थियो।

सरकारी खर्च

- १.६२ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा कुल सरकारी खर्च ८.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ११८० अर्ब ९५ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष कुल सरकारी खर्च १.७ प्रतिशतले घटी रु. १०९१ अर्ब ३३ करोड कायम भएको थियो।
- १.६३ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा चालु खर्च ८.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ८५१ अर्ब ६८ करोड पुगेको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्ष चालु खर्च ९.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ७८४ अर्ब २९ करोड पुगेको थियो।
- १.६४ समीक्षा वर्षमा पुँजीगत खर्च २०.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २२८ अर्ब ३० करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो पुँजीगत खर्च २१.७ प्रतिशतले घटी रु. १८९ अर्ब १४ करोड कायम भएको थियो।

१.६५ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गतको खर्च १४.४ प्रतिशतले घटी रु. १०० अर्ब ९७ करोड कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो खर्च २२.७ प्रतिशतले घटी रु. ११७ अर्ब ९० करोड कायम भएको थियो।

१.६६ सरकारी खर्चमा पुँजीगत खर्चको अंश १९.३ प्रतिशत, चालु खर्चको अंश ७२.१ प्रतिशत र वित्तीय व्यवस्था खर्चको अंश ८.६ प्रतिशत रहेको छ (चार्ट १.७)।

१.६७ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा बैकिङ्ग कारोबारमा आधारित कुल सरकारी खर्च ११.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १,१६० अर्ब २६ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष कुल सरकारी खर्च २.७ प्रतिशतले घटी रु. १,०३८ अर्ब ३ करोड कायम भएको थियो।

बजेट घाटा

१.६८ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा बैकिङ्ग कारोबारमा आधारित बजेट घाटा रु. २६७ अर्ब ९७ करोड रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा यस्तो बजेट घाटा रु. २६७ अर्ब ४५ करोड रहेको थियो।

बजेट घाटा पूर्तिका स्रोतहरू

१.६९ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रु. २२४ अर्ब कुल आन्तरिक ऋण परिचालन भएको छ। उक्त ऋणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ५.३ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष रु. १९४ अर्ब ६४ करोड बराबरको आन्तरिक ऋण परिचालन भएको थियो। समीक्षा वर्षमा रु. ३६ अर्ब ९० करोड आन्तरिक ऋणको भुक्तानी भएको छ।

१.७० आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को अन्त्यमा नेपाल सरकारको नेपाल राष्ट्र बैंकसँग रु. १९४ अर्ब ७० करोड (प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहको खातामा रहेको रकम समेत) नगद मौज्जात रहेको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्षको अन्त्यमा यस्तो मौज्जात रु. १४१ अर्ब १७ करोड रहेको थियो।

सरकारी ऋण

तालिका १.६ : सरकारी ऋणको स्थिति

१.७१ २०७८ असार मसान्तमा नेपाल सरकारको कुल तिर्न बाँकी वाह्य ऋण रु. ९२८ अर्ब १२ करोड र आन्तरिक ऋण रु. ८०० अर्ब ३२ करोड गरी कुल तिर्न बाँकी सरकारी ऋण रु. १७२८ अर्ब ४४ करोड रहेको छ। अघिल्लो वर्षको असार मसान्तमा कुल तिर्न बाँकी सरकारी ऋण रु. १,४२७ अर्ब १८ करोड रहेको थियो। सरकारी कुल ऋणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ४०.५ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात ३६.५ प्रतिशत रहेको थियो। सरकारी ऋणसम्बन्धी अन्य परिसूचकहरू तालिका १.६ मा दिइएको छ।

	सरकारी ऋण परिसूचकहरू	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८
१.	कुल ऋण/कुल गार्हस्थ्यउत्पादन	२७.१	३६.५	४०.५
२.	वाह्य ऋण/कुल गार्हस्थ्यउत्पादन	१५.४	२०.८	२१.८
३.	आन्तरिक ऋण/कुल गार्हस्थ्यउत्पादन	११.७	१५.७	१८.८
४.	वाह्य ऋण/निर्यात	६१२.३	८३३.१	६५७.७
५.	वाह्य ऋण भुक्तानी/निर्यात	२०.६	२४.१	१६.५
६.	कुल ऋण भुक्तानी/राजस्व	४.१	४.१	३.८
७.	आन्तरिक ऋण भुक्तानी/राजस्व	६.५	६.९	६.१
८.	वाह्य ऋण भुक्तानी/राजस्व	२.४	२.८	२.४

नोट : आन्तरिक ऋणमा आई.एम.एफ. प्रिमिसरी नोट र नेपाल राष्ट्र बैंकबाट भएको अधिविकर्षको रकम समावेश नभएको।

स्रोत : महालेखानियन्त्रकको कार्यालय र नेपाल राष्ट्र बैंक।

प्रदेश वित्त स्थिति

१.७२ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा प्रदेश सरकारको बैकिङ्ग कारोबारमा आधारित कुल खर्च रु. १८८ अर्ब ७५ करोड रहेको छ। समीक्षा अवधिमा प्रदेश सरकारको स्रोत प्राप्त रु. १५९ अर्ब ९५ करोड रहेको छ। यसमध्ये संघीय सरकारले प्रदेश सरकारलाई अनुदान र विभाज्य कोषबाट बाँडफाँट हुने राजस्व समेत गरी रु. ११८ अर्ब ५९ करोड हस्तान्तरण गरेको छ। यसैगरी, यस अवधिमा प्रदेश सरकारहरूले राजस्व र अन्य स्रोतबाट रु. ४१ अर्ब ३६ करोड परिचालन गरेका छन्।

राजस्व सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था

१.७३ नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को बजेटमा कोरोनाबाट प्रभावित व्यवसायलाई राहत दिने, शिथिल भएको आर्थिक क्रियाकलापलाई चलायमान बनाई पुनरुत्थान गर्ने र राजस्व प्रणालीलाई आन्तरिक आयमा आधारित बनाई सार्वजनिक वित्तको दिगो र भरपर्दो स्रोतको रूपमा स्थापित गर्दै जाने उद्देश्यका साथ बजेटमा तपसिलका व्यवस्था गरिएका छन्।

- कोरोना संक्रमण जोखिमका कारण प्रभावित कृषि, उद्योग तथा सेवा व्यवसायको पुनरुत्थान हुने गरी करका दर समायोजन, छुट तथा सहूलियत प्रदान गर्ने।
- करयोग्य आर्थिक क्रियाकलापलाई करको दायरामा ल्याउँदै प्रगतिशील, समन्यायिक, पारदर्शी र व्यवसायमैत्री राजस्व प्रणालीको विकास गर्ने।
- औद्योगिक संरक्षण गरी आन्तरिक उत्पादन प्रोत्साहन गर्न र अनावश्यक तथा मानव स्वास्थ्यका लागि हानिकारक एवम् वातावरणमा ह्रास ल्याउने वस्तुको आयात निरुत्साहित गर्ने।
- दक्ष, व्यवसायिक र स्वच्छ कर प्रशासनको विकास, प्रक्रियागत सरलीकरण, सूचना प्रविधिको प्रयोग, कर कानूनको परिपालना मार्फत कर सहभागिता अभिवृद्धि गर्ने र राजस्व चुहावट नियन्त्रण गर्ने।

१.७४ उल्लिखित राजस्व नीतिलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन र कर प्रणालीमा सुधार ल्याउन बजेटले अंगिकार गरेका प्रमुख रणनीति तथा कार्यक्रमहरू :

अप्रत्यक्ष कर

- मूल्य अभिवृद्धि करको दर यथावत राखिएको । अन्तःशुल्क र भन्सारका केही दरलाई समायोजन गरिएको । साथै, मोटरसाइकलको पार्टपूजाहरू र सहायक सामग्री, मोटर गाडीका पार्टपूजा र सहायक सामग्री, इथानोल, मुद्रण गर्ने वा फ्याक्स पठाउने यन्त्रहरू र अन्य वस्तुहरू गरी एक दर्जन भन्दा बढी वस्तुमा लागू आएको अन्तःशुल्क हटाइएको ।
- उद्योगले पैठारी गर्ने औद्योगिक कच्चा पदार्थको भन्सार दर तयारी मालवस्तुको भन्दा कम्तीमा एक तह कम गर्न थप केही वस्तुको कच्चा पदार्थको भन्सार महशुल घटाइएको ।
- चुरोट, सिगार, गुट्खा, पानमसलामा स्वास्थ्य जोखिम कर सामान्य वृद्धि गरिएको ।
- हवाई इन्धन र एल.पि. ग्याँस बाहेकको पेट्रोलियम पदार्थ र सुन तथा सुनका गहनामा लाग्ने भन्सार महसुलमा सामान्य वृद्धि गरिएको ।
- सामुदायिक वनले साल र खयर जातका काठ उपभोक्ता समूह बाहिर बिक्री गर्दा लागू आएको १५ प्रतिशत वन पैदावार शुल्क खारेज गरिएको । साथै, स्वदेशी फर्निचर उद्योगको संरक्षण गर्न सबै किसिमका फर्निचरको पैठारीमा अन्तःशुल्क लगाइएको ।

प्रत्यक्ष कर

- औद्योगिक क्षेत्र वा औद्योगिक ग्राममा स्थापना हुने विशेष उद्योगलाई कारोबार शुरू गरेको मितिले पाँच वर्षसम्म लाग्ने आयकरमा पच्चीस प्रतिशत छुट दिने व्यवस्था मिलाइएको ।
- आफ्नो उद्देश्य अनुसार कारोबार सञ्चालन गरेका खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समूहलाई आयकर नलाग्ने व्यवस्था मिलाइएको । साथै, २०७५/७६ सम्म निर्धारण भएको आयकर मिनाहा गरिएको ।
- गाउँपालिकामा सञ्चालित सबै किसिमका सहकारीलाई आयकर पूर्ण रूपमा छुटको व्यवस्था गरिएको । नगरपालिका, उप-नगरपालिका तथा महानगरपालिकामा सञ्चालित कर लाग्ने कारोबार गर्ने सबै किसिमका सहकारीलाई क्रमशः पाँच प्रतिशत, सात प्रतिशत र दश प्रतिशत आयकर लाग्ने व्यवस्था गरिएको ।
- विभिन्न निकायमा रहेको स्वीकृत अवकाश कोषको रकम २०७७ साल चैत्र मसान्तभित्र सामाजिक सुरक्षा कोषमा हस्तान्तरण गरेमा अवकाश भुक्तानीबापत लाग्ने कर छुट दिने व्यवस्था गरिएको ।

कर छुट तथा कर फिर्ता

- आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को आय विवरण अनुसार लघु, घरेलु तथा साना उद्योगी तथा व्यवसायीलाई लाग्ने आयकरमा वार्षिक रु. २० लाखसम्म कारोबार गर्ने करदातालाई ७५ प्रतिशत, रु. २० लाख देखि रु. ५० लाख सम्म कारोबार गर्ने करदातालाई ५० प्रतिशत रु. ५० लाख देखि रु. १ करोड सम्म कारोबार गर्ने करदातालाई २५ प्रतिशत छुट दिने व्यवस्था मिलाइएको ।
- लघु उद्यमीलाई छुटको अवधि दुई वर्ष थप गरी सात वर्ष र महिला उद्यमीद्वारा सञ्चालित उद्यमलाई छुटको अवधि तीन वर्ष थप गरी दश वर्ष गरिएको । लघु वीमामा लागू आएको मूल्य अभिवृद्धि कर हटाइएको ।
- लघु, घरेलु तथा साना उद्योग, कृषि, पशुपन्छीपालन, पशु उपचार र मास्क बनाउने उद्योगले पैठारी गर्ने मेसिनरी तथा कच्चा पदार्थ एवम् कृषि फार्म तथा कम्पनीले पैठारी गर्ने कृषि यन्त्र उपकरण तथा धान, मकै, गहुँ र तरकारीको वीउ पैठारी गर्दा लाग्ने भन्सार महसुल घटाइएको । साथै, प्राथमिक कृषि उपजको पैठारीमा लागू आएको भन्सार महसुल तथा कृषि सुधार शुल्क वृद्धि गरिएको ।
- कोरोना संक्रमणबाट बढी प्रभावित भएका विभिन्न व्यवसायीलाई आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को आय विवरण अनुसार लाग्ने आयकरमा २० प्रतिशत छुट दिने व्यवस्था मिलाइएको । पर्यटन, ढुवानी व्यवसायी तथा चलचित्र घरलाई मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण तथा कर दाखिला गर्ने अवधि बढाई चौमासिक कायम गरिएको ।
- औषधी उद्योगलाई आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थको पैठारीमा मूल्य अभिवृद्धि कर छुट दिई त्यस्तो वस्तु स्वदेशी उद्योगबाट खरिद गर्दा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर फिर्ता दिने व्यवस्था मिलाइएको ।
- आफै कार्यक्रम उत्पादन गरी प्रसारण गर्ने रेडियो तथा टेलिभिजन प्रसारण संस्थाले तिर्नु पर्ने कारोबार रकमको दुई प्रतिशत सेवा शुल्क घटाएर एक प्रतिशत कायम गरिएको ।

- इन्टरनेट सेवा प्रदायकले फिक्स्ड ब्रोडब्याण्ड सेवा प्रदान गर्दा पचास प्रतिशतसम्मको मर्मत सम्भार शुल्कमा दूरसञ्चार सेवा दस्तुर छुट दिने व्यवस्था मिलाइएको ।

कर प्रशासन

- वार्षिक रु. २० लाखसम्म कारोबार गर्ने साना करदाताले आय विवरण र कर विद्युतीय माध्यमबाट बुझाउन सकिने र बैकमार्फत कर भुक्तानी गर्दा आयविवरण समेत बुझाउन सकिने व्यवस्था मिलाइने ।
- कर चुक्ता प्रमाणपत्र स्वचालित प्रणालीबाट करदाता स्वयंले लिन पाउने व्यवस्था मिलाइएको । साथै, उपभोक्ताले वस्तु तथा सेवा खरिदको भुक्तानी विद्युतीय उपकरणमार्फत गर्दा प्रोत्साहन स्वरूप प्राप्त हुने रकममा अग्रिम कर कट्टी गर्नु नपर्ने व्यवस्था मिलाइएको ।
- विभिन्न प्रकारका कर ऐन बमोजिम २०७५ साल असार मसान्तभित्र भएको कर निर्धारण उपर चित्त नबुझाई आन्तरिक राजस्व विभाग र सो विभाग हुँदै राजस्व न्यायाधिकरण वा अदालतमा विचाराधीन रहेका मुद्दाहरू मध्ये भुट्टा तथा नक्कली बीजक बाहेकका मुद्दा सम्बन्धित करदाताले फिर्ता लिई त्यस्तो निर्धारित कर रकम र सोमा लागेको ब्याज २०७७ फागुन मसान्तभित्र बुझाएमा शुल्क, थप दस्तुर तथा जरिवाना मिनाहा दिइने ।
- राजस्व प्रशासनसँग सम्बन्धित केन्द्रीय बीजक अनुगमन प्रणाली, आसिकुडा र भिसिटिएस लगायतका सबै किसिमका सूचना प्रविधि प्रणालीको क्षमता विकास र अन्तर-आबद्धता कायम गर्दै करदाता सूचना प्रणालीलाई एकीकृत गरिने । कर परीक्षण, अनुसन्धान र भन्सार जाँचपास पछिको परीक्षण तथा बजार अनुगमनलाई थप प्रभावकारी बनाई राजस्व छली तथा चुहावटलाई नियन्त्रण गरिने ।
- गैर कर राजस्वको दायरा विस्तार गर्दै दरलाई पुनरावलोकन गरिने ।

करका दरहरू

१.७५ विदेशबाट नेपालभित्र पैठारी हुने मालवस्तुमा (आयात महसुलतर्फ) आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १, ५, १०, १५, २०, ३० र ८० प्रतिशत गरी आठ वटा दरहरू कायम रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा पनि सोही दरहरू कायम रहेको । त्यस्तै, नेपालबाट विदेशमा निकासी हुने महसुलमा कुनैपनि परिवर्तन नगरिएको । अन्तःशुल्कतर्फ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ५, ७, १०, १५, ३०, ३५, ४०, ५०, ५५, ६०, ६५, ७०, ८०, ८५, ९० र १०० प्रतिशत गरी १६ वटा दरहरू रहेकोमा सो दरहरूलाई आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा २.५, ५, ७, १०, १५, ३०, ३५, ४०, ५०, ५५, ६०, ६५, ७०, ८०, ८५, ९० र १०० प्रतिशत गरी १७ वटा दरहरू कायम गरिएको । आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा प्राकृतिक व्यक्तिको आय कर नलाग्ने सीमा तथा भुक्तानी गर्नुपर्ने दरमा कुनै परिवर्तन नगरिएको, संस्थागत करका सीमा र दरहरू, आयकर नलाग्ने सीमा, अन्य करका सीमा र दरहरू यथावत राखिएको ।

तालिका १.७ : करका दरहरू

शीर्षक	२०७६/७७	२०७७/७८
१. पैठारी महसुल (प्रतिशतमा)	१, ५, १०, १५, २०, ३०, ४०, ८०	१, ५, १०, १५, २०, ३०, ४०, ८०
२. निकासीमहसुल (प्रतिशतमा)	०, २००	०, २००
३. अन्तःशुल्क (प्रतिशतमा)	५, ७, १०, १५, ३०, ३५, ४०, ५०, ५५, ६०, ६५, ७०, ८०, ८५, ९० र १००	२.५, ५, ७, १०, १५, ३०, ३५, ४०, ५०, ५५, ६०, ६५, ७०, ८०, ८५, ९०, १००
४. मूल्यअभिवृद्धि कर (प्रतिशतमा)	१३ प्रतिशत	१३ प्रतिशत
५. आयकर प्राकृतिकव्यक्तिको हकमा		
(क) आयकर नलाग्ने हद		
(१) व्यक्तिको लागि	रु. ४,००,०००।-	रु. ४,००,०००।-
(२) दम्पतिवा परिवारको लागि	रु. ४,५०,०००।-	रु. ४,५०,०००।-
(ख) आयकरको दर (प्रतिशतमा)		
आयकर नलाग्ने हदभन्दामाथिको	पहिलो रु. १००,०००।- मा १० % थप रु. २००,०००।- मा २० % त्यसपछि बाँकी रकममा ३० प्रतिशत, र रु. २० लाखभन्दा बढी करयोग्य आयमा ३६ प्रतिशत	पहिलो रु. १००,०००।-मा १० % थप रु. २००,०००।- मा २० % त्यसपछि बाँकी रकममा ३० प्रतिशत, र रु. २० लाखभन्दा बढी करयोग्य आयमा ३६ प्रतिशत
संस्थागत कर		
(क) कर्पोरेट खुदआयमा समदरले		

(१) बैंक, वित्त कम्पनील गायत वित्तीय संस्थाहरू	३० प्रतिशत	३० प्रतिशत
(२) दूरसंचार तथा इन्टरनेट सेवाप्रदायक, रेमिट्यान्स सेवाप्रदायक, धितोपत्रव्यवसाय, मर्चेन्ट बैंकिगव्यवसाय र कमोडिटी दलालव्यवसाय	३० प्रतिशत	३० प्रतिशत
(३) चुरोट, विडी, सिगार, खाने सूति, खैनी, मदिरा र वियरको कारोवार गर्ने	३० प्रतिशत	३० प्रतिशत
(३) अन्य	२५ प्रतिशत	२५ प्रतिशत
(ख) साभेदारी फर्म	२५ प्रतिशत	२५ प्रतिशत
घरजग्गावहाल कर	१० प्रतिशत	१० प्रतिशत
मिटिङ्ग भत्ता	१५ प्रतिशत	१५ प्रतिशत
कमिसन	१५ प्रतिशत	१५ प्रतिशत
चिट्ठा, उपहार, पुरस्कार	२५ प्रतिशत	२५ प्रतिशत
ब्याज कर	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
संचयकोष तथा पेन्सन	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
सरकारी ऋणपत्र	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
लाभांश कर	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
सुनको हकमा		
पहिलो ५० ग्रामसम्म प्रति १० ग्राम	रु. ६,२००।	रु. ९,५००।
५०-१००ग्रामकोहकमाप्रति १० ग्राम	रु. ७,२००।	रु. १०,५००।
१०० ग्रामभन्दाथिको हकमाप्रति १० ग्राम	जफत गरिने ।	जफत गरिने ।

सार्वजनिक संस्थानहरूको स्थिति

१.७६ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कोभिड-१९ को संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारका लागि चालिएका कदमबाट अर्थतन्त्र निकै प्रभावित हुनगएको अवस्थामा सार्वजनिक संस्थानहरूको कार्यसम्पादनमा केही संकुचन आएता पनि सार्वजनिक संस्थानको समग्र वित्तीय स्थिति सन्तोषजनक रहेको छ ।

तालिका १.८ : सार्वजनिक संस्थानहरूको अवस्था

	रु. करोडमा			वृद्धिदर (प्रतिशत)	
	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७५/७६	२०७६/७७
सरकारको लगानी	३६४७९	४६४६४	५१९५५	२७.४	११.८
शेयर लगानी	२००३७	२७१८९	२८८६६	३५.७	६.२
ऋण लगानी	१६४४२	१९२७५	२३०९०	१७.२	१९.८
शेयर धनी कोष	५०४५६	६२२३४	७०३९०	२३.३	१३.१
कोषमा व्यवस्था नभएको दायित्व	३८८३	४८६१	५७७१	२५.२	१८.७
संचालन आय	३९०९३	४७१२४	४२८७१	२०.५	-९.०
खुद नाफा/नोक्सान	४३४१	४८८९	४८३०	१२.६	-१.२
संचित नाफा/नोक्सान	४००८	५८३०	७५५१	४५.५	२९.५

स्रोत : सार्वजनिक संस्थानहरूको वार्षिक स्थिति समीक्षा (२०७५, २०७६ र २०७७), अर्थमन्त्रालय, नेपाल सरकार ।

१.७७ आर्थिक वर्ष २०७६/७७

सम्ममा नेपाल सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्वमा ४४ वटा सार्वजनिक संस्थानहरू अस्तित्वमा रहेका छन् । जसमध्ये १० वटा औद्योगिक क्षेत्र, ५ वटा जनपयोगी क्षेत्र, ४ वटा व्यापारिक क्षेत्र, ९ वटा वित्तीय क्षेत्र, ५ वटा सामाजिक क्षेत्र र ११ वटा सेवा क्षेत्रतर्फ रहेका छन् । अस्तित्वमा रहेका सार्वजनिक संस्थामध्ये ३८ संस्थान सञ्चालनमा छन् । अघिल्लो वर्ष ३४ सार्वजनिक संस्थानहरू सञ्चालनमा रहेका थिए । अस्तित्वमा रहेका संस्थानहरूको वित्तीय स्थिति विश्लेषण गर्दा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्ममा २४ संस्थान नाफामा छन्, २ संस्थानको कारोवार शुन्य रहेको र १८ संस्थान नोक्सानीमा रहेका छन् । नाफामा सञ्चालित २४ संस्थानको खुद नाफा ४.२८ प्रतिशत र नोक्सानीमा सञ्चालित १८ संस्थानको खुद नोक्सानी ९९.४६ प्रतिशतले बढेको छ ।

१.७८ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा संस्थानहरूको खुद नाफा रु. ४८ अर्ब ८९ करोड रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा उक्त नाफा १.२ प्रतिशतले घटेर रु. ४८ अर्ब ३० करोड कायम भएको छ (तालिका १.८)। नेपाल आयल निगम (रु. १२ अर्ब ९१ करोड), नेपाल विद्युत प्राधिकरण (रु. ११ अर्ब ४ करोड), नेपाल दूरसंचार कम्पनी लि. (रु. ९ अर्ब ७५ करोड), राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि. (रु. ४ अर्ब ३८ करोड), कृषि विकास बैंक लि. (रु. ३ अर्ब ३३ करोड), नागरिक लगानी कोष (रु. २ अर्ब ८० करोड), नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण (रु. २ अर्ब ५३ करोड), नेपाल बैंक लि.(रु. २ अर्ब ३३ करोड), जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनी (रु. १ अर्ब ३ करोड) लगायत अन्य केही संस्थानहरू खुद नाफामा रहेका छन् ।

- १.७९ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सार्वजनिक संस्थानहरूको कुल शेयरधनी कोष वृद्धि हुनुका साथै नेपाल सरकारको शेयर तथा ऋण लगानी समेत वृद्धि भएको छ। सरकारको शेयर तथा ऋण लगानी अधिल्लो वर्षको तुलनामा ११.८ प्रतिशतले बढेको छ।
- १.८० सार्वजनिक संस्थानहरूबाट आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा सरकारलाई रु. ९ अर्ब ४७ करोड लाभांश प्राप्त भएकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. १४ अर्ब १० करोड लाभांश प्राप्त भएको छ। यो सरकारी शेयर लगानीको ४.९ प्रतिशत हुन आउँछ। समीक्षा वर्षमा नेपाल दूर सञ्चार कम्पनी लि., नेपाल आयल निगम, नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण, राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक, कृषि विकास बैंक लि. बाट नेपाल सरकारलाई लाभांश प्राप्त भएको छ।
- १.८१ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सार्वजनिक संस्थानहरूको खुद संचित नाफा रु. ७५ अर्ब ५१ करोड रहेको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो नाफा रु. ५२ अर्ब ३० करोड रहेको थियो।
- १.८२ सार्वजनिक संस्थानमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई सेवा निवृत्त भएपछि उपदान, निवृत्तभरण, औषधी उपचार, बीमा, विदाको रकम जस्ता विभिन्न शीर्षकहरूबाट दिइने सुविधाको कारण हरेक संस्थानको कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्वको अंश उल्लेख्य रहने गरेको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा उक्त दायित्व १८.७ प्रतिशतले बढेर रु. ५७ अर्ब ७१ करोड पुगेको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो दायित्व रु. ४८ अर्ब ६१ करोड रहेको थियो।

मौद्रिक तथा वित्तीय स्थिति

मौद्रिक स्थिति

- १.८३ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा विस्तृत मुद्राप्रदाय २१.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो मुद्राप्रदाय १८.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। समीक्षा वर्षमा संकुचित मुद्राप्रदाय २२.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो मुद्राप्रदाय १७.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।
- १.८४ समीक्षा वर्षमा चलनचल्तीमा रहेको मुद्रा १६.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रा १५.९ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। अधिल्लो वर्ष २०.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको चल्ती निक्षेप समीक्षा वर्षमा ३०.५ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।
- १.८५ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा खुद वैदेशिक सम्पत्ति (विदेशी विनिमय मूल्याङ्कन नाफा/नोक्सान समायोजित समेत) रु. १ अर्ब २३ करोड (०.१ प्रतिशत) ले बढेको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति रु. २८२ अर्ब ४१ करोड (२८.७ प्रतिशत) ले बढेको थियो।
- १.८६ समीक्षा वर्षमा कुल आन्तरिक कर्जा २६.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा १३.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।
- १.८७ समीक्षा वर्षमा मौद्रिक क्षेत्रको नेपाल सरकारमाथिको खुद दावी २८.६ प्रतिशत (रु. १३१ अर्ब ८९ करोड) ले वृद्धि भएको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो दावी २२.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। समीक्षा वर्षको अन्त्यमा नेपाल राष्ट्र बैंकमा नेपाल सरकारको रु. १९४ अर्ब ७० करोड नगद मौज्जात रहेको थियो।
- १.८८ समीक्षा वर्षमा मौद्रिक क्षेत्रको निजी क्षेत्रमाथिको दावी २६.३ प्रतिशत (रु. ८६२ अर्ब ६६ करोड) ले बढेको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो दावी १२.६ प्रतिशतले बढेको थियो।
- १.८९ समीक्षा वर्षमा सञ्चित मुद्रा ५.२ प्रतिशतले बढेको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रा २६.७ प्रतिशतले बढेको थियो।
- १.९० समीक्षा वर्षमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप २१.४ प्रतिशतले बढेको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो निक्षेप १८.७ प्रतिशतले बढेको थियो। त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट निजी क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा २७.३ प्रतिशतले बढेको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा १२.० प्रतिशतले बढेको थियो।

अन्तर-बैंक कारोबार र स्थायी तरलता सुविधा उपयोगको स्थिति

- १.९१ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा वाणिज्य बैंकहरूबीच रु. १७८२ अर्ब ९६ करोड र बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू (वाणिज्य बैंकहरूबीच बाहेक) बीच रु. २१३ अर्ब ६२ करोडको अन्तर-बैंक कारोबार भएको छ (तालिका १.९)। अधिल्लो वर्ष यस्तो कारोबार क्रमशः रु. १५०१ अर्ब ४५ करोड र रु. १२९ अर्ब ४० करोड भएको थियो।

तालिका १.९ : अन्तर-बैंक कारोबार र स्थायी तरलता सुविधा उपयोग

विवरण	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८
वाणिज्य बैंकहरूको अन्तर-बैंक कारोबार (रु. अर्बमा)	१७७५.११	१५०१.४५	१७८२.९६
वाणिज्य बैंकहरूको अन्तर-बैंक कारोबारको ब्याजदर (प्रतिशतमा)*	४.५२	०.३५	४.१२
अन्य वित्तीय संस्थाहरू (वाणिज्य बैंकहरूबीच बाहेक) को अन्तर-बैंक कारोबार (रु. अर्बमा)	२०९.५५	१२९.४०	२१३.६२
अन्य वित्तीय संस्थाहरूको अन्तर-बैंक कारोबारको ब्याजदर (प्रतिशतमा)*	६.२४	१.०१	४.३०
स्थायी तरलता सुविधा उपयोग (रु. अर्बमा)	१५४.३३	१०३.२८	३७०.३४

* असार महिनाको भारत औसत ब्याजदर ।

तरलता व्यवस्थापन

- १.९२ नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७१ को अधिनमा रही बैंकिङ प्रणालीमा विद्यमान तरलताको स्थितिका आधारमा खुला बजार कारोबार सञ्चालन समितिको निर्णय बमोजिम आवश्यकता अनुसारका उपकरणहरू (रिपो, रिभर्स रिपो, आउटराइट सेल, आउटराइट पर्चेज, निक्षेप संकलन तथा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र) प्रयोग गरी बैंकिङ प्रणालीको तरलताको व्यवस्थापन गर्ने गरिएको छ ।
- १.९३ बैंकिङ प्रणालीमा तरलता र अल्पकालीन ब्याजदरमा हुने उतारचढावलाई सम्बोधन गर्न कार्यान्वयनमा ल्याइएको ब्याजदर करिडोरसम्बन्धी व्यवस्था अन्तर्गत दुई हप्ता अवधिको रिपोको व्यवस्थालाई परिमार्जन गरी ओभरनाईट रिपो (Overnight Repo) सहितको “ब्याजदर करिडोरसम्बन्धी कार्यविधि, २०७६ लागू गरिएको छ ।
- १.९४ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रिभर्स रिपोमार्फत रु. १०९ अर्ब ५४ करोड र निक्षेप संकलनमार्फत रु. १९३ अर्ब ७५ करोड गरी कुल रु. ३०३ अर्ब २९ करोड तरलता प्रशोचन गरिएको छ । सो अवधिमा नियमित प्रकारको रिपोमार्फत रु. ५० अर्ब, ब्याजदर करिडोर अन्तर्गतको १४ दिने रिपोमार्फत रु. १७ अर्ब ९४ करोड तथा स्थायी तरलता सुविधामार्फत रु. ३७० अर्ब ३४ करोड गरी कुल रु. ४३८ अर्ब २८ करोड बराबरको तरलता प्रवाह गरिएको छ ।
- १.९५ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा छोटो अवधिको तरलता व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले सरकारी ऋणपत्र (ट्रेजरी बिल र विकास ऋणपत्र) तथा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्रको धितोमा मागकर्ता बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई अधिकतम ७ कार्यदिनको लागि बैंक दरमा १६८ पटक गरी रु. ३७० अर्ब ३४ करोड स्थायी तरलता सुविधा प्रदान भएको छ ।

विदेशी विनिमय कारोबार

- १.९६ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा यस बैंकले विदेशी विनिमय बजार (वाणिज्य बैंकहरू) बाट अमेरिकी डलर ३ अर्ब ६२ करोड खुद खरिद गरी रु. ४२८ अर्ब ५४ करोड बराबरको खुद तरलता प्रवाह गरेको छ । अघिल्लो वर्ष विदेशी विनिमय बजारबाट अमेरिकी डलर ४ अर्ब २१ करोड खुद खरिद गरी रु. ४९२ अर्ब २४ करोड बराबरको खुद तरलता प्रवाह भएको थियो (तालिका १.१०)। समीक्षा वर्षमा अमेरिकी डलर ४ अर्ब ५४ करोड बिक्री गरी रु. ५३५ अर्ब २३ करोड बराबरको भारतीय रुपैयाँ खरिद भएको छ । अघिल्लो वर्ष अमेरिकी डलर ३ अर्ब ८२ करोड लगायत अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रा बिक्री रु. ४४२ अर्ब १३ करोड करोड बराबरको भारतीय रुपैयाँ खरिद भएको थियो ।

तालिका १.१० : विदेशी विनिमय कारोबारको स्थिति

(रु. करोडमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष		
	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८
१. अमेरिकी डलर खरिद	३६८६२.८	४९२६५.०	४३४०७.५
१. अमेरिकी डलर बिक्री	७७१.९	४०.९	५५३.३
३. खुद तरलता प्रवाह	३६०९१.०	४९२२४.१	४२८५४.२
४. अमेरिकी डलर बिक्री गरी भा.रु. खरिद	४७८९२.२	४४२१३.२	५३५२२.५
५. अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रा बिक्री गरी भा.रु. खरिद	३८०४.८	०.०	०.०

अल्पकालीन ब्याजदर

- १.९७ २०७७ असारको तुलनामा २०७८ असारमा ९१-दिने ट्रेजरी बिल एवम् अन्तर-बैंक कारोबार दुबैको भारित औसत ब्याजदर बढेको छ । २०७७ असारमा ९१-दिने ट्रेजरी बिलको भारित औसत ब्याजदर १.२७ प्रतिशत रहेकोमा २०७८ असारमा ४.५५ प्रतिशत कायम भएको छ । त्यसैगरी, वाणिज्य बैंकहरूबीचको अन्तर-बैंक कारोबारको भारित औसत ब्याजदर २०७७ असारमा ०.३५ प्रतिशत रहेकोमा २०७८ असारमा ४.१२ प्रतिशत कायम रहेको छ । बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू (वाणिज्य बैंकहरूबीच बाहेक) को अन्तर-बैंक कारोबारको भारित औसत ब्याजदर २०७७ असारमा १.०१ प्रतिशत रहेकोमा २०७८ असारमा ४.३० प्रतिशत रहेको छ । २०७८ असारमा मौद्रिक नीतिको सञ्चालन लक्ष्यको रूपमा रहेको वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूको भारित औसत अन्तर बैंक दर ४.१४ प्रतिशत रहेको छ ।
- १.९८ २०७८ असारमा वाणिज्य बैंकहरूको कर्जा तथा निक्षेपको भारित औसत ब्याजदर क्रमशः ८.४३ प्रतिशत र ४.६५ प्रतिशत रहेको छ (तालिका १.११) । अधिल्लो वर्षको असारमा यस्तो ब्याजदर क्रमशः १०.११ प्रतिशत र ६.०१ प्रतिशत रहेको थियो । त्यसैगरी, वाणिज्य बैंकहरूको औसत आधार दर २०७७ असारको ८.५० प्रतिशतको तुलनामा २०७८ असारमा ६.८६ प्रतिशत कायम भएको छ ।

तालिका १.११ : वाणिज्य बैंकहरूको ब्याजदर

विवरण	२०७६ असार	२०७७ असार	२०७८ असार
कर्जाको भारित औसत ब्याजदर	१२.१३	१०.११	८.४३
निक्षेपको भारित औसत ब्याजदर	६.६०	६.०१	४.६५
औसत आधार ब्याजदर	९.५७	८.५०	६.८६

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको स्थिति

वाणिज्य बैंक

- १.९९ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा वाणिज्य बैंकहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व २३.४ प्रतिशत (रु. १०२२ अर्ब ९४ करोड) ले वृद्धि भई रु. ५३९२ अर्ब ५३ करोड पुगेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्व २१.० प्रतिशत (रु. ७५७ अर्ब ६६ करोड) ले बढेको थियो ।
- १.१०० आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा वाणिज्य बैंकहरूको कुल निक्षेप परिचालन २०.३ प्रतिशत (रु. ७०२ अर्ब ३१ करोड) ले वृद्धि भई २०७८ असार मसान्तमा रु. ४१६७ अर्ब ४६ करोड पुगेको छ । अधिल्लो वर्ष वाणिज्य बैंकहरूको कुल निक्षेप परिचालन २१.९ प्रतिशत (रु. ६२२ अर्ब १० करोड) ले बढेको थियो । समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूको चल्ती, बचत तथा मुद्दती निक्षेप दायित्व क्रमशः २२.२ प्रतिशत, ३१.२ प्रतिशत र १६.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो निक्षेप दायित्वहरूको वृद्धिदर क्रमशः २८.८ प्रतिशत, २०.७ प्रतिशत र २७.६ प्रतिशत रहेको थियो ।
- १.१०१ वाणिज्य बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी समीक्षा वर्षमा २७.७ प्रतिशत (रु. ९५२ अर्ब ९ करोड) ले वृद्धि भई २०७८ असार मसान्तमा रु. ४३८७ अर्ब ९६ करोड पुगेको छ । अधिल्लो वर्ष वाणिज्य बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी १९.१ प्रतिशत (रु. ५५० अर्ब ९२ करोड) ले वृद्धि भएको थियो । समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूबाट निजी क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा २७.८ प्रतिशत (रु. ७९२ अर्ब २२ करोड) ले वृद्धि भएको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा १६.० प्रतिशत (रु. ३९३ अर्ब ५४ करोड) ले वृद्धि भएको थियो । २०७८ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूबाट निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जा र कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको अनुपात ८५.४ प्रतिशत कायम भएको छ ।
- १.१०२ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा वाणिज्य बैंकहरूबाट प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा कुल कर्जाको ३४.४ प्रतिशत (रु. १११३ अर्ब ६३ करोड) पुगेको छ । यस अन्तर्गत कृषि क्षेत्रतर्फ १३.२ प्रतिशत र गैर-कृषि क्षेत्रमा २१.२ प्रतिशत कर्जा प्रवाहित भएको छ ।
- १.१०३ समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूले सरकारी ऋणपत्रमा गरेको लगानी ३२.६ प्रतिशत (रु. १६० अर्ब ३० करोड) ले बढेर २०७८ असार मसान्तमा रु. ६५१ अर्ब ६४ करोड कायम भएको छ । अधिल्लो वर्ष उक्त लगानी रु. १३६ अर्ब ४९ करोडले बढेको थियो ।
- १.१०४ २०७८ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूको तरल सम्पत्ति (सरकारी ऋणपत्रमा गरिएको लगानी सहित) रु. ११२५ अर्ब ७० करोड रहेको छ । यस्तो सम्पत्ति कुल निक्षेपको २७ प्रतिशत हुन आउँछ । अधिल्लो वर्ष उक्त अनुपात २९.५ प्रतिशत रहेको थियो । यद्यपि, तरल सम्पत्तिका अंशहरूमध्ये समीक्षा अवधिमा तरल कोष १०.९

प्रतिशतले घटेको छ। वाणिज्य बैंकहरूको विदेशी बैंक मौज्जात ११.४ प्रतिशत (रु. १९ अर्ब ४४ करोड) ले घटेर २०७८ असार मसान्तमा रु. १५१ अर्ब ५७ करोड कायम भएको छ, भने नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात १६.५ प्रतिशत (रु. ४५ अर्ब २३ करोड) ले घटेर रु. २२९ अर्ब ६८ करोड कायम भएको छ।

विकास बैंक

- १.१०५ समीक्षा वर्षमा विकास बैंकहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व २५.८ प्रतिशत (रु. १०६ अर्ब २० करोड) ले वृद्धि भई २०७८ असार मसान्तमा रु. ५१८ अर्ब ३४ करोड कायम भएको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्वमा ९.९ प्रतिशत (रु. ४५ अर्ब ५२ करोड) ले कमी आएको थियो।
- १.१०६ साधन परिचालनको प्रमुख स्रोतको रूपमा रहेको कुल निक्षेप समीक्षा वर्षमा २५.४ प्रतिशत (रु. ८९ अर्ब ५० करोड) ले वृद्धि भई रु. ४४१ अर्ब ४६ करोड कायम भएको छ। २०७८ असार मसान्तमा विकास बैंकहरूको तरल सम्पत्ति (सरकारी ऋणपत्रमा गरिएको लगानी सहित) रु. ७८ अर्ब ९० करोड रहेको छ। यस्तो सम्पत्ति कुल निक्षेपको १७.९ प्रतिशत हुन आउँछ। अधिल्लो वर्ष उक्त अनुपात १६.१ प्रतिशत रहेको थियो। यद्यपि, तरल सम्पत्तिमध्ये समीक्षा वर्षमा तरल कोष १२.८ प्रतिशतले घटेर रु. २२ अर्ब १५ करोड कायम भएको छ।
- १.१०७ समीक्षा वर्षमा विकास बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी २७ प्रतिशत (रु. १०२ अर्ब २६ करोड) ले वृद्धि भई २०७८ असार मसान्तमा रु. ४८१ अर्ब २३ करोड कायम भएको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा तथा लगानीमा ९.५ प्रतिशत (रु. ३९ अर्ब ७७ करोड) ले कमी आएको थियो। कर्जा तथा लगानीका अंशहरूमध्ये निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जा ३०.५ प्रतिशतले वृद्धि आई २०७८ असार मसान्तमा रु. ३७४ अर्ब १८ करोड कायम भएको छ, जुन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ८.८ प्रतिशत हुन आउँछ।

वित्त कम्पनी

- १.१०८ समीक्षा वर्षमा वित्त कम्पनीहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व १.३ प्रतिशत (रु. १ अर्ब ६४ करोड) ले बढेर २०७८ असार मसान्तमा रु. १२६ अर्ब २ करोड कायम भएको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्व १३.१ प्रतिशतले बढेर रु. १२४ अर्ब ३९ करोड कायम भएको थियो। साधन परिचालनको प्रमुख स्रोतको रूपमा रहेको निक्षेप परिचालन ०.५ प्रतिशत (रु. ४२ करोड) ले वृद्धि भई २०७८ असार मसान्तमा रु. ८७ अर्ब २६ करोड कायम भएको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो निक्षेप परिचालनमा १६.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो।
- १.१०९ २०७८ असार मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको तरल सम्पत्ति (सरकारी ऋणपत्रमा गरिएको लगानी सहित) रु. २८ अर्ब २९ करोड रहेको छ। यस्तो सम्पत्ति कुल निक्षेपको ३२.४ प्रतिशत हुन आउँछ। अधिल्लो वर्ष उक्त अनुपात २१.५ प्रतिशत रहेको थियो। तरल सम्पत्ति मध्ये तरल कोष ३.४ प्रतिशतले घटेर २०७८ असार मसान्तमा रु. ५ अर्ब ८५ करोड कायम भएको छ।
- १.११० समीक्षा वर्षमा वित्त कम्पनीहरूको कर्जा तथा लगानी ०.७ प्रतिशत (रु. ८० करोड) ले ह्रास आई २०७८ असार मसान्तमा रु. ११६ अर्ब १ करोड पुगेको छ। अधिल्लो वर्ष यी कम्पनीहरूको कर्जा तथा लगानी १५.७ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। कर्जा तथा लगानीका अंशहरूमध्ये निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जामा ६.३ प्रतिशतले ह्रास आई २०७८ असार मसान्तमा रु. ६८ अर्ब २८ करोड पुगेको छ, जुन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको १.६ प्रतिशत हुन आउँछ।

लघुवित्त वित्तीय संस्था

- १.१११ २०७८ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको संख्या ७० रहेको छ। यी मध्ये ग्रामीण बैकिङ्ग पद्धति अनुशरणकर्ता ६६ रहेका छन् भने ४ वटा संस्थाले लघुवित्त सम्बन्धी थोक कर्जा कारोबार गर्दै आएका छन्।
- १.११२ लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व ३७ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७८ असार मसान्तमा रु. ४४५ अर्ब ५० करोड पुगेको छ। त्यसैगरी, यी संस्थाहरूको कुल निक्षेप र सापटी क्रमशः रु. १३० अर्ब ४३ करोड र रु. २०७ अर्ब ३५ करोड पुगेको छ, भने कुल कर्जा तथा लगानी क्रमशः रु. ३६५ अर्ब ५५ करोड तथा रु. १४ अर्ब ७१ करोड पुगेको छ।

बीमा कम्पनी

- १.११३ २०७८ असार मसान्तमा १९ जीवन, २० निर्जीवन र २ पुनरबीमा कम्पनी गरी कुल ४१ बीमा कम्पनी संचालनमा रहेका छन्। बीमा समितिबाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार बीमा कम्पनीहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व २०७७ असार मसान्तमा रु. ४३७ अर्ब ३२ रहेकोमा २४.१ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७८ असार मसान्तमा रु. ५४२ अर्ब ६५ करोड पुगेको छ।

कर्मचारी सञ्चय कोष

१.११४ कर्मचारी सञ्चय कोषबाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार उक्त कोषको सम्पत्ति/दायित्व समीक्षा वर्षमा १५.३ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७८ असार मसान्तमा रु. ४४२ अर्ब ८४ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष उक्त रकम १२ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७७ असार मसान्तमा रु. ३८४ अर्ब ०१ करोड रहेको थियो। संचयकर्ताहरूको सञ्चित रकम २०७७ असार मसान्तमा रु. ३४९ अर्ब ६३ करोड रहेकोमा २०७८ असार मसान्तमा १३.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३९६ अर्ब ६३ करोड पुगेको छ।

नागरिक लगानी कोष

१.११५ नागरिक लगानी कोषबाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार उक्त कोषको सम्पत्ति/दायित्व २२.७ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७८ असार मसान्तमा रु. १९७ अर्ब ६७ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्व रु. १६१ अर्ब ८ करोड रहेको थियो। यस कोषको दायित्वतर्फ उल्लेख्य अंश ओगट्ने कोष संकलन अघिल्लो वर्ष रु. १४१ अर्ब ३० करोड रहेकोमा २०७८ असार मसान्तमा १३.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १६० अर्ब ६६ करोड पुगेको छ। कर्जा तथा सापटी अघिल्लो वर्ष रु. ४५ अर्ब ५७ करोड रहेकोमा २०७८ असार मसान्तमा १६.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५३ अर्ब १२ करोड पुगेको छ।

सामाजिक सुरक्षा कोष

१.११६ सामाजिक सुरक्षा कोषबाट प्राप्त तथ्यांकअनुसार २०७८ असार मसान्तसम्म १४,९७१ वटा रोजगारदाता फर्म/कम्पनीका २,७३,७२० जना श्रमिक कोषमा दर्ता भएका छन्। जसमध्ये ३,२०३ वटा रोजगारदाता कम्पनीमा आवद्ध १,७७,३०१ योगदानकर्ताबाट रु. ६ अर्ब ८८ करोड योगदान रकम संकलन भएको छ। साथै उक्त मितिसम्म योगदान रकम संकलन गरिरहेका २,४८३ जना योगदानकर्ताहरूबाट प्राप्त ४,४१८ वटा बीमा दावी मार्फत रु. ५ करोड २३ लाख बराबरको रकम भुक्तानी भएको छ भने १,१८२ जना योगदानकर्ताबाट प्राप्त १,१९१ वटा वृद्धावस्था सुरक्षा योजना दावी मार्फत रु. ९ करोड १८ लाख रकम भुक्तानी भएको छ।

हुलाक बचत बैंक

१.११७ नेपाल सरकार, हुलाक सेवा विभागद्वारा संचालित हुलाक बचत बैंकबाट निक्षेप संकलन गर्ने स्वीकृति पाएका ११७ कार्यालयहरूमध्ये ६५ वटा कार्यालयहरूले निक्षेप संकलन गरेका छन्। २०७८ असार मसान्तमा हुलाक बचत बैंकको कुल निक्षेप रु. १ अर्ब ६५ करोड तथा रु. ४७ करोड कर्जा लगानीमा रहेको छ (तालिका १.१२)।

तालिका १.१२ : हुलाक बचत बैंकको कारोबार विवरण

विवरण	२०७६ असार	२०७७ असार	२०७८ असार
निक्षेप संकलन गर्न स्वीकृति पाएका कार्यालयहरूको संख्या	११७	११७	११७
निक्षेप संकलन गरेका कार्यालयहरूको संख्या	६६	६६	६५
लगानी गरेका कार्यालयहरूको संख्या	५७	५७	५७
कुल खाता संख्या	६३३९६	६२४७५	५९,४२८
कुल निक्षेप (रु. करोडमा)	१३२.७३	१७५.६५	१६५.३४
लगानीमा रहिरहेको रकम (रु. करोडमा)	३७.७८	४०.३३	४७.३२

स्रोत : नेपाल सरकार, केन्द्रीय धनादेश कार्यालय।

निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष

१.११८ निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषले प्राथमिकता-प्राप्त क्षेत्र लगायत पशुधन तथा तरकारी वाली सुरक्षण, सहूलियतपूर्ण कर्जा, वैदेशिक रोजगार कर्जा, लघु तथा विपन्न वर्ग कर्जा र साना तथा मझौला उद्यम कर्जाको सुरक्षण गर्दै आएको छ। यस कोषले २०७८ असार मसान्तसम्ममा रु. १४१ अर्ब कर्जा र रु. ८११ अर्ब ६२ करोड निक्षेप सुरक्षण गरेको छ (तालिका १.१३)।

तालिका १.१३ : निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषको कारोबार विवरण

विवरण	२०७६ असार	२०७७ असार	२०७८ असार	प्रतिशत परिवर्तन	
				२०७६/७७	२०७७/७८
कुल निक्षेप सुरक्षण रकम (रु. करोडमा)	६०३३८	६८९४९	८११६२	१४.३	१७.७
कर्जा सुरक्षण रकम (रु. करोडमा)	२५६६	६२१५	१४१००	१४२.२	१२६.९

स्रोत: निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष।

कर्जा सूचना केन्द्र लिमिटेड

१.११९ कर्जा सूचना केन्द्रबाट आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा २७ वाणिज्य बैंक, १८ विकास बैंक, १७ वित्त कम्पनी र ७० लघुवित्त वित्तीय संस्थाले जम्मा ५२ लाख ८४ हजार ३६९ कर्जाको सूचना माग गरेका थिए । उक्त केन्द्रमा २०७७ असार मसान्तसम्ममा कालोसूचीमा सूचीकृत ऋणीहरूको संख्या १२,२९१ रहेकोमा २०७८ असार मसान्तसम्ममा यस्तो संख्या १६,९८७ पुगेको छ ।

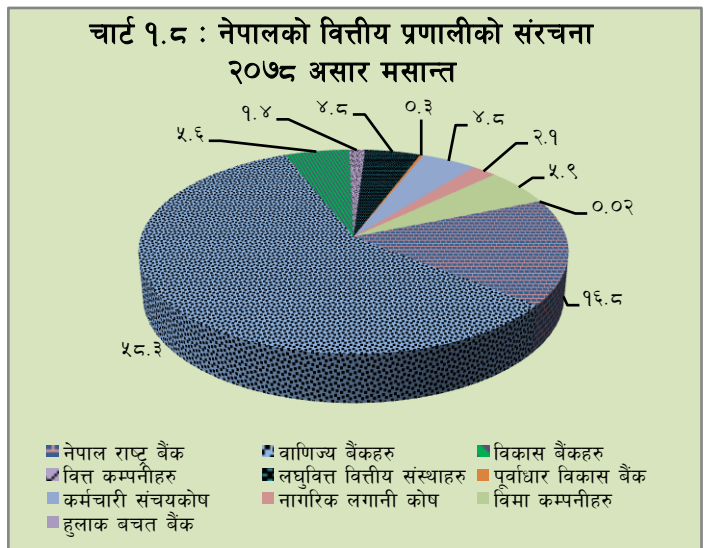
वित्तीय संरचना

१.१२० २०७८ असार मसान्तमा १४८ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू (नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त १३३ र १५ वटा अन्य), ४१ बीमा कम्पनीहरू, कर्मचारी संचयकोष, नागरिक लगानी कोष र हुलाक बचत बैंक समेत गरी कुल १९२ बैंक तथा गैर-बैंकिङ्ग वित्तीय संस्थाहरू संचालनमा रहेका छन् (तालिका १.१४)। अघिल्लो वर्ष २१२ वटा यस्ता संस्थाहरू संचालनमा रहेका थिए ।

तालिका १.१४ : बैंक तथा गैर-बैंकिङ्ग वित्तीय संस्थाहरूको संख्या

बैंक तथा गैर-बैंकिङ्ग वित्तीय संस्थाहरू	२०७६ असार मसान्त	२०७७ असार मसान्त	२०७८ असार मसान्त
वाणिज्य बैंक	२८	२७	२७
विकास बैंक	२९	२०	१८
वित्त कम्पनी	२३	२२	१७
लघुवित्त वित्तीय संस्था	९०	८५	७०
नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र-प्राप्त सहकारी संस्थाहरू (सीमित बैंकिङ्ग कारोबार गर्ने)	—	—	—
नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र-प्राप्त गैर-सरकारी संस्थाहरू (सीमित बैंकिङ्ग कारोबार गर्ने)	—	—	—
पूर्वाधार विकास बैंक	१	१	१
नेपाल राष्ट्र बैंकबाट बैंकिङ्ग कारोबार गर्न इजाजतपत्र-प्राप्त संस्थाहरू	१७१	१५५	१३३
अन्य संस्थाहरू	११	१४	१५
बीमा कम्पनी	४०	४०	४१
कर्मचारी संचय कोष	१	१	१
नागरिक लगानी कोष	१	१	१
हुलाक बचत बैंक	१	१	१
जम्मा	२२५	२१२	१९२

१.१२१ २०७८ असार मसान्तमा वित्तीय प्रणालीको कुल सम्पत्ति/दायित्व संरचनामा नेपाल राष्ट्र बैंकको अंश १६.८ प्रतिशत रहेको छ । त्यसैगरी, कुल सम्पत्ति/दायित्वमा वाणिज्य बैंकहरूको अंश ५८.३ प्रतिशत, विकास बैंकहरूको ५.६ प्रतिशत, वित्त कम्पनीहरूको १.४ प्रतिशत, लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको ४.८ प्रतिशत, पूर्वाधार विकास बैंकको ०.३ प्रतिशत, कर्मचारी संचय कोषको ४.८ प्रतिशत, नागरिक लगानी कोषको २.१ प्रतिशत, बीमा कम्पनीहरूको अंश ५.९ प्रतिशत र हुलाक बचत बैंकको अंश ०.०२ प्रतिशत रहेको छ (चार्ट १.८)। २०७८ असार मसान्तमा बैंकिङ्ग क्षेत्रको कुल सम्पत्ति/दायित्वको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात १८९ प्रतिशत रहेको छ ।

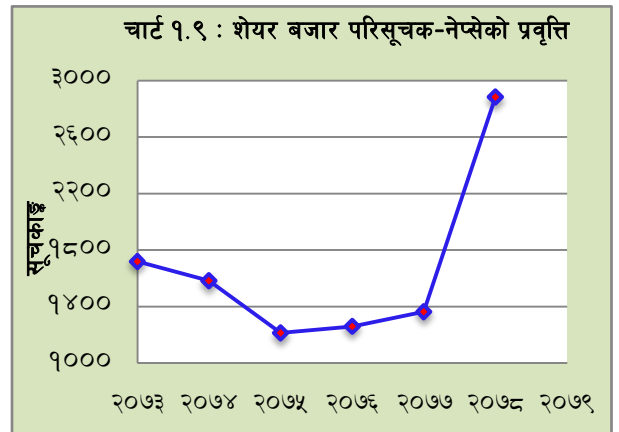

वित्तीय विस्तार

- १.१२२ नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या २०७७ असार मसान्तमा १५५ रहेकोमा २०७८ असार मसान्तमा १३३ कायम भएको छ। २०७८ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूको संख्या २७, विकास बैंकहरूको १८, वित्त कम्पनीहरूको १७, लघुवित्त वित्तीय संस्था ७० र पूर्वाधार विकास बैंकको संख्या १ रहेको छ।
- १.१२३ कूल ७५३ स्थानीय तहमध्ये २०७७ असार मसान्तमा ७४७ तहमा वाणिज्य बैंकहरूका शाखा रहेकोमा २०७८ असार मसान्तमा ७५० तहमा शाखा विस्तार भएको छ।
- १.१२४ २०७७ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंक, विकास बैंक तथा वित्त कम्पनीहरूको निक्षेप खाता संख्या करिब ३ करोड २४ लाख ५४ हजार र ऋण खाता संख्या करिब १५ लाख ४४ हजार रहेकोमा २०७८ असार मसान्तमा कूल निक्षेप खाता संख्या करिब ३ करोड ७७ लाख ७१ हजार र ऋण खाता संख्या करिब १७ लाख २ हजार पुगेको छ। त्यसैगरी, २०७८ असार मसान्तमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूमा करिब ५१ लाख ९१ हजार सदस्य र २९ लाख ९२ हजार ऋण खाता संख्या पुगेका छन्। यी लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले देशका ७७ वटै जिल्लामा सेवा पुऱ्याएका छन्।
- १.१२५ २०७८ असार मसान्तमा नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त सीमित बैंकिङ्ग कारोबार गर्न इजाजत प्राप्त संस्थाको संख्या १५ रहेको छ। २०७७ असार मसान्तमा १२ यस्ता संस्थाहरू संचालनमा थिए।

धितोपत्र बजार

- १.१२६ नेप्से सूचकाङ्क वार्षिक विन्दुगत आधारमा १११.६ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७८ असार मसान्तमा २८८३.४ पुगेको छ। उक्त सूचकाङ्क २०७७ असार मसान्तमा ८.२ प्रतिशतले वृद्धि भई १३६२.४ पुगेको थियो।
- १.१२७ २०७७ असार मसान्तमा २८८.३ रहेको नेप्से सेन्सेटिभ सूचकाङ्क ८७.८ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७८ असार मसान्तमा ५४१.४ पुगेको छ। त्यसैगरी, नेप्से फ्लोट सूचकाङ्क उक्त अवधिमा ९५.५ बाट १०९.८ प्रतिशतले वृद्धि भई २००.३ पुगेको छ।

- १.१२८ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा धितोपत्र बजार कारोबार रकममा उल्लेख्य वृद्धि भएको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो कारोबार रकम रु. १५० अर्ब ४ करोड रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ८.७ गुणाले वृद्धि भई रु. १४५४ अर्ब ४४ करोड पुगेको छ।
- १.१२९ धितोपत्रबजार पुँजीकरण वार्षिक विन्दुगत आधारमा १२३.७ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७८ असार मसान्तमा रु. ४०१० अर्ब ९६ करोड पुगेको छ। यस अनुसार २०७८ असार मसान्तमा बजार पुँजीकरणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ९४.० प्रतिशत रहेको छ। २०७७ असार मसान्तमा यस्तो अनुपात ४५.८ प्रतिशत रहेको थियो। बजार पुँजीकरणमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू (बीमा कम्पनी समेत) को अंश ६८.९ प्रतिशत, जलविद्युत क्षेत्रको ८.४ प्रतिशत, लगानी कम्पनीको ८.१ प्रतिशत, उत्पादन तथा प्रशोधन क्षेत्रको ३.७ प्रतिशत, होटलको १.५ प्रतिशत, व्यापारिक संस्थाको ०.५ प्रतिशत र अन्यको ८.९ प्रतिशत रहेको छ।
- १.१३० नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडमा सूचीकृत शेयरको चुक्ता मूल्य आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा २१.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५७३ अर्ब २४ करोड पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रु. २८४ अर्ब ९५ करोड बराबरको सरकारी ऋणपत्र, रु. ४६ अर्ब ७४ करोड बराबरको बोनस शेयर, रु. ४२ अर्ब १७ करोड बराबरको साधारण शेयर, रु. १८ अर्ब ५५ करोड बराबरको डिबेन्चर, रु. ६ अर्ब ८५ करोड बराबरको म्युचुअल फण्ड र रु. ५ अर्ब ५२ करोड बराबरको हकप्रद शेयरगरी कुल ४ खर्ब ४ अर्ब ७७ करोड बराबरको थप धितोपत्र सूचीकृत भएका छन्।
- १.१३१ नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडमा सूचीकृत कम्पनीहरूको संख्या २०७८ असार मसान्तसम्ममा २१९ पुगेको छ। २०७७ असार मसान्तमा यस्तो संख्या २१२ रहेको थियो। सूचीकृत कम्पनीहरूमध्ये १४३ बैंक तथा वित्तीय संस्था (बीमा कम्पनी समेत) रहेका छन् भने ४० जलविद्युत् कम्पनी, १९ उत्पादन तथा प्रशोधन उद्योग, ४ व्यापारिक संस्था, ५ लगानी कम्पनी, ५ होटल र ३ अन्य समूहका रहेका छन्।

तालिका १ : विश्वको आर्थिक वृद्धि, मूल्य तथा व्यापार
(वार्षिक प्रतिशत परिवर्तन)

	२०१९	२०२०	प्रक्षेपण	
			२०२१	२०२२
विश्व उत्पादन	२.८	-३.१	५.९	४.९
विकसित अर्थतन्त्र	१.७	-४.५	५.२	४.५
अमेरिका	२.३	-३.४	६.०	५.२
यूरो क्षेत्र	१.५	-६.३	५.०	४.३
जापान	०.०	-४.६	२.४	३.२
उदीयमान तथा विकासोन्मुख अर्थतन्त्र	३.७	-२.१	६.४	५.१
उदीयमान तथा विकासोन्मुख एशिया	५.४	-०.८	७.२	६.३
चीन	६.०	२.३	८.०	५.६
भारत	४.०	-७.३	९.५	८.५
वस्तुको मूल्य				
इन्धन (Fuel)	-१०.२	-३२.७	५९.१	-१.८
गैर-इन्धन (Non-fuel)	०.८	६.७	२६.७	-०.९
उपभोक्ता मूल्य				
विकसित देश	१.४	०.७	२.८	२.३
उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरू	५.१	५.१	५.५	४.९
विश्व व्यापार (वस्तु तथा सेवा)	०.९	-८.२	९.७	६.७

स्रोत : अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष, वर्ल्ड इकनमिक आउटलुक, अक्टोबर, २०२१

तालिका २ : समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरू

सि.नं.	विवरण	परिवर्तन (प्रतिशतमा)		
		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८
१.	उत्पादक मूल्यमा			
	(क) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (२०६७/६८ को मूल्यमा)	६.६६	-२.०९	४.०१
	(ख) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	११.६६	१.४५	८.९८
२.	आधारभूत मूल्यमा			
	(क) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (२०६७/६८ को मूल्यमा)	६.३९	-२.१२	३.९८
	(ख) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	११.०१	३.३४	८.०८
●	कुल राष्ट्रिय उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	११.९६	१.६९	८.३१
●	कुल उपभोग (प्रचलित मूल्यमा)	१०.९९	१२.१७	८.६६
●	कुल गार्हस्थ्य बचत (प्रचलित मूल्यमा)	१५.५२	-५७.९४	१३.६७
●	कुल राष्ट्रिय बचत (प्रचलित मूल्यमा)	१६.२१	-२१.४४	४.९२
●	कुल लगानी (प्रचलित मूल्यमा)	१६.८३	-३०.३७	१८.०७
●	कुल स्थिर पुँजी निर्माण (प्रचलित मूल्यमा)	१६.४२	-१४.७१	४.५१
३.	कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय (प्रचलित मूल्यमा)	१२.६७	१.०१	७.६९
४.	मुद्रा प्रदाय (M1)	८.६	१७.८	२२.६
५.	विस्तृत मुद्रा प्रदाय (M2)	१५.८	१८.१	२१.८
६.	कुल आन्तरिक कर्जा	२१.१	१३.६	२६.८
७.	आवधिक निक्षेप	२२.४	२५.१	१७.६
८.	कुल निर्यात	१९.४	०.६	४४.४
९.	कुल आयात	१३.९	-१५.६	२८.७
१०.	कुल विदेशी विनिमय संचिति	-५.८	३४.९	-०.२
११.	सरकारी राजस्व	१५.५	०.२	१६.३
१२.	सरकारी खर्च*	२.१	-१.७	८.२
१३.	वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति	४.६	६.२	३.६
१४.	वार्षिक औसत थोक मुद्रास्फीति	६.२	६.९	७.६१
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादक मूल्यमा) सँगको अनुपात (प्रतिशतमा)				
१.	कुल उपभोग	८४.७	९३.६५	९३.३८
२.	कुल गार्हस्थ्य बचत	१५.३	६.३५	६.६२
३.	कुल राष्ट्रिय बचत	४२.०६	३२.६१	३१.४०
४.	कुल लगानी (प्रचलित मूल्यमा)	४१.३८	२८.४०	३०.७७
५.	कुल स्थिर पुँजी निर्माण	३३.८२	२८.४३	२७.२६
६.	कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय	१२६.८१	१२६.२७	१२४.७८
७.	मुद्रा प्रदाय (M1)	१८.८	२१.९	२४.६
८.	विस्तृत मुद्रा प्रदाय (M2)	९२.८	१०८.१	१२०.८
९.	कुल आन्तरिक कर्जा	८६.५	९६.९	११२.८
१०.	आवधिक निक्षेप	३८.६	४७.६	५१.३
११.	कुल निर्यात	२.५	२.५	३.३
१२.	कुल आयात	३६.८	३०.६	३६.१
१३.	विदेशी विनिमय संचिति	२६.९	३५.८	३२.८
१४.	सरकारी राजस्व	२१.८	२१.५	२२.९
१५.	सरकारी खर्च	२८.८	२७.९	२७.७
१६.	सरकारी बजेट बचत/घाटा*	-४.७	-६.८	-६.३
१७.	व्यापार सन्तुलन (-घाटा)	-३४.२	-२८.१	-३२.८
१८.	चाल खाता सन्तुलन (-घाटा)	-६.९	-०.९	-७.८
१९.	भुक्तानी गर्न बाँकी कुल वाह्य ऋण	१५.४	२०.८	२१.८
२०.	भुक्तानी गर्न बाँकी कुल आन्तरिक ऋण	११.७	१५.७	१८.८

*वैकिक कारोबारमा आधारित

स्रोत : आर्थिक सर्वेक्षण, २०७७/७८ तथा महालेखा नियन्त्रकको कार्यालय

तालिका ३ : कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत वृद्धिदर
(२०६७/६८ को मूल्यमा)

शीर्षक	वृद्धिदर (प्रतिशतमा)		
	२०७५/७६	२०७६/७७ ^{सं.}	२०७७/७८ ^{प्रा.}
१. कृषि क्षेत्र	५.१६	२.२३	२.६४
कृषि वन तथा मत्स्यपालन	५.१६	२.२३	२.६४
२. गैर-कृषि क्षेत्र	६.९०	-३.९१	४.५७
क. उद्योग क्षेत्र	७.३८	-३.६९	५.०५
खानी तथा उत्खनन	१७.६२	-२.२३	७.४९
उत्पादनमुलक उद्योग	६.५२	-८.५७	३.८५
विद्युत्, ग्याँस स्टीम तथा एयर कन्डिस्निडको उत्पादन	९.६१	२५.५८	७.७४
पानी आपूर्ति, ढल निकास, फोहोर व्यवस्थापन तथा उपचार गतिविधिहरूको उत्पादन	१.२२	२.१५	१.६१
निर्माण	७.४८	-४.९९	५.५६
ख. सेवा क्षेत्र	६.७६	-३.९७	४.४३
थोक तथा खुद्रा व्यापार र मोटर तथा मोटरसाइकलको मर्मत	८.११	-१०.६९	५.२७
यातायात तथा भण्डारण	८.७७	-१३.३७	६.१२
आवास तथा खाद्य सेवा गतिविधि	९.९२	-३६.९७	११.२०
सूचना तथा सञ्चार	७.०५	२.३०	१.४५
वित्तिय तथा बीमा	६.३५	४.७५	५.८२
रियल स्टेट	३.७५	२.३७	२.६४
व्यावसायिक, वैज्ञानिक र प्राविधिक	५.६१	१.२०	२.३२
प्रशासनिक र समर्थन सेवा	६.४४	२.१५	२.१७
सार्वजनिक प्रशासन र रक्षा; अनिवार्य सामाजिक सुरक्षा	५.१२	५.९८	३.४९
शिक्षा	५.९८	३.२०	३.६०
मानव स्वास्थ्य र सामाजिक कार्य	६.६९	५.२०	६.५३
कला तथा मनोरन्जन; अन्य सेवा गतिविधि र रोजगारदाताका रूपमा घरेलु गतिविधि; अविकसित वस्तु तथा आफ्नै प्रयोगको लागि घरेलु सेवा उत्पादन गतिविधि	५.९२	१.७७	३.०९

सं : संशोधित अनुमान

प्रा : प्रारम्भिक अनुमान

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

तालिका ४ : प्रादेशिक वृद्धि दर तथा अंश

प्रदेश	२०७६/७७*		२०७७/७८**	
	वृद्धि दर	अंश	वृद्धि दर	अंश
प्रदेश १	-१.१८	१५.६४	३.५७	१५.५५
प्रदेश २	-१.६४	१३.२५	३.५५	१३.१७
वागमती	-३.६५	३७.१६	४.६८	३७.६८
गण्डकी	-१.६६	८.८०	३.६३	८.७२
लुम्बिनी	-१.७६	१४.०५	३.८५	१३.९६
कर्णाली	०.७२	४.१०	३.६१	४.०३
सुदूर-पश्चिम	०.५८	६.९९	३.४५	६.८९
राष्ट्रिय	-२.०९	१००.००	४.०१	१००.००

*संशोधित अनुमान** प्रारम्भिक अनुमान

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

तालिका ५ : राष्ट्रिय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क
वार्षिक औसत

(आधार वर्ष २०७१/७२ = १००)

उपभोग्य वस्तुहरू	भार %	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७६/७७	२०७७/७८
कुल सूचकाङ्क	१००.००	१२५.१४	१३२.८४	१३७.६२	६.१५	३.६०
खाद्य तथा पेय पदार्थ	४३.९१	११९.७२	१२९.४९	१३५.९७	८.१६	५.००
खाद्य तथा खाद्यजन्य पदार्थ	११.३३	११९.९१	१२४.६९	१२८.२९	३.९९	२.८९
दलहन तथा गेडागुडी	१.८४	८९.०९	९८.१२	१०८.५७	१०.१४	१०.६५
तरकारी	५.५२	११६.३२	१४३.०३	१४९.२९	२२.९६	४.३८
मासु तथा माछा	६.७५	१२०.०२	१२९.५३	१३७.२३	७.९२	५.९४
दुग्धजन्य पदार्थ तथा अन्डा	५.२४	१२४.९१	१३१.९२	१३४.३३	५.६१	१.८३
घ्यू तथा तेल	२.९५	१२२.३६	१२७.५१	१४९.८७	४.२१	१७.५४
फलफूल	२.०८	१२१.८६	१३५.९०	१४५.१७	११.५२	६.८२
चिनी तथा चिनीजन्य पदार्थ	१.७४	११८.२४	१२४.१३	१३०.३८	४.९८	५.०४
मसला	१.२१	१२०.३७	१३७.२२	१३१.६१	१४.००	-४.०९
अल्कोहलरहित हल्का पेय पदार्थ	१.२४	११५.९६	१२०.९१	१२९.१८	४.२७	६.८४
मदिराजन्य पेय पदार्थ	०.६८	१५०.५६	१६५.६०	१७३.७१	९.९९	४.९०
सूर्तिजन्य पदार्थ	०.४१	१२९.७८	१४२.९९	१५७.०५	१०.१८	९.८३
रेष्टुरा तथा होटल	२.९२	१२८.७३	१३४.८३	१३९.९१	४.७४	३.७७
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	५६.०९	१२९.५५	१३५.५२	१३८.९२	४.६१	२.५१
लत्ताकपडा तथा जुता	७.१९	१४१.००	१४८.६९	१५२.७५	५.४५	२.७३
घरायसी सामान तथा सेवा	२०.३०	१४०.३३	१४६.९८	१४८.४१	४.७४	०.९७
फर्निचर तथा घरायसी उपकरण	४.३०	१२३.८५	१२९.४७	१३४.२२	४.५४	३.६७
स्वास्थ्य	३.४७	११०.०६	११४.८८	११९.२४	४.३८	३.८०
यातायात	५.३४	१०९.३०	१११.००	११८.१२	१.५६	६.४१
संचार	२.८२	१०३.८१	१०५.६४	१०९.४९	१.७६	३.६४
मनोरञ्जन तथा संस्कृति	२.४६	११६.९१	११९.४१	१२३.७३	२.१४	३.६२
शिक्षा	७.४१	१३७.१५	१४४.३६	१४३.६०	५.२६	-०.५३
विविध वस्तु तथा सेवाहरू	२.८१	१२४.४२	१३८.५४	१५०.८०	११.३५	८.८५
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क - काठमाडौं उपत्यका						
कुल सूचकाङ्क	१००.००	१२४.५२	१३३.१९	१३७.६२	६.९६	३.३३
खाद्य तथा पेय पदार्थ	३९.७७	१२२.५३	१३२.४९	१४०.१४	८.१३	५.७७
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	६०.२३	१२५.८५	१३३.६५	१३५.९८	६.२०	१.७४
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क - तराई						
कुल सूचकाङ्क	१००.००	१२४.५२	१३३.१९	१३५.९८	६.२९	३.६८
खाद्य तथा पेय पदार्थ	४४.१४	१२२.५३	१३२.४९	१३३.३५	८.७३	४.९८
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	५५.८६	१२५.८५	१३३.६५	१३८.०८	४.३९	२.६७
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क - पहाड						
कुल सूचकाङ्क	१००.००	१२८.९९	१३५.५७	१४०.८१	५.१०	३.८७
खाद्य तथा पेय पदार्थ	४६.८८	१२१.७५	१३०.९६	१३६.९८	७.५६	४.६०
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	५३.१२	१३५.७४	१३९.७८	१४४.२५	२.९८	३.२०
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क - हिमाल						
कुल सूचकाङ्क	१००.००	१२५.७१	१३१.८८	१३५.६७	४.९१	२.८७
खाद्य तथा पेय पदार्थ	५९.५३	१२०.६८	१२७.४२	१३१.७१	५.५९	३.३७
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	४०.४७	१३३.५१	१३८.७३	१४१.७१	३.९१	२.१५

तालिका ६ : राष्ट्रिय थोक मूल्य सूचकाङ्क
वार्षिक औसत
(२०७४/७५ = १००)

समूह/उप-समूहहरू	भार प्रतिशतमा	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७६/७७	२०७७/७८
१. कुल सूचकाङ्क	१००.००	१०६.२३	११३.५२	१२२.१६	६.८७	७.६१
१.१ प्राथमिक वस्तुहरू	३३.५९	१०६.१२	११८.८९	१२१.३२	१२.०३	१०.४६
खाद्य वस्तुहरू	८.७६	१०६.११	११९.६१	१२१.९१	१२.७३	१०.२८
गैर खाद्य वस्तुहरू	५७.६५	१०६.२७	१०९.१०	१२३.४१	२.६६	१३.११
१.२ इन्धन तथा उर्जा	३१.२७	११२.६५	११३.७८	११४.६२	१.००	०.७३
पेट्रोलियम पदार्थ	२.३१	११९.५८	१२१.३४	१२२.६३	१.४७	१.०६
विद्युत	५.६६	१००.००	१००.००	१००.००	०.००	०.००
१.३ औद्योगिक उत्पादन	३५.१०	१०५.३१	११०.३६	११७.९८	४.७९	६.९०
खाद्य, पेयपदार्थ तथा सुतीजन्य पदार्थ	१५.१६	१०५.२९	११८.७७	१२७.०९	१२.८०	७.०१
टेक्सटाइल	१.०१	११५.१२	१२०.१५	१२७.३६	४.३७	६.००
छाला तथा छालाजन्य पदार्थ	०.२९	१०३.९८	११२.९८	११३.१२	८.६६	०.१३
काठ तथा काठबाट बनेका सामान	२.०७	१०९.४१	११३.६२	११७.६१	३.८५	३.५०
कागज तथा कागजजन्य उत्पादन	१.०८	१०१.११	१०३.२६	११४.०९	२.१३	१०.४९
रसायन तथा रासायनिक पदार्थ	६.५५	१००.२२	१०५.८८	१२१.३२	५.६५	१४.५७
रबर तथा प्लाष्टिकजन्य पदार्थ	१.९२	१०५.२४	१०८.४५	१०८.७२	३.०६	०.२४
ननू मेटालिक मिमरल प्रडक्ट	४.५०	१०१.१७	९९.८८	१००.०४	-१.२८	०.१६
बेसिक मेटल्स	१२.५५	१०८.७०	१०८.४६	११९.५३	-०.२३	१०.२१
विद्युत तथा विद्युतीय पदार्थ	४.४५	९९.९१	९८.३३	९७.७१	-१.५८	-०.६२
मेशिनरी तथा सामान	३.१७	१०३.८५	१०७.४८	११३.०४	३.५०	५.१७
यातायात, इक्वीपमेण्ट तथा पार्टस्	३.८०	११२.३०	११८.३०	१२३.७२	५.३५	४.५८
अन्य वस्तुहरू	१.०८	१०४.००	१०९.६४	११७.८४	५.४३	७.४८
विस्तृत आर्थिक वर्गीकरण	१००.००	१०६.२३	११३.५२	१२२.१६	६.८७	७.६१
उपभोग्य वस्तुहरू	३२.९०	१०५.५४	११४.४६	१२३.३०	८.४५	७.७३
मध्यवर्ती वस्तुहरू	५६.३०	१०७.२७	११४.४५	१२३.९७	६.७०	८.३२
पूँजीगत वस्तुहरू	१०.८०	१०२.८६	१०५.८१	१०९.२७	२.८६	३.२७
निर्माण सामग्री	१४.०३	१०७.९७	१०३.८२	१०७.७०	(३.८५)	३.७४

तालिका ७ : राष्ट्रीय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क
(२०६१/६२ = १००)

	समूह तथा उप-समूह	भार	आर्थिक वर्ष				प्रतिशत परिवर्तन	
			२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७६/७७	२०७७/७८
	कुल सूचकाङ्क	१००.००	४४९.४३	४९१.०७	५३७.४५	५४५.९९	९.४	१.६०
१.	तलब सूचकाङ्क	२६.९७	३६८.५८	३९३.१४	४४६.०४	४४६.४२	१३.५	०.०९
	अधिकृतस्तर	९.८०	३३९.६१	३६७.०१	४२५.१८	४२५.३९	१५.८	०.०५
	सहायकस्तर	१७.१७	३८५.११	४०८.०४	४५७.९१	४५८.४०	१२.२	०.११
१.१	निजामती सेवा	२.८२	४२३.२०	४५४.४३	५४१.८०	५४१.८०	१९.२	०.००
	अधिकृतस्तर	०.३१	३५०.७३	३५८.८३	४२१.४५	४२१.४५	१७.५	०.००
	सहायकस्तर	२.५१	४३२.००	४६६.०३	५५६.४१	५५६.४१	१९.४	०.००
१.२	सार्वजनिक संस्थानहरू	१.१४	३५३.०६	३७३.४६	४४१.९८	४४२.०९	१८.३	०.०२
	अधिकृतस्तर	०.१९	२९७.२१	३००.५४	३९३.४०	३९३.६५	२६.७	०.०६
	सहायकस्तर	०.९५	३६४.२३	३८६.०५	४५१.७०	४५१.७८	१७.०	०.०२
१.३	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू	०.५५	५२३.२१	५२९.२४	६५३.५०	६६३.८५	२३.५	१.५८
	अधिकृतस्तर	०.१०	४०७.५४	४१४.५९	४७६.९८	४८१.५५	१५.०	०.९६
	सहायकस्तर	०.४५	५४९.७०	५५५.४८	६९३.९०	७०५.५८	२४.९	१.६८
१.४	सैनिक तथा प्रहरी सेवाहरू	४.०१	४१०.८५	४४३.९५	४८३.७६	४८३.७६	९.०	०.००
	अधिकृतस्तर	०.१७	३२२.६४	३३७.०४	३८२.६१	३८२.६१	१३.५	०.००
	सहायकस्तर	३.८४	४१४.८१	४४८.७५	४८८.३०	४८८.३०	८.८	०.००
१.५	शिक्षा	१०.५५	३८३.३६	४२२.६९	४६६.९२	४६७.३४	१०.५	०.०९
	अधिकृतस्तर	६.८०	३५४.६१	३९२.९१	४५२.३२	४५२.५४	१५.१	०.०५
	सहायकस्तर	३.७५	४३५.४५	४७६.६५	४९३.३७	४९४.१७	३.५	०.१६
१.६	निजी संगठनहरू	७.९०	२९९.३६	२९९.३६	३५०.९७	३५०.९७	१७.२	०.००
	अधिकृतस्तर	२.२४	२९३.९०	२९३.९०	३४६.३५	३४६.३५	१७.८	०.००
	सहायकस्तर	५.६६	३०५.५१	३०५.५१	३५२.७९	३५२.७९	१७.०	०.००
२.	ज्यालादर सूचकाङ्क	७३.०३	४७९.२९	५२७.२४	५७१.२१	५८२.७६	८.३	२.०४
२.१	कृषि मजदूर	३९.४९	५४६.२७	६०८.९६	६५४.२६	६६८.६७	७.४	२.२०
	पुरुष	२०.४९	५२३.०१	५८०.०८	६३३.०६	६४९.५२	९.१	२.६०
	महिला	१९.००	५७१.३८	६४०.१३	६७७.१४	६८९.३४	५.८	१.८०
२.२	औद्योगिक मजदूर	२५.२५	३९१.७६	४१९.०४	४६४.८८	४७२.८२	१०.९	१.७१
	उच्च दक्ष	६.३१	३६०.०८	३९२.७४	४४४.३९	४५०.७०	१३.२	१.४२
	दक्ष	६.३१	३७२.८६	४००.२२	४४२.९४	४५१.६४	१०.७	१.९६
	अर्धदक्ष	६.३१	३६६.६४	३९८.८१	४४४.१९	४५४.५९	११.४	१.८३
	अदक्ष	६.३२	४६७.४०	४८४.३३	५२२.३७	५३४.२७	७.९	१.६२
२.३	निर्माण मजदूर	८.२९	४२६.७३	४६७.४३	४९८.५३	५०८.२४	६.७	१.९५
	डकमी	२.७६	३९८.९३	४३२.३२	४६४.१९	४६८.२०	७.४	०.८६
	दक्ष	१.३८	३८९.७६	४२३.९६	४५२.००	४५८.३९	६.६	१.४१
	अदक्ष	१.३८	४०८.१०	४४०.६८	४७६.३७	४७८.०१	८.१	०.३४
	सिकमी	२.७६	३८६.४९	४१९.२८	४५३.५४	४६०.११	८.२	१.४५
	दक्ष	१.३८	३७४.१०	४०९.३८	४३६.४६	४४३.७६	६.६	१.६७
	अदक्ष	१.३८	३९८.८८	४२९.१८	४७०.६१	४७६.४५	९.७	१.२४
	ज्यामी	२.७७	४९४.५९	५५०.४६	५७७.६७	५९६.१९	४.९	३.२१
	पुरुष	१.३८	४८०.४४	५४१.२३	५८१.४७	५९५.८५	७.४	२.४७
	महिला	१.३९	५०८.६६	५५९.६४	५७३.८९	५९६.५३	२.५	३.९५

तालिका ८ : नेपाल र भारतको उपभोक्ता मुद्रास्फीतिदर
(वार्षिक प्रतिशत परिवर्तन)

महिना	२०७५/७६			२०७६/७७			२०७७/७८		
	नेपाल	भारत	फरक	नेपाल	भारत	फरक	नेपाल	भारत	फरक
साउन	४.२	३.७	०.५	७.०	३.३	३.७	३.५	६.७	-३.२
भदौ	३.९	३.७	०.२	६.२	४.०	२.२	४.५	७.३	-२.८
असोज	४.७	३.४	१.३	६.२	४.६	१.६	३.८	७.६	-३.८
कात्तिक	४.२	२.३	१.९	५.८	५.५	०.३	४.९	६.९	-२.०
मंसिर	३.७	२.९	०.८	६.६	७.४	-०.८	२.९	४.६	-१.७
पुस	४.६	२.९	१.७	६.८	७.६	-०.८	३.६	४.९	-०.५
माघ	४.४	२.६	१.८	६.९	६.६	०.३	२.७	५.०	-२.३
फागुन	४.२	२.९	१.३	६.७	५.९	०.८	३.०	५.५	-२.५
चैत	४.४	२.९	१.५	६.७	-	-	३.९	४.३	-०.४
बैशाख	५.३	३.९	१.४	५.८	-	-	३.७	६.३	-२.६
जेठ	६.२	३.२	३.०	४.५	६.२	-१.७	४.२	६.३	-२.१
असार	६.०	३.२	२.८	४.८	६.९	-२.१	४.२	५.६	-१.४
वार्षिक औसत	४.६	२.९	१.७	६.२	५.८	०.४	३.६	५.९	-२.३

तालिका ९ : वैदेशिक व्यापार स्थिति*

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८ अ	प्रतिशत परिवर्तन	
				२०७६/७७	२०७७/७८
कुल निर्यात	९७११.०	९७७०.९	१४११२.४	०.६	४४.४
भारत	६२७३.२	७०१०.९	१०६३७.२	११.८	५१.७
चीन	२११.०	११९.१	१०१.६	-४३.५	-१४.७
अन्य मुलुक	३२२६.८	२६४०.९	३३७३.६	-१८.२	२७.७
कुल आयात	१४१८५३.५	११९६७९.९	१५३९८३.७	-१५.६	२८.७
भारत	९१७९२.२	७३५२९.५	९७६६०.४	-१९.९	३२.१
चीन	२०५५१.९	१८१९२.०	२३३९२.३	-११.५	२८.६
अन्य मुलुक	२९५०९.४	२७९५८.४	३३४३१.०	-५.३	१९.६
व्यापार सन्तुलन	-१३२१४२.६	-१०९९०९.०	-१३९८७१.३	-१६.८	२७.३
भारत	-८५५१९.०	-	-८६५२३.२	-२२.२	३०.१
चीन	-२०३४०.९	-	-२३२९०.७	-११.१	२८.९
अन्य मुलुक	-२६२८२.७	-	-३००५७.४	-३.७	१८.७
कुल व्यापार	१५१५६४.५	१२९४५०.८	१६८०९६.१	-१४.६	२९.९
भारत	९८०६५.४	८०५४०.०	१०७७९७.६	-१७.९	३३.८
चीन	२०७६२.८	१८३११.१	२३४९३.९	-११.८	२८.३
अन्य मुलुक	३२७३६.२	३०५९९.३	३६८०४.६	-६.५	२०.३

(प्रतिशतमा)

१. निर्यात/ आयातको अनुपात	६.८	८.२	९.२
भारत	६.८	९.५	१०.९
चीन	१.०	०.७	०.४
अन्य मुलुक	१०.९	९.४	१०.१
२. कुल निर्यातमा अंश			
भारत	६४.६	७१.८	७५.४
चीन	२.२	१.२	०.७
अन्य मुलुक	३३.२	२७.०	२३.९
३. कुल आयातमा अंश			
भारत	६४.७	६१.४	६३.१
चीन	१४.५	१५.२	१५.२
अन्य मुलुक	२०.८	२३.४	२१.७
४. व्यापार सन्तुलनमा अंश			
भारत	६४.७	६०.५	६१.९
चीन	१५.४	१६.४	१६.७
अन्य मुलुक	१९.९	२३.०	२१.५
५. कुल व्यापारमा अंश			
भारत	६४.७	६२.२	६४.१
चीन	१३.७	१४.१	१४.०
अन्य मुलुक	२१.६	२३.६	२१.९
६. निर्यात तथा आयातको कुल व्यापारमा अंश			
निर्यात	६.४	७.५	८.४
आयात	९३.६	९२.५	९१.६

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १० : भारततर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

क)	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८ ^अ	२०७६/७७	२०७७/७८
	प्रमुख वस्तुहरू	५३३७.०	६२४६.७	९४७७.९	१७.०	५१.७
१	पोलिष्टर धागो	६१६.०	४४२.६	५७७.४	-२८.१	३०.५
२	लताकपडा**	३४२.०	२८७.४	३२९.६	-१६.०	१४.७
३	धागो	७५.५	१०१.५	१५७.१	३४.५	५४.७
४	जुटको बोरा	५४९.३	४९४.९	६२९.८	-९.९	२७.२
५	जिंक शिट	२९५.१	१०२.६	६९.०	-६५.२	-३२.७
६	जुस	४५५.०	३४३.०	४२१.६	-२४.६	२२.९
७	अलैची	४२८.४	४००.७	६९३.६	-६.५	७३.१
८	तार	२१५.४	६१.८	३२.२	-७१.३	-४७.८
९	मञ्जन	८१.६	७३.३	९२.७	-१०.१	२६.५
१०	तामाको तार	९७.१	४८.८	४४.३	-४९.८	-९.२
११	चाउचाउ	७९.२	७८.९	१४०.१	-०.३	७७.६
१२	जुत्ता तथा चप्पल	९०.७	७५.५	७६.९	-१६.७	१.८
१३	जी.आई.पाइप	२१.०	९.४	४.९	-५५.१	-४८.३
१४	पिना	१६०.८	१५६.६	२२६.६	-२.६	४४.७
१५	जुटको बट्टा	३१.८	३१.३	४०.७	-१.८	३०.३
१६	खोटो	१३८.६	८१.२	११२.५	-४१.४	३८.५
१७	अदुवा	४९.७	४०.०	३७.५	-१९.५	-६.२
१८	तयारी पोशाक	१७.४	१७.१	८.७	-१.८	-४९.३
१९	छाला	१९.०	७.१	६.७	-६२.७	-४.९
२०	जडीबुटी	७२.३	९२.७	१२४.९	२८.१	३४.७
२१	प्लाष्टिकका सामान	०.३	२.३	६.१	७८४.०	१६७.७
२२	चोकर	४९.३	१९.५	३.१	-६०.३	-८४.२
२३	औषधी (आयुर्वेदिक)	७३.४	९७.६	१५९.२	३२.९	६३.२
२४	टर्पेन्टाइन	३१.२	१८.७	१९.७	-४०.२	५.५
२५	पार्टिकल बोर्ड	०.८	१.२	१.५	५४.०	२१.८
२६	ब्रान्स	२८.६	२०.५	४७.५	-२८.६	१३२.२
२७	पश्मिना	११.३	८.८	१६.१	-२२.६	८२.९
२८	कागज	४.२	०.४	१.७	-८९.६	२८९.७
२९	मार्बल स्ल्याब	५.२	४.०	१.५	-२२.४	-६२.३
३०	दालचिनी	८.२	६.२	१४.३	-२४.६	१३१.०
३१	तरकारी	१२.२	११.६	१०.६	-५.०	-९.१
३२	हस्तकलाका सामान	५.१	५.४	१.७	५.८	-६८.१
३३	तोरी तथा सस्यु	३.०	२.६	१.५	-१२.६	-४२.८
३४	फलफूल	०.३	०.४	१.२	७३.२	१७९.४
३५	पाम तेल	१०३३.३	१८३१.८	०.१	७७.३	-१००.०
३६	सोयाविन तेल	२३४.६	१२६९.१	५३६५.२	४४०.९	३२२.७
ख)	अन्य	९३६.२	७६४.२	११५९.३	-१८.४	५१.७
	कुल जम्मा	६२७३.२	७०१०.९	१०६३७.२	११.८	५१.७

*भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

** पी.पी. फेब्रिक सहित

अ : अपरिष्कृत

तालिका ११ : भारतबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

क)	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८ ^अ	२०७६/७७	२०७७/७८
	प्रमुख वस्तुहरू	७२९८२.२	५६६०१.८	७२४२४.७	-२२.४	२८.०
१	पेट्रोलियम पदार्थ	२१३३५.६	१६१४८.२	१७२५९.७	-२४.३	६.९
२	सवारी साधन तथा स्पेयर पार्टपुर्जा	९७५२.०	६३८१.३	१००५५.२	-३४.६	५७.६
३	एम.एस.विलेट	६६८९.४	४२२३.७	७१५२.८	-३६.९	६९.४
४	अन्य मेशिनरी तथा पार्टपुर्जा	४८४२.४	३९८५.९	४५५४.५	-१७.७	१४.३
५	ओषधी	२५५१.८	२५९४.४	२९१२.४	१.७	१२.३
६	कोल्ड रोल्ड शिट इन क्वाइल	९८४.८	६५१.४	३४४.४	-३३.९	-४७.१
७	एम.एस.वायर	१७१७.९	१११३.९	१७४७.८	-३५.२	५६.९
८	विद्युतीय उपकरण	२१२३.६	१८९१.०	२६५८.८	-११.०	४०.६
९	हट रोल्ड शिट इन क्वाइल	२३३५.४	२३९०.६	२५६१.५	२.४	७.१
१०	सिमेन्ट	१२९७.१	४८६.६	३९८.२	-६२.५	-१८.२
११	कृषि उपकरण तथा पार्टपुर्जा	५४५.७	४४३.१	६५९.३	-१८.८	४८.८
१२	रासायनिक पदार्थ	७०६.५	६३६.८	९१७.७	-९.९	४४.१
१३	धागो	११२९.७	७५३.९	१२६३.६	-३३.३	६७.६
१४	रासायनिक मल	९०.०	८९.७	१०८.९	-०.४	२१.५
१५	लत्ताकपडा	७८८.१	६७८.५	१०७९.५	-१३.९	५९.१
१६	कोइला	१३३२.५	७५१.४	५७४.०	-४३.६	-२३.६
१७	सुती	२३५.६	२६८.८	२५८.३	१४.१	-३.९
१८	तरकारी	१४६०.९	१३५८.२	१५२७.८	-७.०	१२.५
१९	सौन्दर्यका सामान	३३०.९	२६४.६	२८७.२	-२०.०	८.५
२०	कागज	६६७.३	६३०.८	६६६.८	-५.५	५.७
२१	धान तथा चामल	३२२१.५	३३३५.०	५०४८.१	३.५	५१.४
२२	तयारी पोशाक	८०५.०	६७७.३	९२७.५	-१५.९	३६.९
२३	ग्लास सिट तथा ग्लास वेयर्स	५३७.३	३६३.४	६१०.२	-३२.४	६७.९
२४	आल्मुनियम इन्ट तथा रड	५३५.१	३९२.७	५०८.२	-२६.६	२९.४
२५	टायर, ट्युब्स तथा फ्लेप्स	८८९.५	७५६.३	१०२३.१	-१५.०	३५.३
२६	रेडियो, टिभी, डेक तथा पार्टपुर्जा	१५१.२	१५२.५	१०७.०	०.८	-२९.८
२७	इनामेल तथा अन्य पेन्ट्स	३६६.९	३५७.०	५९८.०	-२.७	६७.५
२८	किताब तथा पत्रिका	१३६.३	७९.२	५४.५	-४१.९	-३१.१
२९	शिशु आहार तथा दुग्ध उत्पादन	६६७.६	६०७.०	७०९.४	-९.१	१६.९
३०	पाइप तथा पाइप फिटिंग	२८४.३	३२२.३	३९२.७	१३.३	२१.८
३१	इन्सेक्टीसाइड्स	२५५.०	३८३.९	४९३.७	५०.५	२८.६
३२	नुन	१४१.०	१५२.७	१९६.९	८.३	२८.९
३३	अलकत्रा	५८०.८	५४६.३	६५६.४	-५.९	२०.२
३४	तारका सामान	४११.५	३५९.०	४४७.२	-१२.८	२४.६
३५	फलफूल	१०४४.५	८६२.८	१०३५.७	-१७.४	२०.०
३६	सेनीटरी वेयर्स	२५९.४	२१५.८	३०९.४	-१६.८	४३.४
३७	अन्य स्टेशनरी सामान	११२.३	८९.१	८७.८	-२०.७	-१.५
३८	जिरा तथा मरिच	१९१.६	२२७.५	२४७.३	१८.८	८.७
३९	डाइ सेल ब्याट्री	३५२.०	२६१.८	३६२.८	-२५.६	३८.६
४०	जुत्ता तथा चप्पल	१०७.०	६१.०	८९.२	-४३.०	४६.४
४१	प्लाष्टिकका भाँडाकुडा	३५७.२	२९१.५	३६४.८	-१८.४	२५.१
४२	अगरवत्ती	१०१.७	९३.४	१२३.९	-८.१	३२.७
४३	खाना पकाउने चुलो	६८.१	५२.५	८२.५	-२२.८	५७.०
४४	जीवित जनावर	२७२.१	१२.०	१२.२	-९५.६	१.५
४५	कच्चा कपास	४७.२	२३.९	२१.०	-४९.५	-१२.१
४६	चिया	१०.२	७.०	१२.३	-३१.८	७६.७
४७	मोलासिस सुगर	९.४	१२.४	५९.३	३२.१	३७७.१
४८	स्टिल शिट	१४९.०	१६३.८	८५५.४	९.९	४२२.१
ख)	अन्य	१८८१०.०	१६९२७.७	२४७३५.७	-१०.०	४६.१
	कुल जम्मा	९१७९२.२	७३५२९.५	९७१६०.४	-१९.९	३२.१

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित, अ : अपरिष्कृत

तालिका १२ : चीनतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८ ^अ	२०७६/७७	२०७७/७८
क)	प्रमुख वस्तुहरू	११०.३	४२.६	६२.४	-६१.३	४६.२
१	अगरबत्ती	०.७	०.६	०.३	-२५.६	-४०.७
२	हस्तकलाका सामान (धातु तथा काठ)	२९.३	८.७	१४.२	-७०.१	६२.२
३	चाउचाउ	१४.९	०.३	०.०	-९८.१	-
४	अन्य हस्तकलाका सामानहरू	२०.०	१५.२	१६.६	-२४.१	९.२
५	पश्मिना	४.२	१.३	१.६	-६८.०	१९.६
६	तयारी पोशाक	१०.०	१.९	५.०	-८०.८	१५९.६
७	तयारी छालाका सामानहरू	०.१	०.१	०.१	१९.६	५२.८
८	प्रशोधित छाला	८.६	०.१	२.२	-९९.३	-
९	चिया	१.६	०.४	०.०	-७३.६	-
१०	गहुँको पिठो	१.४	०.३	०.०	-७७.०	-
११	ऊनी गलैचा	१९.५	१३.७	२२.३	-२९.७	६२.२
	अन्य	१००.७	७६.५	३९.२	-२४.१	-४८.७
	कुल जम्मा	२११.०	११९.१	१०१.६	-४३.५	-१४.७

*भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १३ : चीनबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

क)	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८ ^अ	२०७६/७७	२०७७/७८
	प्रमुख वस्तुहरू	१४०६२.३	१२२९६.५	१४६६९.७	-१२.६	१९.३
१	आल्मुनियम स्क्राफ, फ्लेक, फोइल, बास र रड	२२९.९	२१२.९	१८५.३	-७.४	-१३.०
२	भोला	१३७.६	९१.१	६६.५	-३३.८	-२७.०
३	क्यामेरा	७२.९	७६.४	१६२.७	४.७	११३.०
४	रासायनिक पदार्थ	१७९.०	१५१.१	२३१.६	-१५.६	५३.२
५	रासायनिक मल	८३२.२	९२९.१	९०२.५	११.६	-२.९
६	सौन्दर्यका सामान	१२३.७	७२.२	१०४.६	-४१.७	४४.९
७	ड्राइ सेल ब्याट्री	२०.९	५४.३	१९.५	१५९.९	-६४.१
८	विद्युतीय उपकरण	२०३२.५	१६४२.६	१६७०.९	-१९.२	१.७
९	फस्नर	४०.०	२५.९	२७.८	-३५.३	७.३
१०	लसुन	३५.२	२९.५	१०४.९	-१६.३	२५५.९
११	ग्लासवेयर्स	१७५.०	१६९.०	१६२.१	-३.४	-४.१
१२	मेडिकलका सामान तथा पार्टपुर्जा	१६२.०	३३५.२	७८२.१	१०६.९	१३३.३
१३	औषधी	१२९.२	११३.२	४५०.०	-१२.४	२९७.६
१४	धातु तथा काठका सामान	१६४.४	१६५.७	८१.०	०.८	-५१.१
१५	अफिसका सामान तथा स्टेशनरी	१३३.९	११३.८	७८.५	-१५.०	-३१.०
१६	अन्य मेशिनरी तथा पार्टस्	१८९२.७	१९०१.४	२११७.८	०.५	११.४
१७	अन्य स्टेशनरी सामान	६७.५	९६.०	७७.५	४२.१	-१९.३
१८	प्याराफिन वाक्स	१.४	०.६	०.५	-५६.७	-२०.६
१९	पाइप तथा पाइप फिटिंग	१०९.७	८३.०	५७.०	-२४.३	-३१.४
२०	प्लाईउड तथा पार्टिकल बोर्ड	४५.३	३५.५	३७.४	-२१.६	५.४
२१	प्लाष्टिकका भाँडाकुँडा	१८.४	३८.०	५८.५	१०७.२	५३.७
२२	कच्चा रेसम	१९२.१	१५२.८	१९१.३	-२०.५	२५.२
२३	कच्चा ऊन	३६.२	१८.८	१७.१	-४८.०	-९.१
२४	तयारी पोशाक	२०९८.३	१४६८.३	१७९६.८	-३०.०	२२.४
२५	चाउचाउका लागि पाउडर	८.२	७.०	४.४	-१३.८	-३७.३
२६	जुता तथा चप्पल	६४८.६	४६६.९	५५५.५	-२८.०	१९.०
२७	स्मार्ट कार्ड	१९.०	१६.९	७.३	-१०.८	-५७.०
२८	सोलार प्यानेल	१०६.५	१६६.३	१२०.४	५६.१	-२७.६
२९	स्टिल रड तथा सिट	१२४.२	६४.४	५६.६	-४८.२	-१२.०
३०	स्टोरेज ब्याट्री	७६.३	१०८.७	४६.४	४२.५	-५७.३
३१	दूरसञ्चारका उपकरण	२२८४.४	१९३३.२	३१५५.२	-१५.४	६३.२
३२	पोलिष्टर धागो	४७.०	४८.१	२७.४	२.५	-४३.१
३३	खेलौना	१४५.४	१२१.१	१७५.९	-१६.७	४५.३
३४	यातायातका साधन तथा पार्टपुर्जा	४३१.२	४८१.७	५५६.५	११.७	१५.५
३५	टायर, ट्युब तथा फ्लेप	२४.१	३३.२	६३.०	३७.७	८९.७
३६	भिडियो टेलिभिजन तथा पार्टस्	१०२८.९	७२२.१	३९५.४	-२९.८	-४५.२
३७	वेल्डिङ रड	७४.८	५८.१	६५.७	-२२.४	१३.१
३८	गहुँको पिठो	२९.६	२३.६	३१.६	-२०.५	३४.२
३९	छपाईको कागज	८४.०	६८.९	२४.५	-१८.०	-६४.५
ख)	अन्य	६४८९.५	५८९५.५	८७२२.६	-९.२	४८.०
	कुल जम्मा	२०५५१.९	१८१९२.०	२३३९२.३	-११.५	२८.६

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १४ : अन्य मुलुकतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

	वस्तुको नाम	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८ ^अ	प्रतिशत परिवर्तन	
					२०७६/७७	२०७७/७८
क)	प्रमुख वस्तुहरू	१६४६.९	१३१५.९	१५६८.४	-२०.१	१९.२
१	ऊनी गलैचा	७१६.४	६०१.८	७०२.१	-१६.०	१६.७
२	दाल	१२७.४	९४.९	५६.८	-२५.५	-४०.२
३	तयारी पोशाक	३९१.१	२६१.१	३३१.९	-३३.२	२७.१
४	पशिमना	१७५.४	१६६.२	२३६.८	-५.२	४२.४
५	हस्तकलाका सामानहरू (काष्ठ तथा धातु)	१४.६	११.५	२०.५	-२१.४	७८.२
६	नेपाली कागज तथा त्यसबाट निर्मित वस्तु	२८.२	३१.३	४१.७	११.०	३३.४
७	छाला	२४.४	९.९	६.५	-५९.३	-३५.१
८	जडीबुटी	५९.३	५८.३	३७.२	-१.६	-३६.३
९	सुन चाँदीका सामान तथा गरगहना	५१.०	३८.६	७६.२	-२४.४	९७.५
१०	चिया	३०.४	२८.५	४१.१	-६.४	४४.४
११	छालाका तयारी वस्तु	२८.५	१३.८	१७.६	-५१.८	२८.२
ख)	अन्य	१५७९.८	१३२५.०	१८०५.२	-१६.१	३६.२
	कुल जम्मा	३२२६.८	२६४०.९	३३७३.६	-१८.२	२७.७

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १५ : अन्य मुलुकबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

क)	वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८ ^ब	२०७६/७७	२०७७/७८
क)	प्रमुख वस्तुहरू	२१७३.५	१९२५.३	२४२१.५	-११.३	२५.८
१	सुन	३४६३.४	१३६३.७	२७४८.६	-६०.६	१०१.५
२	दूरसंचार उपकरण तथा पार्ट्स	३२३.६	२५०.८	२९७.८	-२२.५	१८.७
३	अन्य मोशनरी तथा पार्ट्स	११०७.३	८२२.२	१३९९.४	-२५.७	७०.२
४	विद्युतीय सामानहरू	२१९.३	१५६.७	२४८.३	-२८.६	५८.५
५	पोलिथिन ग्रान्युअल्स	१२१६.८	१००५.८	१०७९.६	-१७.३	७.३
६	कम्प्युटर तथा पार्टपुर्जा	२२८.१	४२२.२	४१२.१	८५.१	-२.४
७	कच्चा भटमासको तेल	१३४५.१	१८७४.१	५३३६.४	३९.३	१८४.७
८	यातायात उपकरण तथा पार्टपुर्जा	८५१.८	६८७.३	६२४.४	-१९.३	-९.२
९	औषधि	६२६.०	३५८.७	५९५.०	-४२.७	६५.९
१०	सुपारी	१२१.५	२८२.९	१००.२	१३२.९	-६४.६
११	चाँदी	१३३०.५	९४९.२	८५९.५	-२८.७	-९.४
१२	घागो	४८५.५	३६२.२	३५७.०	-२५.४	-१.५
१३	हवाइजहाजका स्पेयर पार्टपुर्जा	२३११.०	२१३६.९	३७५.९	-७.५	-८२.४
१४	स्टील रड तथा शिट	२७.४	२०.९	४.७	-२३.५	-७७.८
१५	कच्चा पाम तेल	११८२.७	१७९९.१	७२३.५	५२.१	-५९.८
१६	औषधि उपकरण तथा औजार	६६६.५	५६४.०	१००३.१	-१५.४	७७.९
१७	तामाको तार, रड, स्क्रयाप्स तथा शिट	४३८.१	४५१.४	५१६.९	३.०	१४.५
१८	पेट्रोलियम पदार्थ	२४०.४	२२२.०	२९१.४	-७.७	३१.३
१९	भिडियो, टेलिभिजन तथा पार्टपुर्जा	३४७.३	३४८.४	१५४.३	०.३	-५५.७
२०	लेखने तथा छापने कागज	२५४.२	२२२.७	१२१.२	-१२.४	-४५.६
२१	लत्ताकपडा	७२.५	५३.८	७९.५	-२५.७	४७.८
२२	तयारी पोशाक	१२२.६	९१.७	८६.०	-२५.२	-६.१
२३	स्टोरेज बेट्टी	६५.३	४२.९	५४.१	-३४.२	२६.१
२४	पि.भि.सि.कम्पाउण्ड	२९४.३	२७५.६	४१८.९	-६.३	५२.०
२५	कच्चा ऊन	९०.९	७७.१	८९.२	-१५.२	१५.६
२६	सौन्दर्यका सामान	१५९.८	१४३.७	१५७.५	-१०.१	९.६
२७	कार्यालय उपकरण तथा स्टेशनरी	११८.०	१०८.८	९६.१	-७.९	-११.६
२८	रासायनिक मल	६९३.०	८७१.६	१२७०.७	२५.८	४५.८
२९	खाने तेल	८१४.२	१०४२.५	१७०१.३	२८.०	६३.२
३०	अन्य स्टेशनरी	१३१.१	६८.८	८५.३	-४७.५	२३.९
३१	पाम आयल	९८.३	१०९.९	१४२.०	११.८	२९.२
३२	जुता तथा चप्पल	२६.१	२८.०	३१.०	७.१	१०.७
३३	पाइप तथा पाइप फिटिंग्स	५.०	१९.३	१७.६	२८६.५	-९.१
३४	सिन्थेटिक कार्पेट	६०.०	४२.७	३४.६	-२८.९	-१८.९
३५	टायर, ट्युब तथा फ्लेप्स	५८.७	४२.८	४३.२	-२७.०	०.९
३६	लत्ताकपडा डाइ	२५.६	२२.१	१५.३	-१३.६	-३१.०
३७	जिंक इन्गट	३८.४	४०.३	६१.२	४.८	५१.९
३८	बोसो	११.३	६.९	९.८	-३९.३	४२.४
३९	ग्लासवेयर्स	५३.९	५९.७	७९.३	१०.९	३२.८
४०	क्यामेरा	८७.०	७७.८	५५.१	-१०.६	-२९.२
४१	खेलौना	२१.५	१९.८	२२.९	-७.८	१५.४
४२	घडी तथा ब्याण्ड्स	६१.१	४७.३	३५.१	-२२.६	-२५.७
४३	साना अलैची	२६.५	९१.८	८१.५	२४६.०	-११.३
४४	पाउडर दूध	२७.३	४७.२	२२.५	७२.५	-५२.३
४५	एक्सरे फिल्म	५४.०	५०.१	४६.३	-७.३	-७.५
४६	भोला	४.३	३.६	२.८	-१७.१	-२१.३
४७	सिन्थेटिक तथा प्राकृतिक रबर	२२.३	३४.१	२८.६	५३.२	-१६.२
४८	इन्सेक्टिसाइड	१६.३	१९.६	१९.४	१९.९	-०.९
४९	ढोकाको ताल्चा	३.०	१.८	०.९	-११.३	-५१.३
५०	फ्ल्यास लाइट	३.१	२.१	२.७	-३१.५	२९.०
५१	चुरोट कागज	३.९	५.२	६.२	३३.७	१८.१
५२	क्लोभ	१६.९	१४.०	२९.०	-१७.१	१०६.९
५३	डाइसेल बेट्टरी	८.१	३.७	३.०	-५४.८	-१७.५
५४	नरिवलको तेल	१३.६	२.३	०.७	-८३.२	-७१.०
५५	कोइला	१६१९.९	१३८७.५	२१३९.२	-१४.३	५४.२
ब)	अन्य	७७९६.०	८७०१.१	९२१३.५	११.६	५.९
	कुल जम्मा	२९५०९.४	२७९५८.४	३३४३१.०	-४.३	१९.६

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १६ : शोधनान्तर स्थिति

(रु. करोडमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७५/७६ ^१	२०७६/७७ ^२	२०७७/७८ ^३	२०७६/७७	२०७७/७८
(क) चालु खाता	-२६६९७.०	-३३७६.३	-३३३६७.२	-८७.४	-
निर्यात, एफ.ओ.बी.	११३६८.६	१०८२८.८	१४३७४.५	-४.७	३२.७
तेल	१५९८.६	९५९.०	२२२.७	-४०.०	-७६.८
अन्य	९७७०.०	९८६९.८	१४१५१.७	१.०	४३.४
आयात, एफ.ओ.बी.	-१३९८८७.६	-११६९२३.१	-१४९९२०.२	-१६.४	२८.२
तेल	-२१५५३.९	-१६६९२.९	-१७६३२.०	-२२.६	५.६
अन्य	-११८३३३.७	-१००२३३.३	-१३२२८८.१	-१५.३	३२.०
व्यापार सन्तुलन	-१२८५१८.९	-१०६०९७.३	-१३५५४५.७	-१७.४	२७.८
खुद सेवा आय	-१४३५.७	-९६.५	-७२८५.३	-९३.३	-
सेवा आय	१८५७३.९	१५६३५.०	७९०७.०	-१५.८	-४९.४
भ्रमण	७५१४.३	६०८८.५	७२६.६	-१९.०	-८८.१
अन्य नपरेको सरकारी आय	२१८४.२	१२३३.८	६३३.२	-४३.५	-४८.७
अन्य	८८७५.४	८३१२.६	६५४७.२	-६.३	-२१.२
सेवा भुक्तानी	-२०००९.६	-१५७३१.४	-१५१९२.२	-२१.४	-३.४
यातायात	-६५७४.७	-६८३४.०	-८०९७.४	३.९	१८.५
भ्रमण	-८९८०.०	-५३१३.७	-३२८०.०	-४०.३	-३८.३
जसमध्ये शिक्षा	-४६२४.०	-२५८१.३	-२४९५.९	-४४.२	-३.३
सरकारी सेवा खर्च	-४७०.४	-२४०.८	-३६७.४	-४८.८	५२.५
अन्य	-४०५६.६	-३३४२.८	-३४४७.५	-१७.६	३.१
व्यापार तथा सेवा क्षेत्रको सन्तुलन	-१२९९५४.७	-१०६९९३.८	-१४२८३०.९	-१८.३	३४.५
खुद आय	३५८२.२	४५९५.४	२३२८.६	२८.३	-४९.३
आय प्राप्ती	७५७०.४	६८०५.५	६०८७.९	-१०.१	-१०.५
आय भुक्तानी	-३९८८.२	-२२१०.२	-३७५९.३	-४४.६	७०.१
व्यापार, सेवा तथा आय सन्तुलन	-१२६३७२.५	-१०१५९८.४	-१४०५०२.४	-१९.६	३८.३
खुद ट्रान्सफर	९९६७५.४	९८२२२.१	१०७१३५.२	-१.५	९.१
ट्रान्सफर आय	१००५६९.३	९८७६७.४	१०७७४१.४	-१.८	९.१
अनुदान	६४६३.१	५१९२.६	५७३४.१	-१९.७	१०.४
निजी क्षेत्रको विप्रेषण	८७९३६.७	८७५०२.७	९६१०५.५	-०.५	९.८
पेन्सन	६१५२.८	५७८१.८	५८५९.५	-६.०	१.३
अन्य	१६.७	२९०.३	४२.४	-	-८५.४
ट्रान्सफर भुक्तानी	-८९३९.९	-४५५.२	-६०६.२	-३९.०	११.२
(ख) पुँजी खाता (पुँजी ट्रान्सफर)	१५४५.९	१४२१.३	१५२६.४	-८.१	७.४
जम्मा (क+ख)	-२५१५१.२	-१९५५.०	-३१८४०.८	-९२.२	-
(ग) वित्तीय खाता (समूह ड बाहेक)	९७०८.९	२७८७४.८	२३०६७.२	१८७.१	-१७.२
प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी आप्रवाह	१३०६.५	१९४७.९	१९५१.३	४९.१	०.२
प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी	१६६४.७	१९६७.८	१९९०.९	१.८	१.२
वैदेशिक लगानी फिर्ता (रिप्याट्रिएशन)	-३५८.२	-२०.०	-३९.७	-९.४	९.८
पोर्टफोलियो लगानी	०.०	०.०	०.०	-	-
अन्य लगानी सम्पत्ति	-२७४७.४	-६३०.४	-१५८३.८	-७७.१	१५.२
व्यापारिक साख	१०५७.०	-६०८.३	-१५८८.२	-	१६१.१
अन्य	-३८०४.४	-२२.१	४.४	-९९.४	-
अन्य लगानी दायित्व	१११४९.८	२६५५७.४	२२६९९.७	१३८.२	-१४.५
व्यापारिक साख	३७१०.७	८२२३.८	११६८५.३	१२१.६	४२.१
ऋण	६३५६.२	१४९५९.९	११४०५.४	१३५.४	-२३.८
सरकार	६१४३.८	१३९०१.६	१०३९०.८	१२६.३	-२५.३
ऋण प्राप्ती	८१४७.७	१६२५७.६	१२७१७.६	९९.५	-२१.८
साँवा भुक्तानी	-२००३.९	-२३५६.०	-२३२६.९	१७.६	-१.२
अन्य क्षेत्र	२१२.४	१०५८.३	१०१४.७	३९.८	-४.१
मुद्रा तथा निक्षेप	१०६३.८	३३७०.६	-३९०.४	२१६.९	-
नेपाल राष्ट्र बैंक	२.७	२.६	२.३	-४.२	-१३.०
वाणिज्य बैंकहरू	१०६१.०	३३६८.०	-३९२.६	२१७.४	-
अन्य दायित्व	१९.१	३.०	-०.७	-८.४	-
जम्मा (क+ख+ग)	-१५४४२.२	२५९१९.९	-८७७३.६	-	-
(घ) विविध पुँजी तथा भुलचुक	९७६५.९	५६९१.७	८५०५.९	-४१.७	४९.४
जम्मा (क+ख+ग+घ)	-५६७६.३	३१६११.६	-२६७.७	-	-
(ङ) जगेडा तथा सम्बन्धित शिर्षक	५६७६.३	-३१६११.६	२६७.७	-	-
जगेडा सम्पत्ति	५६७६.४	-३१५२४.५	२६७.७	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंक	८०८५.८	-२७६२२.१	-१८८८.९	-	-९३.२
वाणिज्य बैंकहरू	-२३२१.३	-३९०२.४	२१५६.६	६.८	-
आई.एम.एफ. कर्जा उपयोग	-८८.१	-८७.१	०.०	-१.२	-
खुद वैदेशिक सम्पत्तिमा परिवर्तन (-वृद्धि)	६७४०.०	-२८२४१.०	-१२२.७	-	-

सं : सशोधित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १७ : विदेशी विनिमय संचिति
(असार मसान्त)

	रु. करोडमा			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७६	२०७७ ^अ	२०७८ ^ब	२०७६/७७	२०७७/७८
नेपाल राष्ट्र बैंक	९०२४४.४	१२२६१२.२	१२४४६३.४	३५.९	१.५
परिवर्त्य	६६७९०.२	९२१००.१	९२५९१.९	३७.९	०.५
अपरिवर्त्य	२३४५४.२	३०५१२.२	३१८७१.४	३०.१	४.५
वाणिज्य बैंक	१३६४७.५	१७५७१.४	१५४३९.२	२८.८	-१२.१
परिवर्त्य	१२५५१.५	१६१२८.६	१३७९३.९	२८.५	-१४.५
अपरिवर्त्य	१०९६.०	१४४२.८	१६४५.३	३१.६	१४.०
कुल संचिति	१०३८९१.९	१४०१८३.६	१३९९०२.५	३४.९	-०.२
परिवर्त्य	७९३४१.७	१०८२२८.६	१०६३८५.८	३६.४	-१.७
अपरिवर्त्य	२४५४०.१	३१९५५.०	३३३५६.७	३०.२	४.९
	करोड अमेरिकी डलरमा			प्रतिशत परिवर्तन	
नेपाल राष्ट्र बैंक	८२५.२	१०१८.६	१०४५.६	२३.४	२.६
परिवर्त्य	६१०.७	७६५.१	७७७.८	२५.३	१.७
अपरिवर्त्य	२१४.५	२५३.५	२६७.७	१८.२	५.६
वाणिज्य बैंक	१२४.८	१४६.०	१२९.७	१७.०	-११.२
परिवर्त्य	११४.८	१३४.०	११५.९	१६.७	-१३.५
अपरिवर्त्य	१०.०	१२.०	१३.८	१९.६	१५.३
कुल संचिति	९५०.०	११६४.६	११७५.३	२२.६	०.९
परिवर्त्य	७२५.५	८९९.१	८९३.७	२३.९	-०.६
अपरिवर्त्य	२२४.५	२६५.५	२८१.६	१८.३	६.१

तालिका १८ : वैदेशिक सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

क्र.सं.	विवरण	असार मसान्त (रु. करोडमा)		
		२०७६	२०७७ ^अ	२०७८ ^अ
(क)	सम्पत्ति	१०८,०१०.३	१४६,७७८.६	१४८,११२.४
१	प्रत्यक्ष लगानी	-	-	-
२	पोर्टफोलियो लगानी	-	-	-
३	अन्य लगानी	१४,३०५.१	१९,३५७.२	१८,२२२.१
	अन्य इक्विटी	१,१६८.५	१,१५३.०	१,३१९.४
	मुद्रा तथा सञ्चिति	४,८३७.१	८,७६२.८	७,५३९.२
	ऋण	८८.०	८६.९	८६.२
	व्यापारिक साख र अग्रिम भुक्तानी	१,०५७.०	६०८.३	१,५८८.२
	अन्य खाता प्राप्ति	७,१५४.५	८,७४६.१	७,६८९.२
४	अन्य अफिसियल रिजर्व	९३,७०५.२	१२७,४२१.४	१२९,८९०.३
(ख)	दायित्व	८९,१२४.७	१२१,९११.५	१३९,५०४.०
१	प्रत्यक्ष लगानी	१८,२९२.०	१९,८५२.१	२१,८०३.३
२	पोर्टफोलियो लगानी	-	-	-
३	अन्य लगानी	७०,८३२.७	१०२,०५९.४	११७,७००.७
	अन्य इक्विटी	-	-	-
	मुद्रा तथा निक्षेप	४,४५८.७	६,९७६.५	५,५८५.१
	ऋण	६१,६०४.४	८५,७३४.८	९९,२७०.४
	व्यापारिक साख र अग्रिम भुक्तानी	३,७१०.७	८,२२३.८	११,६८५.३
	अन्य खाता दायित्व	१२.१	४.५	३.५
	स्पेसल ड्रइड राइट्स्	१,०४६.८	१,११९.९	१,१५६.३
	खुद वैदेशिक सम्पत्ति तथा दायित्व	१८,८८५.६	२४,८६७.०	८,६०८.४

तालिका १९ : सरकारको वित्त स्थिति⁺

(बैकिङ्ग कारोबारमा आधारित)

(असार मसान्तको तथ्याङ्कमा आधारित)

(रु. करोडमा)

शीर्षक	रकम			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८ [॥]	२०७६/७७	२०७७/७८
कुल खर्च	१०६७२८.९५	१०३८०२.६२	११६०२५.९	-२.७	११.८
चालु खर्च	७१२०४.३	-	-	-	-
क. आन्तरिक साधन	६७१०४.५	-	-	-	-
ख. वैदेशिक ऋण	३१८२.१	-	-	-	-
ग. वैदेशिक अनुदान	९१७.७	-	-	-	-
पूँजीगत खर्च	२३२३०.९	-	-	-	-
क. आन्तरिक साधन	१७२११.४	-	-	-	-
ख. वैदेशिक ऋण	५४७०.३	-	-	-	-
ग. वैदेशिक अनुदान	५४९.२	-	-	-	-
वित्तीय व्यवस्था	१२२९३.८	-	-	-	-
क. आन्तरिक साधन	१२२९३.८	-	-	-	-
ख. वैदेशिक ऋण	०.०	-	-	-	-
ग. वैदेशिक अनुदान	०.०	-	-	-	-
कुल साधन र स्रोत	८८६७८.५	७७०५७.७	८९२२९.४	-१३.१	१५.८
राजस्व तथा वैदेशिक अनुदान	८८६७८.५	७२३००.१	८५१८७.३८	-१८.५	१७.८
राजस्व	८७१७८.२	७९३७८.४	९३८३२.२३	-८.९	१८.२
संघीय सरकार	-	७०४४३.१	८२७०१.१९	-	१७.४
प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई हस्तान्तरण	-	८९३५.३	१११३१.०४	-	२४.६
वैदेशिक अनुदान	१५००.३	१८५७.०	२४८६.१९	२३.८	३३.९
पहिलो वर्षको रकम संचित र वेरुजु	०.०	४७५७.६	४०४२.०२	-	-१५.०
घाटा (-), बचत (+)	-१८०५०.५	-२६७४५.०	-२६७९६.५	-	-
घाटा व्यहोरिने स्रोतहरू	१७०११.०	३३३७८.१	३२२४०.०	९६.२	-३.४
आन्तरिक ऋण	९५६१.९	१९३४८.६	२२२७७.९	१०२.३	१५.१
आन्तरिक ऋण (अधिविकर्ष र अन्य बाहेक)	९६३८.२	१९४६४.२	२२४००.९	१०१.९	१५.१
क. ट्रेजरी बिल	२६४३.५	९३००.०	९०००.०	२५१.८	-३.२
ख. विकास ऋणपत्र	६९९४.७	१००००.०	१३०००.०	४३.०	३०.०
ग. राष्ट्रिय बचतपत्र	०.०	०.०	०.०	-	-
घ. नागरिक बचतपत्र	०.०	१६०.५	३९५.४	-	१४६.३
ङ. वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	०.०	३.७	५.५	-	४८.८
अधिविकर्ष	-	-	-	-	-
अन्य [@]	-७६.३	-११५.७	-१२३.०	५१.७	६.४
वित्तीय व्यवस्था	३०६.६	१७८.८	३२२.४	-४१.७	८०.३
वैदेशिक ऋण	७१४२.४	१३८५०.८	९६३९.७६	९३.९	-३०.४
संघीय सरकारसँग उपलब्ध स्रोत	-१०३९.५	६६३३.२	५४४३.५	-	-१७.९
प्रदेश सरकारको खर्च		१५३८७.१	१८८७५.०	-	२२.७
प्रदेश सरकारको राजस्व		१४८८२.६	१५९९४.८	-	७.५
संघीय सरकारबाट प्राप्त अनुदान र राजस्व हस्तान्तरण		१०९३३.२	११८५८.९	-	८.५
राजस्व र वेरुजु		३९४९.३	४१३६.०	-	४.७
प्रदेश सरकारको घाटा (-), बचत (+)		-५०४.५	-२८८०.२	-	४७०.९
स्थानीय निकायको मौजदात परिवर्तन	-२३८१.१	१६१६.६	१५३४.२	-१६७.९	-५.१
सरकारी कोष खाता मौजदात परिवर्तन	-१७९२.५	-१९३.४	१२५५.१	-८९.२	-७४९.०
मू.अ.क. कोष खाता	-४.३	-६.५	-८.९	५१.१	३८.१
भन्सार कोष खाता	-१५.७	-७९.३	३३.२	४०६.३	-१४१.८
पुनर्निर्माण कोष खाता	-२८२८.७	०.०	०.०	-	-
अन्य आय	१०५६.६	-१०७.६	१२३०.८	-११०.२	-१२४३.९
चालु मौजदात	-५२१३.१	७५५१.८	५३५२.६	-२४४.९	-२९.१
गत वर्षको सरकारी कोषमा रहेको नगद मौजदात	८९४९.८	६५६५.४	१४११७.२	-२६.६	११५.०
समायोजन	२८२८.७	०.०	०.०	-	-
सरकारी कोषमा रहेको नगद मौजदात	६५६५.४	१४११७.२	१९४६९.७८++	११५.०	३७.९

*आर्थिक वर्ष २०७५/७६ देखि सरकारी वित्त स्थितिमा संघीय सरकारको तथ्याङ्क मात्र उल्लेख भएको। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को राजस्व परिचालनमा संघीय सरकारको राजस्व र प्रदेश तथा स्थानीय तहमा बाँडफाँड हुने रकम समेत समावेश भएको।

+ नेपाल राष्ट्र बैंक, बैकिङ्ग कार्यालय, सरकारी कारोबार संचालन गर्ने वाणिज्य बैंकहरू तथा ८१ वटा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय र भुक्तानी केन्द्रहरूबाट प्राप्त तथ्याङ्कमा आधारित।

@ नेपाल सरकारको ऋणपत्र कारोबारबाट आर्जित अन्य रकम।

++नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको स्थानीय निकायको ("ग" खाता) ५० प्रतिशत बाँकी रकम रु. ६६ अर्ब ७७ करोड समेत।

अ अपरिष्कृत

तालिका २० : नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण

(रु. करोडमा)

सि.नं.	ऋणपत्रहरू तथा स्वामित्व	रकम			रकम परिवर्तन		प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८ ^ब	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७६/७७	२०७७/७८
१	ट्रेजरी बिल्लस	१४६७९.३	२१५२१.८	२७९५९.२	६८४२.५	६४३७.३	४६.६	२९.९
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	१८४७.३	२१३२.०	१५४७.३	२८४.७	-५८४.७	१५.४	-२७.४
	आ. वाणिज्य बैंकहरू	१२५०९.५	१८३३२.७	२३५२८.२	५८२३.२	५१९५.५	४६.६	२८.३
	इ. विकास बैंकहरू	२९६.१	९५७.२	१९०६.४	६६१.१	९४९.१	२२३.३	९९.२
	ई. वित्त कम्पनीहरू	२६.२	७१.९	९४०.३	४५.७	८६८.३	१७४.४	१२०७.४
	उ. अन्य	०.२	२८.०	३७.०	२७.८	९.०	-	-
२	विकास ऋणपत्र	२९७३४.७	३८९९४.७	५१३९४.७	९२६०.०	१२४००.०	३१.१	३१.८
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	४४०३.३	४३५५.७	४११२.९	-४७.६	-२४२.७	-१.१	-५.६
	आ. वाणिज्य बैंकहरू	२२९७९.३	३०८०५.५	४१६३६.०	७८२६.२	१०८३०.४	३४.१	३५.२
	इ. विकास बैंकहरू	१२७१.५	२१८१.६	३७६९.५	९१०.१	१५८७.९	७१.६	७२.८
	ई. वित्त कम्पनीहरू	५०६.०	११९०.४	१३०३.९	६८४.४	११३.४	१३५.३	९.५
	उ. अन्य	५७४.६	४६१.५	५७२.५	-११३.१	१११.०	-१९.७	२४.१
३	राष्ट्रिय बचतपत्र	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-
	आ. वाणिज्य बैंकहरू	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-
	इ. विकास बैंकहरू	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-
	ई. वित्त कम्पनीहरू	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-
	उ. अन्य	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-
४	नागरिक बचतपत्र	८३७.६	७६४.२	६५९.६	-७३.४	-१०४.६	-८.८	-१३.७
	अ. ने.रा.बैंक (दोस्रो बजार)	२७९.५	१९४.६	१८.१	-८४.९	-१७६.४	-३०.४	-९०.७
	आ. वाणिज्य बैंकहरू	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-
	इ. विकास बैंकहरू	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-
	ई. वित्त कम्पनीहरू	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-
	उ. अन्य	५५८.१	५६९.६	६४१.५	११.५	७१.८	२.१	१२.६
५	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	४५.५	४०.५	१८.६	-५.०	-२१.९	-१०.९	-५४.२
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	१.३	१.१	०.३	-०.२	-०.८	-१५.७	-७२.०
	आ. अन्य	४३.९	३९.४	१८.३	-४.५	-२१.२	-१०.२	-५३.७
६	कुल आन्तरिक ऋण	४५२९६.८	६१३२१.२	८००३२.०	१६०२४.४	१८७१०.८	३५.४	३०.५
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	६५३१.३	६६८३.३	५६७८.७	१५२.०	-१००४.६	२.३	-१५.०
	आ. वाणिज्य बैंकहरू	३५४८८.८	४९१३८.२	६५१६४.२	१३६४९.४	१६०२५.९	३८.५	३२.६
	इ. विकास बैंकहरू	१५६७.६	३१३८.८	५६७५.८	१५७१.२	२५३७.१	१००.२	८०.८
	ई. वित्त कम्पनीहरू	५३२.२	१२६२.४	२२४४.१	७३०.२	९८१.८	१३७.२	७७.८
	उ. अन्य	११७६.८	१०९८.६	१२६९.३	-७८.२	१७०.७	-६.६	१५.५
७	नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	-६५६५.४	-१४११७.३	-१९४६९.८	-७५५१.९	-५३५२.५	११५.०	३७.९

नोट :

(क) आईएमएफ प्रमिसरी नोट	२१.७	४८.६	३६७.४
(ख) वैदेशिक ऋण	५९४६२.०	८०६१४.१	९२७९२.६
(ग) कुल सार्वजनिक ऋण (आईएमएफ प्रमिसरी नोट बाहेक)	१०४७५.८	१४१९३५.३	१७२८२४.६

तालिका २१ : मौद्रिक सर्वेक्षण

(रु. करोडमा)

	२०७६ असार	२०७७ असार	२०७८ असार ^{प्रा}	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७६/७७		२०७७/७८	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. खुद वैदेशिक सम्पत्ति	९८४७८.३१	१३२८३४.९०	१३३५६२.०१	२८२४०.९५^१	२८.७	१२२.६७^३	०.१
१.१. वैदेशिक सम्पत्ति	१०७३५२.६६	१४४९९२.७६	१४५३२९.४९	३७६४०.११	३५.१	३३६.७३	०.२
१.२. वैदेशिक दायित्व	८८७४३.३४	१२१५७.८६	११७७७.४८	३२८३.५१	३७.०	-३९०.३८	-३.२
(क) विदेशी मुद्रा निक्षेप	८४४९.०३	१०६६९.३२	९१७९.४६	२२२०.३०	२६.३	-१,४८९.८७	-१४.०
(ख) अन्य वैदेशिक दायित्व	४२५.३२	१४८८.५३	२५८८.०२	१०६३.२१	२५०.०	१,०९९.४९	७३.९
२. खुद आन्तरिक सम्पत्ति	२५९७३५.४५	२९०२६२.०७	३६१९२३.३१	३६६४२.२६^१	१४.१	९२,२६५.६७^३	३१.८
२.१. कुल आन्तरिक कर्जा	३३३८५०.९८	३७९२६१.८६	४८१०६२.९४	४५४१०.८७	१३.६	१०१,८०१.०८	२६.८
क. सरकारलाई गएको खुद कर्जा	३७५५४.५८	४६१०४.४३	५९२९२.९७	८५४९.८५	२२.८	१३,१८८.५४	२८.६
अ. सरकारमाथिको दावी	४४११९.९५	६०२२९.६१	७८७६२.७५	१६१०१.६६	३६.५	१८,५४१.१४	३०.८
आ. सरकारी निक्षेप	६५६५.३७	१४११७.१८	१९४६९.७८	७५५१.८१	११५.०	५,३५२.६०	३७.९
ख. गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानहरूलाई गएको कर्जा	९६९.३१	८७०.२६	७५१.२६	-९९.०५	-१०.२	-११९.००	-१३.७
ग. वित्तीय संस्थाहरूलाई गएको कर्जा	४२९९.४९	४५९७.९६	७०६३.१६	२९८.४७	६.९	२,४६५.२०	५३.६
अ. सरकारी	१६०.७२	१५६.०४	१६१.५७	-४.६८	-२.९	५.५३	३.५
आ. गैर-सरकारी	४१३८.७७	४४४१.९२	६९०१.६०	३०३.१५	७.३	२,४५९.६७	५५.४
घ. निजी क्षेत्रलाई गएको कर्जा	२९१०२७.५९	३२७६८९.२०	४१३९५५.५४	३६६६१.६०	१२.६	८६,२६६.३४	२६.३
२.२. खुद अमौद्रिक दायित्व	७४११५.५३	८८९९९.७८	९९१३९.६३	८७६८.६१ ^१	११.८	९,५३५.४२ ^३	१०.७
३. विस्तृत मुद्राप्रदाय (एम_२)	३५८२१३.७७	४२३०९६.९८	५१५४८५.३२	६४८८३.२१	१८.१	९२,३८८.३४	२१.८
३.१. मुद्राप्रदाय (एम _१)	२०९३७५.८४	२३६८३०.४५	२९६४२६.५४	२७४५४.६२	१३.१	५९५९६.०८	२५.२
क. मुद्राप्रदाय (एम _०)	७२६६४.२८	८५६२६.०८	१०४९४१.०२	१२९६१.८१	१७.८	१९,३१४.९३	२२.६
अ. मुद्रा	४२३२०.४३	४९०३९.६४	५७९७.१८	६७९.२१	१.५	८१५७.५४	१६.६
आ. चल्ती निक्षेप	३०३४३.८४	३६५८६.४४	४७७४३.८४	६२४२.६०	२०.६	१११५७.४०	३०.५
ख. बचत तथा कल निक्षेप	१३६७१.५६	१५९२०.४३	१९९४८.५२	१४४९२.८१	१०.६	४०२८१.१५	२६.६
३.२. आवधिक निक्षेप	१४८८३७.९३	१८६२६६.५२	२९९०५८.७८	३७४२८.६०	२५.१	३२७९२.२५	१७.६
४. विस्तृत मौद्रिक तरलता (एम_३)	३६६६६२.७९	४३३७६६.३०	५२४६६४.७७	६७१०३.५१	१८.३	९०८९८.४७	२१.०

प्रा : प्रारम्भिक

१. विदेशी विनिमय दर मूल्याङ्कन नोक्सान रु. ६१.१६ करोड समायोजन गरिएको ।

२. विदेशी विनिमय दर मूल्याङ्कन नाफा रु. ६.०४ करोड समायोजन गरिएको ।

तालिका २२ : केन्द्रीय बैंक सर्वेक्षण

(रु. करोडमा)

	२०७६ असार	२०७७ असार	२०७८ असार ^{प्र}	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७६/७७		२०७७/७८	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. वैदेशिक सम्पत्ति	९३७०५.१६	१२७४२१.३७	१२९८९०.३२	३३७१६.२१	३६.०	२,४६८.९५	१.९
१.१. सुन लगानी	३१८३.७०	४४९९.६९	५११३.२९	१३१५.९९	४१.३	६१३.६०	१३.६
१.२. एस.डि.आर.होल्डिङ	३४.९९	४२.०१	४१.९९	७.०१	२०.०	-०.०२	०.०
१.३. आई. एम. एफ. रिजर्व पोर्जिसन	२४२.०८	२६७.४४	२७१.६७	२५.३७	१०.५	४.२३	१.६
१.४. विदेशी विनिमय	९०२४४.३९	१२२६१२.२३	१२४४६३.३६	३२३६७.८४	३५.९	१,८५१.१३	१.५
२. सरकारमाथिको दावी	६५३१.३२	६६८२.२५	५६७८.६५	१५०.९३	२.३	-१,००३.६०	-१५.०
२.१. ट्रेजरी बिल	१८४७.३१	२१३१.९९	१५४७.३३	२८४.६८	१५.४	-५८४.६६	-२७.४
२.२. विकास ऋणपत्र	४४०३.२५	४३५५.६५	४११२.९०	-४७.६०	-१.१	-२४२.७५	-५.६
२.३. अन्य सरकारी ऋणपत्र	२८०.७६	१९४.६१	१८.४२	-८६.१५	-३०.७	-१७६.१९	-९०.५
२.४. कर्जा तथा लगानी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
३. गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानहरूलाई गरेको कर्जा	३.१०	३.१०	३.३६	०.००	०.०	०.२६	८.५
४. गैर-वित्तीय संस्थाहरूलाई गरेको कर्जा	५७.७७	५७.७७	६४.३७	०.००	०.०	६.६०	११.४
४.१. सरकारी	५७.७७	५७.७७	६४.३७	०.००	०.०	६.६०	११.४
४.२. गैर-सरकारी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
५. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई गरेको कर्जा	२२९०.४८	७४८.७५	१२२७०.३९	-१५४१.७३	-६७.३	११५२१.६५	१,५३८.८
५.१. पुनर्कर्जा	२२४०.४८	७४८.७५	१२२७०.३९	-१४९१.७३	-६६.६	११५२१.६५	१,५३८.८
५.२. रिपो लगानी तथा स्थायी तरलता सविधा	५०.००	०.००	०.००	-५०.००	-१००.०	०.००	०.००
६. निजी क्षेत्रलाई गरेको कर्जा	३६३.८१	३५१.५७	३३९.५०	-१२.२४	-३.४	-१२.०७	-३.४
७. अन्य सम्पत्ति	४३३५.०८	६०४५.८०	७३५४.६७	१७१०.७२	३९.५	१३०८.८७	२१.६
सम्पत्ति = दायित्व	१०७२८६.७३	१४१३१०.६१	१५५६०१.२८	३४०२३.८८	३१.७	१४२९०.६७	१०.१
८. कुल संचित मुद्रा	६९९०५.९१	८८५८६.५९	९३१५९.१४	१८६८०.६८	२६.७	४५७७.५५	५.२
८.१. सर्वसाधारणसंग रहेको मुद्रा	४२३२०.४३	४९०३९.६४	५७९९७.१८	६७९९.२१	१५.९	८१५७.५४	१६.६
८.२. बैंक तथा वित्तीय संस्थासंग रहेको मुद्रा	८२११.६	९१३९.३७	९९६२.९२	९२७.७७	११.३	८२३.५५	९.०
८.३. वाणिज्य बैंकहरूको निक्षेप	१६५८९.७१	२७४९०.७३	२२९६८.१९	१०९०१.०३	६५.७	-४,५२२.५५	-१६.५
८.४. विकास बैंकहरूको निक्षेप	१४६७.५०	१७४६.६२	१४००.३०	२७९.१२	१९.०	-३४६.३२	-१९.८
८.५. वित्त कम्पनीहरूको निक्षेप	४८०.९९	४१६.३१	४३५.८९	-६४.६८	-१३.४	१९.५८	४.७
८.६. अन्य निक्षेप	८३५.६८	७५३.९२	११९४.६७	-८१.७६	-९.८	४४०.७५	५८.५
९. सरकारी निक्षेप	६५६५.३७	१४११७.१८	१९४६९.७८	७५५१.८१	११५.०	५,३५२.६	३७.९
१०. निक्षेप बोलकबोल	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.०	०.०
११. रिभर्स रिपो	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.०	०.०
१२. नेपाल राष्ट्र बैंक बोण्ड	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.०	०.०
१३. विदेशी दायित्व	९५.४७	१०.९६	१३.२२	-८४.५१	-८८.५	२.३	२०.६
१४. पूँजी तथा कोष	१९५२८.१७	२९५३५.७३	३४८२९.५५	१०००७.५६	५१.२	५,२९३.८	१७.९
१५. अन्य दायित्व	१११९१.८१	९०६०.१४	८१२९.५८	-२१३१.६७	-१९.०	-९३०.६	-१०.३

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २३ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

	२०७६ असार	२०७७ असार	२०७८ असार ^{प्रा}	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७६/७७		२०७७/७८	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	३२३५०६.६८	३८३९७२.७४	४६६२७२.९३	६०४६६.०७	१८.७	८२३००.१९	२१.४
१.१ चल्ती निक्षेप	३१२६०.१५	३८५८३.७९	४८६१९.२६	७३२३.६४	२३.४	१००३५.४७	२६.०
(क) स्वदेशी	२९५०८.१६	३५८३२.५२	४६५४९.१७	६३२४.३६	२१.४	१०७५६.६५	२९.९
(ख) विदेशी	११७५१.९९	२७२५१.२६	२०७७०.०८	९९९.२७	५.७	-६८१.१८	-२.४
१.२ बचत निक्षेप	१०६०३३.४७	१२२४४५.४९	१५९३००.८३	१६४१२.०२	१५.५	३६६५५.३३	३०.१
(क) स्वदेशी	१०४४०९.९८	१२१२०५.०४	१५७८४७.९१	१६२९५.०६	१५.५	३६६४२.८७	३०.२
(ख) विदेशी	११६२३.४९	११२४०.४५	१४४५२.९२	११६.९६	१.०	२१२.४६	१.७
१.३ मुद्राति निक्षेप	१४९७५५.३७	१८६७८३.८८	२१८९९१.४५	३७०२८.५१	२४.७	३२२०७.५७	१७.२
(क) स्वदेशी	१४६४८८.२७	१८३८७७.०८	२१५७७६.०३	३७३८८.८०	२५.५	३१८९८.९६	१७.३
(ख) विदेशी	३३२६७.१०	२९९०६.८०	३३२१४.४२	-३६०.२९	-१.०	३०८१.६१	१.०
१.४ कल निक्षेप	३४१०८.०३	३३७७०.१३	३६०७८.६५	-३३७.९०	-१.०	२३०८.५२	६.८
(क) स्वदेशी	३१८०१.५८	२९९९९.३३	३३६३७.६१	-१८०२.२५	-५.७	३६३८.२८	१२.१
(ख) विदेशी	२२३०६.४५	३७७००.८०	२४४४१.०४	१४६४.३६	६.३	-१३२९.७६	-३.५
१.५ मार्जिन निक्षेप	२३४९.६६	२३८९.४५	३२८२.७५	३९.७९	१.७	८९३.३०	३.७
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	२२९०.४८	७४८.७५	१२२७०.३९	-१५४१.७३	-६.७	११५२१.६५	१५३८.८
३. वैदेशिक दायित्व	३२९.८५	१४७७.५७	२५७४.८०	११४७.७२	३४८.०	१०९७.२३	७४.३
४. अन्य दायित्व	८४७०२.८५	९७५३३.०६	११८५००.०६	१२८३०.२२	१५.१	२०९६६.९९	२१.५
४.१ पूँजी कोष	३०५९४.०८	३३१६०.२८	३६५७६.३५	२५६६.२०	८.४	३४१६.०८	१०.३
४.२ जगेडा कोषहरू	२००१२.७४	२४६२२.२३	२८७७९.०८	४६०९.४९	२३.०	४१५६.८५	१६.९
४.३ अन्य दायित्व	३४०९६.०२	३९७५०.५५	५३१४४.६२	५६५४.५३	१६.६	१३३९४.०७	३३.७
सम्पत्ति = दायित्व	४१०८२९.८५	४८३७३२.१२	५९९६१८.१८	७२९०२.२७	१७.७	११५८८६.०६	२४.०
५. तरल कोषहरू	४०३९७.१४	५६३६४.३९	५०२०५.५९	१५९६७.२४	३९.५	-६१५८.७९	-१०.९
५.१ नगद मौज्जात	८२११.६०	९१३९.३७	९९६२.९२	९२७.७७	११.३	८२३.५५	९.०
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	१८५३८.१९	२९६५३.६६	२४८०४.३८	११११५.४७	६०.०	-४८४९.२८	-१६.४
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	२७०.३४	४६८.६७	२७३.६१	१९८.३३	७३.४	-१९५.०६	-४१.६
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	१३३६७.०६	१७१०१.१४	१५१६३.१३	३७३४.०८	२७.९	-१९३८.००	-११.३
५.५ मार्गस्थ रकम	९.९६	१.५५	१.५५	-८.४१	-८४.४	०.००	०.०
६. कर्जा तथा लगानी	३३३४७०.४५	३८६२८५.९४	४९४४४९.२६	५२८१५.४९	१५.८	१०८१६३.३२	२८.०
६.१ सरकारमाथिको दावी	३७५८८.६३	५३५३९.३६	७३०८४.१०	१५९५०.७३	४२.४	१९५४४.७४	३६.५
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दावी	९६६.२१	८६७.१६	७४७.९०	-९९.०५	-१०.३	-११९.२६	-१३.८
६.३ वित्तीय संस्थामाथिको दावी	४२४१.७२	४५४०.१९	६९९८.८०	२९८.४७	७.०	२४५८.६०	५४.२
(क) सरकारी	१०२.९५	९८.२७	९७.२०	-४.६८	-४.५	-१.०७	-१.१
(ख) गैर-सरकारी	४१३८.७७	४४४१.९२	६९०१.६०	३०३.१५	७.३	२४५९.६७	५५.४
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दावी	२९०६६३.७८	३२७३३७.६३	४१३६१६.०४	३६६७३.८५	१२.६	८६२७८.४१	२६.४
(क) साँवा	२८६६१९.१४	३२०९७९.१०	४०८४८१.०२	३४३५९.९६	१२.०	८७५०१.९२	२७.३
(ख) ब्याज	४०४४.६४	६६५८.५३	५५३५.०२	२३१३.८९	५.७	-१२२३.५१	-१९.२
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी बिल	१०.१०	१.५९	२.४२	-८.५१	-८४.२	०.८३	५.२
७. नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
८. अन्य सम्पत्ति	३६९६२.२६	४१०८१.८०	५४९६३.३३	४११९.५४	११.१	१३८८१.५३	३३.८

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २४ : वाणिज्य बैंकहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

	२०७६ असार	२०७७ असार	२०७८ असार ^{भा}	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७६/७७		२०७७/७८	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	२८४३०५.५१	३४६५१५.१०	४१६७४६.३३	६२२०९.५९	२१.९	७०२३१.२२	२०.३
१.१ चल्ती निक्षेप	३०१६१.०६	३८८४४.५९	४७४६४.१४	८६८३.५२	२८.८	८६१९.५५	२२.२
(क) स्वदेशी	२८४०९.३२	३६०९३.५१	४५३९२.६९	७६८४.१८	२७.०	९२९९.१८	२५.८
(ख) विदेशी	१७५१.७४	२७५१.०८	२०७१.४५	९९९.३४	५७.०	-६७९.६३	-२४.७
१.२ बचत निक्षेप	९०१२९.६१	१०८७५१.६८	१४२६३५.४१	१८६२२.०७	२०.७	३३८८३.७२	३१.२
(क) स्वदेशी	८९००६.५१	१०७५११.५७	१४११८२.८१	१८५०५.०५	२०.८	३३६७९.२५	३१.३
(ख) विदेशी	११२३.१०	१२४०.१२	१४५२.६०	११७.०२	१०.४	२१२.४८	१७.१
१.३ मुद्रति निक्षेप	१२८०४५.९५	१६३३३७.४२	१८९६१५.८५	३५२९१.४७	२७.६	२६२७८.४३	१६.१
(क) स्वदेशी	१२४७७७.२५	१६०४३०.६१	१८६४००.१८	३५६५१.३७	२८.६	२५९६९.५७	१६.२
(ख) विदेशी	३३६६८.७०	२२९०६.८१	३३२१५.६७	-३५९.९०	-११.०	३०८.८६	१०.६
१.४ कल निक्षेप	३३६४३.२२	३३२०८.६९	३३७६८.४२	-४३५.०३	-१.३	५५९.७४	१.७
(क) स्वदेशी	३१३३७.२१	२९४३७.८८	३१३२७.३२	-१८९९.३३	-६.१	१८८९.४३	६.४
(ख) विदेशी	२३०६.५०	३७७०.८०	२४४१.१०	१४६४.३०	६३.५	-१३२९.६९	-३५.३
१.५ मार्जिन निक्षेप	२३२५.१७	२३७२.७३	३२६२.५०	४७.५६	२.०	८८९.७८	३७.५
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	२१३०.४२	७३०.५८	११३३६.५५	-१३९९.८४	-६५.७	१०६०५.९७	१४५१.७
३. वैदेशिक दायित्व	३२९.८५	१४७७.५७	२५७४.८०	११४७.७२		१०९७.२३	
४. अन्य दायित्व	७४४२६.८०	८८२३५.६४	१०८५९४.९९	१३८०८.८३	१८.६	२०३५९.३५	२३.१
४.१ पूँजी कोष	२५२२२.०३	२८५२९.३४	३२०६२.९१	३३०३.३१	१३.१	३५३३.५६	१२.४
४.२ जगेडा कोषहरू	१७७६.३९	२२३३७.९८	२६३१२.३०	४५७५.५९	२५.८	१९७४.३३	१७.८
४.३ अन्य दायित्व	३१४३८.३८	३७३६८.३१	५०२१९.७७	५९२९.९३	१८.९	१२८५१.४६	३४.४
सम्पत्ति = दायित्व	३६११९२.५८	४३६९५८.८९	५३९२५२.६६	७५७६६.३०	२१.०	१०२२९३.७७	२३.४
५. तरल कोषहरू	३७५६६.६९	५३२१९.४२	४७४०५.८६	१५६५२.७३	४१.७	-५८१३.५६	-१०.९
५.१ नगद मौज्जात	७२१५.९९	८१७३.१८	९०१३.२९	९५७.१८	१३.३	८४०.११	१०.३
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	१६५८९.७१	२७४९०.७३	२२९६८.१९	१०९०१.०३	६५.७	-४५२२.५५	-१६.५
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	२५५.२०	४५३.४०	२६६.०२	१९८.२०	७७.७	-१८७.३८	-४१.३
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	१३४९८.२९	१७१००.६१	१५१५६.८६	३६०२.३२	२६.७	-१९४३.७५	-११.४
५.५ मार्गस्थ रकम	७.५०	१.५०	१.५०	-६.००	-८०.०	०.००	०.०
६. कर्जा तथा लगानी	२८८४९५.४४	३४३५८७.०५	४३८७९५.८३	५५०९१.६१	१९.१	९५२०८.७८	२७.७
६.१ सरकारमाथिको दावी	३५४८८.८२	४९१३८.२३	६५१६४.१६	१३६४९.४१	३८.५	१६०२५.९३	३२.६
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दावी	९२४.४१	७९१.९३	७३३.३०	-१३२.४८	-१४.३	-५८.६३	-७.४
६.३ वित्तीय संस्थामाथिको दावी	३३१५.९९	३५८९.०६	४६४०.२५	२७३.०७	८.२	१०५१.१८	२९.३
(क) सरकारी	१०२.९५	९८.२७	९७.२०	-४.६८	-४.५	-१.०७	-१.१
(ख) गैर-सरकारी	३२१३.०४	३४९०.७९	४५४३.०५	२७७.७५	८.६	१०५२.२५	३०.१
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दावी	२४८७५६.१२	२९००६६.२४	३६८२५५.७०	४१३१०.१२	१६.६	७८१८९.४६	२७.०
(क) सावाँ	२४५६५९.१८	२८५०१२.८२	३६४२३४.६०	३९३५३.६३	१६.०	७९२२१.७९	२७.८
(ख) ब्याज	३०९६.९४	५०५३.४२	४०२१.१०	१९५६.४८	६३.२	-१०३२.३२	-२०.४
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी बिल	१०.१०	१.५९	२.४२	-८.५१	-८४.२	०.८३	५.२३
७. नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
८. अन्य सम्पत्ति	३५१३०.४५	४०५५२.४२	५३०५०.९८	५०२१.९७	१४.३	१२८९८.५५	३२.१

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २५ : विकास बैंकहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

	२०७६ असार	२०७७ असार	२०७८ असार ^{भा}	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७६/७७		२०७७/७८	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	३७८१९.३०	३५१९६.०२	४४१४६.०५	-२६२३.२८	-६.९	८९२४.०३	२५.४
१.१ चल्ती निक्षेप	९१२.३४	९१७.८६	१३५८.९८	५.५२	०.६	४४१.१२	४८.१
(क) स्वदेशी	९१२.०८	९१७.६७	१३५८.८०	५.५९	०.६	४४१.१३	४८.१
(ख) विदेशी	०.२६	०.१९	०.१८	-०.०७	-२६.४	०.००	-०.३
१.२ बचत निक्षेप	१३५३६.५८	११३९२.३०	१४०७२.०२	-२२२४.२८	-१६.४	२७५९.७२	२४.४
(क) स्वदेशी	१३५३६.१८	११३९१.९७	१४०७१.७०	-२२२४.२१	-१६.४	२७५९.७३	२४.४
(ख) विदेशी	०.४०	०.३४	०.३२	-०.०६	-१५.४	-०.०१	-४.४
१.३ मुद्रीत निक्षेप	१७८८७.९६	१८७४१.५९	२४३४०.९०	८५३.६२	४.८	५५९९.३२	२९.९
(क) स्वदेशी	१७७५५.७८	१८७४१.५९	२४३४०.९०	९८५.८०	५.६	५५९९.३२	२९.९
(ख) विदेशी	१३२.१८	०.००	०.००	-१३२.१८	-१००.०	०.००	०.००
१.४ कल निक्षेप	५४६३.५१	४२०७.७५	४३५५.१७	-१२५५.७६	-२३.०	१४७.४३	३.५
(क) स्वदेशी	५४६३.५०	४२०७.७५	४३५५.१७	-१२५५.७५	-२३.०	१४७.४३	३.५
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००	-१००.०	०.००	०.००
१.५ मार्जिन निक्षेप	१८.९१	१६.५२	१८.९७	-२.३९	-१२.७	२.४५	१४.८
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	१४०.६४	१३.५९	७५.२५	-१२७.०५	-९०.३	७४४.६६	५४७९.४
३. वैदेशिक दायित्व	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
४. अन्य दायित्व	७८०६.१०	६००४.७७	६९२९.८३	-१८०१.३३	-२३.१	९२४.०६	१५.४
४.१ पूँजी कोष	३९८९.९८	३९९६.४१	३२१०.१८	-७९३.५७	-१९.९	१३.७७	०.४
४.२ जगेडा कोषहरू	१५६१.८४	१४५६.९९	१७०७.०३	-१०४.८६	-६.७	२५०.०५	१७.२
४.३ अन्य दायित्व	२२५४.२७	१६५१.३७	२०१२.६२	-९०२.९०	-४०.१	६६९.२५	४८.९
सम्पत्ति = दायित्व	४५७६६.०४	४१२१४.३८	५१८३४.१३	-४५५१.६६	-९.९	१०६१९.७५	२५.८
५. तरल कोषहरू	२३३५.८४	२५३८.९०	२२१४.५०	२०३.०६	८.७	-३२४.४०	-१२.८
५.१ नगद मौज्जात	८५२.१४	७७६.५०	८०५.८७	-७५.६४	-८.९	२९.३७	३.८
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	१४६७.५०	१७४६.६२	१४००.३०	२७९.१२	१९.०	-३४६.३२	-१९.८
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	१५.१२	१५.२५	७.५८	०.१४	०.९	-७.६७	-५०.३
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	०.९७	०.५३	०.७५	-०.४४	-४५.६	०.२२	४२.६
५.५ मार्गस्थ रकम	०.१२	०.००	०.००	-०.१२	-९७.१	०.००	०.००
६. कर्जा तथा लगानी	४१८७४.४५	३७८९७.०८	४८१२२.९८	-३९७७.३७	-९.५	१०२२५.८९	२७.०
६.१ सरकारमाथिको दावी	१५६७.६०	३१३८.७७	५६७५.८३	१५७१.१७	१००.२	२५३७.०६	८०.८
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दावी	२३.४२	३६.६६	०.०६	१३.२५	५६.६	-३६.६०	-९९.८
६.३ वित्तीय संस्थामाथिको दावी	५८५८.८२	५६७१.९७	४७६५.०५	-१८६.८६	-३.२	-९०६.९१	-१६.०
(क) सरकारी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
(ख) गैर-सरकारी	५८५८.८२	५६७१.९७	४७६५.०५	-१८६.८६	-३.२	-९०६.९१	-१६.०
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दावी	३४४२४.६१	२९०४९.६९	३७६८२.०४	-५३७४.९३	-१५.६	८६३२.३५	२९.७
(क) साँवा	३४२११.११	२८६८०.१५	३७४१८.४२	-५५३०.९६	-१६.२	८७३८.२७	३०.५
(ख) ब्याज	२१३५.५०	३६९.५४	२६३३.६२	१५६.०४	७३.१	-१०५.९२	-२.८
६.५ खरिद र डिस्काउन्ट गरेको विदेशी बिल	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
७. नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
८. अन्य सम्पत्ति	१५५५.७४	७७८.३९	१४९६.६५	-७७७.३६	-५०.०	७१८.२६	९२.३

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २६ : वित्त कम्पनीहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

	२०७६ असार	२०७७ असार	२०७८ असार ^{भा}	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७६/७७		२०७७/७८	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	७४७९.३३	८६८३.७०	८७२६.१३	१२०४.३७	१६.१	४२.४३	०.५
१.१ चल्ती निक्षेप	६१५.५३	४२५.३२	२८६.७१	-१९०.२१	-३०.९	-१३८.६१	-३२.६
(क) स्वदेशी	६१५.५३	४२५.३२	२८६.७१	-१९०.२१	-३०.९	-१३८.६१	-३२.६
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१.२ बचत निक्षेप	२३६८.०८	२३६९.६१	२५९३.४५	१३.५३	०.६	२१९.८५	८.९
(क) स्वदेशी	२३६८.०८	२३६९.६१	२५९३.४५	१३.५३	०.६	२१९.८५	८.९
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१.३ मुद्राति निक्षेप	३९६७.१३	४९७६.६४	५०५२.८९	१००९.५२	२५.४	७६.२५	१.५
(क) स्वदेशी	३९६७.१३	४९७६.६४	५०५२.८९	१००९.५२	२५.४	७६.२५	१.५
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१.४ कल निक्षेप	५२३.०१	८९९.९३	७९९.८०	३७६.९१	७२.१	-१०८.१२	-१२.०
(क) स्वदेशी	५२३.०१	८९९.९३	७९९.८०	३७६.९१	७२.१	-१०८.१२	-१२.०
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
१.५ मार्जिन निक्षेप	५.५८	०.२०	१.२७	-५.३७	-९६.४	१.०७	५२५.५
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	१९.४२	४.५८	१७५.६०	-१४.८४	-७६.४	१७९.०२	३७३६.९
३. वैदेशिक दायित्व	०.००	०.००	०.००			०.००	
४. अन्य दायित्व	३५०२.६१	३७५०.५५	३७००.५९	२४७.७५	७.१	-४९.७६	-१.३
४.१ पूँजी कोष	१३७८.०७	१४३४.५२	१३०३.२७	५६.४५	४.१	-१३९.२५	-९.१
४.२ जगेडा कोषहरू	६८८.५१	८२७.२७	७५९.७४	१३८.७६	२०.२	-६७.५२	-८.२
४.३ अन्य दायित्व	१४३६.०३	१४८८.५६	१६३७.५८	५२.५३	३.७	१४९.०२	१०.०
सम्पत्ति = दायित्व	११००९.३६	१२४३८.३३	१२६०२.३२	१४३७.२७	१३.१	१६३.६९	१.३
५. तरल कोषहरू	६२६.८१	६०६.०६	५८५.२४	-२०.७५	-३.३	-२०.८३	-३.४
५.१ नगद मौज्जात	१४३.४७	१८९.६९	१४३.७६	४६.२२	३२.२	-४५.९३	-२४.२
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	४८०.९९	४१६.३१	४३५.८९	-६४.६८	-१३.४	१९.५८	४.७
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	०.०२	०.०२	०.०१	०.००	-१६.१	-०.०१	-३७.५
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	०.००	०.००	५.५३	०.००	०.००	५.५३	०.०
५.५ मार्गस्थ रकम	२.३३	०.०४	०.०४	-२.२९	-९८.१	०.००	०.०
६. कर्जा तथा लगानी	१००९८.४९	११६८१.५८	११६०१.३८	१४८३.०९	१५.७	-८०.२०	-०.७
६.१ सरकारमाथिको दावी	५३२.२१	१२६२.३६	२२४४.१२	७३०.१५	१३७.२	९८१.७६	७७.८
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दावी	१८.३९	३८.५७	१४.५४	२०.१८	१०९.८	-२४.०३	-६२.३
६.३ वित्तीय संस्थामाथिको दावी	२०६४.८४	२१५८.९४	१६६४.४३	९४.१०	४.६	-४९४.५१	-२२.९
(क) सरकारी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
(ख) गैर-सरकारी	२०६४.८४	२१५८.९४	१६६४.४३	९४.१०	४.६	-४९४.५१	-२२.९
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दावी	७४८३.०५	८२२९.७१	७६७८.३०	७३८.६६	९.९	-५४३.४१	-६.६
(क) सांघा	६७४८.८५	७२८६.१४	६८२७.९९	५३७.२९	८.०	-४५८.१५	-६.३
(ख) ब्याज	७३४.२०	९४३.५७	८५०.३१	२०१.३६	२७.४	-८५.२६	-९.१
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी बिल	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
७. नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
८. अन्य सम्पत्ति	२७६.०६	१५०.९९	४१५.७१	-१२५.०७	-४५.३	२६४.७२	१७५.३

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २७ : वाणिज्य बैंकहरूको लगानीमा रहेको कर्जाको क्षेत्रगत विवरण

(रु. करोडमा)

	२०७६ असार	२०७७ असार	२०७८ असार ^{प्रा}	वार्षिक परिवर्तन			
				२०७६/७७		२०७७/७८	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कृषि	१६६०३.८	२०१७५.८	२९०९७.६	३५.७२.०	२१.५	८९.२१.८	४४.२
२. खानी	६८८.७	६२१.८	८२२.८	-६६.९	-९.७	२०१.०	३२.३
३. उत्पादन क्षेत्र	४५२४५.२	५०९९६.०	६१८९३.६	५.७५०.९	१२.७	१०८९७.६	२१.४
४. निर्माण	२५१३६.५	२९५११.७	३५२८८.४	४३.७५.२	१७.४	५७७६.७	१९.६
५. धातु उत्पादन, मेसिनरी र विद्युतीय उपकरण तथा जडान	३२२३.५	४२९०.६	५९२५.०	१०६७.२	३३.१	१६३४.४	३८.१
६. यातायात, उपकरण उत्पादन तथा जडान	३१९३.९	४०८२.७	४५५२.१	८८८.८	२७.८	४६९.३	११.५
७. संचार र सार्वजनिक सेवा	१५१३२.१	१९१२८.१	२३५९०.३	३९९६.०	२६.४	४४६२.२	२३.३
८. थोक तथा खुद्रा विक्रेता	५५०९८.५	६०५१५.५	७६२८३.७	५४१७.०	९.८	१५७६८.२	२६.१
९. वित्त, बीमा र स्थिर सम्पत्ति	२००५६.५	२२२५१.५	२८७८३.१	२१९५.०	१०.९	६५३१.६	२९.४
१०. सेवा उद्योग	२१५२७.७	२७११६.५	३२९५८.३	५५८८.८	२६.०	५८४१.८	२१.५
११. उपभोग्य कर्जा	७०३८.०	७५५७.८	१२८८५.७	५१९.८	७.४	५३२७.९	७०.५
१२. स्थानीय सरकार	१५१.३	१५३.९	१४९.३	२.६	१.७	-४.५	-३.०
१३. अन्य	३६७०३.७	४३९५६.८	५९४६७.९	७२५३.२	१९.८	१५५११.१	३५.३
जम्मा	२४९७९९.३	२९०३५८.८	३७६९७९.९	४०५५९.५	१६.२	८१३३९.१	२८.०

प्रा : प्रारम्भिक

तालिका २८ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई नेपाल राष्ट्र बैंकबाट उपलब्ध गराइएको पुनरकर्जाको बक्यौता(Outstanding) विवरण

(रु. करोडमा)

क्र.सं	संस्था	आर्थिक वर्ष		
		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८
१.	वाणिज्य बैंकहरू	२,१२८.२६	७३०.२९	१०,८८६.७९
२.	विकास बैंकहरू	९०.६४	१३.८८	७७४.४५
३.	वित्त कम्पनीहरू	२०.५८	४.५८	१२५.३६
४.	लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू	१.००	-	४८३.७९
	जम्मा	२,२४०.४८	७४८.७५	१२,२७०.३९

तालिका २९ : लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

	असार मसान्त			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७६	२०७७	२०७८ ^अ	२०७६/७७	२०७७/७८
साधन					
पुँजी कोष	२५५०.३४	३३४१.२२	३९०९.२३	३१.०	१७.०
निक्षेप	८५६३.१९	१०६१९.१२	१३०४२.५४	२४.०	२२.८
सापटी	१२६४८.२२	१४२०९.२३	२०७३४.९१	१२.३	४५.९
अन्य	२८९५.१२	३८०२.१३	५६७९.१८	३१.३	४९.४
नाफा नोक्सान हिसाब	६४९.३७	५४३.७०	११८३.८६	-१६.३	११७.७
साधन = उपयोग	२७३०६.२४	३२५१५.४०	४४५४९.७२	१९.१	३७.०
उपयोग					
तरल कोष	१९३०.६९	३०३७.९८	२८२८.८४	५७.४	-६.९
लगानी	२५७.३६	१०१९.९४	१४७१.२५	२९६.३	४४.२
कर्जा तथा सापटी	२३५१५.३४	२६२७३.२३	३६५५५.४०	११.७	३९.१
अन्य	१५९८.२१	२१७५.४९	३६९२.९७	३६.१	६९.८
नाफा नोक्सान हिसाब	४.६४	८.७७	१.२५	८८.९	-८५.७

अ :अपरिष्कृत

तालिका ३० : बीमा कम्पनीहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			परिवर्तन			
	२०७६	२०७७	२०७८ ^अ	२०७६/७७		२०७७/७८	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
साधन							
चुक्तापूँजी	४४७५.०	५०४१.०	५८७५.१	५६६.०	१२.६	८३४.१	१६.५
जगेडा कोष	२८३९१.३	३६३६७.६	४५६३२.९	७९७६.३	२८.१	९२६५.३	२५.५
अन्य दायित्व	१८४९.३	२३१७.६	२७५७.३	४६८.२	२५.३	४३९.८	१९.०
साधन = उपयोग	३४७१५.६	४३७२६.१	५४२६५.३	९०१०.५	२६.०	१०५३९.२	२४.१
उपयोग							
बैंक तथा नगद मौज्जात	९३१.७	११०१.९	१०७९.३	१७०.१	१८.३	-२२.६	-२.०
		३८००३.	४६८५२.				
लगानी	३०१९३.२	६	३	७८१०.४	२५.९	८८४८.७	२३.३
स्थिर सम्पत्ति	४२५.५	४३७.२	४८५.५	११.७	२.७	४८.३	११.०
अन्य सम्पत्ति	३१६५.१	४१८३.४	५८४८.३	१०१८.३	३२.२	१६६४.८	३९.८
जम्मा उपयोग	३४७१५.६	४३७२६.१	५४२६५.३	९०१०.५	२६.०	१०५३९.२	२४.१

अ :अपरिष्कृत

स्रोत : बीमा समिति

तालिका ३१ : कर्मचारी संचयकोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			परिवर्तन			
	२०७६	२०७७ ^अ	२०७८ ^अ	२०७६/७७		२०७७/७८	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
साधन							
संचयकोष	३०९८४.८	३४९६३.९	३९६६३.३	३९७८.३	९२.८	४७००.२	९३.४
जगेडाकोष	२८४८.७	२९७०.३	३९९०.०	९२९.६	४.३	९०९९.६	३४.३
अन्य दायित्व तथा व्यवस्था	४३८.८	४६७.४	६३०.३	२८.७	६.५	९६२.९	३४.८
साधन = उपयोग	३४२७२.४	३८४००.९	४४२८३.६	४९२८.६	९२.०	५८८२.६	९५.३
उपयोग							
बैंक तथा नगद मौज्जात लगानी	३२९.५	२९७.४	३२३.५	-२४.०	-७.५	२६.९	८.८
बैंक मुद्धती निक्षेप सरकारी ऋणपत्र	९०९३९.०	९२४७३.५	९६६६४.३	२३४२.५	२३.९	४९९०.७	३३.६
आवास योजना	७८३९.८	९०९८९.८	९३०७७.९	२३५७.९	३०.९	२८८७.३	२८.३
शेयर लगानी	५२.६	७७.६	३२.०	२५.०	४७.६	-४५.६	-५८.८
अन्य लगानी	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
कर्जा तथा सापटी	२२४६.७	२२०६.२	३४४३.९	-४०.५	-९.८	९२३७.७	५६.९
परियोजना कर्जा	०.०	०.०	९९९.३	०.०	०.०	९९९.३	९९.९
संचयकर्ता सापटी	२३३०६.७	२५२३२.९	२७००६.७	९९२६.२	८.३	९७७३.७	७.०
स्थिर सम्पत्ति	५२२८.०	६९४९.३	६८४४.४	९९३.३	९.७	७०३.९	९.४
अन्य सम्पत्ति	९८०७.७	९९०९९.६	२०९६२.३	९०९२.९	५.६	९०७०.६	५.६
स्थिर सम्पत्ति	९२२.८	९२५.०	९४४.९	२.३	९.८	९९.८	९५.९
अन्य सम्पत्ति	३९०.४	२७२.०	९४४.२	-९९.४	-३०.३	-९२७.७	-४७.०

अ : अपरिष्कृत

स्रोत : कर्मचारी संचयकोष

तालिका ३२ : नागरिक लगानी कोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			परिवर्तन			
	२०७६	२०७७	२०७८ ^अ	२०७६/७७		२०७७/७८	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
साधन							
१. चुक्ता पूँजी	९९०.२	९६४.९	३२७.०	५३.८	४.८	९६२.९	९९.३
२. जगेडा कोष	४२२.९	७६८.५	९६०८.५	३४५.७	८१.७	८४०.०	९०.९
३. कोष संकलन	९२६००.३	९४९२९.९	९६०६५.७	९५२९.६	९२.९	९९३५.८	९३.७
४. अन्य दायित्व	९७५७.४	९०४५.०	९६३८.८	-७९२.४	-४०.५	५९३.८	५.८
साधन = उपयोग	९४८९०.८	९६९०७.६	९९६४०.०	९२९६.८	८.२	३५३२.५	२९.९
उपयोग							
१. तरल सम्पत्ति	६०३.३	९९५.४	२२४.०	-४८७.९	-८०.९	९०८.७	९४.२
२. लगानी	८४२३.०	९०९०८.९	९२२६५.७	९६८५.९	२०.०	२९५७.६	२९.३
३. कर्जा तथा सापटी	४०६५.०	४५५६.५	५३९९.९	४९९.५	९२.९	७५५.४	९.६
४. अन्य सम्पत्ति	९७९९.६	९३२७.७	९८३८.४	-४७९.९	-२६.२	५९०.८	३.५

अ : अपरिष्कृत

स्रोत : नागरिक लगानी कोष

तालिका ३३ : नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७५/७६			२०७६/७७			२०७७/७८		
	रकम	प्रतिशत		रकम	प्रतिशत		रकम	प्रतिशत	
	कुल सम्पत्ति/दायित्व	अंश	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसंगको अनुपात	कुल सम्पत्ति/दायित्व	अंश	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसंगको अनुपात	कुल सम्पत्ति/दायित्व	अंश	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसंगको अनुपात
वित्तीय संस्थाहरू	५५३८६७.९	८६.८	१४३.५	६६५८३४.७	८७.१	१७०.१	८०६२८२.५	८७.२	१८९.०
नेपाल राष्ट्र बैंक	१०७२८६.७	१६.८	२७.८	१४१३१०.६	१८.५	३६.१	१५५६०१.३	१६.८	३६.५
वाणिज्य बैंकहरू	३६११९२.६	५६.६	९३.६	४३६९५८.९	५७.२	१११.६	५३९२५२.७	५८.३	१२६.४
विकास बैंकहरू	४५७६६.०	७.२	११.९	४१२१४.४	५.४	१०.५	५१८३४.१	५.६	१२.१
वित्त कम्पनीहरू	११००१.४	१.७	२.९	१२४३८.६	१.६	३.२	१२६०२.३	१.४	३.०
लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू	२७३०६.२	४.३	७.१	३२५१५.४	४.३	८.३	४४५४९.७	४.८	१०.४
नेपाल पूर्वाधार बैंक	१३१५.०	०.२	०.३	१३९६.८	०.२	०.४	२४४२.४	०.३	०.६
सम्भौतीत									
बचत संस्थाहरू	८३८७८.८	१३.१	२१.७	९८२३४.६	१२.९	२५.१	११८१८८.९	१२.८	२७.७
कर्मचारी संचयकोष	३४२७२.४	५.४	८.९	३८४००.९	५.०	९.८	४४२८३.६	४.८	१०.४
नागरिक लगानी कोष	१४८९०.८	२.३	३.९	१६१०७.६	२.१	४.१	१९६४०.०	२.१	४.६
वीमा कम्पनी	३४७१५.६	५.४	९.०	४३७२६.१	५.७	११.२	५४२६५.३	५.९	१२.७
हलाक बचत बैंक	१४४.६	०.०	०.०	१८५.७	०.०	०.०	२०२.७	०.०	०.०
जम्मा	६३७८९१.२	१००.०	१६५.३	७६४२५५.०	१००.०	१९५.२	९२४६७४.१	१००.०	२१६.७
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (रु. करोडमा)			३८५८९३.०			३९१४७०.१			४२६६३२.१
धितोपत्र बजार पूँजीकरण (रु. करोडमा)			१५६७४९.९			१७९२७६.३			४०१०९५.८
बजार पूँजीकरणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसंगको अनुपात (प्रतिशतमा)			४०.६			४५.८			९४.०

अ : अपरिष्कृत

* नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त ।

तालिका ३४ : शेयर बजार परिसूचक

विवरण	असार मसान्त			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७६	२०७७	२०७८	२०७६/७७	२०७७/७८
१ सूचीकृत कम्पनीको संख्या	२१५	२१२	२१९	-१.४	३.३
२ सूचीकृत कम्पनीको चुक्ता मूल्य (रु. करोडमा)	४१२२८.१	४७३३९.०	५७३२३.६	१४.८	२१.१
३ कुल बजार पूँजीकरण (रु. करोडमा)	१५६७४९.९	१७९२७६.३	४०१०९५.८	१४.४	१२३.७
४ वार्षिक कारोबार रकम (रु. करोडमा)	११००७.५	१५००३.९	१४५४४४.३९	३६.३	८६९.४
५ कारोबार भएको दिन	२४६	१८२	२४६	-२६.०	३५.२
६ कारोबार भएको कम्पनी संख्या	२७८	२६८	३३२	-३.६	२३.९
७ कारोबार संख्या	१४२२७९१	१८४८७७३	१५४१७६६८	२९.९	७३३.९
८ सूचीकृत शेयर संख्या (हजारमा)	४२०६६०२	४८२७५८२	५८२६०४८	१४.८	२०.७
९ कारोबार भएको शेयर संख्या (हजारमा)	३८७५०७	४२८५२२	३४०४५१३	१०.६	६९४.५
१० चुक्ता पूँजी/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन अनुपात (प्रतिशत)	१०.७	१२.१	१३.४	१३.२	११.१
११ कारोबार रकम / चुक्ता पूँजी अनुपात (प्रतिशत)	२६.७	३१.७	२५३.७	१८.७	७००.५
१२ कारोबार रकम / बजार पूँजीकरण अनुपात (प्रतिशत)	७.०	८.४	३६.३	१९.२	३३३.३
१३ बजार पूँजीकरण/गार्हस्थ्य उत्पादन अनुपात (प्रतिशत)	४०.६	४५.८	९४.०	१२.७	१०५.३
१४ नेप्से परिसूचक (कारोबार बन्द हुँदा)	१२५९.०	१३६२.४	२८८३.४	८.२	१११.६
१५ नेप्से सेन्सेटिभ परिसूचक (कारोबार बन्द हुँदा)	२७१.३	२८८.३	५४१.४	६.३	८७.८
१६ नेप्से फ्लोट परिसूचक (कारोबार बन्द हुँदा)	९२.४	९५.५	२००.३	३.३	१०९.८

स्रोत: नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड ।

तालिका ३५ : नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडमा सूचीकृत भएका धितोपत्रहरू

विवरण	२०७६/७७			२०७७/७८		
	शेयर संख्या (हजारमा)	रकम (रु. करोडमा)	अंश (प्रतिशतमा)	शेयर संख्या (हजारमा)	रकम (रु. करोडमा)	अंश (प्रतिशतमा)
संस्थागत आधारमा						
वाणिज्य बैंक	३५९८९.०	६४३३.९	५३.९	६९९८९६.७	५२५८.७	९३.०
विकास बैंक	६९०७८.३	६९०.८	७.८	३८४५२.६	४७४.५	९.२
बीमा कम्पनी	६०८५७.९	६०८.६	९०.९	९४९८७५.३	९४९८.८	३.७
वित्त कम्पनी	८९०४.७	९२९.५	०.२	९९००७.९	९५५.९	०.४
लघुवित्त वित्तीय संस्था	२९४२२.०	२९४.२	९.८	३९९५३.८	३९९.५	९.०
उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी	९९२८.२	९९.३	०.०	२८९२.३	२८.९	०.९
होटल	५३७.२	५.४	०.९	९०९९०.४	९०९.९	०.३
व्यापारिक संस्थाहरू	०.०	०.०	०.०	३८४.५	३.८	०.०
जलविद्युत्	९२३०५.७	९२३०.६	९७.९	९२०७६९.२	९२०७.७	३.०
अन्य	५७६९२५.२	५९८.८	८.९	६७८५३२७४.२	३९३४०.४	७७.४
कुल	९२२२६९०.२	९९३०.२	९००.०	६८८४७४९७.०	४०४७७.३	९००.०
धितोपत्रको आधारमा						
साधारण शेयर	९३६४२६.३	९३६४.३	९९.९	४२९६६९.०	४२९६.६	९०.४
हकप्रद शेयर	४६८६०.८	४६८.६	४.८	५५९७७.५	५५९.८	९.४
बोनस शेयर	२८९४८९.४	२८९४.९	२७.०	४६७३७३.८	४६७३.७	९९.५
सरकारी ऋणपत्र	०.०	०.०	०.०	६७९९४७०.०	२८४९४.७	७०.४
कनभर्टिबल प्रेफरेन्स शेयर	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
बैंकहरूले जारी गरेको ऋणपत्र	३९९४०.४	३९९४.०	२९.९	९८५५२.४	९८५.५	४.६
म्युचुअल फण्ड	५७४५००.०	५७४.५	९०.८	६८५२६२.४	६८५.३	९.७
अन्य	९५९३९३.४	९५९३.९	८.४	०.०	०.०	०.०
कुल	९२२२६९०.२	९९३०.२	९००.०	६८८४७४९७.०	४०४७७.३	९००.०

स्रोत : नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड

तालिका ३६ : सूचीकृत कम्पनीहरू र बजार पुँजीकरणको स्थिति

विवरण	सूचीकृत कम्पनीको संख्या			बजार पुँजीकरण (रकम रु. करोडमा)						बजार पुँजीकरणको प्रतिशत परिवर्तन	
	२०७६ असार	२०७७ असार	२०७८ असार	२०७६ असार		२०७७ असार		२०७८ असार		२०७६/७७	२०७७/७८
				रकम	शेयर अंश	रकम	शेयर अंश	रकम	शेयर अंश		
वित्तीय संस्थाहरू	९५४	९४७	९४३	९२३०६६.५	७८.५	९४०२३३.९	७८.२	२७६२८८.२	६८.९	९३.९	९७.०
वाणिज्य बैंक	२७	२६	२६	८३०७९.०	५३.०	८६८९९.८	४८.५	९५९३०५.०	३७.७	४.६	७४.९
विकास बैंक	३२	२४	९७	८२९०.९	५.२	७५५७.९	४.२	९६८३७.७	४.२	-८.०	९२.८
वित्त कम्पनी	२६	२४	२३	२०५२.६	९.३	२९४८.७	९.२	८४४९.३	२.९	४.७	२६.९
लघु वित्त वित्तीय संस्था	४७	५९	४९	९२६६.२	५.९	९६६७६.९	९.३	३८२३०.८	९.५	८०.०	९२.२
बीमा कम्पनी	२२	२२	२८	२०४५.६	९३.९	२६९५०.६	९५.०	६९४७३.४	९५.३	३९.७	९२.९
उत्पादन तथा प्रशोधन	९९	९९	९९	६५५९.०	४.२	६५५३.७	३.७	९४७६७.२	३.७	०.०	९२.३
होटल	४	४	५	२८०७.८	९.८	९९४०.६	९.९	६९४९.४	९.५	-३०.९	२९६.५
व्यापार	४	४	४	९५९.२	०.९	५०९.६	०.३	२९६७.९	०.५	२३७.९	३२५.३
जलविद्युत्	३०	३३	४०	९३२८.२	६.०	९७२६.०	५.४	३३७०२.५	८.४	४.३	२४६.५
अन्य	४	५	८	९४८४५.३	९.५	२०३९३.४	९९.३	६८०२९.४	९७.०	३६.८	२३४.९
कुल	२९५	२९२	२९९	९५६७४९.९	९००.०	९७९२७६.३	९००.०	४०९०९५.८	९००.०	९४.४	९२३.७

स्रोत : नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड

अनुसूची १.१ : वित्तीय कारोबार गर्न स्वीकृति प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको नामावली

(२०७८ असार मसान्त)

(१) वाणिज्य बैंकहरू

क्र.सं.	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्तापुँजी [#] (रु. करोडमा)	कार्यक्षेत्र
१	नेपाल बैंक लि.	धर्मपथ, काठमाडौं	१९९४-०७-३०	११२८.२८	राष्ट्रियस्तर
२	कृषि विकास बैंक लि.	रामशाहपथ, काठमाडौं	२०२४-१०-०७	१४९८.९२	राष्ट्रियस्तर
३	नविल बैंक लि.	तीनधारा, काठमाडौं	२०४१-०३-२९	१००९.७५	राष्ट्रियस्तर
४	नेपाल इन्भेष्टमेण्ट बैंक लि.	दरबारमार्ग, काठमाडौं	२०४२-११-२६	१४२४.९०	राष्ट्रियस्तर
५	स्टान्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लि.	नयाँबानेश्वर, काठमाडौं	२०४३-१०-१६	८०१.१४	राष्ट्रियस्तर
६	हिमालयन बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०४९-१०-०५	९३७.२३	राष्ट्रियस्तर
७	नेपाल एस.वि.आई. बैंक लि.	केशरमहल, काठमाडौं	२०५०-०३-२३	८९५.६२	राष्ट्रियस्तर
८	नेपाल बंगलादेश बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०५१-०२-२३	८४९.५८	राष्ट्रियस्तर
९	एभरेष्ट बैंक लि.	लाजिम्पाट, काठमाडौं	२०५१-०७-०१	८५१.०२	राष्ट्रियस्तर
१०	कुमारी बैंक लि.	दरबारमार्ग, काठमाडौं	२०५७-१२-२१	१३००.२९	राष्ट्रियस्तर
११	लक्ष्मी बैंक लि.	हात्तीसार, काठमाडौं	२०५८-१२-२१	९८१.२६	राष्ट्रियस्तर
१२	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लि.	नारायणहिटीपथ, काठमाडौं	२०६४-०१-०७	९०८.९८	राष्ट्रियस्तर
१३	प्राइम कमर्सियल बैंक लि.	कमलपोखरी, काठमाडौं	२०६४-०६-०७	१३९८.५२	राष्ट्रियस्तर
१४	सनराइज बैंक लि.	गैरीधारा, काठमाडौं	२०६४-०६-२५	८९६.७८	राष्ट्रियस्तर
१५	सेन्चुरी कमर्सियल बैंक लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	२०६७-११-२६	८४१.५५	राष्ट्रियस्तर
१६	सानिमा बैंक लि.	नागपोखरी, काठमाडौं	२०६८-११-०३	८८०.१४	राष्ट्रियस्तर
१७	माछापुच्छ्रे बैंक लि.	लाजिम्पाट, काठमाडौं	२०६९-०३-२५*	८४५.८५	राष्ट्रियस्तर
१८	एन आई सी एशिया बैंक लि.	थापाथली, काठमाडौं	२०७०-०३-१६*	९७१.७७	राष्ट्रियस्तर
१९	प्रभु बैंक लि.	बबरमहल, काठमाडौं	२०७२-१०-२९*	१०३१.५५	राष्ट्रियस्तर
२०	सिद्धार्थ बैंक लि.	हात्तीसार, काठमाडौं	२०७३-३-०७*	९७८.७८	राष्ट्रियस्तर
२१	बैंक अफ काठमाडौं लि.	कमलपोखरी, काठमाडौं	२०७३-३-३०*	८५४.६९	राष्ट्रियस्तर
२२	सिभिल बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०७३-०७-०१*	८००.३४	राष्ट्रियस्तर
२३	नेपाल क्रेडिट एण्ड कमर्स बैंक लि.	बागवजार, काठमाडौं	२०७३-०९-१७*	९३५.३९	राष्ट्रियस्तर
२४	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि.	सिंहदरबारप्लाजा, काठमाडौं	२०७५-०१-१९*	९००.४८	राष्ट्रियस्तर
२५	मेगा बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०७५-०१-३०*	१३१३.८६	राष्ट्रियस्तर
२६	ग्लोबल आइएमई बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०७६-०५-१८*	१८९७.५९	राष्ट्रियस्तर
२७	एनएमवी बैंक लि.	बबरमहल, काठमाडौं	२०७६-०६-११*	१३९५.१०	राष्ट्रियस्तर

*मर्जर पश्चात प्रदान गरिएको इजाजतपत्रानुसारको संचालन मिति ।

(२) विकास बैंकहरू

क्र.सं.	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्तापुँजी [#] (रु. करोडमा)	कार्य क्षेत्र
१	नारायणी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	रत्ननगर, चितवन	२०५८-०७-०१	१२.१२	१-३ जिल्ला (नवलपरासी, चितवन, मकवानपुर)
२	कर्णाली विकास बैंक लि.	नेपालगञ्ज, बाँके	२०६०-११-०६	५०.२८	१-३ जिल्ला (बाँके, बर्दिया, दाङ)
३	एक्सेल डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बिर्तामोड, भद्रा	२०६२-०४-०६	८१.११	१-५ जिल्ला (इलाम, भद्रा, मोरङ, सुनसरी र पाँचथर)

समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

४	मितेरी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	धरान, सुनसरी	२०६३-०६-२७	७९.७४	१-५ जिल्ला (भापा, मोरङ, सुनसरी, धनकुटा, उदयपुर)
५	मुक्तिनाथ विकास बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०६३-०९-१९	४८१.१६	राष्ट्रियस्तर
६	कर्पोरेट डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बीरगञ्ज, पर्सा	२०६४-०७-२१	४१.००	१-३ जिल्ला (पर्सा, मकवानपुर, काभ्रे)
७	सिन्धु विकास बैंक लि.	बाह्रबिसे, सिन्धुपाल्चोक	२०६७-०५-२४	५५.७५	१-५ जिल्ला (सिन्धुपाल्चोक, काभ्रेपलाञ्चोक, दोलखा, मकवानपुर, चितवन)
८	सहारा विकास बैंक लि.	मलंगवा, सर्लाही	२०६७-०७-१०	२७.२३	१ जिल्ला (सर्लाही)
९	सालपा विकास बैंक लि.	दिक्तेल, खोटाङ	२०६९-०४-०१	२.८०	१ जिल्ला (खोटाङ)
१०	ग्रीन डेभलपमेन्ट बैंक लि.	पोखरा, कास्की	२०७०-०५-०९	५१.९	१-५ जिल्ला (म्याग्दी, बाग्लुङ र कास्की, तनहुँ, नवलपरासी पूर्व)
११	सांग्रिला डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बालुवाटार, काठमाडौं	२०७१-०३-२९*	२६०.६६	राष्ट्रियस्तर
१२	साइन रेसुङ्गा डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०७३-०२-२९*	३०१.६३	राष्ट्रियस्तर
१३	ज्योति विकास बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०७३-०४-०९*	३८४.४८	राष्ट्रियस्तर
१४	गरिमा विकास बैंक लि.	लाजिम्पाट, काठमाडौं	२०७३-०६-०४*	३६७.५९	राष्ट्रियस्तर
१५	महालक्ष्मी विकास बैंक लि.	दरबारमार्ग, काठमाडौं	२०७४-०३-१८*	३३४.२४	राष्ट्रियस्तर
१६	लुम्बिनी विकास बैंक लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं	२०७४-०३-२५*	२९०.६५	राष्ट्रियस्तर
१७	कामना सेवा विकास बैंक लि.	ज्ञानेश्वर, काठमाडौं	२०७४-०४-२०*	२६५.२०	राष्ट्रियस्तर
१८	सप्तकोशी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	धनकुटा, कोशी	२०७६-०३-२२*	८३.४३	१-७ जिल्ला (मोरङ, ईलाम, पाँचथर, भापा, सुनसरी, धनकुटा, तेह्रथुम)

*मर्जर पश्चात प्रदान गरिएको इजाजतपत्रानुसारको संचालन मिति ।

(३) वित्त कम्पनीहरू

क्र.सं	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्तापूँजी [#] (रु. करोडमा)	कार्य क्षेत्र
१	नेपाल फाइनेन्स लि.	कमलादी, काठमाडौं	२०४९-०९-२२	१३.५८	राष्ट्रिय स्तर
२	नेपाल शेयर मार्केट्स एण्ड फाइनेन्स लि.	रामशाहपथ, काठमाडौं	२०५०-०७-०३	२३.३३	राष्ट्रिय स्तर
३	गुडविल फाइनेन्स लि.	हात्तिसार, काठमाडौं	२०५२-०२-०१	८०.००	राष्ट्रिय स्तर
४	प्रोग्रेसिभ फाइनेन्स लि.	न्यूरोड, काठमाडौं	२०५२-११-१४	८०.०१	राष्ट्रिय स्तर
५	जानकी फाइनेन्स कम्पनी लि.	जनकपुरधाम, धनुषा	२०५३-११-२४	६०.०४	१-३ जिल्ला (धनुषा, महोत्तरी, सिराहा)
६	पोखरा फाइनेन्स लि.	पोखरा, कास्की	२०५३-१२-०३	९१.७३	राष्ट्रिय स्तर
७	मल्टीपर्पस फिनेन्स कम्पनी लि.	राजविराज, सप्तरी	२०५५-०१-०२	२२.४१	१ जिल्ला (सप्तरी)
८	समृद्धि फाइनेन्स कम्पनी लि.	हेटौंडा, मकवानपुर	२०५८-०४-२६	१८.२०	राष्ट्रिय स्तर
९	क्यापिटल मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लि.	बत्तिसपुतली, काठमाडौं	२०५८-१०-१९	९३.५१	राष्ट्रिय स्तर
१०	गुहेश्वरी मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लि.	पुल्चोक, ललितपुर	२०५९-०२-३०	८०.००	राष्ट्रिय स्तर
११	आइ.सि.एफ.सि. फाइनेन्स लि.	भाटभटेनी, काठमाडौं	२०६१-०३-३१	९२.६५	राष्ट्रिय स्तर
१२	मञ्जुश्री फाइनेन्स लि.	नयाँबानेश्वर, काठमाडौं	२०६४-०६-३०	८१.८१	राष्ट्रिय स्तर
१३	रिलायन्स फाइनेन्स लि.	प्रदर्शनीमार्ग, काठमाडौं	२०७१-०१-२५*	८३.२४	राष्ट्रिय स्तर
१४	गोर्खाज फाइनेन्स लि.	डिल्लीबजार,	२०७२-१२-२८*	८६.८०	राष्ट्रिय स्तर

		काठमाडौं			
१५	श्री इन्भेष्टमेण्ट एण्ड फाइनान्स कम्पनी लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं	२०७३-१०-१९*	८२.९०	राष्ट्रिय स्तर
१६	सेन्ट्रल फाइनान्स लि.	कुपण्डोल, ललितपुर	२०७३-१२-१०*	८२.३४	राष्ट्रिय स्तर
१७	वेष्ट फाइनान्स लि.	चावहिल, काठमाडौं	२०७५-०४-१७*	८२.८९	राष्ट्रिय स्तर

* मर्जर पश्चात् प्रदान गरिएको इजाजतपत्रानुसारको संचालन मिति ।

क्रिष्टल फाइनान्स लि., थापाथली, काठमाडौं, हिमालय फाइनान्स लि., सुन्धारा, काठमाडौं र सम्भना फाइनान्स कम्पनी लि., बनेपा, काभ्रे खारेजीको प्रक्रियामा रहेको ।

(४) लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू

क्र.सं.	संस्थाको नाम	केन्द्रीय कार्यालय	सञ्चालन मिति	चुक्ता पुँजी (रु. करोडमा)	कार्य क्षेत्र
१.	निर्धन उत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	नक्साल, काठमाडौं	२०५६-०४-०१	१६९.५०	राष्ट्रियस्तर
२.	आरएमडिसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पुतलीसडक काठमाडौं	२०५६-०८-२०	१०३.४२	राष्ट्रियस्तर
३.	डिप्रोक्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	भरतपुर, चितवन	२०५८-०३-०९	११५.६२	राष्ट्रियस्तर
४.	छिमेक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पुरानोवानेश्वर, काठमाडौं	२०५८-०८-१२	१८३.००	राष्ट्रियस्तर
५.	स्वावलम्बन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	कमलपोखरी, काठमाडौं	२०५८-१०-०१	९४.३०	राष्ट्रियस्तर
६.	साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	सुविधानगर, काठमाडौं	२०५८-११-०२	१२५.१५	राष्ट्रियस्तर
७.	नेरुडे लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	विराटनगर, मोरङ	२०६४-०३-०१	४९.३९	राष्ट्रियस्तर
८.	मिथिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	ढल्केबर, धनुषा	२०६६-०१-१६	१२.१७	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं. २)
९.	स्वरोजगार लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेलाञ्चोक	२०६६-०९-०१	४१.१३	राष्ट्रियस्तर
१०.	फर्स्ट माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	ज्ञानेश्वर, काठमाडौं	२०६६-०९-१३	८७.६८	राष्ट्रियस्तर
११.	कालिका लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पोखरा, कास्की	२०७६-०९-२३*	२७.७६	राष्ट्रियस्तर
१२.	मिमिरे लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रे	२०६७-०६-०७	४३.२६	राष्ट्रियस्तर
१३.	जनउत्थान सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०६७-०७-२३	७.९२	१९ जिल्ला (बाँके, बर्दिया, कैलाली, दाङ्ग, कञ्चनपुर, कपिलवस्तु, रुपन्देही, गुल्मी, नवलपरासी पूर्व, नवलपरासी पश्चिम, चितवन, पर्सा, पाल्पा, सुर्खेत, डडेलधुरा, तनहुँ, अर्घाखाँची, प्युठान र सल्यान)
१४.	बोमी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रे	२०७७-१२-०३*	४१.१९	राष्ट्रियस्तर
१५.	लक्ष्मी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	महाराजगञ्ज, काठमाडौं	२०६९-०२-२२	३२.००	राष्ट्रियस्तर
१६.	सिभिल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	चुच्चेपाटी, काठमाडौं	२०६९-०३-२१	२४.४१	राष्ट्रियस्तर
१७.	विजय लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गैडाकोट, नवलपरासी	२०६९-१२-१५	२६.६६	राष्ट्रियस्तर
१८.	एनएमबी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पोखरा, हेम्जा, कास्की	२०६९-१२-१८	५३.९८	राष्ट्रियस्तर
१९.	फरवार्ड कम्प्युनिटि माइक्रोफाइनान्स वित्तीय संस्था लि.	दुहवी, भलुवा, सुनसरी	२०७०-०२-०३	६२.५५	राष्ट्रियस्तर
२०.	ग्लोबल आईएमई लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	वेशीशहर लमजुङ्ग	२०७०-०२-०५	४३.१७	राष्ट्रियस्तर
२१.	महुली लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बगधुवा, सप्तरी	२०७७-०८-०८*	२२.३९	राष्ट्रियस्तर
२२.	सूर्योदय लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पुतलीबजार, स्याङ्गजा	२०७६-११-१०*	२४.८०	राष्ट्रियस्तर
२३.	मेरो माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बट्टार, नुवाकोट	२०७०-०४-०३	१००.००	राष्ट्रियस्तर
२४.	समता घरेलु लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रे	२०७०-०५-०९	२८.५६	राष्ट्रियस्तर

समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

२५.	आरएसडिसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०७०-०५-२६	७३.२०	राष्ट्रियस्तर
२६.	सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७१-०३-०१	१३.२०	४-१० जिल्ला (सिन्धुपाल्चोक, काभ्रेपलाञ्चोक, दोलखा, रामेछाप, सोलुखुम्बु, ओखलढुङ्गा, नुवाकोट, खोटाङ, भोजपुर र संखुवासभा)
२७.	नेशनल माइक्रोफाइनेन्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	निलकण्ठ, धादिङ्ग	२०७१-०३-१८	४१.९१	राष्ट्रियस्तर
२८.	ग्रामीण विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०७१-०४-३०	९८.२५	राष्ट्रियस्तर
२९.	नेपाल सेवा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	फटकसिला, सिन्धुपाल्चोक	२०७१-०७-०९	६.१५	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं.३)
३०.	उन्नती सहकार्य लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	२०७७-०३-२६*	१४.९५	राष्ट्रियस्तर
३१.	नाडेप लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गजुरी, धादिङ्ग	२०७२-०२-११	४०.४८	राष्ट्रियस्तर
३२.	सपोर्ट माइक्रोफाइनेन्स वित्तीय संस्था लि.	हाँसपोसा, ईटहरी	२०७२-०३-२७	६.६०	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं.१)
३३.	आरम्भ चौतारी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रे	२०७२-०९-१९	२८.६८	राष्ट्रियस्तर
३४.	घोडीघोडा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	श्रीपुर, बेलौरी, कञ्चनपुर	२०७३-०२-३०	२.७६	४-१० जिल्ला (कैलाली, कञ्चनपुर, बाँके, बर्दिया, दाङ, सुर्खेत, डोटी, डडेलधुरा, बैतडी, दार्चुला)
३५.	आशा लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	मदानपुर, नुवाकोट	२०७३-०५-१३	२६.७१	राष्ट्रियस्तर
३६.	नेपाल एग्री लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पोखरा, कास्की	२०७३-०६-१४	६.५३	४-१० जिल्ला (कास्की, पर्वत, बागलुङ्ग, गुल्मी, प्यूठान, रोल्पा, तनहुँ, सल्यान, पाल्पा, लमजुङ्ग)
३७.	गुराँस लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	धनकुटा बजार, धनकुटा	२०७३-०८-२१	८.३४	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं.१)
३८.	गणपति लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	दुलेगौडा (शुक्लागण्डकी), तनहुँ	२०७३-०८-२४	१२.७४	राष्ट्रियस्तर
३९.	इन्फिनिटी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गैडाकोट, नवलपरासी	२०७३-१०-०७	२६.०६	राष्ट्रियस्तर
४०.	आँधीखोला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	भिरकोट, स्याङ्गजा	२०७३-११-०१	१०.००	४-१० जिल्ला (स्याङ्गजा, कास्की, लमजुङ्ग, तनहुँ, नवलपरासी, रुपन्देही, पाल्पा, अर्घाखाँची, गुल्मी र काँपिलवस्तु)
४१.	स्वाभिमान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	तिलोत्तमा, रुपन्देही	२०७४-०२-०८	९.२१	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं.५)
४२.	सवैको लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बन्दीपुर, तनहुँ	२०७४-०३-३०	२०.६०	राष्ट्रियस्तर
४३.	साधना लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गोरखा बजार, गोरखा	२०७४-०७-१३	२५.७०	राष्ट्रियस्तर
४४.	एनआईसी एशिया लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	भेरीमालिका, जाजरकोट	२०७७-१२-०८*	१७३.९४	राष्ट्रियस्तर
४५.	नयाँ सारथी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७७-०६-०५	२५.५०	राष्ट्रियस्तर
४६.	मनकामना स्मार्ट लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	२०७७-०४-१०	१२.१२	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं.५)
४७.	समिट लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गोरखा, गोरखा	२०७७-०६-०६*	३९.४३	राष्ट्रियस्तर
४८.	बुद्धज्योति लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	लुम्बिनी साँस्कृतिक, रुपन्देही	२०७५-११-०८	१.२०	४-१० जिल्ला (पाल्पा, अर्घाखाँची, गुल्मी, बागलुङ्ग, रुपन्देही, सुर्खेत, नवलपरासी, डडेलधुरा)
४९.	समाज लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	मलंगवा, सर्लाही	२०७५-१२-२५	२.००	१-३ जिल्ला (धनुषा, सर्लाही, महोत्तरी)
५०.	महिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७५-१२-०१	१०.००	राष्ट्रियस्तर
५१.	मानुषि लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७५-११-०७	७.००	राष्ट्रियस्तर
५२.	आदर्श लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक	२०७५-१२-०१	१.४०	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं.३)
५३.	युनिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	कोहलपुर, बाँके	२०७५-११-२१	६.३०	४-१० जिल्ला (बर्दिया, बाँके,

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को वार्षिक प्रतिवेदन

					कैलाली, कञ्चनपुर, दाङ्ग, कपिलवस्तु, रुपन्देही, सुर्खेत, नवलपरासी, डडेलधुरा)
५४.	जाल्पा सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पोखरा, कास्की	२०७५-१२-१२	१०.७८	राष्ट्रियस्तर
५५.	राष्ट्र उत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रे	२०७५-११-०८	१७.५०	राष्ट्रियस्तर
५६.	वीन लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गल्छी, धादिङ	२०७५-१२-२५	१.४६	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं.३)
५७.	उपकार लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	कोहलपुर, बाँके	२०७५-१२-०१	४.२०	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं.५)
५८.	धौलागिरी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बागलुङ्ग	२०७५-११-०७	७.००	राष्ट्रियस्तर
५९.	सिवाईसि लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बागलुङ्ग	२०७५-१२-०१	८.२१	राष्ट्रियस्तर
६०.	नेष्टो समृद्ध लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	कुस्मा, पर्वत	२०७५-११-२१	१७.२१	राष्ट्रियस्तर
६१.	स्वस्तिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	लाहान, सिरहा	२०७५-१२-१२	१.२०	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं.२)
६२.	श्रृजनशिल लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गोलबजार, सिरहा	२०७५-१२-०१	७.००	राष्ट्रियस्तर
६३.	किसान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	धनगढी, कैलाली	२०७७-०३-२९*	३९.२८	राष्ट्रियस्तर
६४.	जीवन विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	कटहरी, मोरङ्ग	२०७७-०५-२२*	६०.८४	राष्ट्रियस्तर
६५.	बिपिडब्लु लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बनेपा, काभ्रे	२०७६-०१-०२	२.०३	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं.३)
६६.	आत्मनिर्भर लघुवित्त संस्था लि.	घोराही, दाङ्ग	२०७६-०१-०२	४.२०	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं.५)
६७.	सुपर लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	तुलसीपुर, दाङ्ग	२०७६-१०-०१	१.९५	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं.५)
६८.	अभियान लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	पनौती, काभ्रे	२०७६-०९-०१	१५.२५	राष्ट्रियस्तर
६९.	देउराली लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०७६-१०-११	२.४०	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं.५)
७०.	खप्तड लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	गोदावरी, कैलाली	२०७७-०४-१६	२.६८	प्रदेशस्तर (प्रदेश नं.७)

* मर्जर पश्चात्को संचालन मिति ।

(५) अन्य संस्था

क्र.सं.	संस्थाको नाम	कार्यालय	सम्पर्क कार्यालय	स्वीकृति प्रदान भएको मिति
१	राष्ट्रिय सहकारी बैंक लि.	कुपण्डोल, ललितपुर	बानेश्वर, काठमाडौं	२०६७-०४-०४
२	श्री मशरेक बैंक पी एस सी	दुबई युई	थापाथली, काठमाडौं	२०६७-०६-२६
३	जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनी लि.	बबरमहल, काठमाडौं	बबरमहल, काठमाडौं	२०६९-०३-२६
४	ओम्नी प्रा.लि. ^९	आदर्शनगर, वीरगंज	आदर्शनगर, वीरगंज	२०७१-०१-२४
५	हुलास इन्भेष्टमेण्ट प्रा.लि. ^९	गणबहाल, काठमाडौं	गणबहाल, काठमाडौं	२०७१-०४-१८
६	सिप्रदी हायर पर्चेज प्रा.लि. ^९	थापाथली, काठमाडौं	थापाथली, काठमाडौं	२०७१-०७-२०
७	एम.ए.डब्लू. इनभेष्टमेण्ट प्रा.लि. ^९	विराटनगर, मोरङ	टेकु, काठमाडौं	२०७१-०९-३०
८	बतास इन्भेष्टमेण्ट कम्पनी प्रा.लि. ^९	पोखरा, कास्की	गैरीधारा, काठमाडौं	२०७१-१०-२१
९	स्याकार इन्भेष्टमेण्ट कम्पनी प्रा.लि. ^९	कान्तिपथ, काठमाडौं	कान्तिपथ, काठमाडौं	२०७३-०३-१०
१०	जगदम्बा क्रेडिट एण्ड इन्भेष्टमेण्ट प्रा.लि. ^९	नक्साल, काठमाडौं	नक्साल, काठमाडौं	२०७३-०९-१७
११	दोहा बैंक	दोहा, कतार	थापाथली काठमाडौं	२०७४-०१-११
१२	भेन्चर हायर पर्चेज प्रा.लि. ^९	पानीपोखरी, काठमाडौं	पानीपोखरी, काठमाडौं	२०७६-०८-०३
१३	आईसीआईसीआई बैंक लि.	मुम्बई, भारत	थापाथली, काठमाडौं	२०७६-१०-२१
१४	मनोकामना हायर पर्चेज प्रा.लि. ^९	पानीपोखरी, काठमाडौं	पानीपोखरी, काठमाडौं	२०७६-०९-२७
१५	अग्नि हायर पर्चेज प्रा.लि.	पानीपोखरी, काठमाडौं	पानीपोखरी, काठमाडौं	२०७७-०७-१३

^९हायर पर्चेज कारोबार गर्ने प्रयोजनको लागि ।

(६) पूर्वाधार विकास बैंक

क्र.सं.	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्ता पुँजी २०७६ असारको आधारमा	कार्यक्षेत्र
१	नेपाल पूर्वाधार बैंक लि.	नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं	२०७५-११-२७	२०००.००	राष्ट्रियस्तर

भाग

२

नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारबाही

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को मौद्रिक नीति	५७
राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन	६०
वित्तीय क्षेत्र सुधार, वित्तीय पहुँच विस्तार तथा नियमन	६४
बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	६७
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन	७२
भुक्तानी प्रणाली	७४
सूचना प्रविधि	७६
मुद्रा व्यवस्थापन	७७
जनशक्ति व्यवस्थापन	७९
विविध	८१
प्रदेशस्थित कार्यालयहरूका प्रमुख गतिविधिहरू	८९
तालिकाहरू	९२
अनुसूचीहरू	९६

नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारबाही

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को मौद्रिक नीति

- २.१ नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ बमोजिम मूल्य र शोधनान्तर स्थिरता कायम गर्दै वित्तीय सेवाको पहुँच अभिवृद्धि र बैंकिङ तथा वित्तीय क्षेत्रको स्थायित्व कायम गरी आर्थिक वृद्धिमा सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यका साथ यस बैंकले मौद्रिक नीति तर्जुमा एवम् कार्यान्वयन गर्दै आएको छ । आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को मौद्रिक नीति कोभिड-१९ महामारीले विश्वभर मानवीय संकटका साथै आर्थिक संकट उत्पन्न गरेको जटिल परिवेशमा तर्जुमा गरिएको थियो ।
- २.२ समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम गर्दै सरकारको लक्षित आर्थिक वृद्धिलाई सहयोग पुऱ्याउन नेपाल सरकारको बजेटमा उल्लिखित नीति तथा कार्यक्रमहरूसँग समेत तादात्म्यता हुने गरी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को मौद्रिक नीति २०७७ साउन २ गते सार्वजनिक गरिएको थियो ।
- २.३ मौद्रिक नीति २०७७/७८ को प्रथम त्रैमासिक समीक्षा २०७७ मंसिर १८ गते, अर्द्ध-वार्षिक समीक्षा २०७७ फागुन २ गते र तेस्रो त्रैमासिक समीक्षा २०७८ जेठ ४ गते सार्वजनिक गरिएको थियो ।

उद्देश्य तथा लक्ष्यहरू

- २.४ कोभिड-१९ को कारण शिथिल भएको अर्थतन्त्रमा समष्टिगत आन्तरिक माग अभिवृद्धि गर्ने, माग पक्षबाट मुद्रास्फीति तथा बाह्य क्षेत्र स्थायित्वमा प्रतिकूल प्रभाव पर्न नदिन उपयुक्त मौद्रिक तथा तरलता व्यवस्थापन गर्ने, लक्षित आर्थिक वृद्धिदरलाई सहजीकरण गर्न रोजगारी प्रवर्द्धन र उद्यमशीलता विकास गर्ने, विद्युतीय भुक्तानीलाई प्राथमिकता दिई डिजिटल अर्थतन्त्रको निर्माणमा जोड दिने र पुनरकर्जा तथा प्राथमिकताप्राप्त क्षेत्र कर्जा मार्फत उत्पादनमुलक क्षेत्रमा वित्तीय साधन परिचालन गर्ने मौद्रिक नीतिका प्रमुख उद्देश्यहरू रहेका थिए ।
- २.५ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ७ प्रतिशतभित्र कायम राख्ने मौद्रिक नीतिको लक्ष्य रहेको थियो । यसका अतिरिक्त कम्तिमा ७ महिनाको वस्तु तथा सेवाको आयात धान्न पर्याप्त हुने विदेशी विनिमय सञ्चिति कायम गर्ने तथा नेपाल सरकारले राखेको ७ प्रतिशतको आर्थिक वृद्धिलाई सहयोग पुऱ्याउन आवश्यक मौद्रिक एवम् तरलता व्यवस्थापन गर्ने मौद्रिक नीतिको लक्ष्य रहेको थियो ।
- २.६ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा अर्थतन्त्र ४.०१ प्रतिशतले विस्तार हुने केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको अनुमान रहेको छ । तथापि, चौथो त्रयमासमा भएको कोभिड-१९ संक्रमणको दोस्रो लहरका कारण यो वृद्धिदर कायम हुन चुनौतिपूर्ण हुने देखिएको छ । कोभिड-१९ का कारण अर्थतन्त्रको आन्तरिक माग, उत्पादन तथा रोजगारी सिर्जनमा कमी आई समष्टिगत मागमा समेत कमी आएका कारण समीक्षा वर्षमा वार्षिक औसत मुद्रास्फीतिदर ३.६ प्रतिशतमा सीमित रहन पुग्यो । समीक्षा वर्षमा उच्च आयातका कारण शोधनान्तर स्थिति रु. १ अर्ब २३ करोडले मात्र बचतमा रहेको छ (तालिका २.१) । २०७८ असार मसान्तमा बैंकिङ क्षेत्रसँग रहेको विदेशी विनिमय सञ्चिति १०.२ महिनाको वस्तु तथा सेवाको आयात धान्न पर्याप्त हुने देखिएको छ ।

तालिका २.१ : मुद्रास्फीति तथा शोधनान्तर बचत

	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	
			लक्ष्य	यथार्थ
वार्षिक औसत मुद्रास्फीति (प्रतिशतमा)	४.६४	६.१५	७.००	३.६०
शोधनान्तर स्थिति (रु. अर्बमा) (+बचत/-घाटा)	-६७.४०	२८२.४१	१०.००	१.२३

मौद्रिक नीतिको अन्तरिम तथा संचालन लक्ष्य

- २.७ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को मौद्रिक नीतिले मूल्य स्थिरतालाई प्राथमिक लक्ष्यको रूपमा निरन्तरता दिएको थियो । आन्तरिक र अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक परिदृश्यलाई मध्यनजर गरी मौद्रिक नीतिको उद्देश्य तथा लक्ष्यहरू निर्धारण गरिएको थियो । उक्त लक्ष्यहरू प्राप्तिका लागि मौद्रिक नीतिले विस्तृत मुद्राप्रदायको वृद्धिदरलाई अन्तरिम लक्ष्य एवम् बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबीचको भारित औसत अन्तरबैंक दरलाई मौद्रिक नीतिको सञ्चालन लक्ष्यको रूपमा लिइएको थियो ।
- २.८ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा विस्तृत मुद्राप्रदायको वार्षिक वृद्धिदर १८.० प्रतिशत हुने प्रक्षेपण रहेकोमा २१.८ प्रतिशत कायम भएको छ । त्यसैगरी, मौद्रिक क्षेत्रबाट प्रवाह हुने निजी क्षेत्रतर्फको कर्जाको वृद्धिदर २०.० प्रतिशत हुने प्रक्षेपण रहेकोमा २६.३ प्रतिशत कायम भएको छ (तालिका २.२) ।

तालिका २.२ : मुद्राप्रदाय तथा आन्तरिक कर्जा

	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	
			लक्ष्य	यथार्थ
विस्तृत मुद्राप्रदायको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	१५.८	१८.१	१८.०	२१.८
संकुचित मुद्राप्रदायको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	८.६	१७.८	१४.०	२२.६
आन्तरिक कर्जाको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	२१.४	१२.६	२१.५	२६.८
निजी क्षेत्रतर्फको कर्जाको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	१९.१	१२.६	२०.०	२६.३

मौद्रिक नीतिका उपकरणहरू

- २.९ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को मौद्रिक नीतिको कार्यदिशा र सो अनुरूपको आर्थिक तथा मौद्रिक लक्ष्य हासिल गर्न सहज हुने गरी मौद्रिक नीतिका संचालन लक्ष्य तथा उपकरणहरू चयन गरिएका थिए । बैकिङ्ग क्षेत्रको तरलतामा हुने उतार चढावलाई न्यूनीकरण गर्दै ब्याजदर स्थायित्व कायम गर्ने र मौद्रिक व्यवस्थापनलाई आधुनिकीकरण गर्ने उद्देश्यले यस बैंकले ब्याजदर करिडोरका विद्यमान दरहरूलाई परिवर्तन गरी तल्लो सीमा २.० प्रतिशतबाट १.० प्रतिशत गरियो भने माथिल्लो सीमा ५.० प्रतिशतलाई यथावत कायम गरिएको थियो । साथै, नीतिगत दरको रूपमा रहेको दुई हप्ता अवधिको रिपो दरलाई भने ३.५ प्रतिशतबाट ३.० प्रतिशत कायम गरिएको थियो ।
- २.१० बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपात वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीको लागि समान ३.० प्रतिशत कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको थियो । त्यसैगरी, वैधानिक तरलता अनुपात वाणिज्य बैंकहरूका लागि १०.० प्रतिशत, विकास बैंकका लागि ८.० प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूका लागि ७.० प्रतिशत यथावत कायम गरिएको थियो । अन्तिम ऋणदाता सुविधा तथा सुरक्षणपत्रहरूको डिफ्फाउण्ट गर्ने प्रयोजनको लागि प्रयोग गरिने बैंकदरलाई ५.० प्रतिशत यथावत कायम गरिएको थियो ।

तालिका २.३ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद अनुपात र वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशतमा)

शीर्षक	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८
अनिवार्य नगद अनुपात			
वाणिज्य बैंक	४.०	३.०	३.०
विकास बैंक	४.०	३.०	३.०
वित्त कम्पनी	४.०	३.०	३.०
वैधानिक तरलता अनुपात			
वाणिज्य बैंक	१०.०	१०.०	१०.०
विकास बैंक	८.०	८.०	८.०
वित्त कम्पनी	७.०	७.०	७.०

अर्थतन्त्रको पुनरुत्थानका लागि गरिएका व्यवस्थाहरू

- २.११ कोभिड-१९ महामारीबाट प्रभावित अर्थतन्त्रको पुनरुत्थानको लागि तोकिएका पेशा, उद्यम र व्यवसायहरूलाई कर्जामा पहुँच अभिवृद्धि गर्दै आर्थिक क्रियाकलाप विस्तारका लागि सहूलियत ब्याजदरमा कर्जा उपलब्ध गराउन र देशका दूर्गम स्थानसम्म कर्जा सुविधा सहज गर्ने उद्देश्यले पुनरकर्जा सम्बन्धी विद्यमान व्यवस्थामा परिमार्जन गरी उपलब्ध कोषको ५ गुणासम्म पुनरकर्जा उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिएको थियो । जसअनुसार २०७८ असार मसान्तसम्ममा ४८,८९० ऋणीलाई रु. १४८ अर्ब ७५ करोड पुनरकर्जा स्वीकृत भई रु. १२२ अर्ब ७० करोड पुनरकर्जा लगानीमा रहेको छ । यसका साथै, कोभिड-१९ महामारीको रोकथाम र उपचारको लागि स्वास्थ्य सेवा प्रदायक संस्था, अस्पताल वा उद्योगहरूले लिक्विड अक्सिजन प्लाण्ट स्थापना गर्न रु. ५०

- करोडसम्म र अक्सिजन प्लाण्ट स्थापना गर्न रु. २० करोडसम्मको कर्जा उपलब्ध हुने व्यवस्था कार्यान्वयनमा आएको छ ।
- २.१२ कोभिड-१९ बाट अतिप्रभावित उद्योग व्यवसाय सुचारु गर्न सहजीकरण गर्ने उद्देश्यले चालु पुँजी कर्जा उपयोग गरेका ऋणीलाई चालु पुँजी कर्जाको अधिकतम २० प्रतिशत थप कर्जा उपलब्ध गराउन सक्ने व्यवस्था गरिएको थियो । जस अनुसार २०७८ असार मसान्तसम्ममा १६,१८२ ऋणीलाई रु. १४ अर्ब २४ करोड यस्तो कर्जा प्रवाह भएको छ । साथै, आवधिक कर्जा मात्र उपयोग गरेका ऋणीलाई सोही कर्जाको धितोमा अधिकतम १० प्रतिशतसम्म थप कर्जा उपलब्ध गराउन सक्ने व्यवस्था गरिएकोमा २०७८ असार मसान्तसम्ममा ७,२६९ ऋणीलाई रु. ९ अर्ब ३६ करोड कर्जा प्रवाह भएको छ ।
- २.१३ कोभिड-१९ महामारीको कारण परियोजना निर्माण सम्पन्न/संचालन हुन नसकेको अवस्थामा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कर्जाको ग्रेस अवधि थप गर्नसक्ने व्यवस्था गरिएकोमा ९९३ ऋणीको जम्मा रु. ५२ अर्ब कर्जाको ग्रेस अवधि थप भएको छ । कोभिड-१९ को कारण कर्जाको साँवा र ब्याज भुक्तानी गर्न समस्यामा परेका ऋणीहरूका लागि कर्जा भुक्तानी अवधि थप गर्ने व्यवस्था गरिएकोमा १९,७८६ ऋणीको जम्मा रु. ९३ अर्ब ६३ करोड कर्जाको भुक्तानी अवधि थप भएको छ । साथै, कर्जाको पुनरसंरचना तथा पुनरतालिकीकरण गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएबमोजिम २०७७ पुस मसान्तसम्म कोभिड-१९ बाट प्रभावित क्षेत्रका २१,६१७ उद्यमी व्यवसायीको रु. १२९ अर्ब २१ करोड कर्जा पुनरसंरचना तथा पुनरतालिकीकरण भएको छ ।
- २.१४ वाणिज्य बैंकहरूले आफ्नो कुल कर्जाको न्यूनतम १० प्रतिशत कृषि क्षेत्रमा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई परिमार्जन गरी कुल कर्जाको २०७८ असार मसान्तसम्म न्यूनतम ११ प्रतिशत, २०७९ असार मसान्तसम्म १३ प्रतिशत र २०८० असार मसान्तसम्म १५ प्रतिशत कर्जा कृषि क्षेत्रमा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ । २०७८ असार मसान्तमा उक्त क्षेत्रमा १३.२ प्रतिशत (रु. ४२५ अर्ब ८३ करोड) कर्जा प्रवाह भएको छ ।
- २.१५ वाणिज्य बैंकहरूले कुल कर्जा लगानीको न्यूनतम १५ प्रतिशत कर्जा उर्जा र पर्यटन क्षेत्रमा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई परिमार्जन गरी कुल कर्जाको २०७८ असार मसान्तसम्म न्यूनतम ६ प्रतिशत, २०७९ असार मसान्तसम्म ७ प्रतिशत, २०८० असार मसान्तसम्म ९ प्रतिशत र २०८१ असार मसान्तसम्म १० प्रतिशत उर्जा क्षेत्रमा कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ । जसअनुसार २०७८ असार मसान्तमा उक्त क्षेत्रमा कुल कर्जाको ६.० प्रतिशत (रु. १९४ अर्ब १३ करोड) प्रवाह भएको छ ।
- २.१६ वाणिज्य बैंकहरूले कुल कर्जा लगानीको २०७८ असारसम्ममा न्यूनतम ११ प्रतिशत, २०७९ असारसम्ममा १२ प्रतिशत, २०८० असारसम्ममा १४ प्रतिशत र २०८१ असारसम्ममा १५ प्रतिशत लघु, घरेलु, साना तथा मझौला उद्यम क्षेत्रमा रु. १ करोड भन्दा कम रकमको कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ । वाणिज्य बैंकहरूबाट २०७८ असार मसान्तमा यस प्रकारको कर्जा १०.१ प्रतिशत (रु. ३२७ अर्ब ८० करोड) प्रवाह भएको छ ।
- २.१७ कृषि, लघु, घरेलु तथा साना उद्यम/व्यवसाय, उर्जा र पर्यटन क्षेत्रमा “ख” वर्गका वित्तीय संस्थाहरूले कुल कर्जा तथा सापटको २०७८ असार मसान्तसम्ममा १६ प्रतिशत, २०७९ असार मसान्तसम्ममा १७ प्रतिशत, २०८० असार मसान्तसम्ममा १९ प्रतिशत, २०८१ असार मसान्तसम्ममा २० प्रतिशत कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ । यसैगरी “ग” वर्गका वित्तीय संस्थाहरूले कुल कर्जा तथा सापटको २०७८ असार मसान्तसम्ममा ११ प्रतिशत, २०७९ असार मसान्तसम्ममा १२ प्रतिशत, २०८० असार मसान्तसम्ममा १४ प्रतिशत, २०८१ असार मसान्तसम्ममा १५ प्रतिशत कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१८ उत्पादन अभिवृद्धि, रोजगारी सिर्जना र उद्यमशीलता विकासका लागि नेपाल सरकारको ब्याज अनुदानमा सञ्चालित सहूलियतपूर्ण कर्जामध्ये कृषि तथा पशुपन्छी कर्जा बाहेक अन्य कर्जा शीर्षकमा ग्रामीण इलाकालाई प्राथमिकतामा राखी २०७८ असार मसान्तसम्ममा वाणिज्य बैंकले ५०० वा न्यूनतम प्रति शाखा १० तथा राष्ट्रियस्तरका विकास बैंकले ३०० वा न्यूनतम प्रति शाखा ५ मध्ये जुन बढी हुन्छ सोहीबमोजिम सहूलियतपूर्ण कर्जा प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ । राष्ट्रियस्तरबाहेकका विकास बैंक तथा वित्त कम्पनीले समेत क्रमशः न्यूनतम २०० र १०० संख्यामा सहूलियतपूर्ण कर्जा प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ । जस अनुसार २०७८ असारसम्ममा १,०४,१०९ ऋणीलाई रु. १६१ अर्ब ४४ करोड कर्जा प्रवाह भएको छ । यसमध्ये कृषि तथा पशुपंक्षी व्यवसायमा ४६,०५७ ऋणीलाई रु. १०६ अर्ब ९८ करोड र ५५,५५१ महिला उद्यमीलाई रु. ५० अर्ब ९८ करोड कर्जा लगानी भएको छ । सहूलियतपूर्ण कर्जाका अन्य ८ शीर्षक अन्तर्गत २,५०१ ऋणीहरूसँग रु. ३ अर्ब ४८ करोड कर्जा लगानीमा रहेको छ । २०७८ असार मसान्तसम्ममा सहूलियतपूर्ण कर्जाका लागि नेपाल सरकारबाट रु. ६ अर्ब ८० करोड ब्याज अनुदान उपलब्ध गराइएको छ ।

- २.१९ वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीले आफ्नो कुल कर्जा लगानीको न्यूनतम ५ प्रतिशत विपन्न वर्गमा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा यस्तो क्षेत्रमा २०७८ असार मसान्तमा कुल कर्जाको ७ प्रतिशत प्रवाह भएको छ ।
- २.२० कोभिड-१९ संक्रमणका कारण प्रभावित अर्थतन्त्र पुनरुत्थान गर्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको साधन प्रवाह अभिवृद्धि गर्न कर्जा स्रोत परिचालन अनुपात (CCD Ratio) को सीमा २०७८ असार मसान्तसम्मको लागि ८० प्रतिशतबाट वृद्धि गरी ८५ प्रतिशत कायम गरिएको थियो । साथै, कर्जा स्रोत परिचालन अनुपात गणना गर्दा यस अघि गर्ने गरिएका सबै प्रकारका समायोजनहरू खारेज गरियो ।

राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन

निष्कासन तथा व्यवस्थापन

- २.२१ नेपाल राष्ट्र बैंकले नेपाल सरकारको तर्फबाट आन्तरिक ऋण उठाउने र सोको व्यवस्थापन गर्ने कार्य गर्दै आएको छ । त्यसैगरी, मौद्रिक अधिकारीको रूपमा रहेको नेपाल राष्ट्र बैंकले मौद्रिक उपकरणहरू प्रयोग गरी बैंकिङ्ग क्षेत्रको तरलता व्यवस्थापन गर्ने गरेको छ । राष्ट्र ऋण ऐन, २०५९; राष्ट्र ऋण नियमावली, २०५९; ऋणपत्रको प्राथमिक तथा दोस्रो बजार व्यवस्थापन नियमावली, २०६१; नेपाल राष्ट्र बैंक राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन मार्गदर्शन, २०७४ तथा नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७१ मातहतको कार्यविधि अनुसार नेपाल सरकारको आन्तरिक ऋण तथा तरलता व्यवस्थापनको कार्य हुँदै आएको छ ।
- २.२२ नेपाल सरकारको प्रत्येक आर्थिक वर्षको बजेटमा व्यवस्था भएबमोजिमको आन्तरिक ऋण उठाउन राष्ट्र ऋण उठाउने ऐन, २०५९ पारित भएपश्चात् नेपाल सरकारबाट स्वीकृत वार्षिक आन्तरिक ऋण निष्काशन तालिका र बोलकबोल तालिकाबमोजिम यस विभागबाट आन्तरिक ऋण परिचालन गरिँदै आएको छ ।
- २.२३ नेपाल सरकारको तर्फबाट आन्तरिक ऋण उठाउने प्रयोजनार्थ नेपाल राष्ट्र बैंकले हाल ट्रेजरी बिल, विकास ऋणपत्र, नागरिक बचतपत्र तथा वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको निष्काशन गर्दै आएको छ ।

ट्रेजरी बिल्स

- २.२४ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रु. ३१ अर्बको ९१ दिने, रु. ३१ अर्बको १८२ दिने तथा रु. २८ अर्बको ३६४ दिने गरी कुल रु. ९० अर्बको ट्रेजरी बिल्स जारी गरिएको छ (तालिका २.४) । त्यसैगरी, विगतमा निष्काशन भई २०७७ साउनदेखि २०७८ असार मसान्तसम्ममा भुक्तानी हुन बाँकी रु. ४ खर्ब ८० अर्ब २३ करोड २८ लाखको ट्रेजरी बिलको भुक्तानी अवधिअनुसार टर्नओभरको आधारमा पटक-पटक गरी नवीकरण गर्ने कार्य समेत सम्पन्न गरिएको छ । सो वर्षको अन्त्यमा भुक्तानी हुन बाँकी ट्रेजरी बिल्स रु. २७९ अर्ब ५९ करोड १५ लाख रहेको छ । समीक्षा वर्षमा रु. २५ अर्ब ६२ करोड ६६ लाखको ट्रेजरी बिल्स नेपाल सरकारबाट भुक्तानी भएको छ ।

तालिका २.४ : ट्रेजरी बिल्सको नयाँ निष्काशन (२०७७/७८)

(रु. करोडमा)

क्र.स.	ट्रेजरी बिलको किसिम	सिरिज नं	निष्काशित रकम	डिस्काउन्ट दर
१	९१ दिने	१५५३	३५०.००	१.१७७९
२	९१ दिने	१५७३	५००.००	४.६८२२
३	९१ दिने	१५७४	२५०.००	४.९९३६
४	९१ दिने	१५७५	११००.००	४.९९८१
५	९१ दिने	१५७६	९००.००	४.२०००
६	१८२ दिने	३१४ क	५००.००	१.५४७९
७	१८२ दिने	३२४ क	६००.००	४.१५७७
८	१८२ दिने	३२५ क	५००.००	४.१७२१
९	१८२ दिने	३२६ क	५००.००	४.८५५९
१०	१८२ दिने	३२७ क	१०००.००	४.८६१४
११	३६४ दिने	१५३८ क	३००.००	२.५८२३
१२	३६४ दिने	१५३९ क	४००.००	२.५३२८
१३	३६४ दिने	१५५५ क	५००.००	१.९७९८
१४	३६४ दिने	१५७० क	५००.००	४.०५५०
१५	३६४ दिने	१५७२ क	५००.००	४.३७६९
१६	३६४ दिने	१५७३ क	६००.००	४.४४५१
कुल रकम			९,०००.००	३.५७७९

विकास ऋणपत्र

२.२५ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रु. १३० अर्बको विकास ऋणपत्र जारी गरिएको छ (तालिका २.५)। सो वर्षको अन्त्यमा भुक्तानी हुन बाँकी विकास ऋणपत्र रु. ५१३ अर्ब ९४ करोड ७० लाख रहेको छ। भुक्तानी हुन बाँकी विकास ऋणपत्रको भुक्तानी अवधि ३ वर्ष देखि १५ वर्ष सम्म रहेको छ।

तालिका २.५ : विकास ऋणपत्र निष्कासन (२०७७/७८)

(रु. करोडमा)

क्र.स.	विकास ऋणपत्र	अवधि (वर्ष)	निष्काशित रकम	ब्याजदर
१	२०८६ घ	९	२,०००.००	४.७७
२	२०८४ घ	७	१,०००.००	४.१४
३	२०८७ घ	१०	२,०००.००	४.१४
४	२०८४ ड	७	१,०००.००	३.८८
५	२०८३ ग	६	१,०००.००	३.९०
६	२०८५ घ	८	१,०००.००	४.००
७	२०८६ ड	९	१,०००.००	४.१२
८	२०८३ घ	५	१,५००.००	४.७९
९	२०८४ च	६	१,०००.००	४.७२
१०	२०८३ ड	५	१,५००.००	४.३७
कुल रकम			१३,०००.००	

नागरिक बचतपत्र/वैदेशिक रोजगार बचतपत्र

२.२६ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रु. ३ अर्ब ९५ करोड ३९ लाखको नागरिक बचतपत्र निष्काशन गरिएको छ। २०७७ असार मसान्तसम्म रु. ७ अर्ब ६४ करोड २० लाख बराबरको नागरिक बचतपत्र भुक्तानी हुन बाँकी रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रु. ५ अर्ब बराबरको नागरिक बचतपत्र भुक्तानी भएको छ। यसरी २०७८ असार मसान्तसम्म कुल रु. ६ अर्ब ५९ करोड ५९ लाख बराबरको नागरिक बचतपत्र भुक्तानी हुन बाँकी रहेको छ (तालिका २.६)।

२.२७ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रु. ५ करोड ५२ लाख २० हजारको वैदेशिक रोजगार बचतपत्र निष्काशन गरिएको छ। २०७७ असार मसान्तसम्म रु. ४० करोड ५० लाख बराबरको वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको भुक्तानी हुन बाँकी रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रु. २७ करोड ४५ लाख भुक्तानी भएको छ। यसरी २०७८ असार मसान्तसम्म कुल रु. १८ करोड ५७ लाखको वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको भुक्तानी हुन बाँकी रहेको छ (तालिका २.६)।

तालिका २.६ : कुल तिर्न बाँकी नागरिक बचतपत्र तथा वैदेशिक रोजगार बचतपत्र

(रु. करोडमा)

विवरण	नागरिक बचतपत्र	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र
२०७७ असार मसान्तसम्म कुल भुक्तानी हुन बाँकी रकम	७६४.२०	४०.५०
२०७७/७८ को नयाँ निष्काशन रकम	३९५.३९	५.५२२
२०७७/७८ को कुल भुक्तानी रकम	५००.००	२७.४५
२०७८ असार मसान्तसम्म कुल भुक्तानी हुन बाँकी रकम	६५९.५९	१८.५७

खुद आन्तरिक ऋण परिचालन

२.२८ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा विविध उपकरणमार्फत् रु. २२४ अर्ब ९२ लाख बराबरको कुल आन्तरिक ऋण निष्काशन गरियो भने रु. ३६ अर्ब ९० करोड ११ लाख बराबरको आन्तरिक ऋण भुक्तानी भएकोले खुद आन्तरिक ऋण निष्काशन रु. १८७ अर्ब १० करोड ८१ लाख रहेको छ (तालिका २.७)।

तालिका २.७ : खुद आन्तरिक ऋण परिचालन

ऋणपत्रको किसिम	ऋण परिचालन (रु. करोडमा)			कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात (प्रतिशत)		
	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८
(क) कुल निष्कासन	९६३८.२	१९४६४.२	२२४००.९	२.५	५.०	५.३
ट्रेजरी बिल्लस	२६४३.५	९३००.०	९०००.०	०.७	२.४	२.९
विकास ऋणपत्र	६९९४.७	१००००.०	१३०००.०	१.८	२.६	३.०
राष्ट्रिय बचतपत्र	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
नागरिक बचतपत्र	०.०	१६०.५	३९५.४	०.०	०.०	०.१
वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	०.०	३.७	५.५	०.०	०.०	०.०
(ख) कुल भुक्तानी	३४३१.३	३४३९.८	३६९०.१	०.९	०.९	०.९
ट्रेजरी बिल्लस	२४४९.०	२४५७.५	२५६२.७	०.६	०.६	०.६
विकास ऋणपत्र	८५०.०	७४०.०	६००.०	०.२	०.२	०.१
राष्ट्रिय बचतपत्र	९०.७	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
नागरिक बचतपत्र	३४.०	२३३.९	५००.०	०.०	०.१	०.१
वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	७.६	८.४	२७.५	०.०	०.०	०.०
(ग) खुद निष्काशन	६२०६.९	१६०२४.४	१८७१०.८	१.६	४.१	४.४
ट्रेजरी बिल्लस	१९४.५	६८४२.५	६४३७.३	०.१	१.७	१.५
विकास ऋणपत्र	६१४४.७	९२६०.०	१२४००.०	१.६	२.४	२.९
राष्ट्रिय बचतपत्र	-९०.७	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
नागरिक बचतपत्र	-३४.०	-७३.४	-१०४.६	०.०	०.०	०.०
वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	-७.६	-४.७	-२९.९	०.०	०.०	०.०
(घ) तिर्न बाँकी कुल आन्तरिक ऋण	४५२९६.८	६१३२१.२	८००३२.०	११.७	१५.७	१८.८
(ङ) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	३८५८९३.०	३९१४७०.०	४२६,६३२.१			

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

भुक्तानी गर्न बाँकी नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व

२.२९ नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. ६१३ अर्ब २१ करोड २० लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रु. ८०० अर्ब ३२ करोड एक लाख रहेको छ (तालिका २.८)। नेपाल सरकारले समीक्षा अवधिमा ट्रेजरी बिल, विकास ऋणपत्रमार्फत् उठाइएको रकम सोही अवधिमा भुक्तानी भएको रकमभन्दा बढी रहेकोले यी बचतपत्रको परिमाण गत वर्षको तुलनामा बढेको छ।

तालिका २.८ : नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व

सि.नं	ऋणपत्रको किसिम	असार मसान्त			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७६	२०७७	२०७८	२०७७	२०७८
१.	ट्रेजरी बिल	१४६७९.३	२१५२१.८	२७९५९.२	४६.६	२९.९
२.	विकास ऋणपत्र	२९,७३४.७	३८,९९४.७	५१,३९४.७	३९.१	३१.८
३.	राष्ट्रिय बचतपत्र	०.००	०.००	०.००	-	-
४.	नागरिक बचतपत्र	८३७.६	७६४.२	६५९.६	-८.८	-१३.७
५.	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	४५.२	४०.५	१८.६	-१०.३	-५४.२
जम्मा		४५२९६.८	६१३२१.२	८००३२.०	३५.४	३०.५

नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्र

२.३० अधिविकर्ष रकमको सेक्युरिटाइजेशन गर्दा, खुला बजार कारोबारअन्तर्गत सोभै खरीद बोलकबोल गर्दा वा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले लिएको स्थायी तरलता सुविधाको भुक्तानी गर्न नसक्ने अवस्थामा नेपाल राष्ट्र बैंकले दोस्रो बजारबाट धितो राखिएको ऋणपत्र खरीद गरेमा र बजार निर्माताले आफ्नो स्वामित्वमा रहेको ऋणपत्र नेपाल राष्ट्र बैंकलाई बिक्री गरेमा वा खरीद गर्न अनुरोध गरेमा त्यस्ता बचतपत्रहरू नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा आउने गर्दछ। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्रमध्ये विकास ऋणपत्रको अंश अन्य बचतपत्रको भन्दा उच्च रहेको छ। २०७८ असार मसान्तमा नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रु. १५ अर्ब ४७ करोड ३० लाख बराबरको ट्रेजरी बिल्लस, रु. ४९ अर्ब १२ करोड ९० लाख बराबरको विकास ऋणपत्र, रु. १८ करोड १० लाख बराबरको नागरिक बचतपत्र र रु. ३० लाख बराबरको

वैदेशिक रोजगार बचतपत्र रहेको छ (तालिका २.९)। समग्रमा यस आर्थिक वर्षमा नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्र रकम गत आर्थिक वर्षको तुलनामा १५ प्रतिशतले घटेको छ।

तालिका २.९ : नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेका सरकारी ऋणपत्रको विवरण

(रु. करोडमा)

सि.नं	ऋणपत्रको किसिम	असार मसान्त			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७६/७७	२०७७/७८
१.	ट्रेजरी बिल्स	१८४७.३	२१३२.०	१५४७.३	१५.४	-२७.४
२.	विकास ऋणपत्र	४४०३.३	४३५५.७	४११२.९	-१.१	-५.६
३.	राष्ट्रिय बचतपत्र	०.०	०.०	०.०	-	-
४.	नागरिक बचतपत्र	२७९.५	१९४.६	१८.१	-३०.४	-९०.७
५.	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	१.३	१.१	०.३	-१३.४	-७२.७
जम्मा		६५३१.३	६६८३.३	५६७८.७	२.३	-१५.०

सरकारी ऋणपत्रको बिक्री प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम

- २.३१ सरकारी ऋणपत्रको कारोबारलाई थप प्रभावकारी बनाउनको राष्ट्र ऋण तथा मौद्रिक व्यवस्थापनको अन्तर्निहित विषयमा वाणिज्य बैंकहरूको ट्रेजरी विभागमा कार्यरत कर्मचारीहरू, बजार निर्माताका कर्मचारीहरू तथा बिक्री एजेण्टका कर्मचारीहरूको सहभागितामा काठमाडौंमा एक दिने अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम भर्चुअल माध्यमबाट सञ्चालन गरिएको छ।
- २.३२ वैदेशिक रोजगार बचतपत्र एवम् नागरिक बचतपत्रको बिक्री प्रवर्द्धन गर्न प्रचारात्मक सामग्री तयार गरी छापाई गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ। कोभिड १९ का कारण निषेधाज्ञाको अवस्थामा समेत वैदेशिक रोजगार बचतपत्र एवम् नागरिक बचतपत्रका आवेदकहरूलाई सहजता प्रदान गर्न वेबसाईटमा राखिएका परिमार्जित बचतपत्रहरूको आवेदन विद्युतीय माध्यमबाट समेत बजार निर्माता र बिक्री एजेण्ट समक्ष पेश गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ। भर्चुअल माध्यमबाट सञ्चालन गरेको अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रममा बजार निर्माता तथा बिक्री एजेण्टहरूलाई वैदेशिक रोजगार बचतपत्र एवम् नागरिक बचतपत्रको बिक्री वितरणको प्रभावकारी बनाउन राय/सुझाव तथा निर्देशनहरू प्रदान गरिएको छ। सरकारी ऋणपत्र सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्न यस बैंकको प्रदेशस्थित कार्यालयहरूले यस विभागको कर्मचारीहरू मार्फत् सञ्चालन गरेको कार्यक्रममा समेत उक्त प्रचारात्मक सामग्रीहरू वितरण गरिएको छ।

तरलता व्यवस्थापन

- २.३३ नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७१ को अधीनमा रही बैंकिङ प्रणालीमा विद्यमान तरलताको स्थितिका आधारमा खुला बजार कारोबार सञ्चालन समितिको निर्णयबमोजिम आवश्यकता अनुसारका उपकरणहरू (रिपो, रिभर्स रिपो, आउटराईट सेल, आउटराईट पर्चेज, निक्षेप संकलन तथा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र) प्रयोग गरी बैंकिङ प्रणालीको तरलताको व्यवस्थापन गर्ने गरिएको छ।
- २.३४ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को मौद्रिक नीतिमार्फत् नीतिगत व्यवस्थाहरूमा गरिएको परिवर्तनलाई समावेश गरी “ब्याजदर करिडोर सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६ (दोस्रो संशोधन, २०७७)” जारी गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएकोमा समयसापेक्ष विषयवस्तुहरू समावेश गर्दै पुनः परिमार्जन गर्न आवश्यक देखिएको हुँदा “ब्याजदर करिडोरसम्बन्धी कार्यविधि, २०७६ (तेस्रो संशोधन, २०७७) जारी गरी लागु गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा बैंकिङ प्रणालीमा देखिएको तरलताको उतारचढावलाई सम्बोधन गर्नका लागि खुला बजार कारोबारका विभिन्न उपकरणहरू प्रयोगमा ल्याइएको छ।
- २.३५ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा रिभर्स रिपोमार्फत रु. १०९ अर्ब ५४ करोड, नियमित प्रकारको निक्षेप संकलनमार्फत रु. १९३ अर्ब, ७५ करोड गरी कुल रु. ३०३ अर्ब २९ करोड (टर्न ओभरको आधारमा) तरलता प्रशोचन गरिएको छ (तालिका २.१०)।

तालिका २.१० : तरलता प्रशोचन

क्र.सं.	उपकरण	पटक	रकम (रु.करोडमा)
१	रिभर्स रिपो	६	१०,९५४.००
२	निक्षेप संकलन	६	१९,३७५.००
जम्मा			३०,३२९.००

- २.३६ यसै गरी सोही अवधिमा ब्याजदर करिडोर अन्तर्गतको ओभरनाईट रिपोमार्फत् रु. १७ अर्ब ९३ करोड ७१ लाख तथा नियमित प्रकारको रिपोमार्फत् रु. ५० अर्ब गरी कुल रु. ६७ अर्ब ९३ करोड ७१ लाखको तरलता प्रवाह गरिएको छ ।
- २.३७ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा छोटो अवधिको तरलता व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले सरकारी ऋणपत्र (ट्रेजरी विल्स र विकास ऋणपत्र) तथा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्रको धितोमा मागकर्ता बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई अधिकतम ७ कार्य दिनको लागि ५ प्रतिशत ब्याजदरमा १६८ पटक गरी रु. ३७० अर्ब ३४ करोड (टर्नओभरको आधारमा) स्थायी तरलता सुविधा प्रदान भएको छ (तालिका २.११)।

तालिका २.११: तरलता प्रवाह

क्र.सं.	उपकरण	पटक	रकम(रु.करोडमा)
१	ओभरनाईट रिपो	५०	१,७९३.७१
२	रिपो नियमित	२	५,०००.००
३	स्थायी तरलता सुविधा	१६८	३७,०३४.००
जम्मा			४३,८२७.७१

वित्तीय क्षेत्र सुधार, वित्तीय पहुँच विस्तार तथा नियमन

वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि

- २.३८ वित्तीय संस्थाहरूको सञ्जाल विस्तारसँगै वित्तीय पहुँच बढ्दै गएको छ । सरकारको प्रत्येक स्थानीय तहमा कम्तीमा एउटा वाणिज्य बैंकको शाखा पुऱ्याउने लक्ष्य अनुरूप कुल ७५३ स्थानीय तह मध्ये २०७७ असार मसान्तमा ७४७ स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकको उपस्थिति रहेकोमा २०७८ असार मसान्तमा सो संख्यामा वृद्धि भई वाणिज्य बैंकको पहुँच भएका स्थानीय तहको संख्या ७५० पुगेको छ । अब ३ वटा स्थानीय तह क्रमशः बाग्मती प्रदेश अर्न्तगत धादिङ्ग जिल्लाको रुवीभ्याली गाउँपालिका, कर्णाली प्रदेश अर्न्तगत जाजरकोट जिल्लाको जुनीचाँदे गाउँपालिका र सुदूर पश्चिम अर्न्तगत बझाङ्ग जिल्लाको साइपाल गाउँपालिकामा मात्र बैंकको पहुँच पुग्न बाँकी रहेको छ ।

तालिका २.१२ : स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकका शाखा

प्रदेश	स्थानीय तहको संख्या	वाणिज्य बैंकका शाखा पुगेका स्थानीय तह		
		२०७६ असार	२०७७ असार	२०७८ असार
एक	१३७	१३६	१३६	१३७
दुई	१३६	१३४	१३६	१३६
वागमती	११९	११७	११७	११८
गण्डकी	८५	८४	८५	८५
लुम्बिनी	१०९	१०९	१०९	१०९
कर्णाली	७९	७३	७८	७८
सुदूर-पश्चिम	८८	८२	८६	८७
जम्मा	७५३	७३५	७४७	७५०

- २.३९ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको शाखा सञ्जाल विस्तार सँगै वित्तीय पहुँच बढ्दै गएको छ । २०७८ असारमसान्तसम्ममा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या अघिल्लो वर्षको तुलनामा २२ ले घटेर १३२ पुगेको छ । त्यसै गरी २०७८ असार मसान्तमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको शाखा संख्या अघिल्लो वर्षको तुलनामा ९.४० प्रतिशतले वृद्धि भई १०,६८३ पुगेको छ । शाखा रहित बैंकिंग सेवा प्रदान गर्ने केन्द्रहरूको संख्या गत वर्ष १,५७४ रहेकोमा २०७८ असार मसान्तसम्म उक्त संख्या १,७०६ पुगेको छ । यसरी हेर्दा प्रति शाखामा निर्भर रहेको जनसंख्या अघिल्लो वर्षको तुलनामा ३,०७२ बाट ७.४२ प्रतिशतले घटेर २,८४४ कायम भएको छ । मर्जर तथा प्राप्तिका कारण “घ” वर्गका वित्तीय संस्थाहरूको संख्या घट्ने क्रममा रहेका छन भने शाखा विस्तारको क्रम निरन्तर भैरहेका कारण शाखाहरूको विस्तार ६२८ वटाले वृद्धि भई ४,६८५ वटा पुगेका छन् ।

तालिका २.१३ : बैंक तथा वित्तीय संस्थाका शाखा (असार मसान्त)

बैंक तथा वित्तीय संस्था	२०७४	२०७५	२०७६	२०७७	२०७८
वाणिज्य बैंकको शाखा	२२७४	३०२३	३५८५	४४३६	४७५३
विकास बैंकको शाखा	७६९	९९३	१२६७	१०२९	१०२३
वित्त कम्पनीको शाखा	१३०	१८६	२०६	२४३	२२२
लघुवित्त वित्तीय संस्थाको शाखा	१८९५	२४४९	३६२९	४०५७	४६८५
जम्मा शाखा संख्या	५०६८	६६५१	८६८७	९७६५	१०,६८३
निक्षेप खाता संख्या (लाखमा)	१९७.५४	२३५.४५	२७८.६६	३२४.५४	३७७.७१
ऋणी संख्या (हजारमा)	१२१६	१३०१	१४३९	१५४४	१७०२
शाखारहित बैंकिङ्ग केन्द्रको संख्या	१००८	१२८५	१५३०	१५७४	१७०६

२.४० वित्तीय पहुँच बढाउन यस बैंकले शाखारहित बैंकिङ्ग सेवालाई प्राथमिकता दिने कार्यलाई निरन्तरता दिएको छ । समीक्षा अवधिमा शाखारहित बैंकिङ्ग सेवाको संख्या १,७०६ पुगेको छ ।

२.४१ २०७८ असार मसान्तसम्ममा “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थामा निक्षेप खाता संख्या ३ करोड ७७ लाख ७१ हजार र ऋणी संख्या १७ लाख २ हजार रहेको छ ।

ऋणपत्र निष्काशनार्थ स्वीकृति

२.४२ २०७७ साउनदेखि २०७८ असारसम्ममा ११ वटा बैंकहरूलाई दीर्घकालीन प्रकृतिको श्रोत परिचालनका लागि रु. ५० अर्ब १० करोडको बराबरको ऋणपत्रहरू जारी गर्न स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।

गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्ति

२.४३ “बैंक तथा वित्तीय संस्था एक आपसमा गाभ्ने वा गाभिने सम्बन्धी विनियमावली, २०७३” कार्यान्वयनमा आएपछि गाभ्ने/गाभिने (मर्जर) तथा प्राप्ति (एक्विजिशन) को कार्यले गति लिएको र २०७८ असार मसान्तसम्म कुल २२९ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू एक आपसमा गाभिएर ५८ वटा संस्थाहरू कायम हुन पुगेका छन् । आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा “क”, “ख”, र “ग” वर्गका गरी ३३ वटा संस्थाहरू एक आपसमा गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्तिमा सहभागी भई १२ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्था कायम हुन पुगेका छन् । उक्त अवधिमा भएका गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्तिमा कुल २० वटा कार्यमध्ये गाभ्ने/गाभिने (मर्जर) तर्फ १० र प्राप्ति (एक्विजिशन) तर्फ १० वटा कार्य सम्पन्न भएका छन् ।

तालिका २.१४ : एक-आपसमा गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्ति भएका संस्था

बैंक तथा वित्तीय संस्था	२०६८ सम्म	२०६८ /६९	२०६९ /७०	२०७० /७१	२०७१ /७२	२०७२ /७३	२०७३ /७४	२०७४ /७५	२०७५ /७६	२०७६ /७७	२०७७ /७८
वाणिज्य बैंक	२	२	३	४	२	८	१२	३	१	९	१
विकास बैंक	१	६	१२	६	१२	१३	३७	१३	८	११	१
वित्त कम्पनी	६	७	१२	८	६	७	१४	३	३	१	५
लघुवित्त वित्तीय संस्था					५	०	०	०	२	२०	२६
जम्मा मर्जर/प्राप्ति मा संलग्न बैंक तथा वित्तीय संस्था	९	१५	२७	१८	२५	२८	६३	१९	१४	४१	३३
मर्जर/प्राप्ति पछि बनेका बैंक तथा वित्तीय संस्था	४	७	११	८	९	११	२४	९	७	१९	१२

पुनरकर्जा, सहूलियतपूर्ण कर्जा तथा विपन्न वर्ग कर्जा

२.४४ कोभिड-१९ ले अर्थतन्त्रमा पारेको प्रभावलाई सम्बोधन गरी उद्योग, पेशा, व्यवसायको पुनरुत्थानमा सहयोग पुऱ्याउन पुनरकर्जामा पहुँच अभिवृद्धि गरी विद्यमान पुनरकर्जा सुविधालाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउने उद्देश्यले नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ११० को उपदफा (३) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी पुनरकर्जा कार्यविधि २०७७ (दोश्रो संशोधन सहित) जारी गरिएको छ । यो कार्यविधि अर्न्तगत रहेर आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा देहाय वमोजिम बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई पुनरकर्जा सुविधा उपलब्ध गराएको छ ।

- साधारण पुनरकर्जा:- यस बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त “क”, “ख”, “ग” र “घ” वर्गको ७३ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई रु. १ खर्ब ८ अर्ब ९८ करोड साधारण पुनरकर्जा स्वीकृत गरिएको छ ।
- विशेष पुनरकर्जा:- यस बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गको बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई रु. १४ अर्ब ६२ करोड विशेष पुनरकर्जा स्वीकृत गरिएको छ ।

- लघु, घरेलु तथा साना उद्यम पुनरकर्जा:- यस बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गको बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई रु. २५ अर्ब १५ करोड पुनरकर्जा स्वीकृति गरिएको छ।
- २.४५ २०७८ असार मसान्तसम्ममा “सहूलियतपूर्ण कर्जाका लागि ब्याज अनुदान सम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५” बमोजिम प्रवाह गरिएको कर्जामध्ये कृषि तथा पशुपंक्षी व्यवसाय कर्जा अन्तर्गत ४६,०५७ जना ऋणीको रु. १०६ अर्ब ९८ करोड कर्जा बक्यौता रहेको छ। त्यसैगरी, सो कार्यविधिमा व्यवस्था भएका अन्य क्षेत्रतर्फ ५८,०५२ ऋणीलाई रु. ५४ अर्ब ४५ करोड ७७ लाख कर्जा प्रवाह भएको छ। नेपाल सरकारले हालसम्म सहूलियतपूर्ण कर्जाका लागि कुल रु. ६ अर्ब ७९ करोड ब्याज अनुदान प्रदान गरेको छ।
- २.४६ यस आर्थिक वर्षमा शीतघर तथा खाद्यान्न भण्डारण घर स्थापना कार्यक्रमका लागि ब्याज अनुदान मापदण्ड, २०७३ मा भएको व्यवस्था बमोजिम यस बैंक मार्फत् नेपाल सरकारले हालसम्म विभिन्न १३ वटा शीतघर तथा खाद्यान्न भण्डारण घरलाई रु. ११ करोड ५० लाख ब्याज अनुदान प्रदान गरेको छ।
- २.४७ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा “क”, “ख” र “ग” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूले आफ्नो कुल कर्जाको ५ प्रतिशत कर्जा विपन्न वर्गमा प्रवाहित गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेअनुसार २०७८ असार मसान्तसम्म वाणिज्य बैंकहरूले आफ्नो कुल कर्जाको ७.४३ प्रतिशत, विकास बैंकले १४.९० प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूले १३.०५ प्रतिशत कर्जा विपन्न वर्गमा प्रवाह गरेको छ।
- २.४८ यस आर्थिक वर्षमा व्यवसायिक निरन्तरता कर्जा कार्यविधि, २०७७ बमोजिम बैंक तथा वित्तीय संस्थाले विभिन्न १२ ऋणीहरूलाई प्रदान गरेको व्यवसायिक निरन्तरता कर्जावापत विभिन्न ४ बैंकहरूलाई यस बैंक मार्फत् नेपाल सरकारले हालसम्म रु. ३३ करोड ४९ लाख सोधभर्ना उपलब्ध गराएको छ।

गुनासो व्यवस्थापन

- २.४९ वित्तीय ग्राहक संरक्षण तथा गुनासो सुनुवाई सम्बन्धी कार्यलाई थप व्यवस्थित, पारदर्शी तथा विश्वसनीय बनाउनका लागि “वित्तीय ग्राहक संरक्षण तथा गुनासो व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७७” लागु गरिएको छ। यसका साथै आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को मौद्रिक नीतिमा उल्लेख भए अनुसार सर्वसाधारणको बैंकिङ सेवासँग सम्बन्धित जिज्ञासा, गुनासो तथा सुझाव सहज रूपमा प्राप्त गर्न, सोको अभिलेख राख्न र निरूपणको tracking गर्नको लागि मिति २०७८ वैशाख २ देखि गुनासो पोर्टल सञ्चालनमा ल्याइएको छ।
- २.५० समीक्षा अवधि (२०७७ साउनदेखि २०७८ असार मसान्तसम्म) मा जम्मा २७ गुनासो तथा उजुरी परेकोमा ३ वटा गुनासो उपर गुनासो व्यवस्थापन समितिबाट सुनुवाई भएको छ। बाँकी गुनासोबारे निवेदक तथा सम्बन्धित पक्षसँग समन्वय गराई क्रमशः सहमति गर्न पहल गरिएको छ। समीक्षा अवधिमा हेलो सरकार, इमेल तथा अनौपचारिक रूपमा टेलिफोनबाट प्राप्त ३५० भन्दा बढी उजुरीहरूको सम्बन्धमा समाधानको लागि तत्काल आवश्यक पहल गरिएको छ। साथै, गुनासो पोर्टल मार्फत प्राप्त १८७ वटा गुनासो तथा सुझावहरू सम्बोधन गरिएको छ।
- २.५१ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा नेपाल प्रहरीको विभिन्न अपराध अनुसन्धान कार्यालयहरू, आन्तरिक राजस्व विभाग, करदाता सेवा कार्यालयहरू र अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग जस्ता निकायहरूको अनुरोधमा ३३५ वटा पत्रहरू मार्फत् विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रहेका खाताहरू रोक्का राख्ने, फुकुवा गर्ने तथा विवरण माग गर्ने कार्यहरू गरिएको छ।

मार्जिन कारोबारका लागि कर्जा प्रदान

- २.५२ नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडको सिफारिस अनुसार नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ७६ बमोजिम २ वटा शेयर ब्रोकर संस्थाहरूलाई मार्जिन कारोबारका लागि कर्जा प्रवाह गर्ने अनुमति प्रदान गरिएको छ।

वित्तीय स्थायित्व प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क

- २.५३ यसबैंकले नियमित रूपमा वित्तीय स्थायित्व प्रतिवेदन (Financial Stability Report) प्रकाशन गर्ने गरेको छ। सोही क्रममा २०७७ असार महिनाको तथ्याङ्कमा आधारित वित्तीय स्थायित्व प्रतिवेदन (Financial Stability Report) को बाह्रौं अङ्क प्रकाशित गरिएको छ।
- २.५४ एकीकृत निर्देशन बमोजिम बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट यस बैंकमा प्राप्त दैनिक, मासिक तथा त्रैमासिक तथ्याङ्कको आधारमा नियमित रूपमा वेबसाइट मार्फत मासिक विवरण तयार गरी प्रकाशन गरिएको छ।

बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण

बैंक सुपरिवेक्षण

- २.५५ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा जोखिममा आधारित सुपरिवेक्षण विधि अवलम्बन गरी चार वटा वाणिज्य बैंकहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण तथा चार वटा वाणिज्य बैंकहरूको लक्षित स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । स्थलगत निरीक्षण पश्चात बैंकमा देखिएका कमीकमजोरीहरूलाई सुधार गराउने तथा प्राप्त विवरणको आधारमा बैंकहरूको मूल्याङ्कन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
- २.५६ हरेक वाणिज्य बैंकहरूमा AML/CFT सँग सम्बन्धित अलग्गै निरीक्षण गर्ने प्रावधान बमोजिम, आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा १६ वटा बैंकहरूको AML/ CFT मा आधारित विशेष लक्षित स्थलगत निरीक्षण गरिएको छ । सोही निरीक्षण र सुपरिवेक्षणका क्रममा बैंकहरूबाट प्राप्त विवरणहरूको आधारमा प्रत्येक बैंकको AML/CFT मा आधारित Risk Profile तयार गरिएको छ ।
- २.५७ समीक्षा वर्षमा सर्वसाधारणबाट प्राप्त उजुरी, गुनासो तथा औचित्यता र आवश्यकताको आधारमा कुल ७ वटा विशेष स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.५८ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा वाणिज्य बैंकहरूको गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण गरी अनिवार्य नगद मौज्जात अनुपात (CRR) को दुई/दुई हप्तामा, कर्जा पुँजी निक्षेप अनुपात (CCD Ratio) को दैनिक, वैधानिक तरलता अनुपात(SLR) प्रयोजन अनुसारको कर्जाका साथै स्प्रेड दर सम्बन्धी विवरण नियमित र विपन्न वर्गमा प्रवाह हुने कर्जा तथा Stress Testing Result त्रैमासिक रूपमा अनुगमन गरिएको छ ।
- २.५९ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मापदण्ड बमोजिमको वित्तीय विवरणको आधारमा सबै २७ वटा वाणिज्य बैंकहरू र नेपाल इन्फ्रास्ट्रक्चर बैंक लि. लाई अधिल्लो आर्थिक वर्षको वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्न स्वीकृत प्रदान गरिएको छ । वित्तीय विवरण प्रकाशित गर्न स्वीकृत प्रदान गर्दा बैंकहरूमा स्थलगत निरीक्षण तथा गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षणका क्रममा देखिएका कैफियत लगायत वाह्य लेखापरीक्षकले औल्याएका कैफियतहरू सुधार गर्न तथा त्यस्ता कैफियतहरू पुनः दोहोरिन नदिने व्यवस्था मिलाउनका लागि बैंकहरूलाई निर्देशन दिइएको छ ।
- २.६० बैंकबाट सम्पन्न गरिएका समष्टिगत, लक्षित, तथा विशेष स्थलगत निरीक्षण तथा नियमित गरिने गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षणका आधारमा तयार गरिएका प्रतिवेदनहरूमा उल्लेख गरिएका कैफियतहरू तथा तत्सम्बन्धमा जारी गरिएका निर्देशनहरूको पालना भए नभएको कार्यको नियमित अनुगमन गर्ने गरिएको छ । सम्पूर्ण वाणिज्य बैंकहरूको अर्धवार्षिक रूपमा अनुगमन प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।
- २.६१ वाणिज्य बैंकहरूको समष्टिगत सुपरिवेक्षण तथा वित्तीय स्थितिको विश्लेषण सहितसमसामयिक विषयवस्तुहरू समेटेर आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वार्षिक बैंक सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन प्रकाशित गरिएको छ ।
- २.६२ विश्वभर फैलिएको Covid-19 को जोखिम न्यूनीकरणका लागि अपनाइएको बन्दाबन्दी (Lockdown) को कारणले उद्योग तथा व्यवसायहरूमा परेको र पर्न सक्ने प्रभावहरू र यसका कारणले बैंकको आय, पुँजी, तरलता आदिमा पर्नसक्ने असरको विषयमा सूक्ष्म अध्ययन एवम् मूल्यांकन गर्न २७ वटै वाणिज्य बैंकहरूको लागि Individual Bank Supervisor (IBS) तोकिएको छ । IBS ले आफूलाई तोकिएको बैंकको कारोवार तथा गतिविधिहरूको सूक्ष्म रूपमा निगरानी राखी मासिक रूपमा विभागमा प्रतिवेदन पेश गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.६३ कोभिड-१९ को कारण आर्थिक गतिविधि शिथिल भएको अवस्थामा पनि बैंक कर्जाको विस्तार अत्याधिक बढेकोले त्यस्तो कर्जा विस्तारको क्षेत्र पहिचान गरी आवश्यक नीतिगत व्यवस्था गर्नको लागि रु. ५० लाख वा सो भन्दा बढी रकमका कर्जा प्रवाह विवरण दैनिक रिपोर्टिङ्ग गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.६४ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा Stress Testing Guidelines मा परिमार्जन गर्नुका साथै Macro Stress Testing Guidelines को मस्यौदा तयार गरिएको छ । साथै, Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP) र Supervisory Review and Evaluation Process (SREP) Guidelines को मस्यौदा समेत तयार गरिएको छ ।
- २.६५ AML/CFT Supervision Manual 2014 लाई परिमार्जन गरी “A Manual for Supervision and Inspection of Banks and Financial Institution on Anti Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism” तयार गरिएको छ ।

- २.६६ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट एकल विन्दुमा तथ्याङ्क प्राप्त गर्न यस बैंकले तयार गरेको सुपरिवेक्षकीय सूचना प्रणालीलाई मार्च १, २०२१ देखि Go-live गरी बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूका लागि समानान्तर रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।
- २.६७ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन र सम्बन्धित निर्देशनको उल्लंघन गरे वापत दुई वटा बैंकलाई, प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा तोकिएको अनुपातमा कर्जा प्रवाह नगरेको कारण एउटा बैंकलाई जरिवाना गरिएको छ । त्यस्तै, अनिवार्य नगद मौज्जात नपुगेको कारण दुई वटा बैंकहरूलाई तीन पटक जरिवाना गरिएको छ ।
- २.६८ कोभिड-१९ को प्रभावका बावजूद पनि वाणिज्य बैंकका परिसूचकहरू सकारात्मक रहेका छन् । वाणिज्य बैंकका प्रमुख वित्तीय परिसूचकहरू तालिका २.१५ मा दिइएको छ ।

तालिका २.१५ : वाणिज्य बैंकहरूका प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)

क्र.सं.	परिसूचकहरू	२०७७ असार मसान्त	२०७८ असार मसान्त
(क)	कुल संख्या	२७	२७
(ख)	कुल चुक्ता पुँजी (रु. अर्बमा)	२८५.००	३२०.६३
(ग)	प्राथमिक पुँजीकोष (रु. अर्बमा)	४२६.००	४७२.५८
(घ)	कुल पुँजीकोष (रु. अर्बमा)	५०६.००	५८८.१९
(ङ)	कुल निक्षेप (रु. अर्बमा)	३४८९.००	४२०४.०२
(च)	कुल कर्जा (रु. अर्बमा)	२९०४.००	३७९६.९४
(छ)	प्राथमिक पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	११.७८	१०.९१
(ज)	पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	१४.०१	१३.५८
(झ)	कुल कर्जा/प्राथमिक पुँजी तथा निक्षेप अनुपात (प्रतिशत)	७०.१४	७९.४८
(ञ)	खुद तरलता अनुपात (प्रतिशत)	२९.९६	२५.५९
(ट)	वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशत)	२४.०२	२१.९७
(ठ)	निष्कृत कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	१.८१	१.४०
(ड)	विपन्न वर्ग कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	६.२६	७.५

विकास बैंक सुपरिवेक्षण

- २.६९ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको पुँजीगत आधार सुदृढ गरी दीर्घकालीन विकासका लागि आवश्यक पर्ने स्रोत परिचालन गर्न तथा वित्तीय स्थायित्व प्रवर्द्धन गर्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू एक आपसमा गाभिने (मर्जर) तथा प्राप्त गर्ने (एक्विजिशन) कार्यलाई प्रोत्साहन गर्न नीतिगत व्यवस्था गरिएकोमा समीक्षा अवधिमा २ विकास बैंकहरू मर्जर र एक्विजिशनमा समावेश भई २०७८ असार मसान्तमा विकास बैंकहरूको संख्या १८ कायम भएको छ ।
- २.७० समीक्षा अवधिमा “ख” वर्गका १५ वित्तीय संस्थाहरूको स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गर्ने गरी योजनाबद्ध कार्यक्रम रहेकोमा कोभिड-१९ को महामारी तथा सोको रोकथामका लागि गरिएको लकडाउनका कारण करीब ५३.३३ प्रतिशत कार्य मात्र सम्पन्न हुन सकेको छ । २०७७ साउनदेखि २०७८ असार मसान्तसम्मको अवधिमा ६ वटा राष्ट्रिय स्तरका “ख” वर्गका वित्तीय संस्थाहरूको Risk Based Full Scope Onsite Inspection र प्रादेशिक स्तरका २ विकास बैंकहरूमा (Compliance-based) स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । त्यसैगरी, समीक्षा अवधिमा २ वटा विशेष निरीक्षण समेत सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.७१ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को वित्तीय विवरण स्वीकृति तथा प्रकाशन गर्नको लागि ४ संस्थाहरू र आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वित्तीय विवरण स्वीकृति तथा प्रकाशन गर्नको लागि १७ संस्थाहरूको वित्तीय विवरण प्राप्त भई वार्षिक गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन तयार गरी वित्तीय विवरण प्रकाशनको लागि सहमति दिइएको छ । साथै, एउटा संस्थाको वित्तीय विवरण स्वीकृतिको प्रकृत्यामा रहेको र २ संस्थाहरूको वित्तीय विवरण २०७८ असार मसान्तसम्म पेश भएको छैन ।
- २.७२ “ख” वर्गका वित्तीय संस्थाहरूको वित्तीय स्वास्थ्यलाई सुदृढ गर्न त्यस्ता संस्थाहरूको नगद लाभांश र बोनस शेयर सम्बन्धी प्रस्तावलाई स्वीकृत गर्नुपूर्व विवेकपूर्ण संयन्त्र (Prudential Mechanism) को माध्यमबाट परीक्षण गर्ने नीति अवलम्बन गरिएको छ । साथै, सो सम्बन्धमा “इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाको वार्षिक साधारण सभा प्रयोजनको लागि वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न सहमति प्रदान गर्ने तथा लाभांश स्वीकृत गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७” जारी गरी लागू गरिएको छ ।

- २.७३ एकीकृत निर्देशन नं. १५/२०७६ को वुदा नं. ४ मा उल्लेखित ब्याजदर अन्तर सम्बन्धी व्यवस्था बमोजिम निक्षेपमा दिने र कर्जा/सापटमा लिने ब्याजदर निर्धारण गर्दा “ख” वर्गका विकास बैंकहरूले औसत ब्याजदर अन्तर ५ प्रतिशत भन्दा बढी नहुने गरी निर्धारण गर्नुपर्नेमा सो बमोजिम नगरेका ३ वटा संस्थाहरूको हकमा आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को वार्षिक वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न स्वीकृति प्रदान गर्दा त्यस्ता संस्थाको सञ्चालक समिति र प्रमुख कार्यकारी अधिकृतहरूलाई ध्यानाकर्षण गराइएको छ ।
- २.७४ विकास बैंकहरूको नियमितरूपमा गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण गरिदै आएको छ । आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को चौथो त्रयमास अवधि र आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को प्रथम, दोश्रो र तेश्रो त्रयमास अवधिको गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन तयार गरी विकास बैंकहरूको प्रमुख वित्तीय परिसूचकहरू र विकास बैंकहरूको वार्षिक गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन तयार गरी सार्वजनिक जानकारीका लागि बैंकको वेबसाइटमा राखिएको छ । कोभिड-१९ का कारण उत्पन्न परिस्थितिको सन्दर्भमा यस बैंकबाट जारी गरिएका निर्देशनको अनुपालना तथा सम्भावित जोखिमहरूको गैर-स्थलगत रूपमा नियमित अनुगमन गर्ने संयन्त्र बनाई विभागले २०७७ वैशाखदेखि मासिक रूपमा गैरस्थलगत सूक्ष्म निगरानी अनुगमन प्रतिवेदन तयार गर्ने गरिएकोमा सो कार्यलाई निरन्तरता दिई आइएको छ ।
- २.७५ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को असार मसान्तसम्ममा नियमित रूपमा अनिवार्य नगद मौज्जात अनुपात विवरणको अनुगमन गर्दा एक विकास बैंकले तोकिए बमोजिमको अनिवार्य मौज्जात कायम गरेको नदेखिएकोले नगद जरिवाना गरिएको छ ।
- २.७६ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को असार मसान्तसम्ममा “ख” वर्गका वित्तीय संस्थाहरूले विपन्न वर्गमा प्रवाह गरेको कर्जाको अनुगमन गर्दा एक संस्था बाहेक अन्य सबै संस्थाहरूले यस बैङ्कले तोके बमोजिमको विपन्न वर्ग कर्जा अनुपात कायम गरेको देखिएको छ । तोकिए बमोजिमको विपन्न वर्ग कर्जा प्रवाह नगर्ने विकास बैंकलाई नगद हर्जाना लगाइएको छ ।
- २.७७ कर्जा सूचना, कार्यान्वयन इकाईको कामकारवाही, यस बैंकबाट जारी भएका एकीकृत निर्देशन, ल्क, वासेल २ तथा ३ सम्बन्धमा सम्बन्धित क्षेत्रमा विज्ञता हासिल गरेका श्रोत व्यक्तिबाट विभागीय स्तरमा २ वटा ज्ञान आदन-प्रदान गर्ने कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.७८ विकास बैंकहरूका आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वार्षिक सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन तयार गरी यस बैंकको वेबसाइटमा प्रकाशन गरिएको छ ।
- २.७९ २०७८ असार मसान्तसम्म विकास बैंकहरूबाट पेश भएको अपरिष्कृत वित्तीय विवरण अनुसार समग्र प्रमुख परिसूचकहरू तालिका २.१६ मा दिइएको छ ।

तालिका २.१६ : विकास बैंकहरूका प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)

क्र.सं.	परिसूचकहरू	२०७७ असार असान्त	२०७८ असार मसान्त	परिवर्तन प्रतिशत
(क)	कुल संख्या	२०	१८	-२
	राष्ट्रिय स्तर	८	८	०
	प्रादेशिक/जिल्ला स्तर	१२	१०	-२
(ख)	कुल चुक्ता पुँजी (रु. अर्बमा)	३१.९६	३२.१०	०.४३
(ग)	प्राथमिक पुँजीकोष (रु. अर्बमा)	३९.५३	४३.२१	९.३२
(घ)	कुल पुँजीकोष (रु. अर्बमा)	४३.१९	४८.७७	१२.९२
(ङ)	कुल निक्षेप (रु. अर्बमा)	३५४.७८	४४५.८४	२५.६७
(च)	कुल कर्जा (रु. अर्बमा)	२८७.१२	३८३.४३	३३.५४
(छ)	प्राथमिक पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	१३.१५	११.७	-१.४५
(ज)	पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	१४.३७	१३.२१	-१.१६
(झ)	कुल कर्जा/प्राथमिक पुँजी तथा निक्षेप अनुपात (प्रतिशत)	७३.०१	७९.९४	६.९३
(ञ)	खुद तरलता अनुपात (प्रतिशत)	२४.४७	२४.९३	०.४६
(ट)	वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशत)	१५.७४	१८.१७	२.४३
(ठ)	निष्कृत कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	१.६	१.३	-०.३
(ड)	विपन्न वर्ग कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	९.९५	१४.६१	४.६६
(ढ)	तोकिएका क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा (प्रतिशत)	२३.८८	२४.६३	०.७५
(ण)	कुल सम्पत्ति (रु. अर्बमा)	४०३.८१	५४३.३३	३४.५५

- २.८० समीक्षा अवधिमा विकास बैंकहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व ३४.५५ प्रतिशत (रु. १३९ अर्ब ५१ करोड) ले बढेर २०७८ असार मसान्तमा रु. ५४३ अर्ब ३२ करोड कायम भएको छ। अधिल्लो वर्ष ६ विकास बैंकहरू वाणिज्य बैंकमा गाभिएका तथा प्राप्त भएका कारण यस्तो सम्पत्ति/दायित्व १३.७७ प्रतिशत (रु. ६४ अर्ब ५० करोड) ले घटेको थियो।
- २.८१ साधन परिचालनको प्रमुख स्रोतको रूपमा रहेको कुल निक्षेप समीक्षा वर्षमा २५.६७ प्रतिशत (रु. ९१ अर्ब ५ करोड) ले बढेर रु. ४४५ अर्ब ८४ करोड कायम भएको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा तथा लगानी १०.९३ प्रतिशत (रु. ४३ अर्ब ५५ करोड) ले कमी भएको थियो। २०७८ असार मसान्तमा विकास बैंकहरूको खुद तरल सम्पत्ति (सरकारी ऋणपत्रमा गरिएको लगानी सहित) रु. १०२ अर्ब २३ करोड रहेको छ। यस्तो सम्पत्ति कुल निक्षेपको २५.६३ प्रतिशत हुन आउँछ।
- २.८२ समीक्षा अवधिमा विकास बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी ३३.५४ प्रतिशत (रु. ९६ अर्ब ३१ करोड) ले बढेर २०७८ असार मसान्तमा रु. ३८३ अर्ब ४२ करोड कायम भएको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा तथा लगानी १६.२८ प्रतिशत (रु. ५८ अर्ब ६ करोड) ले कमी भएको थियो।

वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण

- २.८३ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा सञ्चालनमा रहेका १९ मध्ये ४ वटा वित्त कम्पनीहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ।
- २.८४ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को दोस्रो अर्धवार्षिक र आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को प्रथम अर्धवार्षिक कार्यान्वयन प्रतिवेदन (Enforcement Report) तयार गरिएको छ। साथै, आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को चौथो त्रयमासिक, आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को प्रथम, दोस्रो र तेस्रो त्रैमासिक गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।
- २.८५ वित्त कम्पनीहरूको वार्षिक वित्तीय विवरण प्रकाशनको लागि १८ वटा संस्थाहरूलाई स्वीकृति प्रदान गरिएको छ। वित्त कम्पनीहरूको वार्षिक सुपरिवेक्षण तथा निरीक्षण प्रतिवेदन २०७६/७७ तयार गरी बैंकको वेबसाइटमा प्रकाशन गरिएको छ।
- २.८६ इजाजतपत्रप्राप्त “ग” वर्गका संस्थाहरूले कायम गर्नुपर्ने न्यूनतम अनिवार्य मौज्जात कायम नगरेकोले दुई वित्त कम्पनीहरूलाई, न्यूनतम विपन्न वर्ग कर्जा कायम नगरेकोले ३ वटा वित्त कम्पनीहरूलाई र CCD अनुपात कायम नगरेकोले दोस्रो त्रयमासमा एक वित्त कम्पनीलाई हर्जाना लगाईएको छ।

तालिका २.१७ : वित्त कम्पनीहरूका प्रमुख परिसूचकहरू (अपरिष्कृत)

क्र.सं.	परिसूचकहरू	२०७७ असार मसान्त	२०७८ असार मसान्त
(क)	कुल संख्या	२२	१७
	राष्ट्रिय स्तर	१९	१५
	प्रादेशिक/जिल्ला स्तर	३	२
(ख)	कुल चुक्ता पुँजी (रु. अर्बमा)	१२.८६	११.७९
(ग)	प्राथमिक पुँजीकोष (रु. अर्बमा)	१४.९७	१५.२९
(घ)	कुल पुँजीकोष (रु. अर्बमा)	१६.३१	१७.१५
(ङ)	कुल निक्षेप (रु. अर्बमा)	८७.५१	८८.१०
(च)	कुल कर्जा (रु. अर्बमा)	७१.१३	६८.५४
(छ)	प्राथमिक पुँजीकोष अनुपात (प्रतिशत)	१८.५९	१९.७०
(ज)	पुँजीकोष अनुपात(प्रतिशत)	२०.२४	२२.०९
(झ)	कुल कर्जा/प्राथमिक पुँजी तथा निक्षेप अनुपात(प्रतिशत)	६६.११	६६.६९
(ञ)	खुद तरलता अनुपात(प्रतिशत)	३३.६५	३९.७६
(ट)	वैधानिक तरलता अनुपात (प्रतिशत)	१९.५७	३१.०३
(ठ)	निष्कृत कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	२.९७	३.१६
(ड)	विपन्न वर्ग कर्जा अनुपात (प्रतिशत)	८.२७	१०.४९

नोट : उपरोक्त वित्तीय परिसूचकहरूमा समस्याग्रस्त वित्त कम्पनीहरूको तथ्याङ्क समावेश नभएको।

२०७७ असारमा समस्याग्रस्त वित्त कम्पनी संख्या : ३

२०७८ असारमा समस्याग्रस्त वित्त कम्पनी संख्या : २

- २.८७ अनिवार्य नगद मौज्जात (CRR), वैधानिक तरलता अनुपात (SLR), कर्जा पुँजी निक्षेप अनुपात (CCD Ratio), आधार दर (Base Rate), व्याजदर अन्तर (Spread Rate), क्षेत्रगत कर्जाको अनुगमन गरी त्रैमासिक प्रतिवेदन

तयार गर्नुका साथै शीघ्र सुधारात्मक कारवाही (PCA) लगायतका सुपरिवेक्षकीय प्रयोजनका लागि पुँजी पर्याप्तता सम्बन्धमा अनुगमन गरी मासिक प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

- २.८८ निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण कार्य प्रभावकारीरूपमा सम्पादन गर्नको लागि एकीकृत निर्देशन, प्रचलित ऐन नियम तथा तत्कालीन सुपरिवेक्षकीय विषयवस्तु सम्बन्धमा जानकारी दिन सम्बन्धित विभागका कर्मचारीहरूबीच काठमाडौंमा १ दिनको अन्तरक्रिया कार्यक्रम Online Platform मार्फत् सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.८९ २०७८ असार मसान्तमा वित्त कम्पनीहरूको संख्या घटेर १७ कायम भएको छ । निष्कृत कर्जाको अनुपात बढेर ३.१६ प्रतिशत पुगेको छ तर पुँजीकोष अनुपात बढेर २२.०९ प्रतिशत पुगेको छ । वित्त कम्पनीका प्रमुख परिसूचकहरू तालिका २.१७ मा दिइएको छ ।
- २.९० संस्थागत सुशासन, सम्पत्ति शुद्धीकरण, जोखिम व्यवस्थापन र आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीका सम्बन्धमा देखिएका प्रमुख कैफियत एवं समसामयिक विषयमा वित्त कम्पनीका सञ्चालक समितिका अध्यक्ष तथा सञ्चालकहरूसँग काठमाडौंमा १ दिनको अन्तरक्रिया कार्यक्रम Online Platform मार्फत् सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.९१ सम्पत्ति शुद्धीकरण, जोखिम व्यवस्थापन र आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीका सम्बन्धमा देखिएका प्रमुख कैफियतहरू एवं जोखिम व्यवस्थापन र आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलगायत अन्य समसामयिक विषयमा वित्त कम्पनीका प्रमुख कार्यकारी अधिकृतसहितका उच्च व्यवस्थापनसँग काठमाडौंमा १ दिनको अन्तरक्रिया कार्यक्रम Online Platform मार्फत् सम्पन्न गरिएको छ ।

लघुवित्त वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण

- २.९२ गत आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा यस बैंकबाट इजाजतपत्र लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको संख्या ८४ रहेकोमा २०७८ असार मसान्तसम्ममा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको संख्या ७० रहेको छ । जसमध्ये सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन गर्ने २ वटा, थोक कर्जाको मात्र कारोवार गर्ने संस्था ४ वटा र ग्रामीण बैकिङ्ग पद्धति अनुशरणकर्ताको रूपमा रही खुद्रा कर्जाको कारोवार गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाको संख्या ६४ रहेको छ ।
- २.९३ लघुवित्त सम्बन्धी कारोवार गर्ने “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल जम्मा सम्पत्ति तथा दायित्व २०७७ असार मसान्तको तुलनामा ३४.५८ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७८ असार मसान्तमा ४ खर्ब २६ अर्ब १९ करोड पुगेको छ (तालिका २.१८) । २०७८ असार मसान्तमा यी संस्थाहरूको कुल बचत तथा निक्षेप रु. १ खर्ब ३० अर्ब ४२ करोड र कुल सापटी रु. २ खर्ब ७ अर्ब ३४ करोड पुगेको छ भने कुल कर्जा सापट रु. ३ खर्ब ६५ अर्ब ५५ करोड र कुल लगानी १४ अर्ब ७१ करोड पुगेको छ ।

तालिका २.१८ : लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको प्रमुख परिसूचकहरू

(रु. करोडमा)

विवरण	२०७६ असार	२०७७ असार	२०७८ असार*	प्रतिशत परिवर्तन	
				२०७६/७७	२०७७/७८
पुँजी कोष	२५५०.३४	३३४१.२२	३९०९.२२	३१.०१	१७.००
बचत तथा निक्षेप	८५६३.१९	१०६१५.०२	१३०४२.५४	२३.९६	२२.८७
सापटी	१२६४८.२२	१४२०९.२३	२०७३४.९१	१२.३४	४५.९३
अन्य	२३६०.२३	२९५९.२४	३७४९.३५	२५.३८	२६.७०
नाफा हिसाब	६४९.३७	५४३.७०	११८३.८६	(१६.२७)	११७.७४
जम्मा साधन	२६७७१.३४	३१६६८.४१	४२६१९.८८	१८.२९	३४.५८
तरलता कोष	१९३०.६९	३,०३७.९८	२,८२८.८४	५७.३५	(६.८८)
लगानी	२५७.३६	१०१९.९४	१४७१.२५	२९६.३१	४४.२५
कर्जा तथा सापट	२३५१५.३४	२६२७३.२३	३६५५५.४०	११.७३	३९.१४
अन्य	१०६३.३२	१३२८.४९	१७६३.१३	२४.९४	३२.७२
नोक्सान हिसाब	४.६४	८.७७	१.२५	८९.०१	(८५.७३)
जम्मा उपयोग	२६७७१.३४	३१६६८.४१	४२६१९.८८	१८.२९	३४.५८

* अपरिष्कृत

- २.९४ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू मध्ये १४ वटा संस्थाहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण र एउटा संस्थाको विशेष निरीक्षण कार्य गरिएको छ ।
- २.९५ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को दोस्रो अर्धवार्षिक प्रतिवेदन र आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को प्रथम अर्धवार्षिक कार्यान्वयन प्रतिवेदन (Enforcement Report) र आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को चौथो त्रयमासिक, आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को प्रथम, दोस्रो र तेस्रो त्रयमासिक गैरस्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

- २.९६ लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको वार्षिक निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन तयार गरी बैंकको वेब साइटमा प्रकाशन गरिएको छ । त्यसैगरी, वित्तीय समावेशिताको स्थिति सम्बन्धमा वार्षिक प्रतिवेदन र लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको Risk Management Guidelines को मस्यौदा तयार गरिएको छ ।
- २.९७ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा यस बैंकको निर्देशन अनुसार न्यूनतम पुँजीकोष कायम नगरे बापत एक लघुवित्त वित्तीय संस्थालाई शीघ्र सुधारात्मक कारवाही गरिएको छ । त्यसैगरी, न्यूनतम अनिवार्य अनुपात कायम गर्नुपर्ने व्यवस्थाको पालना नगरेका तीन लघुवित्त वित्तीय संस्थालाई कारवाही स्वरूप हर्जाना लगाइएको छ ।

विदेशी विनिमय व्यवस्थापन

नियमन तथा निरीक्षण

- २.९८ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा यस बैंकबाट विदेशी मुद्राको कारोबार गर्न इजाजतपत्र प्राप्त गर्ने संस्थाहरूहोटल २२७, ट्राभल एजेन्सी ९३६, ट्रेकिङ्ग १५९३, कार्गो ६५, एयरलाइन्स कम्पनी ७१, मनिचेन्जर ३५८, रेमिटयान्स कम्पनी ५१, वाणिज्य बैंक २७, विकास बैंक ६, वित्त कम्पनी ७, नेपाल इन्फ्रास्ट्रक्चर डेभलपमेन्ट बैंक १, नेपाल क्लियरिङ हाउस १ र अन्य ४० गरी जम्मा ३३८३ रहेका छन् । विदेशी मुद्राको कारोबार गर्ने उपर्युक्त संस्थाहरूमध्ये काठमाण्डौं उपत्यकाभित्र ३,०६३ र उपत्यका बाहिर ३२० संस्था रहेका छन् ।
- २.९९ यस बैंकबाट विदेशी मुद्रा कारोबार गर्न ईजाजतपत्र प्राप्त संस्थाहरूमध्ये विप्रेषण कम्पनी ३, वाणिज्य बैंकहरू ९, मनिचेन्जर १२, होटल ३, ट्राभल्स एण्ड टुर्स १ गरी जम्मा २८ संस्थाहरूको स्थलगत निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१०० यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू एवं इजाजतपत्रप्राप्त विप्रेषणको कारोबार गर्ने विप्रेषकहरूले मौरिससस्थित एम एण्ड एम रेमिटसँगको सहकार्यमा विप्रेषण कारोबार गरिरहेका भए उक्त रेमिटसँग कुनै पनि कारोबार नगर्न/नगराउन सूचना प्रकाशन गरिएको छ । “विदेशी विनिमय कारोबार इजाजतपत्र तथा निरीक्षण विनियमावली, २०७७” जारी गरिएको छ ।

विदेशी लगानी सहजीकरण

- २.१०१ समीक्षा वर्षमा रु. ३१.२५ अर्ब बराबरको प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी तथा रु. २८.६५ अर्ब बराबरको वैदेशिक ऋण भित्र्याउन अनुमति प्रदान भएको छ ।
- २.१०२ समीक्षा वर्षमा रु. २९.६७ अर्ब बराबरको विदेशी लगानी र रु. ६.३० अर्ब बराबरको विदेशी ऋणको लेखाङ्कन भएको छ । साथै, उक्त अवधिमा प्रत्यक्ष विदेशी लगानी फिर्ता, ऋण मार्फत भित्रिएको विदेशी लगानीको साँवा र व्याज, विदेशी लगानीबाट आर्जित लाभांश, प्रविधि हस्तान्तरण बापतको रोयल्टी तथा विदेशी लगानीसँग सम्बन्धित विभिन्न शुल्कहरू भुक्तानीको लागि जम्मा रु. ३७.२० अर्ब बराबरको सटही स्वीकृति प्रदान भएको छ ।

सटही व्यवस्थापन

- २.१०३ समीक्षा वर्षमा विदेशी फर्म, कम्पनी तथा संस्थासँग नेपालमा दर्ता भएका फर्म, कम्पनी वा संस्थाले सम्भौता गरी सेवा खरिद गरे बापत वाणिज्य बैंकहरूले प्रदान गर्न सक्ने विदेशी मुद्रा सटही सुविधाको सीमाका अतिरिक्त यस बैंकमा पेश हुन आएका २,१७३ वटा फाईलहरू मार्फत विदेशी मुद्राको सटही सुविधा प्रदान भएको छ ।
- २.१०४ निर्यात व्यापारलाई प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यले विभिन्न निर्यातकर्ता फर्म, कम्पनी वा संस्थाहरूलाई वाणिज्य बैंकहरूबाट भुक्तानी भएको रु. १.४० अर्ब बराबरको निर्यातमा नगद अनुदान रकमको शोधभर्ना उपलब्ध गराइएको छ ।
- २.१०५ विदेशमा अध्ययन गर्न जाने विद्यार्थीलाई भाषा परीक्षा तथा मानकीकृत परीक्षण शुल्क बापत विदेशी मुद्राको सटही सुविधा उपलब्ध गराउँदा परीक्षा शुल्क बापतको रकममा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९५क. ले तोकेबमोजिमको अग्रिम कर असुल गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१०६ विदेशी विश्वविद्यालयको सम्बन्धनमा नेपाल सरकारको अनुमति लिई खुलेका नेपालस्थित शिक्षण संस्थाहरूलाई सम्बन्धन, परीक्षा लगायतका शुल्कहरूको भुक्तानीको लागि तोकिएका कागजात लिई अमेरिकी डलर १० हजार वा सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रासम्मको सटही सुविधा इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले गराउन सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१०७ “नेपाल राष्ट्र बैंक मनिचेन्जर इजाजतपत्र तथा निरीक्षण विनियमावली, २०७७” जारी गरिएको छ ।

- २.१०८ अनलाइनमार्फत् विदेशबाट वस्तु तथा सेवा खरिद बापतको भुक्तानी गर्ने प्रयोजनका लागि इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका बैंकहरू र राष्ट्रियस्तरका “ख” वर्गका विकास बैंकहरूले तोकिएका शर्तहरूको अधीनमा रही विदेशी मुद्राको भुक्तानी गर्न वार्षिक अधिकतम अमेरिकी डलर ५०० वा सो बराबरको परिवर्त्य विदेशी मुद्राको Prepaid Card जारी गरी विदेशी मुद्रा सटही सुविधा प्रदान गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१०९ Documents Against Payment (DAP) र Documents Against Acceptance (DAA) मार्फत आयात गर्दा प्रदान गरिने विदेशी मुद्राको सटही सीमा एक लाख अमेरिकी डलर वा सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रा कायम गरिएको छ ।

विदेशी विनिमय सञ्चिति व्यवस्थापन

- २.११० २०७७ असार मसान्तमा यस बैंकको विदेशी विनिमय सञ्चिति लगानी अमेरिकी डलर ९ अर्ब ८१ करोड बराबर रहेकोमा त्यस्तो रकम २०७८ असार मसान्तमा अमेरिकी डलर १० अर्ब ५५ करोड बराबर रहेको छ ।
- २.१११ विदेशी विनिमय सञ्चितिको प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्न लगानीको सुरक्षा, तरलता, प्रतिफल तथा दिगोपनालाई क्रमशः प्राथमिकीकरण गर्ने बैंकको नीति अनुरूप विदेशी विनिमय सञ्चिति लगानीलाई आवधिक निक्षेप, युएस ट्रेजरी बिल तथा नोट्स, भारत तथा चीन सरकारले जारी गरेका विभिन्न अवधिका ट्रेजरी बिल तथा बण्ड्स, बैंक फर इन्टरनेसनल सेट्लेमेन्टस्का वित्तीय उपकरणहरू र Unallocated Gold मा केन्द्रित गरिएको छ ।
- २.११२ बैंकले अमेरिकी डलर, युरो, पाउण्ड स्टर्लिङ, अष्ट्रेलियन डलर, क्यानेडियन डलर, चाइनिज युआन र जापानी येन गरी ७ प्रकारका परिवर्त्य विदेशी मुद्राहरूका लगानीयोग्य उपकरणहरूमा लगानी रहेको छ । २०७७ असार मसान्तमा यस बैंकको कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति लगानीको ५८.५१ प्रतिशत रकम अमेरिकी डलरमा र बाँकी अन्य मुद्रामा रहेकोमा त्यस्तो लगानी २०७८ असार मसान्तमा ५४.०४ प्रतिशत अमेरिकी डलरमा र बाँकी अन्यमुद्रामा रहेको छ ।
- २.११३ स्ट्याण्डर्ड चार्टर्ड बैंक (Standard Chartered Bank), साइघाई, चीनमा China Interbank Bond Market (CIBM) Cash र CIBM Security/Custodian खाता तथा SCB, Xiamen, चीनमा NOSTRO Cash खाता खोली चीनियाँ सरकारी ऋणपत्रहरूमा लगानीको दायरा बढाइएको छ ।
- २.११४ बैंकले आवधिक निक्षेप लगायतका अन्य उपकरणहरूमा लगानी गर्ने सन्दर्भमा लगानीयोग्य काउण्टरपार्टी थप गरी विनिमय बजार दरमा प्रतिस्पर्धात्मक वातावरण सिर्जना तथा लगानीको सुरक्षा, तरलता, प्रतिफल तथा दिगोपनाको निरन्तरताका लागि Raiffeisen Switzerland सँग Relationship Management Application स्थापनाको प्रक्रिया अन्तिम चरणमा पुऱ्याएको छ ।

स्रोत व्यवस्थापन

- २.११५ परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा प्रवाहित कर्जाको किस्ता नेपाली रुपैयाँमा भुक्तानी गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको र आयात व्यापारमा आवश्यक पर्ने बीमा र ढुवानी सम्बन्धी सेवाहरू लिँदा सम्भव भएसम्म नेपाली सेवा प्रदायकलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.११६ नेपाली कम्पनी/उद्योगले आफ्नै कम्पनी/उद्योगका विदेशी लगानीकर्ता (Parent Company/ Group of Companies समेत) बाट विदेशी मुद्रामा ऋण लिन सक्ने व्यवस्था गरिएको छ । साथै, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू र यस बैंक बीच हुने भारतीय रुपैयाँ खरिद विक्री कारोवारका क्रममा सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले भा.रू. रकमान्तर गर्नुपर्दा Value Date भन्दा तीन कार्य दिन (Working Day) अगाडि नै रकमान्तरको लागि यस बैंकको बैकिङ्ग विभागमा आवेदन दिनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.११७ नेपाल राष्ट्र बैंक विदेशी लगानी तथा विदेशी ऋण व्यवस्थापन विनियमावली, २०७८ जारी गरिएको छ ।
- २.११८ विप्रेषण कम्पनीहरूले नेपालमा रकम Digitally भित्र्याउन सक्ने र नेपालमा रहेका सेवाग्राहीलाई विद्युतीय भुक्तानीका उपकरणहरू (Mobile Banking, Internet Banking, Electronic cards, Digital Wallet, आदि) मार्फत स्वदेशी मुद्रामा रेमिट्यान्सको भुक्तानी प्रदान गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

विविध

- २.११९ Sight LC मार्फत औद्योगिक कच्चा पदार्थ र मेशिनरी तथा उपकरण आयात गर्दा वाणिज्य बैंकहरूले परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा प्रवाह गर्ने ऋणको ब्याजदर बैंकहरू आफैले निर्धारण गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

- २.१२० तेलो मुलुकबाट ड्राफ्ट/टि.टी.को माध्यमबाट वस्तु आयात गर्दा एक पटकमा बढीमा ३० हजार अमेरिकी डलर बराबरसम्मको विदेशी मुद्राको सटही सुविधा दिने व्यवस्था रहेकोमा सो सीमामा वृद्धि गरी ३५ हजार अमेरिकी डलर गरिएको छ ।
- २.१२१ प्रतीतपत्रमार्फत् परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भुक्तानी गरी भारतबाट आयात गर्ने विद्यमान वस्तुको सूचीमा ४ वटा वस्तु थप गरिएको छ ।
- २.१२२ व्यापारिक फर्महरूले गर्ने आयातको हकमा युसान्स प्रतीतपत्रको विद्यमान अवधि १२० दिनबाट बढाई १८० दिन कायम गरिएको छ ।
- २.१२३ विदेशी मुद्रा प्राप्त भएपछि नेपाली निर्यातकर्ताहरूको नाममा अग्रिम भुक्तानीको प्रमाणपत्र (Advance Payment Certificate) जारी गरी सक्नुपर्ने समयसीमा विद्यमान १ महिनाबाट बढाई ४ महिना कायम गरिएको छ ।
- २.१२४ सम्बन्धित निकायको स्वीकृति लिई विदेशमा विभिन्न प्रदर्शनी, व्यापार मेला (Trade Fair/Expo) मा नेपाली वस्तु बिक्री गरेबापत प्राप्त नगद अमेरिकी डलर ५,००० वा सो बराबरको अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्राभन्दा बढी भन्सार घोषणा गरेको लगायत आवश्यक कागजात समेतको आधारमा नेपालस्थित बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेको उक्त निर्यातकर्ताको विदेशी मुद्रा खातामा नगदमै समेत जम्मा गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१२५ भुटानसँग हुने व्यापारिक कारोबारहरू ACU Mechanism बाहेक भारतीय रुपैयाँमा समेत गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१२६ आयात गर्न सकिने सुनको दैनिक परिमाण साविकको १० किलोग्रामबाट वृद्धि गरी २० किलोग्राम कायम गरी गरिएको छ ।
- २.१२७ Oxygen Cylinders, Oxygen Concentrators, Oxygen Tanks, Oxygen Generators, Oxygen Manufacturing Plants, Oxygen Delivery Accessories, अन्य Oxygen सम्बन्धी सामग्री तथा Ventilator Equipments लगायतका कोभिड-१९ को स्वास्थ्य समस्याको उपचारमा सघाउ पुऱ्याउने जीवनरक्षक स्वास्थ्य सामग्री/उपकरणहरूको आयातको हकमा ड्राफ्ट/टि.टी. को रकमसम्बन्धी सीमा, Business Credibility Information (BCI) र स्वास्थ्य सेवा विभागको सिफारिस २०७८ चैत्र मसान्तसम्मका लागि अनिवार्य नहुने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१२८ कोभिड-१९ रोकथाम तथा न्यूनीकरणका लागि नेपाल सरकारबाट जारी भएको निषेधाज्ञा रहुञ्जेलसम्म र निषेधाज्ञा औपचारिकरूपमा समाप्त भएको ३० दिनको अवधिसम्म इजाजतपत्रप्राप्त निकायको इजाजतपत्र नवीकरण नभएको अवस्थामा समेत यथास्थितिमा खाता सञ्चालन गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१२९ नेपाल सरकारले सञ्चालनमा ल्याएको राष्ट्रिय एकद्वार प्रणालीमार्फत अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार सम्बन्धी कार्यहरू गर्न/गराउनको लागि परिपत्र जारी गरिएको छ ।
- २.१३० विप्रेषणको विनिमयदर सम्बन्धी व्यवस्था, विप्रेषण सेवा प्रदान गर्ने इजाजतप्राप्त कम्पनीहरूले यस विभागबाट इजाजतपत्र प्राप्त गर्दा पेश गरेको सम्झौतामा उल्लेख नगरी विदेशी सेवा प्रदायकलाई कुनै पनि प्रकारको वित्तीय तथा गैर वित्तीय सेवा सुविधा उपलब्ध गराउन नपाउने सम्बन्धी व्यवस्था तथा विप्रेषण सेवा प्रदान गर्ने इजाजतप्राप्त कम्पनीहरूले नगद धरोटी लिई सब-एजेण्ट नियुक्ति गर्ने गरेको भए सोको सट्टामा बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट जारी भएको जमानत लिनुपर्ने सम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ ।

भुक्तानी प्रणाली

- २.१३१ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को मौद्रिक नीतिमा भएको व्यवस्था बमोजिम भुक्तानी सेवा प्रदान गर्ने संस्थाहरूलाई नियमितरूपमा प्रदान गर्दै आएको भुक्तानी प्रणाली सञ्चालक र भुक्तानी सेवा प्रदायकको अनुमतिपत्र यस अघि सैद्धान्तिक सहमति प्राप्त गरेका बाहेक अन्य संस्थाहरूलाई नयाँ अनुमतिपत्र दिने कार्य स्थगन गरिएको छ । सर्वसाधारणको जानकारीको लागि सो सम्बन्धी सूचना यस बैंकको वेबसाइटमा मिति २०७७/०४/०४ मा प्रकाशन गरिएको थियो । आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा यस अघि सैद्धान्तिक सहमति प्राप्त गरेका एक वटा भुक्तानी प्रणाली सञ्चालक र चौध वटा भुक्तानी सेवा प्रदायक संस्थाहरूलाई अनुमतिपत्र प्रदान गरिएको र ११ वटा संस्थाहरूको आशयपत्र रद्द गरिएको छ ।
- २.१३२ अन्तर्राष्ट्रिय दातृ निकाय DFID को सहयोगमा Ukaid Sakshyam Access to Finance को सहकार्यमा यस बैंकमा सञ्चालित RTGS System २०७७/१०/०२ गते बैंकको स्वामित्वमा हस्तान्तरण भएको छ ।

- २.१३३ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को कार्ययोजनामा समावेश भए बमोजिम अनुमतिपत्रप्राप्त भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्थाहरूलाई भुक्तानी प्रणाली सम्बन्धी एकीकृत निर्देशन - २०७७ जारी गरीमिति २०७७/०५/११ मा यस बैंकको वेबसाइटमा राखिएको छ ।
- २.१३४ भुक्तानी तथा फस्यौट ऐन, २०७५ को दफा ३ मा भएको व्यवस्था बमोजिम आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को अवधिमा राष्ट्रिय भुक्तानी बोर्डको पाँच वटा बैठक सम्पन्न भएको छ ।
- २.१३५ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को मौद्रिक नीतिमा भएको व्यवस्था बमोजिम २०७७ साउन महिनादेखि भुक्तानी प्रणालीको विकास सम्बन्धी सूचकहरू यस बैंकको वेबसाइटमा प्रकाशन गर्ने गरिएको छ ।
- २.१३६ यस बैंकबाट भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने अनुमतिपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई संस्थागत सुशासन सम्बन्धमा, जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धमा र ग्राहक हित संरक्षण सम्बन्धमा निर्देशन जारी गरिएको छ । यसअनुसारको सीमा तालिका २.१९ मा दिइएको छ ।
- २.१३७ मिति २०७७/११/१९ देखि लागू हुने गरी मोवाईल तथा इन्टरनेट बैंकिङको सीमामा पुनरावलोकन गर्ने सम्बन्धमा निर्देशन जारी भएको छ ।

तालिका २.१९ : वित्तीय माध्यमबाट गरिने रकम भुक्तानी सीमा

क्र.सं.	उपकरण	प्रतिदिन (रु.)
१.	मोवाईल बैंकिङ	२ लाख
२.	इन्टरनेट बैंकिङ(Merchant Payment)	२० लाख
३.	इन्टरनेट बैंकिङ(Account Transfer)	२० लाख

- २.१३८ QR Code Guidelines तथा Standards जारी गर्ने सन्दर्भमा सो विषयको अन्तिम मस्यौदा पेश गर्न श्रीमान् गभर्नरज्यूबाट मिति २०७७/०५/२६ मा स्वीकृत टिप्पणी अनुसार एक कार्यदल (Working Team) गठन भई उक्त कार्यदलले अन्तर्राष्ट्रिय वित्त निगमले खटाएका प्राविधिक विज्ञहरू समेतको सहभागिता एवं समन्वयमा “Standardization of QR Code- Draft QR Specifications” र “Standardization of QR Code and Interoperability Framework in Nepal” दस्तावेजहरू तयार गरेको र यसलाई अन्तिम रूप दिई Website मा समेत राखिएको छ ।
- २.१३९ दैनिक तरलता सुविधा सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६ (प्रथम संसोधन, २०७८) स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।
- २.१४० ई-कमर्स लगायतका कारोबार वापत अनलाईन वित्तीय सेवा (Online Financial Services) मार्फत विदेशबाट नेपालमा विदेशी मुद्रा रकमान्तर गर्न सकिने व्यवस्था गरी यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंकहरू, अनुमतिपत्रप्राप्त भुक्तानी प्रणाली सञ्चालक तथा भुक्तानी सेवा प्रदायकहरू एवम् सरोकारवाला सबैको जानकारीको लागि यस बैंकको वेबसाइटमा सूचना प्रकाशन गरिएको छ ।
- २.१४१ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को मौद्रिक नीतिमा भएको व्यवस्था बमोजिम COVID-19 को प्रकोप रहुँदासम्मको लागि एउटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले जारी गरेको ATM कार्ड स्वदेश भित्रै अर्को बैंक तथा वित्तीय संस्थाको ATM मा प्रयोग गर्दा कुनै पनि शुल्क लिन नपाउने गरी यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई मिति २०७७/०४/०४ मा परिपत्र जारी गरिएको थियो । साथै, मिति २०७७/०९/२३ मा परिपत्र जारी गरी एउटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले जारी गरेका ATM कार्ड स्वदेश भित्रै अर्को बैंक तथा वित्तीय संस्थाको ATM मा प्रयोग गर्दा मासिक न्यूनतम २ (दुई) वटा कारोबार सम्म निशुल्क गर्न सकिने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने र २ (दुई) वटा भन्दा बढी कारोबारको हकमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले प्रतिकारोबार बढीमा रु.२०.०० सम्म शुल्क लिन सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.१४२ यस बैंकबाट भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने अनुमतिपत्रप्राप्त संस्थाहरूलाई नियमित अनुगमन गर्न आवश्यक Oversight Manual स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । साथै RTGS प्रणालीको नियमित कार्यसञ्चालनमा आवश्यक पर्ने विवरण समेटिएको RTGS Manual समेत स्वीकृत भएको छ ।
- २.१४३ Supervisory Information System (SIS) मार्फत गरिने रिपोर्टिङका लागि Data Template लाई अन्तिम रूप दिने कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- २.१४४ RTGS System मार्फत २०७७ साउनदेखि २०७८ असारसम्म २०४ खर्ब ४६ अर्ब ५५ करोड भन्दा बढी रकमको कारोबार भएको छ (तालिका २.२०)।

तालिका २.२० : आरटिजिएस प्रणालीमार्फत भएको कारोबारको विवरण

(रु. करोडमा)

क्र.सं.	मुद्रा	कारोबार संख्या	कारोबार रकम
१.	NPR	५,२२,१७९	२०४,४५,७०.४०
२.	USD	१०,३६४	६८.८०
३.	EUR	७०२	१६.१०
४.	GBP	४२६	०.३२
५.	JPY	१७५	१,८९.११
जम्मा :			२०४,४६,५५.६४

२.१४५ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को अवधिमा यस बैंकबाट भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्न अनुमतिपत्रप्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेका विभिन्न ४ वटा संस्थाहरूको स्थलगत निरीक्षण र नियमित रूपमा गैरस्थलगत निरीक्षण गरिएको छ । निरीक्षणको क्रममा भेटिएका कैफियतको आधारमा विभिन्न ६ वटा संस्थाहरूलाई सचेत गराउने, नसिहत दिने, पारिश्रमिक फिर्ता गराउने जस्ता कारवाहि समेत गरिएको छ ।

सूचना प्रविधि

- २.१४६ बैंकसँग सम्बन्धित सार्वजनिक सरोकारका सूचना तथा जानकारीहरू प्रवाह गर्नका लागि तयार गरिएको बैंकको नयाँ वेबसाइटमा थप परिमार्जन तथा स्तरोन्नती गर्ने कार्य २०७७ कार्तिक १२ गते सम्पन्न भएको छ । साथै बैंकसँग सम्बन्धित सार्वजनिक सरोकारका उक्त सूचना तथा जानकारीहरू मोबाइलबाटै प्राप्त गर्न सकिने गरी बैंकको मोबाइल एप तयार गरी परिक्षण समेत गरी नेपाल राष्ट्र बैंक मोबाइल एप २०७८ असार ३० मा सार्वजनिक गरी संचालन गरिएकोछ ।
- २.१४७ वित्तीय ग्राहक संरक्षणकार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउन gunaso.nrb.org.np Portal तयार गरिएको छ ।
- २.१४८ बैंकका सूचना तथा जानकारीहरू सुरक्षित रूपमा विद्युतीय माध्यमबाट आदान प्रदान गर्न बैंकको Email System लाई Microsoft Exchange ले प्रतिस्थापन गरी पूर्ण रूपमा संचालनमा ल्याइएको छ ।
- २.१४९ बैंकको सूचना प्रविधिबाट उत्पन्न हुने जोखिम न्यूनीकरण गर्न बैंकमा Security Information and Event Management (SIEM) तथा थप Firewall स्थापना गरी पूर्ण रूपमा संचालनमा ल्याइएको छ ।
- २.१५० बैंकको बैंकिङ्ग तथा वित्तीय कारोबारलाई थप सुरक्षित र प्रभावकारी बनाउन हाल संचालनमा रहेको Olympic Banking System को version upgrade गर्नु पर्ने भएकोले version upgrade गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु अघि सम्बन्धित विभाग/महाशाखा /इकाई/कार्यालयबाट Test Server मा सफलतापूर्वक परिक्षण सम्पन्न गरिएको र बैंकका विभिन्न software हरू क्रमशः DR Site मा जडान गरी संचालनमा ल्याइएको छ ।
- २.१५१ Olympic Banking System संचालनका लागि बैंकको DR Site विराटनगरमा रहेको IBM Power 7 Server, End of Support को अवस्थामा रहेकोले उक्त Server को स्थानमानयाँ Server खरिदको काम अगाडि बढाइएको छ।
- २.१५२ बैंकका लागि खरिद गर्न आवश्यक कम्प्युटर तथा सो सँग सम्बन्धित उपकरणहरूको Technical Specification बनाउनुका साथै खरिद गरिएका उपकरणहरूको Technical Specification चेक जाँच गरिएको छ।
- २.१५३ विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको सूचना प्रविधिसँग सम्बन्धित पूर्वाधारहरूको निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण गरिएको छ।
- २.१५४ २०७७ माघ १६ मा “नेपाल राष्ट्र बैंक सूचना तथा सञ्चार नीति, २०७७” जारी गरिएको छ ।
- २.१५५ वित्तीय चेतनासँग सम्बन्धित ५ वटा जिङ्गलहरूको निर्माण गरी टेलिभिजनहरू मार्फत प्रसारण गरिएको छ ।
- २.१५६ Global Money Week 2021 को National Co-ordinator को भूमिकामा वित्तीय चेतनामूलक कार्यक्रम र एफ.एम. तथा टेलिभिजन मार्फत Talk Show कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।
- २.१५७ विद्यार्थीसँग नेपाल राष्ट्र बैंक कार्यक्रम ३ वटा तथा ८ वटा वित्तीय चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम गरी जम्मा ११ वटा वित्तीय साक्षरता सम्बन्धी कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।

मुद्रा व्यवस्थापन

- २.१५८ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नेपाल राष्ट्र बैंक, नोट छपाई तथा सिक्का टकमरी निर्देशिका, २०६५ मा भएको व्यवस्था अनुसार नोट छपाई (खरिद) सम्बन्धी गुरुयोजना, २०७४ र सिक्का टकमरी सम्बन्धी गुरुयोजना, २०७४ मिति २०७७/०४/०९ मा अद्यावधिक गरिएको छ। चालु नोट छपाई चक्रमा छपाई हुने नोटहरूको आयु बढ्ने गरी र सुरक्षण विशेषताहरू तथा नोटमा प्रयोग हुने प्राविधिक पक्ष समेतलाई स्तरोन्नति गर्दै नेपाली नोट सुरक्षित बनाउँदै लगिएको छ। हाल चलिरहेको चक्रमा रु.५ दरको ३० करोड थान, रु. १० दरको ३४ करोड थान, रु. २० दरको २४ करोड थान नोट, रु. ५० दरको १९ करोड थान, रु.१०० दरको ४० करोड थान, रु. ५०० दरको १९ करोड थान र रु. १००० दरको ३१ करोड थान बैंकनोट छपाईका लागि करार सम्झौता भई कार्यान्वयनमा रहेको छ।
- २.१५९ आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा रु. ५ दरको ८ करोड थान, रु. १० दरको ८ करोड थान, रु. २० दरको १७ करोड थान, रु. ५० दरको ८ करोड थान, रु. १०० दरको १२ करोड थान र रु. १००० दरको १३ करोड थान छपाई भई आएका नयाँ नोटहरू बैंकको ढुकुटीमा दाखिला गरिएको छ।
- २.१६० २०७८ असार मसान्तमा विभिन्न दरका रु. ७९ अर्ब ८१ करोड ११ लाख बराबरको नयाँ नोट स्टक मौज्जात रहेको छ (तालिका २.२१)। अघिल्लो वर्ष यस्तो मौज्जात रु. १३ अर्ब ९ करोड ४१ लाख बराबर थियो।

तालिका २.२१ : नोट स्टक मौज्जात विवरण

(रु. लाखमा)

दर	२०७५/०७६	२०७६/०७७	२०७७/०७८
१	०.५०	०.५०	०.५०
२	६३.००	६३.००	६३.००
५	५,२३२.५०	१,३७२.५०	४,६१७.५०
१०	१०,१००.००	७६५.००	७,८७५.००
२०	१३,१६०.००	२,४९०.००	३३,७३०.००
५०	१५,३७५.००	३०,१५०.००	५९,६७५.००
१००	१२,४००.००	५३,८५०.००	१,४३,९००.००
५००	५,७४,७५०.००	४०,७५०.००	७,२५०.००
१०००	५,८६,५००.००	१,५००.००	५,४१,०००.००
कुल रकम	१२,१७,५८१.००	१,३०,९४१.००	७,९८,१११.००

*नोट : मुद्रा व्यवस्थापन विभाग तथा प्रदेशस्थित कार्यालयहरूमा रहेको मौज्जातको योग

- २.१६१ २०७७ साउनदेखि २०७८ असार मसान्तसम्मको अवधिमा विभिन्न दरका २४ करोड १४ लाख ५० हजार थान नयाँ नोटहरू चलनचल्तीको लागि निष्काशन भएको छ (तालिका २.२२)।

तालिका २.२२ : आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा नोट स्टकबाट चलनचल्तीमा निष्काशित नोटको विवरण

दर (रु.)	थान (लाखमा)	रकम रु. (करोडमा)
५	१५१.००	७.५५
१०	८९.००	८.९०
२०	१३८.००	२७.६०
५०	२०९.५०	१०४.७५
१००	२९९.५०	२९९.५०
५००	६७.००	३३५.००
१०००	१,४६०.५०	१४,६०५.००
जम्मा	२,४१४.५०	१५,३८८.३०

- २.१६२ २०७७ असार मसान्तसम्म विभिन्न दरका गरी रु. ५८८ अर्ब ६ करोड बराबरका नोटहरू चलनचल्तीमा रहेकोमा २०७८ असार मसान्तसम्ममा १६.२२ प्रतिशतले वृद्धि भई चलनचल्तीमा रहेको कुल नोट रु. ६८३ अर्ब ५० करोड पुगेको छ। २०७८ असार मसान्तसम्ममा चलनचल्तीमा रहेको नोटको विवरण तालिका २.२३ अनुसार रहेको छ।

तालिका २.२३ : चलनचल्तीमा रहेको नोटको विवरण (२०७८ असार मसान्तसम्म)

दर (रु.)	चलनचल्तीमा रहेका नोट (थान)	रकम (रु. करोडमा)
१	१६,१०,१२,७३२	१६.१०
२	९,२६,३५,३४९	१८.५३
५	५८,१८,९९,१२४	२९०.९५
१०	४५,११,२२,७९०	४५१.१२
२०	२६,३१,३०,००५	५२६.२६
२५	२२,८५,६२०	५.७१
५०	२०,८९,२०,३५०	१,०४४.६०
१००	२०,७४,०४,९१२	२,०७४.०५
२५०	३,४९,७०५	८.७४
५००	३०,१०,४८,५१९	१५,०५२.४३
१०००	४८,८६,१५,०५८	४८,८६१.५१
जम्मा	२,७५,८४,२४,१६४	६८,३५०.००

२.१६३ विद्यमान मुद्रा व्यवस्थापन पद्धतिलाई क्रमशः आधुनिकीकरण तथा यान्त्रिकीकरण गर्दै जाने लक्ष्य अनुरूप नोट धुल्याउने कार्यलाई यान्त्रिकीकरण गर्नको लागि ८ थान (केन्द्रीय कार्यालय र प्रदेशस्थित कार्यालयहरूको लागि) बैंकनोट श्रेडिङ्ग एण्ड ब्रिक्केटिङ सिस्टम (Banknote Shredding and Briquetting System) खरिदका लागि अन्तर्राष्ट्रिय बोलपत्र आह्वान गरी ८ थान Banknote Shredding and Briquetting System खरिद गर्न नेदरलेण्डको कम्पनीसँग पहिलो चरणको ४ वटा मेशिन २०७८ बैशाख २६ भित्र र दोस्रो चरणमा बाँकी ४ वटा मेशिन २०७८ कार्तिक १४ भित्र जडान गरिसक्ने गरी करार सम्झौता गरिएको छ। यसै सन्दर्भमा ४ थान पहिलो चरणमा विराटनगर, वीरगञ्ज, काठमाडौं र नेपालगञ्जमा BSBS मेशिन जडान भई परीक्षणको क्रममा रहेको छ। साथै जनकपुर, सिद्धार्थनगर, पोखरा र धनगढी कार्यालयमा BSBS मेशिन जडानको क्रममा रहेको छ।

२.१६४ समीक्षा अवधिमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू एवम् सर्वसाधारणले यस बैंकमा जम्मा गर्न/सट्टाभर्ना लिन ल्याएका भुत्रा, मैला र च्यातिएका तथा चलनचल्तीमा पठाउन अयोग्य विभिन्न दरका गरी रु. १२ अर्ब ५४ करोड ८१ लाख बराबरका नोटहरू जलान गरिएको छ।

तालिका २.२४ : आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा चलनचल्तीमा पठाउन अयोग्य नोटहरू जलान गरेको विवरण

दर (रु.)	जलानमा पठाएको (थान लाखमा)	रकम (रु. करोडमा)
१	०.०८	०.००
२	०.१८	०.००
५	२१०.३६	१०.५२
१०	२२७.०२	२२.७०
२०	२४५.०८	४९.०२
२५	०.०३	०.०१
५०	२६२.९०	१३१.४५
१००	१८३.९६	१८३.९६
२५०	०.००	-
५००	४१.६६	२०८.२९
१०००	६४.८९	६४८.८७
जम्मा	१,२३६.१६	१,२५४.८१

२.१६५ मिति २०७७/१२/१० मा रु. १ र रु. २ दरको सिक्का खरिद गर्ने सम्बन्धमा ३० करोड थान सिक्का खरिद गर्न Monnika Polska S.A. पोल्याण्डको कम्पनीसँग सम्झौता भएको छ। त्यसैगरी रु. २ को १० करोड सिक्का खरिद गर्न मिति २०७७/१२/१३ मा The Royal Mint, यू.के.को कम्पनी सँग सम्झौता भएको छ।

२.१६६ आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा रु. १ दरको १४ लाख ३ हजार र रु. २ दरको ४४ लाख २६ हजार सिक्का विक्री भई वर्षको अन्त्यमा रु. १ दरको रु. ५ लाख ९५ हजार र रु. २ दरको रु. ४१ लाख ९६ हजार सिक्का मौज्जात रहेको छ ।

जनशक्ति व्यवस्थापन

२.१६७ २०७८ असार मसान्तमा बैंकमा प्रशासनतर्फ ९८६ र प्राविधिकतर्फ ७५ गरी कुल १०६१ जना कर्मचारीहरू कार्यरत रहेका छन् । कार्यरत कुल जनशक्तिमध्ये तहगत रूपमा हेर्दा अधिकृततर्फ ५२२, सहायकतर्फ ४४७ र श्रेणी विहिन कार्यालय सहयोगीतर्फ ९२ जना रहेका देखिन्छन् । आर्थिक वर्षको अन्त्यमा कार्यरत कर्मचारीहरूमध्ये अधिकृत स्तरका कर्मचारीको सहायक तथा कार्यालय सहयोगी कर्मचारी बीचको अनुपात ०.९६८ : १ कायम हुन आउँदछ, जुन अघिल्लो वर्ष ०.८९९ : १ रहेको थियो । सहयोगी सेवामा करारमा नियुक्ति गरिने व्यवस्था अनुसार २०७८ असार मसान्तसम्ममा सुरक्षातर्फ ७८, चिकित्सकतर्फ ११, इन्जिनियरतर्फ ६, चालकतर्फ ६९ (पूर्व गभर्नरका निजी चालक ८ जना र कार्यकारी निर्देशकका निजी चालक १७ जना समेत), ईलेक्ट्रिसियनतर्फ १ र डिस्पेन्सरीतर्फ २ गरी जम्मा १६७ जना करारमा कार्यरत रहेका छन् ।

तालिका २.२५ : पाँच वर्षको जनशक्ति सम्बन्धी विवरण

सि. नं.	तह	२०७४ असार मसान्त			२०७५ असार मसान्त			२०७६ असार मसान्त			२०७७ असार मसान्त			२०७८ असार मसान्त		
		प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा
१	अधिकृत विशिष्ट	९	०	९	१७	०	१७	१६	०	१६	१७	०	१७	१७	०	१७
२	अधिकृत प्रथम	४७	१	४८	३१	१	३२	३९	१	४०	४४	१	४५	४९	१	५०
३	अधिकृत द्वितीय	१४०	२१	१६१	११५	१४	१२९	१३९	१३	१५२	१५७	१२	१६९	१६२	१०	१७२
४	अधिकृत तृतीय	४१३	२८	४४१	३२५	२४	३४९	२९६	२२	३१८	२४३	२०	२६३	२६९	१४	२८३
	अधिकृत जम्मा	६०९	५०	६५९	४८८	३९	५२७	४९०	३६	५२६	४६१	३३	४९४	४९७	२५	५२२
५	सहायक प्रथम	४२	१६	५८	५१	८	५९	८७	८	९५	१२०	१७	१३७	११७	१५	१३२
६	सहायक द्वितीय	१६५	३८	२०३	१६१	३४	१९५	२११	४०	२५१	२४३	३९	२८२	२६३	३४	२९७
७	सहायक तृतीय	५३	१०	६३	३६	७	४३	२४	६	३०	१८	३	२१	१७	१	१८
	सहायक जम्मा	२६०	६४	३२४	२४८	४९	२९७	३२२	५४	३७६	३८१	५९	४४०	३९७	५०	४४७
८	का.स. प्रथम	४४	०	४४	३०	०	३०	३५	०	३५	२७	०	२७	१२	०	१२
९	का.स. द्वितीय	२९	०	२९	३५	०	३५	२५	०	२५	२४	०	२४	२४	०	२४
१०	का.स. तृतीय	८	०	८	१	०	१	१	०	१	१	०	१	०	०	०
११	का.स. चतुर्थ	६१	०	६१	६१	०	६१	६१	०	६१	५७	०	५७	५६	०	५६
	का.स. जम्मा	१४२	०	१४२	१२७	०	१२७	१२२	०	१२२	१०९	०	१०९	९२	०	९२
	कुल	१०११	११४	११२५	८६३	८८	९५१	९३४	९०	१०२४	९५१	९२	१०४३	९८६	७५	१०६१

तालिका २.२६ : कार्यरत जनशक्ति सम्बन्धी विवरण

तह	कार्यरत जनशक्ति २०७८ असार मसान्त		
	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा
अधिकृत विशिष्ट	१७	०	१७
अधिकृत प्रथम	४९	१	५०
अधिकृत द्वितीय	१६२	१०	१७२
अधिकृत तृतीय	२६९	१४	२८३
जम्मा	४९७	२५	५२२
सहायक प्रथम	११७	१५	१३२
सहायक द्वितीय	२६३	३४	२९७
सहायक तृतीय	१७	१	१८
जम्मा	३९७	५०	४४७
श्रेणी विहिन कार्यालय सहयोगी प्रथम	१२	-	१२
श्रेणी विहिन कार्यालय सहयोगी द्वितीय	२४	-	२४
श्रेणी विहिन कार्यालय सहयोगी तृतीय	-	-	०
श्रेणी विहिन कार्यालय सहयोगी चतुर्थ	५६	-	५६
जम्मा	९२	-	९२
कुल जम्मा	९८६	७५	१०६१

- २.१६८ कोभिड-१९ संक्रमण जोखिम न्यूनीकरण एवं स्वास्थ्य सुरक्षाका लागि “बैंकको सेवा सञ्चालन मागदर्शन, २०७७” र “कोभिड-१९ संक्रमण जोखिमको अवस्थामा बैंकको सेवा सुचारु राख्ने कार्ययोजना” कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । बैंकको सुरक्षा सम्बन्धी व्यवस्थालाई प्रभावकारी बनाउन “सुरक्षा व्यवस्था सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८” लागू गरिएको छ । यस बैंकमा कार्यरत कर्मचारीहरूको सरुवा एवं पदस्थापना सम्बन्धी व्यवस्थाका लागि “नेपाल राष्ट्र बैंक सरुवा नीति, २०७८” मिति २०७८/०३/०७ मा स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा रहेको छ । साथै, यस बैंकका सहयोगी सेवा तर्फको पदपूर्ति गर्नका लागि करारमा लिने प्रक्रियालाई व्यवस्थित गर्न “नेपाल राष्ट्र बैंक सहयोगी सेवाका लागि करारमा लिने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७” स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।
- २.१६९ बैंकका कर्मचारीहरूको कार्य सम्पादन, कार्य दक्षता, तथा निर्णय क्षमतामा अभिवृद्धि गरी उत्पादकत्व बढाउन “नेपाल राष्ट्र बैंक आन्तरिक तालिम सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७” लागू गरिएको छ भने कर्मचारी क्षमता विकासको आवश्यकता मूल्याङ्कन (Need Assessment for Capacity Development) विषयको विस्तृत अध्ययन गरिएको छ । यसैगरी बैंकको प्रतिष्ठा तथा मर्यादा अभिवृद्धि हुने कार्य गर्ने कर्मचारीलाई सम्मान गर्नका लागि “नेपाल राष्ट्र बैंक सेवा पुरस्कारसम्बन्धी कार्यविधि, २०७८” तयार गरी लागू गरिएको छ ।
- २.१७० आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा विभिन्न तहमा रिक्त रहेका पदहरूमा कार्य क्षमता मूल्याङ्कन बढुवाबाट ३५ जनाको पूर्ति गरिएको छ भने आन्तरिक प्रतियोगिताबाट १५ जना र खुला प्रतियोगिताबाट ५० जनाको पूर्ति गर्ने प्रक्रियामा रहेको छ । साथै, यस अवधिमा सिभिल इन्जिनियर ३ जना र चालक १४ जना करारमा लिइएको छ । त्यसैगरी, आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा खुला प्रतियोगितातर्फ विज्ञापन भएको अधिकृत तृतीय र सहायक द्वितीय पदमा क्रमशः ३५ जना र ३१ जना समीक्षा वर्षमा नियुक्त गरिएको छ । विविध कारणले कुल ४२ जना कर्मचारीहरू बैंक सेवाबाट अलग भएका छन् जसमध्ये ४१ जना अनिवार्य अवकाशको कारणले र १ जना बैंक सेवाबाट राजिनामा दिएकोका कारण अलग भएका हुन् ।

तालिका २.२७ : आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा भएको पदपूर्ति सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	पद	सेवा	खुला प्रतियोगिताबाट	मूल्याङ्कन बढुवाबाट	आन्तरिक प्रतियोगिताबाट	स्वतः बढुवा
१	अधिकृत विशिष्ट	प्रशासन	-	-	-	-
२	अधिकृत प्रथम	प्रशासन	-	५	२*	-
३	अधिकृत प्रथम	प्राविधिक	-	-	-	-
४	अधिकृत द्वितीय	प्रशासन	-	१५	७*	-
५	अधिकृत द्वितीय	प्राविधिक	-	-	-	-
६	अधिकृत तृतीय	प्रशासन	३८*	७	-	-
७	अधिकृत तृतीय	प्राविधिक	-	-	-	-
८	सहायक प्रथम	प्रशासन	-	७	५*	-
९	सहायक प्रथम	प्राविधिक	-	-	-	१
१०	सहायक द्वितीय	प्रशासन	१२*	१	१*	-
११	सहायक द्वितीय	प्राविधिक	-	-	-	२
१२	सहायक तृतीय	प्रशासन	-	-	-	-
१३	कार्यालय सहयोगी	प्रशासन	-	-	-	२
जम्मा			५०*	३५	१५*	५

* नतिजा प्रकाशन हुन बाँकी रहेको ।

तालिका २.२८ : पाँच वर्षको पदपूर्ति सम्बन्धी विवरण

		२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	जम्मा
कार्यकारी निर्देशक	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	४	१२	७	५	-	२८
निर्देशक	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	६	८	११	९	५	३९
	आन्तरिक प्रतियोगिता	२	४	५	४	२*	१५
	प्राविधिक	१	-	-	-	-	१
उप-निर्देशक	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	१५	२३	३६	२७	१५	११६
	आन्तरिक प्रतियोगिता	६	१०	१६	११	७*	४३
	प्राविधिक	३	-	-	-	-	३
सहायक निर्देशक	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	७	-	४	-	७	१८
	आन्तरिक प्रतियोगिता	३	३	-	-	-	६
	खुला	१०	४५	३३	३५	३८*	१२३
सहायक प्रथम	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	४	१२	२५	२१	७	६९
	आन्तरिक प्रतियोगिता	२	८	१६	१५	५*	४१
	प्राविधिक	४	-	-	१३	१	१८
सहायक द्वितीय	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	-	१२	८	४	१	२५
	आन्तरिक प्रतियोगिता	-	-	-	-	१*	०
	खुला	-	९६	६८	३१	१२*	१९५
	प्राविधिक	२	१०	-	२	२	१६
कार्यालय सहयोगी	कार्यक्षमता मूल्याङ्कन	-	७	१०	-	२	१९
कुल		६९	२५०	२३९	१७७	४०	७७६

* नतिजा प्रकाशन हुन बाँकी रहेको ।

विविध

बजेट व्यवस्थापन, संस्थागत जोखिम न्यूनीकरण तथा रणनीतिक योजना

बजेट व्यवस्थापन

- २.१७१ नेपाल राष्ट्र बैंक, बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमन निर्देशिका, २०७७ मा भएको व्यवस्था बमोजिम बैंकको चालु आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वार्षिक बजेट यस बैंकको सञ्चालक समितिको मिति २०७८/०३/२७ मा बसेको बैठकबाट स्वीकृत भएको छ ।
- २.१७२ चालु आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वार्षिक आय-व्यय (बजेट) को कार्यान्वयन पक्षलाई थप प्रभावकारी, मितव्ययी र परिणाममुखी तुल्याउनका लागि यस विभागले तयार पारेको र सञ्चालक समितिले जारी गरेको २४ बुँदे निर्देशनमा भएका व्यवस्थाहरूको कार्यान्वयन एवम् परिपालनाका लागि सम्पूर्ण विभाग/कार्यालय/महाशाखा/इकाईहरूलाई पत्राचार गरिएको छ ।
- २.१७३ नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ र नेपाल राष्ट्र बैंक बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन एवम् अनुगमन निर्देशिका, २०७७ मा भएको व्यवस्था बमोजिम प्रत्येक त्रयमासको समाप्ति पछि बजेट केन्द्रहरूबाट प्राप्त प्रतिवेदनका आधारमा बजेट समीक्षा प्रतिवेदन तयार पारी बजेट समीक्षा समितिमा पेशगर्ने र बजेट समीक्षा समितिले उक्त प्रतिवेदनलाई मूल्याङ्कन तथा आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गरी सञ्चालक समितिमा पेश गरिएको छ ।

जोखिम व्यवस्थापन

- २.१७४ “जोखिम व्यवस्थापन नीति” तर्जुमा गर्न र उक्त नीतिसँग सामञ्जस्यता कायम हुने गरी “जोखिम व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७३” तथा Integrated Risk Management Framework, 2015 लाई अद्यावधिक गर्नका लागि अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष (IMF) बाट प्राविधिक सहायता (Technical Assistance) लिने कार्यारम्भ भएको छ ।

रणनीतिक योजना कार्यान्वयन

- २.१७५ बैंकको कामकारवाहीलाई योजनाबद्ध ढंगमा अधि बढाउन हाल बैंकको तेस्रो रणनीतिक योजना (२०१७-२०२१) कार्यान्वयनमा रहेको छ । संशोधन पश्चात् यस रणनीतिमा निरन्तररूपमा गर्नुपर्ने र रणनीति अवधिभित्र सम्पन्न गर्नुपर्ने कार्यहरूको कुल संख्या १७८ वटा रहेका छन् ।

२.१७६ चौथो रणनीतिक योजना (२०२२-२०२६) तर्जुमा गर्ने सम्बन्धमा रणनीतिक योजना तर्जुमा समिति (Steering Committee) र रणनीतिक योजना तर्जुमा कार्यदल (Task Force) गठन भई रणनीतिक योजना (२०२२ - २०२६) को मस्यौदा लेखन कार्य भइरहेको छ ।

वार्षिक कार्ययोजना कार्यान्वयन

२.१७७ विभाग तथा कार्यालहरूले प्रत्येक आर्थिक वर्षमा गर्नुपर्ने नियमित एवम् विशेष प्रकारका कार्यहरूलाई समावेश गरी बैंकको वार्षिक कार्ययोजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दै आएको छ ।

२.१७८ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा संशोधन पश्चात ३६२ वटा कार्यहरूमध्ये २२० वटा कार्यहरू पूर्णरूपमा सम्पादन भएका, ९८ वटा कार्यहरू आंशिक रूपमा सम्पादन भएका छन् भने ४४ वटा कार्यहरू शुरु हुन बाँकी रहेका छन् ।

२.१७९ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को वार्षिक कार्ययोजनामा अन्य कार्य अन्तर्गत २९ वटा गोष्ठी, १२ वटा तालिम, १७० वटा अन्तरक्रिया, ४० वटा अनुशिक्षण र ४३ वटा विविध कार्यहरू रहेकोमा २० वटा गोष्ठी, ८ वटा तालिम, ११० वटा अन्तरक्रिया, २६ वटा अनुशिक्षण र ३७ वटा विविध कार्यहरू सम्पन्न भएका छन् ।

वित्तीय क्षेत्र विकास रणनीति कार्यान्वयन

२.१८० नेपाल सरकार, वित्तीय क्षेत्रका नियमनकारी निकायहरू, निजी क्षेत्र र विकास साभेदारहरूलाई वित्तीय क्षेत्रको विकास एवम् सुदृढीकरणको लागि वित्तीय क्षेत्र विकास रणनीति (२०७३/७४- २०७७/७८) नेपाल सरकार, मन्त्रपरिषद्बाट मिति २०७३/०९/२२ मा स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को असारमसान्तसम्ममा सम्पन्न गरिसक्नु पर्ने १९५ कार्यहरूमध्ये ११८ वटा कार्यहरू सम्पन्न भइसकेका छन् भने ७७ वटा कार्यहरू प्रक्रियामा रहिरहेका र ६ वटा कार्यहरू शुरु हुन बाँकी रहेका छन् ।

ओ एण्ड एम कार्यान्वयन

२.१८१ वागमती प्रदेशको राजधानी हेटौँडामा नेपाल राष्ट्र बैंकको प्रदेश स्तरीय कार्यालय स्थापना गर्ने सम्बन्धमा संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । व्यवस्थापन समितिबाट स्वीकृत सो प्रतिवेदनले सिफारिस गरे बमोजिम वागमती प्रदेशको राजधानी हेटौँडामा यस बैंकको प्रदेश स्तरीय कार्यालय स्थापना गर्ने प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ ।

वित्तीय जानकारी इकाई

२.१८२ इकाईले सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ बमोजिम सूचक संस्थाहरू मार्फत सीमा कारोबार विवरण र शंकास्पद कारोबार प्रतिवेदनहरू प्राप्त गर्ने गरेको छ । “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट goAML मार्फत र अन्य सूचक संस्थाहरूबाट पत्र तथा CD मार्फत सीमा कारोबार प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने गरिएको छ ।

२.१८३ “क” वर्गका बैंकहरू २०७६ साल माघ १ देखि र “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू २०७७ साल माघ १ गतेदेखि goAML मा पूर्ण रूपमा आवद्ध भई इकाईमा पेश गर्नुपर्ने सीमा तथा शंकास्पद कारोबारको प्रतिवेदन goAML मार्फत रिपोर्टिङ्ग हुँदै आएको छ । इकाईले आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा जम्मा १९,९९,०४६ सीमा कारोबार विवरण प्राप्त गरेको छ ।

२.१८४ इकाईले goAML मार्फत तथा पत्रमार्फत शंकास्पद कारोबार प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने र सो प्रतिवेदनहरूको विश्लेषण गरी आवश्यकता अनुसार अभिलेखीकरण गर्ने वा अनुसन्धान गर्ने निकायमा निष्कर्ष प्रवाह गर्ने गरेको छ ।

तालिका २.२९ : आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा प्राप्त शंकास्पद कारोबार सम्बन्धी विवरण

शंकास्पद कारोबारको अवस्था	शंकास्पद कारोबारको संख्या
प्राप्त शंकास्पद कारोबार	१,५३३
विश्लेषण गरिएको शंकास्पद कारोबार	६४०
अभिलेखीकरण गरिएको	४४८
विश्लेषणको निष्कर्ष प्रवाह गरिएको	१९२

२.१८५ वित्तीय जानकारी इकाईले आफ्नो काम कारवाही सम्बन्धी आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वार्षिक प्रतिवेदन राष्ट्र बैंकमार्फत नेपाल सरकार समक्ष पेश गरेको छ । साथै, इकाईले सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी

क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी सम्बन्धी कसूरको प्रकार, कसूर गर्ने प्रविधि, पद्धति तथा प्रवृत्ति समेतका विवरण विश्लेषण गरी Strategic Analysis Report 2021 तयार गरी प्रकाशन समेत गरेको छ।

- २.१८६ इकाईले शंकास्पद कारोबार प्रतिवेदन प्राप्त गरी सो को विश्लेषण गर्ने, निष्कर्ष प्रवाह गर्ने सम्बन्धमा तयार गरिएका FIU Manual र इकाईको सुरक्षा सम्बन्धमा तयार गरिएको Security Manual परिमार्जन गरेको छ।
- २.१८७ इकाईले FIU Bhutan सँग पारस्परिकताको आधारमा सहयोग आदानप्रदान गर्न समझदारी कायम गरेको छ। साथै, वित्तीय जानकारी इकाई र भन्सार विभागबीच धारक विनिमय अधिकारपत्र उद्घोषण तथा शंका लागेका मुद्दा तथा धारक विनिमय अधिकारपत्रको विवरण तथा अन्य सूचना आदानप्रदान सम्बन्धमा समझदारी कायम गरिएको छ।
- २.१८८ इकाईले समान प्रकृतिको काम गर्ने मुलुकको निकाय (FIU) सँग आवश्यक सूचना माग गर्ने र त्यस्तो निकायको अनुरोधमा सूचना दिने कार्यलाई निरन्तरता दिएको छ। विदेशी FIU बाट ९ पटक सूचना माग भएको छ भने विदेशी FIU सँग १७ पटक सूचना माग गरिएको छ।
- २.१८९ इकाईले एशिया प्यासिफिक समूहको Governance Committee मा South Asian Regional Representative को रूपमा २ वर्षको कार्यकाल सम्पन्न गरेको छ।
- २.१९० वित्तीय जानकारी इकाईको तथ्याङ्कको सुरक्षाका लागि डाटा रिक्भरी प्रणाली स्थापना गर्न बोलपत्र आव्हान मार्फत आपूर्तिकर्ताको छनौट तथा खरिद सम्झौता गर्ने कार्य सम्पन्न गरेको छ।

कानून तथा वहस/पैरवी

- २.१९१ कानून महाशाखाको समेत सहभागितामा तयार भएको नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को तेस्रो संशोधन प्रस्ताव तथा बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ को पहिलो संशोधन प्रस्ताव संघिय संसदमा छलफलको क्रममा रहेको छ।
- २.१९२ विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने), २०१९ को संशोधन प्रस्ताव श्री नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयमा पेश भइसकेको छ।
- २.१९३ बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को पहिलो संशोधन प्रस्ताव, विनिमय अधिकारपत्र ऐन, २०३४ को पहिलो संशोधन साथै वित्तीय ग्राहक संरक्षण सम्बन्धी कानून तथा लिज फाइनेन्स सम्बन्धी कानून मस्यौदा निर्माण भई सरोकारवालाहरूसँग परामर्शको क्रममा रहेको छ।
- २.१९४ वित्तीय सम्पत्ति पुनर्संरचना तथा धितोपत्रीकरण (सेक्युरिटाइजेशन) सम्बन्धी कानून मस्यौदाको चरणमा रहेको छ।
- २.१९५ सामाजिक उत्तरदायित्व सम्बन्धी छुट्टै कानूनको आवश्यकता सम्बन्धमा सम्मानित सर्वोच्च अदालतको आदेश बमोजिम यस बैंकको तर्फबाट अध्ययन प्रतिवेदन समेत पेश भैसकेको छ।
- २.१९६ यस बैंकको निर्देशन उल्लंघन गरेको कारण बैंक तथा वित्तीय संस्था र त्यसमा संलग्न पदाधिकारीहरूलाई यस बैंकले गरेका कारवाहीको निर्णयमा चित्त नबुझाइ पुनरावेदन गरेका र यस बैंकलाई समेत विपक्षी बनाई विभिन्न अदालतहरूमा मुद्दा दायर भएका छन्। मुद्दाको विवरण तालिका २.३० मा दिइएको छ।

तालिका २.३० : मुद्दाको विवरण

क्र.सं.	मुद्दाहरू	संख्या
१.	चालु मुद्दाहरू	१२९
२.	फैसला भएका मुद्दाहरू	२९
३.	अघिल्लो आर्थिक वर्षमा भएको फैसला	४०
४.	दामासाही सम्बन्धी मुद्दाहरू	३ *

*सम्झना फाइनेन्स लि., हिमालय फाइनेन्स लि. र क्रिप्टल फाइनेन्स लि. दामासाही प्रक्रियामा रहेको।

आन्तरिक लेखापरीक्षण

- २.१९७ विभाग/कार्यालय/महाशाखा/इकाईहरूको जोखिम तथा परिपालनामा आधारित नियमित कार्यसम्पादन तथा आवश्यकता अनुसार विशेष लेखापरीक्षण एवम् सो को अनुगमन हुँदै आएको छ।

- २.१९८ आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्बन्धमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को दोस्रो अर्धवार्षिक अवधिको सुर्खेत कार्यालय बाहेक प्रदेश स्थित सम्पूर्ण कार्यालयहरूको गैर-स्थलगत (Remote Audit) रुपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१९९ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को बैकिङ्ग विभाग, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग, संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग, राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन विभाग तथा लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभागको स्थलगत आन्तरीक लेखापरीक्षण गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२०० आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को प्रथम अर्धवार्षिक अवधिको बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग, भुक्तानी प्रणाली विभाग र कानून महाशाखा तथा सम्पूर्ण प्रदेशस्थित कार्यालयहरूको स्थलगत आन्तरिक लेखापरीक्षणको कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२०१ गैर-स्थलगत आन्तरिक लेखापरीक्षण (Off-Site Audit) को कार्य अन्तरगत वित्त व्यवस्थापन विभाग, बैकिङ्ग विभाग, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग तथा प्रदेशस्थित कार्यालयहरूको लेखापरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२०२ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वार्षिक अवधिको बैकिङ्ग विभाग, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग, कानून महाशाखा, लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभाग, सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभाग, राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन विभाग, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग, भुक्तानी प्रणाली विभाग, आर्थिक अनुसन्धान विभाग, संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग र जनशक्ति व्यवस्थापन विभागको स्थलगत आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट प्राप्त कैफियतहरू उपर दिइएका निर्देशनहरूको कार्यान्वयन तथा कैफियत सुधारको सम्बन्धमा प्रगति विवरण माग गरी गैर-स्थलगत (Remote) रुपमा अनुगमनको कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२०३ बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग, आर्थिक अनुसन्धान विभाग र जनशक्ति व्यवस्थापन विभागको विशेष निरीक्षण गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२०४ आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को लेखापरीक्षण समितिको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी सञ्चालक समितिमा पेश गरिनुका साथै कैफियतहरूको सुधार एवं सुभाबलाई कार्यान्वयन गर्न सम्बन्धित विभाग तथा कार्यालयहरूलाई आवश्यक निर्देशन दिइएको छ ।
- २.२०५ आन्तरिक लेखा परीक्षण सम्बन्धमा सम्पादन गरेका काम कारवाहीहरूको त्रैमासिक प्रतिवेदन लेखापरीक्षण समितिबाट स्वीकृत गरी श्रीमान् गभर्नरज्यू समक्ष जानकारीको लागि पेश गरिएको छ । साथै लेखापरीक्षण समितिको काम कारवाहीबारे त्रैमासिक प्रतिवेदन तयार गरी संचालक समिति समक्ष पेश गरिएको छ ।
- २.२०६ आन्तरिक तथा बाह्य लेखापरीक्षणका क्रममा देखिएका कैफियतहरूका सम्बन्धमा विभाग तथा प्रदेशस्थित कार्यालयहरूको सहभागितामा एक दिने भर्चुअल समीक्षा गोष्ठी (Webinar) सञ्चालन गरिएको छ ।
- २.२०७ बैंकका विभिन्न विभाग तथा समितिहरूबाट जारी गरिएका आन्तरिक परिपत्रहरूलाई समेटी परिपत्रहरूको संगालो अद्यावधिक गरिएको छ ।
- २.२०८ Real Time Gross Settlement (RTGS) सम्बन्धमा गरिएको विशेष निरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएका प्रमुख कैफियतहरू र दिइएका निर्देशनहरूको कार्यान्वयन अवस्थाको अनुगमन गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२०९ कोभिड-१९ लाई मध्यनजर गरी नियमित आन्तरिक लेखापरीक्षणका विषयहरूलाई पुनप्राथमिकीकरण (Reprioritize), अद्यावधिक तथा परिमार्जन गरी सम्बेदनशील विषयहरूलाई समेटिने गरी साधनहरूको परिचालन गर्नुपर्ने तथा विभागको वार्षिक कार्ययोजना स्वीकृति हुँदा स्थलगत निरीक्षण गर्ने गरी स्वीकृत भएकोमा परिस्थिति सहज नभएसम्मको लागि Remote Audit को अवधारणा अवलम्बन गरी कार्य सम्पादन गर्न लेखापरीक्षण समितिबाट स्वीकृत गराई Remote आन्तरिक लेखापरीक्षण मार्गदर्शन (Guidelines), २०७७" तयार गरिएको छ ।
- २.२१० चालु रणनीतिक योजना २०१७-२१ मा उल्लेख भए बमोजिम बैंकको System Audit को कार्यलाई बाह्य परामर्शदाता छनौट गरी System Audit को कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन

- २.२११ खरिद प्रक्रियालाई थप सहज, सरल पार्न नेपाल राष्ट्र बैंक खरिद विनियमावली, २०७१ मा चौथो संशोधन गरिएको छ ।
- २.२१२ Covid-19 संक्रमणबाट स्वास्थ्य सुरक्षामा आउन सक्ने सम्भावित जोखिमको अवस्थालाई ध्यानमा राखी बैंकबाट प्रवाह हुँदै आएको सेवा प्रवाहलाई निरन्तरता दिन स्वास्थ्य सुरक्षा सम्बन्धी जोखिम न्यूनीकरण, आवश्यक स्वास्थ्य सतर्कता सम्बन्धी विविध उपायहरू अवलम्बन गरिएको छ ।
- २.२१३ २०७२ वैशाख १२ को विनाशकारी भूकम्पले क्षतिग्रस्त बालुवाटार र थापाथलीस्थित भवनहरू पुनर्निर्माण गर्न बैंक र नेपाल सरकार, शहरी विकास मन्त्रालय, केन्द्रिय आयोजना कार्यान्वयन इकाई (भवन) बीच मिति २०७५/०३/२९ मा MOU सम्पन्न भए अनुसार स्वीकृत Master Plan, Drawing, Design बमोजिम

- थापाथलीस्थित भवनहरू पुनर्निर्माण गर्न निर्माण व्यवसायी BILIL-Contech JV Naxal Kathmandu सँग निर्माण कार्य सम्पन्न अवधि ३० महिना रहने गरी मिति २०७५/०५/१० मा सम्झौता भएकोमा राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण केन्द्रिय आयोजना कार्यान्वयन इकाई (भवन) बाट प्राप्त जानकारी अनुसार २०७८ असार मसान्तसम्ममा भवन निर्माणको करिब ७५ प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको जानकारी प्राप्त भएको छ ।
- २.२१४ बालुवाटारस्थित केन्द्रीय कार्यालयको भवन निर्माण गर्न निर्माण व्यवसायी CICO-Samanantar JV सँग निर्माण कार्य शुरु भएको मितिले ३० महिनाभित्र कार्य सम्पन्न गर्ने गरी मिति २०७५/११/२९ मा सम्झौता भएकोमा राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण केन्द्रिय आयोजना कार्यान्वयन इकाई (भवन) बाट प्राप्त जानकारी अनुसार २०७८ असार मसान्तसम्ममा ६३.९९ प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको छ ।
- २.२१५ नेपालगञ्जस्थित निर्देशकको साबिक आवास भवन भत्काई नयाँ निर्माण गर्ने कार्यको लागि निर्माण व्यवसायी श्री K.R. Construction Kohalpur, Banke सँग मिति २०७७ चैत्र ३१ मा सम्झौता भई सोही मितिमा कार्यादेश प्रदान गरी निर्माण कार्य अगाडि बढाइएको छ ।
- २.२१६ बैंकको सानोठिमी, भक्तपुरस्थित जग्गामा पक्की पर्खाल निर्माण गर्ने कार्यको लागि विद्युतीय बोलपत्रको माध्यमबाट न्यूनतम मूल्याङ्कित सारभूत रुपमा प्रभावकारी देखिएको BG Construction, Kathmandu को बोलपत्र प्रस्ताव छनौट सम्झौता भई कार्यादेश प्रदान गरी पर्खाल निर्माण कार्यको लागि प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ ।
- २.२१७ Banknote Shredding and Briquetting System (BSBS) मेशिन राख्ने भवन निर्माण गर्ने सम्बन्धमा नेपालगञ्ज कार्यालयको निर्माण कार्य सम्पन्न भएको, वीरगञ्ज कार्यालयको निर्माण कार्य सम्पन्न हुने चरणमा रहेको, विराटनगर कार्यालयमा मेशिन जडान भै तत्पश्चात गर्नु पर्ने निर्माण कार्य भैरहेको तथा धनगढी, सिद्धार्थनगर र पोखरा कार्यालयहरूमा मेशिन जडान गर्नको लागि भवन तयारी अवस्थामा रहेको छ ।
- २.२१८ कोहलपुरस्थित बैंकको जग्गामा माटो फिलिड गरी वृक्षारोपण गर्ने र सुरक्षाकर्मी बस्ने घर (सेन्ट्री पोष्ट) निर्माण गर्ने कार्य अन्तर्गत सुरक्षाकर्मी बस्ने घर (सेन्ट्रीपोष्ट) को Structure सम्बन्धि कार्य सम्पन्न गरी फिनिशिङ्ग कार्य भैरहेको, आँप, लिची, बाँस, अशोक पाम आदि जातका ३०० थान विरुवा रोप्ने कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- २.२१९ बैंकको बालुवाटार परिसरको ब्लक “ए” र “बि” भवनहरूमा रहेका विद्यमान शौचालयहरूको Renovation गर्ने सम्बन्धी कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- २.२२० बैंकको बालुवाटार परिसरको उत्तरपूर्व अवस्थित ब्लक “डि” भवनको माथिल्लो तलामा Prefab को संरचना निर्माण गरी पुलचोकस्थित राष्ट्रिय सहकारी विकास बोर्डको भवन भाडामा लिई सञ्चालनमा रहेको विकास बैंक सुपरिवेक्षण विभाग र आन्तरिक लेखापरीक्षण विभागलाई स्थानान्तरण गरिएको छ ।
- २.२२१ आ.व.२०७८/७९ का लागि स्वीकृत कार्ययोजना बमोजिम बैंकको सिद्धार्थनगर कार्यालय परिसर भित्र अतिथिगृह निर्माण गर्ने कार्यको लागि निर्माण व्यवसायी Pratistha Construction Company Pvt. Ltd., Baluwatar, Kathmandu सँग मिति २०७७/०५/११ मा सम्झौता गरी भुईँ तलाको ढलान कार्य सम्पन्न भई पहिलो तलाको लागि Pillar Casting गर्ने कार्य भैरहेको छ ।
- २.२२२ नेपालको प्रादेशिक संरचना अनुरूप सबै प्रदेशहरूमा यस बैंकको उपस्थिति पुऱ्याउने सिलसिलामा कर्णाली प्रदेशको राजधानी सुर्खेत जिल्लाको विरेन्द्रनगरमा घर भाडामा लिई २०७६ साल कार्तिक महिनादेखि कार्यालय सञ्चालनमा रहेको छ । हाल सो क्षेत्रमा जग्गा प्राप्तिमा सम्बन्धमा आवश्यक पहल भइरहेको छ ।
- २.२२३ बागमती प्रदेशको राजधानी हेटौँडामा समेत बैंकको उपस्थिति पुऱ्याउने सम्बन्धमा हेटौँडा उपमहानगरपालिकामा बैंकको कार्यालय स्थापनाको लागि आवश्यक जग्गा प्राप्ति गर्ने सिलसिलामा हेटौँडा सिमेन्ट उद्योगको स्वामित्वमा रहेको जग्गा खरिद गर्ने प्रक्रिया शुरु गरिएको छ ।
- २.२२४ मुद्रा व्यवस्थापन विभाग टक्सार महाशाखाको लागि Construction of Mint Equipment Shade (Roof Truss) for machinery Installation & Operation सम्बन्धी कार्यको लागि मिति २०७८/०३/२७ मा निर्माण व्यवसायी श्री Next Door Construction Pvt. Ltd. सँग सम्झौता गरी निर्माण कार्य अगाडि बढाइएको छ ।
- २.२२५ बैंकको थापथलीस्थित निर्माणधिन भवनहरूको Interior Design, Cost Estimate, Bill of Quantities (BOQ) and Specification of Furnishing and Finishing Work सम्बन्धी परामर्श सेवा खरिदको लागि A Not Architecture N. Architects (P.) Ltd., Talchikhel, Satdobato, Lalitpur लाई कार्यादेश प्रदान भएको छ ।
- २.२२६ यस बैंकको विराटनगरस्थित कार्यालयको लागि आधुनिक भवन तथा अन्य आवश्यक संरचनाहरू निर्माणको लागि आवश्यक पर्ने विस्तृत Drawings, Design, Cost Estimate सहित मास्टर प्लान तयार गर्न परामर्श सेवा खरिद गर्ने प्रक्रिया अगाडि बढाउने सिलसिलामा Terms of Reference (TOR) र Expression of Interest (EOI) स्वीकृत गरी आशयपत्र माग गर्ने सूचना प्रकाशन गरिएको छ । सो अनुसार मिति

२०७८/०३/३१ सम्म जम्मा २५ वटा फर्म/कम्पनी/जे.भि.वाट रीतपूर्वक आशयपत्र पेश हुन आएकोले प्राप्त आसयपत्रहरू छनौटको प्रक्रियामा रहेको छ ।

बैंकिङ्ग कारोबार

- २.२२७ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा विभिन्न ४ वटा निरीक्षण टोली खटाई १३ वटा स्थानीय तहहरू तथा १६ वटा राजस्व संकलन गर्ने सरकारी निकाय तथा सम्बन्धित जिल्लामा रहेको कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय तथा प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयहरूको कारोबार गर्ने वाणिज्य बैंकका शाखा/विस्तारित काउण्टरबाट सञ्चालन हुने सरकारी कारोवारको निरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ । सोही अवधिमा सरकारी कारोवार गर्ने २ वटा वाणिज्य बैंकका प्रधान कार्यालयहरूमा सरकारी कारोवारको निरीक्षण गरिएको छ ।
- २.२२८ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा सरकारी कारोवार निर्देशिका २०७६ सम्बन्धमा जानकारी प्रदान गर्न तथा सरकारी कारोवारसँग सम्बन्धित समसामयिक विषयहरूमा छलफल गर्न यस बैंकको नेपालगञ्ज कार्यालयले कर्णाली प्रदेशका लागि सुर्खेतमा तथा धनगढी कार्यालयले सुदूरपश्चिम प्रदेशका लागि महेन्द्रनगरमा आयोजना गरेका एक एकवटा गरी कूल २ वटा अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।
- २.२२९ प्रत्येक स्थानीय तहमा वाणिज्य बैंकहरूको शाखा कार्यालय स्थापना गर्ने सरकारी नीति अनुरूप आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा कूल ६० वटा थप स्थानीय तहहरूको “ग” समूहको सरकारी कारोवार सम्बन्धित स्थानीय तहमा नै सञ्चालनमा रहेको वाणिज्य बैंकको शाखामार्फत सञ्चालन गर्न स्वीकृति प्रदान गरिएको । साथै, सोही अवधिमा वाणिज्य बैंकहरूका १०६ वटा शाखा कार्यालय/ विस्तारित काउण्टरहरूलाई विभिन्न सरकारी निकायहरूमा जम्मा हुन आउने राजस्व संकलन गर्न समेत स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।
- २.२३० सहूलियतपूर्ण पुनरकर्जा अन्तर्गत २०७८ असार मसान्तसम्ममा “क” वर्गका २७ वटा वाणिज्य बैंक, “ख” वर्गका ११ वटा विकास बैंक, “ग” वर्गका ९ वटा वित्त कम्पनीहरू र “घ” वर्गका १७ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई असल कर्जाको धितोमा प्रदान गरिएको वार्षिक ३ प्रतिशत व्याजदरको साधारण पुनरकर्जातर्फ रु. ७८ अर्ब ९१ करोड ४६ लाख, वार्षिक २ प्रतिशत व्याजदरको लघु, घरेलु तथा साना उद्यम पुनरकर्जातर्फ रु. ३१ अर्ब १३ करोड ७१ लाख, वार्षिक १ प्रतिशत व्याजदरको विशेष पुनरकर्जातर्फ रु. १२ अर्ब ६४ करोड ९२ लाख र वार्षिक शून्य प्रतिशत व्याजदरको भुकम्प पीडित तथा दुर्गम शाखा सञ्चालन वापत कर्जातर्फ रु. २८ लाख ९१ हजार गरी कूल रु. १ खर्ब २२ अर्ब ७० करोड ३९ लाख पुनरकर्जा बक्यौता रहेको छ ।
- २.२३१ व्यवसायिक निरन्तरता कर्जा अन्तर्गत २०७८ असार मसान्तसम्ममा “क” वर्गको १ वटा वाणिज्य बैंकलाई प्रथम वर्ष २ प्रतिशत र दोस्रो वर्ष ३ प्रतिशत व्याजदरमा प्रदान गरिएको व्यवसायिक निरन्तरता कर्जा शोधभर्ना रकम कूल रु. ११ करोड २७ लाख बक्यौता रहेको छ ।
- २.२३२ २०७७ फागुन २८ गतेका दिन काठमाडौंमा “पुनरकर्जा सम्बन्धि अन्तरक्रिया कार्यक्रम” सञ्चालन गरिएको थियो ।
- २.२३३ नेपाल सरकार अन्तर्गतका निकाय तथा कार्यालयहरूको अनुरोध अनुसार आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा करिब रु. ८ अर्ब बराबरको ७५ वटा प्रतीतपत्र मध्ये अमेरिकी डलर ६३,३५२,९६३.५८ को ६४ वटा, युरो २,१९७,९२६.७२ को ६ वटा, भारतीय मुद्रा ३,३७५,०००.०० को १ वटा, जिबिपी ८४,८१४.११ को ३ वटा र अष्ट्रेलियन डलर १०७,३१२.९६ को १ वटा (अमेरिकी डलर ७३,४००.०० बराबरको १ वटा अमेरिकी डलर नै प्राप्त गरी प्रतीतपत्र खोलिएको, मुद्रा व्यवस्थापन विभागको नाममा शून्य मार्जिनमा अमेरिकी डलर ९,४४७,३७५.०० बराबरको ३ वटा प्रतीतपत्र खोलिएको र बाँकी ७१ वटा नेपाली रुपैयाँमा मार्जिन प्राप्त गरी खोलिएको) र २ वटा (Authorization तथा Pay) गरी कुल ७७ वटा नयाँ प्रतीतपत्र/एपी खोलिएकोमा विभिन्न प्रतीतपत्रहरूको कागजातको आधारमा नियमित भुक्तानी गरिएको र कार्य सम्पन्न भएका प्रतीतपत्रहरू बन्द गरिएका छन् ।
- २.२३४ राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकका जलेश्वर, गौर, तौलिहवा तथा महेन्द्रनगर शाखा र नेपाल बैंक लिमिटेडको कृष्णनगर शाखा गरी जम्मा ५ वटा भा.रू. कोष कारोबार नभएको र मौज्जात शून्य रहेको शाखाहरूको भा.रू. कोष बन्द गर्ने निर्णय भएको छ ।
- २.२३५ राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकको केन्द्रिय कार्यालय र नेपाल बैंक लिमिटेडको बैंकिङ्ग कार्यालयको हालको भा.रू.कोष सीमा क्रमश २५ करोडलाई घटाएर अधिकतम भा.रू.१०-१० करोड कायम गरी संशोधन गर्ने तथा ती वाणिज्य बैंकका अन्य शाखा कार्यालयहरूमा रहेका भा.रू.कोषको न्यूनतम देहाय बमोजिम सीमा भा.रू.५ लाख तथा अधिकतम सीमा भा.रू.१० करोड कायम गर्ने गरी निर्णय भएको छ ।
- २.२३६ साविकको भा.रू. कोषको सीमा भा.रू. ५५,००,००,०००/- घटाई तल उल्लेखित तालिका बमोजिम आ.व. २०७७/७८ का लागि १३ वटा भा.रू. कोषहरूमा उपरोक्त अनुसार कूल भा.रू. २४,७५,००,०००/- का लागि बीमा नवीकरण गर्न स्वीकृतिको निर्णय भएको छ (तालिका २.३१)।

तालिका २.३१ : भा.रु. कोषहरूको बीमा

(रकम भारतीय रुपैयाँमा)

क्र.स	खाता नं.	भा.रु.कोष	भा.रु. कोषको बीमांक सीमा	हालको मौज्जात
१	१२०००००/०१०.२३३.३५६	रा.बा.बैं, प्रधानकार्यालय	१०,००,००,०००।-	-
२	१२०००००/०१०.२६०.३५६	ने.बैं.लि., प्रधानकार्यालय	१०,००,००,०००।-	-
३	१२०००००/०१०.२०१.३५६	रा.बा.बैं, भद्रपुर शाखा	५०,००,०००।-	२०,००,०००।-
४	१२०००००/०१०.२०२.३५६	रा.बा.बैं, राजविराजशाखा	१,००,००,०००।-	-
५	१२०००००/०१०.२०४.३५६	रा.बा.बैं, परासीशाखा	५,००,०००।-	१,००,०००।-
६	१२०००००/०१०.२०७.३५६	रा.बा.बैं, बैतडी शाखा	१५,००,०००।-	१०,००,०००।-
७	१२०००००/०१०.२०८.३५६	रा.बा.बैं, दार्चुलाशाखा	१०,००,०००।-	४,००,०००।-
८	१२०००००/०१०.२१२.३५६	रा.बा.बैं, सिराहाशाखा	६०,००,०००।-	-
९	१२०००००/०१०.२२९.३५६	रा.बा.बैं, इनरुवाशाखा	६०,००,०००।-	-
१०	१२०००००/०१०.२३०.३५६	रा.बा.बैं, बारा शाखा	२५,००,०००।-	-
११	१२०००००/०१०.२३१.३५६	रा.बा.बैं, बर्दघाट शाखा	१०,००,०००।-	१,००,०००।-
१२	१२०००००/०१०.२५६.३५६	ने.बैं.लि., इलामशाखा	४०,००,०००।-	-
१३	१२०००००/०१०.२५९.३५६	ने.बैं.लि., काँकडभित्ता शाखा	१,००,००,०००।-	५,००,०००।-
जम्मा			२४,७५,००,०००।-	

२.२३७ आवश्यकता भन्दा बढी विभिन्न विदेशी मुद्राहरू कार्गो गरी सिङ्गापुर स्थित CIMB Bank मा १४ पटकमा कुल नेपाली रुपैयाँ २८,४१७,५८५,१५०.०० बराबरको (कुल अमेरिकी डलर २४०,९१७,८१३.१७) एजेन्सी बैंकका खाताहरूमा जम्मा गर्न पठाइएको छ (तालिका २.३२)।

तालिका २.३२ : एजेन्सी बैंकमा जम्मा गरिएको विदेशी मुद्राको विवरण

क्र.सं.	कार्गो मिति	अमेरिकी डलर
१	२३ जुलाई २०२०	९,९६८,७४१.०९
२	७ अगष्ट, २०२० (पहिलो)	९,८५८,४६८.९९
३	७ अगष्ट, २०२० (दोस्रो)	९,८४१,००६.७६
४	२९ अगष्ट, २०२०	१९,९८६,६४८.९६
५	२० सेप्टेम्बर, २०२०	१९,९९५,५०२.०५
६	२८ सेप्टेम्बर, २०२०	१९,९३९,२०४.७४
७	१० अक्टुबर, २०२०	१९,९५६,८४२.११
८	३० अक्टुबर, २०२०	१९,९३७,९०२.०७
९	३१ अक्टुबर, २०२०	१९,९९६,३५०.७३
१०	८ नोभेम्बर, २०२०	१९,९७६,१३५.९०
११	२२ नोभेम्बर, २०२०	१९,७७९,७९९.७०
१२	२९ नोभेम्बर, २०२०	१९,९५७,९७९.२२
१३	१० जनवरी २०२१	१९,९६०,३८६.१६
१४	३१ जनवरी २०२१	११,७६२,८५२.६८
कुल रकम		२४०,९१७,८१३.१७

२.२३८ विभिन्न विदेशी मुद्राहरू कार्गो गरी पठाउने सन्दर्भमा हाललाई एउटै मात्र एजेन्सी बैंक CIMB Bank रहेकोले अरु एजेन्सी बैंकहरूसँग सम्झौता गरी एकल मनोमानी हटाउन RFP जारी गरिएकोमा Moneycorp Bank र Travelex बाट RFP प्राप्त भएको छ। सो प्रस्ताव उपर आवश्यक कारवाही हुँदै गरेको छ।

२.२३९ मिति २०७८/०४/०३ मा आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग, लेखापरीक्षण समितिको सचिवालयबाट प्राप्त पत्रानुसार भा.रु. कोषहरू आवश्यक भएका स्थानमा राख्ने र आवश्यक नभएका स्थानमा खारेज गर्ने/व्यवस्थापन गर्ने प्रयोजनका लागि सम्बन्धित विभाग/कार्यालयहरूलाई समावेश गरी अध्ययन टोली गठन गरी भा.रु. कोषको आवश्यकता सम्बन्धीसिफारिश सहितको प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने भनिएकोमा सोको लागि सम्बन्धित प्रदेशस्थित कार्यालयहरूबाट भा.रु.कोषको आवश्यकता सम्बन्धी राय, सुझाव माग गरिएको छ र सो सम्बन्धी अध्ययन टोली गठन गर्न कार्य अगाडि बढाइएको छ।

- २.२४० Reserve Bank of India, Patna मा रहेको Subsidiary Current Account (खाता नं.५७९८२१०१०१००१) December 22, 2012 बाट कारोवार विहिन रहेकाले श्रीमान् गभर्नरज्युको स्वीकृतिमा बन्द गरिएको छ ।
- २.२४१ यस बैंकका प्रदेशस्थितका कार्यालयहरूमा इलेक्ट्रोनिक चेक क्लियरिङ तथा अन्तरबैंक भुक्तानी प्रणाली कार्यान्वयनको अवस्थाको अनुगमन गरिएको छ ।

तालिका २.३३ : आ.व. २०७७/७८ मा इ.सि.सि तथा आई.पि.एस को कार्यान्वयन अवस्था अनुगमन विवरण

क्र. सं.	अनुगमन गरिएको मिति	अनुगमन गरिएको कार्यालय
१.	२०७७ पुस २०	ने. रा. बैंक सिद्धार्थनगर कार्यालय
२.	२०७७ माघ १२	ने. रा. बैंक नेपालगञ्ज कार्यालय
३.	२०७७ फागुन २६	ने. रा. बैंक धनगढी कार्यालय
४.	२०७७ चैत्र ०३	ने. रा. बैंक विराटनगर कार्यालय
५.	२०७७ चैत्र ०४	ने. रा. बैंक पोखरा कार्यालय

- २.२४२ मिति २०७७/११/१३ मा सुदुरपश्चिम प्रदेश स्थित बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूसँग ECC/IPS सम्बन्धी एक दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सुदुरपश्चिम प्रदेशको डडेल्धुरामा सम्पन्न गरिएको छ ।

संचालक समितिको बैठक

- २.२४३ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा संचालक समितिको बैठक ४५ पटक बस्यो । अधिल्लो वर्ष यस्तो बैठक ६४ पटक बसेको थियो ।

वैदेशिक सहायता समन्वय

- २.२४४ नेपाल राष्ट्र बैंक र Bank of Korea-Knowledge Patnership Program (BOK-KPP) बीच July 19 2021 मा सम्झौतामा हस्ताक्षर सम्पन्न भएको छ । उक्त Patnership Agreement बमोजिम Bank of Korea र Nepal Rastra Bank द्वारा संयुक्त रूपमा Financial Stability: Challenges and Opportunities in the Post COVID Context विषयमा अध्ययन गर्न लागिएको छ ।
- २.२४५ नेपाल राष्ट्र बैंक र Toronto Leadership Centre (TC) बीच October 12, 2020 मा सम्झौतामा हस्ताक्षर सम्पन्न भएको छ । उक्त सम्झौता बमोजिम ३ वर्षको अवधिमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निरीक्षण एवम् सुपरिवेक्षण गर्ने, क्षमता अभिवृद्धि गर्ने, विभिन्न ९ वटा तालिम कार्यक्रमहरू TC द्वारा प्रशिक्षण गराउने कार्यक्रम रहेको र हालसम्म २ वटा तालिममा बैंकका ६० जना सुपरिवेक्षणसँग सम्बन्धित कर्मचारीहरू लाभान्वित/प्रशिक्षित भईसकेका छन् ।
- २.२४६ Alliance for Financial Inclusion (AFI) बाट 29 January 2021मा Implementation of Financial Literacy Framework (FLF) सम्बन्धी वित्तीय तथा प्राविधिक सहायता प्राप्त गर्न द्विपक्षीय सम्झौता सम्पन्न भएको छ ।

तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, भ्रमण तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम

- २.२४७ यस बैंक विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरूमा सदस्यता रहँदै आएको तथा बैंकले अन्य देशका केन्द्रीय बैंकहरूसँग क्षमता विकास लगायतका कार्यमा सहकार्य गर्दै आएको छ । आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा COVID-19 को कारण यस बैंकको तर्फबाट भौतिकरूपमा कुनै पनि अन्तर्राष्ट्रिय कार्यक्रममा सहभागीता नजनाइएको भएतापनि Online माध्यमबाट तालिम, सेमिनार र गोष्ठीहरूमा सहभागीता जनाइएको छ । यसका लागि अन्तर्राष्ट्रिय तालिम कार्यविधिमा Online माध्यमबाट सहभागी गराउन सक्ने व्यवस्था थप गरिएको छ । समीक्षा वर्ष २०७७/७८ मा Online माध्यमबाट संचालन भएका वैदेशिक तालिम, कार्यशाला, सेमिनार, बैठक आदि कार्यक्रमहरूमा यस बैंकबाट १हजार १४ जना कर्मचारी तथा उच्च पदाधिकारीहरूको मनोनयन गरिएको थियो ।

तालिका २.३४: पदअनुसार अन्तर्राष्ट्रिय तालिम तथा कार्यक्रमहरूमा मनोनयनको विवरण

क्र.सं.	पद	संख्या
१	उच्च तहका अधिकारीहरू	२३
२	कार्यकारी निर्देशकहरू	६१
३	निर्देशकहरू	१६७
४	उपनिर्देशकहरू	३७५
५	सहायक निर्देशकहरू तथा अन्य	३८८
जम्मा		१०१४

- २.२४८ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि कुल २२ वटा तालिम कार्यक्रमहरू स्वीकृत भएको भएता पनि कोरोनाको कारण सिर्जित तनावलाई व्यवस्थापन गर्ने, PostCovid Care सम्बन्धी परामर्श कार्यक्रमहरू तथा सुपरिवेक्षकीय सूचना प्रणालीसँग सम्बन्धित तालिम कार्यक्रमहरूलाई टिप्पणी मार्फत स्वीकृत गराई बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्रको आयोजनामा ३६ वटा तालिम कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएको थियो । सञ्चालन गरिएको तालिम कार्यक्रममा यस बैंकका विभिन्न तहमा कार्यरत जम्मा १९८० जना कर्मचारीहरूको सहभागिता रहेको थियो ।
- २.२४९ यस केन्द्रले ८ वटा तालिमलाई भौतिक रूपमा उपस्थित भई तालिम सञ्चालन गरेको थियो भने बाँकी २८ वटा तालिम कार्यक्रमहरूलाई कोरोनाको महामारीको कारण अनलाइन प्लेटफर्म मार्फत सञ्चालन गरिएको थियो ।
- २.२५० यस केन्द्रले सञ्चालन गर्ने आन्तरिक तालिमलाई व्यवस्थित बनाउनको लागि कार्यक्रम सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था समेटिएको नेपाल राष्ट्र बैंक, आन्तरिक तालिम सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७ को तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ ।
- २.२५१ यस केन्द्रले सञ्चालन गर्ने आन्तरिक तालिम कार्यक्रमका Training Materials सबै कर्मचारीहरूको सहज पहुँचलाई सुनिश्चित गर्नको निमित्त तालिम सामग्रीहरूलाई बैंकको होमपेजमा अपलोड गर्ने कार्यको थालनी गरिएको छ ।
- २.२५२ भर्चुअल माध्यमबाट प्रभावकारी रूपले तालिम कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नको लागि स्मार्टहलको व्यवस्था सम्बन्धी कार्य अघि बढेको छ ।

अध्ययन अनुसन्धान सम्बन्धी कार्य

- २.२५३ “आर्थिक गतिविधि तथा विशेष अध्ययन मार्गदर्शन २०७६” अनुसार यस बैंकको आर्थिक अनुसन्धान विभागबाट वार्षिक तथा अर्धवार्षिक रूपमा प्रमुख कृषिजन्य उत्पादनहरू, प्रमुख पशुपंक्षीजन्य उत्पादन, प्रमुख वनजन्य उत्पादन, सिँचाईको अवस्था, औद्योगिक उत्पादन तथा प्रमुख उद्योगहरूको क्षमता उपयोगको अवस्था, पर्यटन, रियलस्टेट, सेवा तथा पूर्वाधार क्षेत्रका तथ्याङ्क संकलन तथा विश्लेषण सहितको अर्धवार्षिक तथा वार्षिक रूपमा अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरी वेबसाइटमा प्रकाशन गरिएको छ ।
- २.२५४ कोभिड १९ ले अर्थतन्त्रमा पारेको प्रभाव सम्बन्धी पुनरावृत्ति सर्वेक्षण २ वटा, Inflation Expectations Survey, Financial Access in Nepal (Exploring the features of Deposit Accounts of A, B and C Class BFIs), Foreign Direct Investment in Cement Industry in Nepal, Foreign Direct Investment Survey, Corporate Social Responsibility in Nepalese Banking Industry, Foreign Exchange Derivative Market in Nepal र Financial Resource mobilization under Federal Structure of Nepal सम्बन्धी अध्ययन सम्पन्न भई प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ । त्यसैगरी, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको उपयुक्त संख्या पहिचान गर्ने, पुँजी खाता परिवर्तनको संभाव्यता, र Effectiveness of Digital Payment System in Nepal सर्वेक्षणहरू अध्ययनको अन्तिम चरणमा रहेकाछन् ।
- २.२५५ अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार सम्बन्धि तथ्याङ्क प्रशोधनका लागि ITSS Software तयार भई प्रयोगमा ल्याइएको छ ।

प्रदेशस्थित कार्यालयहरूका प्रमुख गतिविधिहरू

- २.२५६ तेह्रथुम जिल्लाको म्याङलुङ नगरपालिका वडा नं. ४ का विद्यालयका शिक्षक तथा विद्यार्थीहरू, आमा समुह तथा स्थानीय क्लबका प्रतिनिधिहरू, सहकारी संस्थाका सदस्यहरू, लघुवित्तवाट ऋण लिएका ऋणीहरू, स्थानीय जनप्रतिनिधिहरूका साथै ज्येष्ठ नागरिक, एकल महिला, अपाङ्ग सहित जम्मा १४० जनाको सहभागितामा “वित्तीय चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम”सम्पन्न भएको छ ।
- २.२५७ “सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण तथा आतङ्ककारी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी नियन्त्रण” विषयक अन्तरक्रिया र “सहूलियतपूर्ण कर्जा, पुनरकर्जा एवम् बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व” विषयक एक दिने अनुशिक्षण कार्यक्रम विराटनगर कार्यालयमा सम्पन्न भएको छ ।
- २.२५८ ओखलढुङ्गा जिल्लाको सिद्धिचरण नगरपालिकास्थित उद्योग वाणिज्य संघको सभाहलमा “आर्थिक तथ्याङ्कको महत्व, उपादेयता तथा तथ्याङ्क संकलनका समस्याहरू” विषयक १ दिने गोष्ठी सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२५९ सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी नियन्त्रण सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम वित्तीय जानकारी इकाईसँग समन्वय गरी जनकपुर कार्यालयमा सम्पन्न गरिएको छ ।

- २.२६० “आर्थिक तथ्याङ्कको महत्व, उपादेयता तथा तथ्याङ्क संकलनका समस्याहरू” विषयक एक दिने गोष्ठी सप्तरी जिल्लाको राजविराजमा सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२६१ कोभिड-१९ को प्रभाव लगायत अन्य समसामयिक आर्थिक तथा बैकिङ्ग गतिविधि सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम महोत्तरी जिल्लाको बर्दवासमा सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२६२ बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रमुख, उद्योगी एवम् व्यवसायी र अन्य सरोकारवालाहरूलाई समावेश गरी कोभिड-१९ को प्रभाव लगायत अन्य समसामयिक आर्थिक तथा बैकिङ्ग गतिविधि सम्बन्धमा १ दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सिद्धार्थनगर कार्यालयमा सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२६३ विद्युतीय माध्यमबाट हुने कारोवारलाई प्रोत्साहन तथा प्रवर्द्धन गरी वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि गर्ने र RTGS मार्फत हुने कारोवारलाई व्यापकता प्रदान गर्ने सम्बन्धमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू र यस बैंकका कर्मचारीहरूको सहभागितामा १ दिने अनुशिक्षण कार्यक्रम सिद्धार्थनगरमा सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२६४ सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी नियन्त्रण सम्बन्धमा सम्बद्ध सूचक संस्थाहरू, सरोकारवाला निकाय एवम् संस्थाहरूको सहभागितामा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सिद्धार्थनगरमा सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२६५ वित्तीय चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम श्री भानुभक्त माध्यमिक विद्यालय, रामपुर नगरपालिका- १०, पाल्पामा स्थानीय छात्र-छात्रा विद्यार्थीहरू, सर्वसाधारणहरू तथा कर्मचारीहरूको सहभागितामा कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२६६ “कोभिड-१९ (प्रथम लहर)ले लुम्बिनी प्रदेशको पर्यटन क्षेत्रमा पारेको प्रभाव” शीर्षकमा रुपन्देही, नवलपरासी पश्चिम, कपिलवस्तु, प्यूठान, पाल्पा जिल्लामा पर्यटन व्यवसायीहरू, होटल व्यवसायीहरू लगायत २७१ वटा सरोकारवालाहरूसँग तथ्याङ्क तथा सूचना सङ्कलन गरी विशेष अध्ययन कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२६७ वित्तीय जानकारी इकाइसँग समन्वयमा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी नियन्त्रण सम्बन्धमा सम्बद्ध सूचक संस्थाहरू, सरोकारवाला निकाय एवम् संस्थाहरूको सहभागितामा विरगञ्जमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२६८ बारा जिल्लाको बारागढी नगरपालीकाको गम्भीरा बज्रकिशोर मा.वि. मा वित्तीय चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम आयोजना गरिएको छ ।
- २.२६९ विद्युतीय माध्यमबाट हुने कारोवारलाई प्रोत्साहन गरी वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि गर्ने (Digital Financial Literacy Enhancement Program) र RTGS मार्फत हुने कारोवारहरूलाई व्यापकता प्रदान गर्ने उद्देश्यले अनुशिक्षण कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।
- २.२७० बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रमुख, उद्योगी एवम् व्यवसायी र अन्य सरोकारवाला पक्षलाई समावेश गरी कोभिड १९ को प्रभाव लगायत अन्य समसामयिक आर्थिक तथा बैकिङ्ग गतिविधि सम्बन्धमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम विद्युतीय माध्यम (Zoom) मार्फत सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२७१ आर्थिक गतिविधि अध्ययन प्रतिवेदनका लागि तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने सरोकारवाला निकायका प्रतिनिधिहरूका लागि पर्सा जिल्लामा “आर्थिक तथ्याङ्कको महत्व, उपादेयता तथा तथ्याङ्क संकलनका समस्याहरू” विषयक १ दिनको गोष्ठी अनलाइन प्लेटफर्मको मार्फत सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२७२ स्थानीय बैंक तथा वित्तीय संस्था र अन्य सरोकारवाला निकायको प्रतिनिधिहरूसँग प्रत्येक त्रयमासमा १/१ वटा छलफल/अन्तरक्रिया कार्यक्रम विरगञ्ज कार्यालयमा संचालन गर्ने व्यवस्था बमोजिम सबै त्रयमासमा कार्यक्रमहरू सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२७३ विरगञ्ज कार्यालयअन्तर्गत “MSME’s Access to Finance: A Case Study of Bara District” विषयक विशेष अध्ययन सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२७४ पोखरा कार्यालय अन्तर्गत “बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रमुख, उद्योगी एवम् व्यवसायी र अन्य सरोकारवाला पक्षलाई समावेश गरी कोभिड-१९ ले पर्यटन, उद्योग, यातायात व्यवसाय लगायतका क्षेत्रमा परेको प्रभाव लगायत अन्य समसामयिक आर्थिक तथा बैकिङ्ग गतिविधि” सम्बन्धमा १ दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।
- २.२७५ “सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी नियन्त्रण” सम्बन्धमा पोखरा कार्यालयअन्तर्गत सम्बद्ध सूचक संस्थाहरू, सरोकारवाला निकाय एवम् संस्थाहरूको सहभागितामा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२७६ पोखरा कार्यालयले “कोभिड-१९ ले गण्डकी प्रदेशको पर्यटन क्षेत्रमा पारेको प्रभाव” शीर्षकमा कास्की, तनहुँ, लम्जुङ, नवलपरासी (पूर्व), म्याग्दी, मनाङ र मुस्ताङ जिल्लामा पर्यटन व्यवसायीहरू, होटल व्यवसायीहरू,

- होम-स्टे लगायत ३५६ वटा सरोकारवालाहरूसँग तथ्यांक तथा सूचना संकलन गरी विशेष अध्ययन कार्य सम्पन्न गरी यस बैंकको वेभसाइटमा समेत प्रकाशन गरिएको छ ।
- २.२७७ नेपालगञ्ज कार्यालयको कार्यक्षेत्रभित्र पर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रमुख, उद्योगी एवम् व्यवसायी र अन्य सरोकारवालाहरूलाई समावेश गरी कोभिड-१९ को प्रभाव लगायत अन्य समसामयिक आर्थिक तथा बैंकिङ गतिविधि सम्बन्धमा १ दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम दाङको तुलसीपुरमा सम्पन्न भएको छ ।
- २.२७८ आर्थिक तथ्याङ्कको महत्व, उपादेयता तथा तथ्याङ्क संकलनका समस्याहरू विषयक १ दिने गोष्ठी कार्यक्रम दाङको घोराहीमा सम्पन्न भएको छ ।
- २.२७९ सरकारी कारोबार निर्देशिका, २०७६ को कार्यान्वयन सम्बन्धमा अनुशिक्षण कार्यक्रम सुर्खेतमा सम्पन्न भएको छ ।
- २.२८० सरकारी ऋणपत्र सम्बन्धी जानकारी प्रदान गर्नका निमित्त अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम नेपालगञ्ज कार्यालयको कार्यक्षेत्रभित्रका बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रतिनिधिहरूको सहभागितामा Online Platform मार्फत सम्पन्न भएको छ ।
- २.२८१ वित्तीय जानकारी इकाईसँग समन्वय गरी सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी नियन्त्रण सम्बन्धमा नेपालगञ्ज कार्यालयको कार्यक्षेत्रभित्रका सम्बद्ध सूचक संस्थाहरू, सरोकारवाला निकाय एवम् संस्थाहरूको सहभागितामा अन्तरक्रिया कार्यक्रम Online Platform मार्फत सम्पन्न भएको छ ।
- २.२८२ बैंकिङ कारोवार गर्ने कार्यालयहरू तथा नोटकोष कारोवार गर्ने वाणिज्य बैंकहरूका शाखा कार्यालयहरूका लागि नोटकोष हिसाब राख्ने अनलाईन सिस्टम सम्बन्धी तालिम कार्यक्रम बैंक तथा वित्तीय संस्थाका नोटकोष कारोवारमा संलग्न कर्मचारीहरू र यस बैंकका कर्मचारीहरूको सहभागितामा १ दिने तालिम कार्यक्रम नेपालगञ्ज कार्यालयको Online Platform मार्फत सम्पन्न भएको छ ।
- २.२८३ वित्तीय चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम श्री जय किसान माध्यमिक विद्यालय, नरैनापुर-०६, बाँकेमा स्थानीय छात्र-छात्रा विद्यार्थीहरू, सर्वसाधारणहरू तथा कर्मचारीहरूको सहभागितामा कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।
- २.२८४ “कोभिड-१९ (प्रथम लहर) ले बाँके, बर्दिया, दाङ र पूर्वी रुकुम जिल्लाको पर्यटन क्षेत्रमा पारेको प्रभाव” विषयक विशेष अध्ययन कार्य सम्पन्न गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।
- २.२८५ डोटी जिल्लाको दिपायलमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रमुख, उद्योगी एवं व्यवसायी र अन्य सरोकारवाला पक्षलाई समावेश गरी कोभिड १९ को प्रभाव लगायत अन्य समसामयिक आर्थिक तथा बैंकिङ गतिविधि सम्बन्धमा १ दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- २.२८६ सहूलियतपूर्ण कर्जा, पूनरकर्जा एवम् बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व सम्बन्धमा धनगढीमा अनुशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- २.२८७ अछाम जिल्लामा रहेका सरकारी कार्यालय, उद्योगी व्यवसायी, उद्योग वाणिज्य संघका प्रतिनिधि, होटल व्यवसायी संघका प्रतिनिधि तथा अन्य सरोकारवाला निकायका प्रतिनिधिहरू समावेश गरी अछामको साँफेबगरमा आर्थिक तथ्याङ्कको महत्व, उपादेयता तथा तथ्याङ्क संकलनका समस्याहरू विषयक १ दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- २.२८८ कञ्चनपुरको महेन्द्रनगरमा सरकारी कारोवार निर्देशिका, २०७६ को कार्यान्वयन सम्बन्धमा १ दिने अनुशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- २.२८९ सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी नियन्त्रण सम्बन्धमा सम्बद्ध सूचक संस्थाहरू, सरोकारवाला निकाय एवम् संस्थाहरूको सहभागितामा धनगढीमा १ दिने अन्तरक्रिया सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२९० धनगढी कार्यालयअन्तर्गत बैंकिङ कारोवार गर्ने कार्यालयहरू तथा नोटकोष कारोवार गर्ने वाणिज्य बैंकका शाखा कार्यालयहरूका लागि नोटकोष हिसाब राख्ने Online System सम्बन्धी १ दिने तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- २.२९१ विरेन्द्रनगर कार्यालयको कार्यक्षेत्रभित्रका बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रमुख उद्योगी एवम् व्यवसायी र अन्य सरोकारवाला पक्षलाई समावेश गरी कोभिड-१९ को प्रभाव लगायत अन्य समसामयिक आर्थिक तथा बैंकिङ गतिविधि सम्बन्धमा १ दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।

तालिका १ : चलनचल्तीमा रहेका विभिन्न दरका नोटहरू

(रु. करोडमा)

दर	असार मसान्त					
	२०७६		२०७७		२०७८	
	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१	१६.१०	७.१३	१६.१०	०.०३	१६.१०	०.०३
२	९.२७	४.११	१८.५३	०.०३	१८.५३	०.०३
५	५३.५९	२३.७४	२९३.९८	०.५०	२९०.९५	०.४३
१०	४१.४४	१८.३५	४६०.९४	०.७८	४५१.१२	०.६६
२०	२४.९३	११.०४	५४८.१४	०.९३	५२६.२६	०.७७
२५	०.२९	०.१३	५.७२	०.०१	५.७१	०.०१
५०	२१.२४	९.४१	१०८२.३९	१.८४	१,०४४.६०	१.५३
१००	१७.३१	७.६७	२०३०.४६	३.४५	२,०७४.०५	३.०३
२५०	०.०३	०.०१	८.७४	०.०१	८.७४	०.०१
५००	२२.०९	९.७८	१५१०४.६५	२५.६९	१५,०५२.४३	२२.०२
१०००	३५.६४	१५.७९	३९२३६.३४	६६.७२	४८,८६१.५१	७१.४८
जम्मा	२२५.७७	१००.००	५८८०६.००	१००.००	६८,३५०.००	१००.००

तालिका २ : नोटको सुरक्षण

(रु. करोडमा)

असार मसान्त	सुन	चाँदी	विदेशी मुद्रा र सिक्कुरिटी	जम्मा	सरकारी ऋणपत्रहरू	निष्काशित नोटको सुरक्षण	जम्मा सुरक्षणमा विदेशी मुद्रा तथा सुन चाँदीको प्रतिशत
				(१+२+३)			(४÷६) × १००
				(४)			(७)
२०६३	७०.३	-	७९७५.६	८०४५.९	४१७.२	८४६३.१	९५.१
२०६४	-	-	८७१३.८	८७१३.८	४१७.२	९१३१.०	९५.४
२०६५	-	-	१०८७७.८	१०८७७.८	४१७.२	११२९५.०	९६.३
२०६६	-	-	१३७०३.८	१३७०३.८	४१७.२	१४१२१.०	९७.०
२०६७	-	-	१५७१२.८	१५७१२.८	४१७.२	१६१३०.०	९७.४
२०६८	-	-	१६३४४.८	१६३४४.८	४१७.२	१६७६२.०	९७.५
२०६९	-	-	१९७०७.८	१९७०७.८	४१७.२	२०१२५.०	९७.९
२०७०	-	-	२३३४६.०	२३३४६.०	-	२३३४६.०	१००.०
२०७१	-	-	२७३२५.०	२७३२५.०	-	२७३२५.०	१००.०
२०७२	-	-	३१९०८.०	३१९०८.०	-	३१९०८.०	१००.०
२०७३	-	-	३८६१६.०	३८६१६.०	-	३८६१६.०	१००.०
२०७४	-	-	४३०९९.०	४३०९९.०	-	४३०९९.०	१००.०
२०७५	-	-	४९४३८.९५	४९४३८.९५	-	४९४३८.९५	१००.०
२०७६	-	-	२२५.७७	२२५.७७	-	२२५.७७	१००.०
२०७७	-	-	५८८०६.००	५८८०६.००	-	५८८०६.००	१००.०
२०७८	-	-	६८३५०.००	६८३५०.००	-	६८३५०.००	१००.०

तालिका ३ : बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्रबाट संचालित तालिमहरू

क्र.सं.	तालिमको विषय	तालिम स्थल	तह	मिति	सहभागी संख्या
१	Supervisory Information System	Online	Officer	२०७७/०५/२४-२६	४३
२	Supervisory Information System	Online	Executive	२०७७/५/२७	४१
३	Supervisory Information System	Online	Officer	२०७७/५/२८-२९	३५
४	Supervisory Information System	Online	Officer	२०७७/०६/०४-०६	५९
५	Stress Management	Online	Executive	२०७७/६/०२	६८
६	Supervisory Information System	Online	Officer	२०७७/०६/७-९	४२
७	Stress Management	Online	Officer	२०७७/०६/१६	८१
८	GL Software	Online	Non-Officer	२०७७/०६/२१-२३	७०
९	AML/CFT	Online	Officer	२०७७/०६/२५-२७	६९
१०	Stress Management	Online	Officer	२०७७/०६/३०	७२
११	Stress Management	Online	Officer/Non Officer	२०७७/०७/२८	८४
१२	Stress Management	Online	Officer/Non Officer	२०७७/०८/१२	७९
१३	Planning ,Budgeting, RM & BCP	Online	Officer	२०७७/८/२४-२६	४९
१४	Financial Stability	Online	Officer	२०७७/८/२८-९/१	४९
१५	Risk Based Supervision	Online	Officer	२०७७/०९/५-१०	४६
१६	NFRS	Online	Officer	२०७७/०९/१९-२४	५०
१७	Macroeconomic Management	Online	Officer	२०७७/१०/११-१६	४६
१८	Stress Management for Executives	Gokarna Forest Resort	Management level	२०७७/१०/२३-२४	५७
१९	Management Development Program	Online	Officer	२०७७/१०/२५-३०	४८
२०	Behavioral Science for Middle Level Officers	Dhulikhel Mt. Resort	Deputy Director	२०७७/११/०७-०८	६७
२१	Organization Behavior	Ktm	Non-Officer	२०७७/११/०९-११	३०
२२	Central Banking	Pokhara	Officer	२०७७/११/१६-२१	२९
२३	Pre-service training for Assistant Director	NASC	Officer	२०७७/१२/०१-१३	३५
२४	Training for Support Staff	Nepalgunj	Non-Officer	२०७७/१२/१९-२०	३१
२५	Payment & Settlement Systems-RTGS	Dhangadhi	Officer	२०७७/१२/२२-२४	२४
२६	Pre-Service Training for Assistant Level	NASC	Non-Officer	२०७८/०१/०९-१४	३१
२७	Banking Operations	Online	Officer/Non Officer	२०७८/०२/२६-२८	५६
२८	Currency Management	Online	Officer/Non Officer	२०७८/०२/३०-०३/०१	५४
२९	Post Covid Care	Online	Officer/Non Officer	२०७८/०२/३१	६८
३०	Post Covid Care	Online	Officer/Non Officer	३/१/२०७८	६६
३१	GL Software	Online	Non-Officer	२०७८/०३/०६-०८	४९
३२	Procurement & Inventory Management	Online	Non-Officer	२०७८/०३/०९-११	५२
३३	Foreign Exchange Management	Online	Officer/Non Officer	२०७८/०३/१३-१५	४७
३४	Compilation of Monetary and Financial Statistics	Online	Officer/Non Officer	२०७८/०३/१६-१८	५८
३५	Post Covid Care	Online	Officer/Non Officer	३/२१/२०७८	८८
३६	Post Covid Care	Online	Officer/Non Officer	३/२२/२०७८	१०७
	जम्मा :				१९८०

तालिका ४ : वैदेशिक तालिम, सेमिनार, बैठक तथा गोष्ठीहरू

क्र.सं.	आयोजक	संख्या
१	IMF (IMF, IMF SARTTAC & IMF-STI)	२५०
२	SEACEN	१८१
३	SAARCFINANCE	७५
४	Deutsche Bundesbank	७२
५	Alliance for Financial Inclusion	६५
६	International Banking and Finance Institute	४७
७	Toronto Centre	४४
८	Bank for International Settlements	३२
९	Bank of Korea	१७
१०	International Finance Corporation	१५
११	Federal Reserve Bank of New York	१४
१२	IRIS Business Services	१२
१३	Egmont Group	११
१४	IFC/World Bank	११
१५	Asia School of Business	१०
१६	World Bank	१०
१७	Asian Clearing Unit	९
१८	Bank of England	९
१९	Asia Pacific Group	७
२०	Bank Indonesia	७
२१	Reserve Bank of India	७
२२	Cambridge University	५
२३	Royal Monetary Authority	५
२४	Others	९९
	जम्मा	१०१४

तालिका २: पदअनुसार अन्तर्राष्ट्रिय तालिम तथा कार्यक्रमहरूमा मनोनयनको विवरण

क्र.सं.	पद	संख्या
१	High Level Officials	२३
२	Executive Director	६१
३	Director	१६७
४	Deputy Director	३७५
५	Assistant Director and Others	३८८
	जम्मा	१०१४

तालिका ५ : काठमाडौं उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरूबाट आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा भएको तोडा चलान एवम् विदेशी मुद्रा खरिद-बिक्री कारोबारको विवरण

क्र. सं.	कार्यालय	तोडा चलान एवम् दाखिला								विदेशी मुद्रा खरिद बिक्री					
		(रु. करोडमा)				भा.रु. (ने. रु. करोडमा)				अन्य विदेशी मुद्रा			भा. रु.		
		तोडा चलान			तोडा दाखिला*		तोडा चलान		तोडा दाखिलाβ		(ने. रु. करोडमा)		(ने. रु. करोडमा)		
		नोटकोष संख्या+	पटक	रकम रु	पटक	रकम	पटक	रकम	पटक	रकम	खरिद	मौज्दात@	खरिद	बिक्री#	मौज्दात@
१.	विराटनगर	१२	६०	३१२०.०	६	१३.१७	२	१६.०	०	०	३२.४८	४.०५	०	०.०१	१२५.९२
२.	जनकपुर	६	३५	१२७०.०	२	४.६३	०	०	१	०.६४	२४.८५	२.१७	०	५.५२	१३.९१
३.	वीरगञ्ज	४	१७	९१०.०	७	२०१.५७	२	१.६	०	०	५.०९	१.८४	०	२९.०	५६.३४
४.	पोखरा	९	४१	१७५७.०	११	४५.२४	०	०	०	०	११२.०	१०.७८	०	१.१९	२७.३३
५.	सिद्धार्थनगर	८	५१	१८४०.००	४	१५.८७	३	२४.०	०	०	६१.०७	३.०५	०.७	८.२४	८३.८७
६.	नेपालगञ्ज	१३	५२	१५९१.०	१०	१३६.१८	०	०	०	०	५.०२	१.११	०.४६	६.१	४०.८९
७.	धनगढी	९	४७	१२८५.०	२	१६.८४	०	०	०	०	६.०१	०.४६	१.६२	१०.९५	३१.६६
कुल		६१	३०३	११,७७३.०	४२	४३३.५	७	४१.६	१	०.६४	२४६.५२	२३.४६	२.७८	६१.०१	३७९.९२

+ कार्यालय अन्तर्गतको नोटकोष संख्या ।

* नोटकोष रहेका बैंक शाखाहरूबाट उक्त कोषबाटै दाखिला हुन आएको रकम मात्र ।

@ अन्य कार्यालयहरूमा रकमान्तर गरी २०७८ असार मसान्तको बाँकी मौज्दात ।

β भा.रु दाखिला भन्नाले ने.रा. बैंक बैकिङ्ग कार्यालयबाट विभिन्न मितिमा प्राप्त भा.रु. ।

अनुसूची २.१ : “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएका निर्देशनहरू

१. आर्थिक वर्ष २०७७/७८ देखि राष्ट्रियस्तरका विकास बैंकहरूले समानान्तर रूपमा Capital Adequacy Framework, 2015 बमोजिम न्यूनतम पुँजीकोष अनुपात कायम गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ। साथै, वाणिज्य बैंकहरूले Capital Adequacy Framework 2015 मा व्यवस्था भएबमोजिमको Countercyclical Buffer कायम गर्नु पर्ने व्यवस्थालाई आ.व. २०७७/७८ सम्मको लागि स्थगन गरिएको छ।
२. कोभिड-१९ को कारण बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको वासलातमा पर्नसक्ने प्रभावलाई मध्यनजर गर्दै २०७६ पुस मसान्तमा असल वर्गमा वर्गीकरण भएका र २०७६ पुस मसान्तपश्चात् प्रवाह भएका कर्जालाई बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले २०७७ असार मसान्तमा असल वर्गमा वर्गीकरण गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएकोछ।
३. कोभिड-१९ को कारणले विगतमा कायम गरिएको ग्रेस अवधिभित्र उद्योग वा परियोजनाको निर्माण सम्पन्न/संचालन हुन नसकेको अवस्थामा निर्माण सम्पन्न हुन/संचालनमा आउन लाग्ने थप समय यकिन गरी ग्राहकको अनुरोधमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले एक पटकका अधिकतम २ वर्षसम्म ग्रेस अवधि थप गर्न सक्ने व्यवस्था गरिनुका साथै थप भएको ग्रेस अवधिको ब्याजलाई पुँजीकरण नगरी ग्रेस अवधिभित्र कम्तीमा ३ किस्तामा भुक्तानी हुने गरी असुलीको व्यवस्था गर्नु पर्ने र तोकिएको तालिकाबमोजिम भुक्तानी गर्ने ऋणीसँग कुनै किसिमको पेनाल ब्याज/शुल्क/हर्जाना/ब्याजको ब्याज (Interest on interest) लिन नपाइने व्यवस्था गरिएको छ।
४. कोभिड-१९ बाट अति प्रभावित क्षेत्रमा प्रदान गरिएको कर्जाको हकमा ऋणीको परियोजना वा व्यवसायमा परेको प्रभाव तथा वित्तीय अवस्थाको मूल्याङ्कन गरी ऋणीको लिखित कार्ययोजना अनुसार भविष्यमा उद्योग व्यवसाय सञ्चालनमा आई ऋण चुक्ता हुन सक्नेमा बैंक तथा वित्तीय संस्था आश्वस्त भएमा सम्बन्धित ऋणीको अनुरोधमा एक पटकको लागि ऋणीले बुझाउनुपर्ने ब्याजको १० प्रतिशत रकम असूल उपर गरी कर्जाको पुनरतालिकीकरण र/वा पुनरसंरचना गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ।
५. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले असल वर्गमा वर्गीकरण भएका तर, भाखा नाघेको अवधिको आधारमा २०७७ असार मसान्तमा तल्लो वर्गमा वर्गीकरण गर्नु पर्ने कर्जाहरूको लागि कम्तिमा ५ प्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ।
६. एक वर्ष भन्दा बढी ग्रेस अवधि भएका उर्जा लगायतका पूर्वाधार निर्माणसँग सम्बन्धित परियोजनाहरूमा प्रवाहित असल कर्जाहरूको ग्रेस अवधिसम्म प्रत्येक वर्ष समानुपातिक रूपमा कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरी अन्तिम वर्ष १ प्रतिशत सामान्य कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ। साथै, रेशम, जुट, कपास लगायतका कृषि खेती र व्यवसायिक रूपमा गरिने आँप, सुन्तला, जुनार, मौसम, किवी, ड्यागन फ्रुट, कागती, लिची, एभोकाडो जस्ता फलफूल खेतीका लागि प्रदान गरिएको कर्जामा पहिलो वर्ष ०.२ प्रतिशत, दोस्रो वर्ष ०.६ प्रतिशत र तेश्रो वर्षदेखि १ प्रतिशत साधारण कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ।
७. जग्गा एकीकरण वा करारमार्फत व्यावसायिक कृषि, उद्योग र अन्य व्यवसाय सञ्चालन गर्न सम्भौता अनुसारको लिज सम्पत्तिको सुरक्षणमा प्रदान गरिएको कर्जा र एक करोडसम्मका परियोजना धितोमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट प्रवाह भएका कर्जाको हकमा तोकिएको प्रतिशतको अतिरिक्त २० प्रतिशत थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु नपर्ने व्यवस्था गरिएको छ।
८. Marginal Lending प्रकृतिको कर्जाको हकमा सुरक्षण बापत राखिने सेयरको मूल्याङ्कन गर्दा नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडबाट प्रकाशित पछिल्लो १२० कार्य दिनको अन्तिम मूल्यको औसत मूल्य वा सेयरको प्रचलित बजार मूल्यमध्ये जुन कम हुन्छ, सो रकमको बढीमा ७० प्रतिशत रकमसम्म मात्र सेयर धितो कर्जा प्रवाह गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ।
९. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले निश्चित प्रयोजन नखुलेका अधिविकर्ष कर्जा (Overdraft), धितो कर्जा (Mortgage Loan), सम्पत्ति कर्जा (Property Loan), व्यक्तिगत आवधिक कर्जा (Personal Term Loan), सेयरको धितोमा प्रदान गरिएको कर्जा लगायत जुनसुकै शीर्षकका व्यक्तिगत कर्जाहरू प्रति ग्राहक रु. ५० लाखसम्म मात्र प्रवाह गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ। साथै, बैंक तथा वित्तीय संस्थाले २०७७ असार मसान्तसम्म यस्तो कर्जा माथि तोकिएको सीमाभन्दा बढी प्रवाह गरेको भएमा २०७९ असार मसान्तभित्र क्रमिक रूपमा तोकिएको सीमाभित्र ल्याइसक्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ।
१०. सहूलियतपूर्ण कर्जाका लागि ब्याज अनुदान सम्बन्धी एकीकृत कार्यविधि, २०७५ मा उल्लिखित सहूलियतपूर्ण कर्जाहरू मध्ये कृषि तथा पशुपन्छी कर्जा बाहेक अन्य कर्जा शीर्षकमा ग्रामीण इलाकालाई प्राथमिकतामा राखी २०७८ असार मसान्तसम्ममा वाणिज्य बैंकले ५०० वा न्यूनतम प्रति शाखा १० तथा राष्ट्रियस्तरका विकास बैंकले ३०० वा न्यूनतम प्रति शाखा ५ मध्ये जुन बढी हुन्छ सोही बमोजिम तथा राष्ट्रियस्तरबाहेकका विकास बैंक तथा वित्त कम्पनीले क्रमशः न्यूनतम २०० र १०० वटा सहूलियतपूर्ण कर्जा प्रदान गर्नु पर्ने व्यवस्था गरी यस्तो कर्जा प्राप्त गरेका ऋणीको विवरण बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आफ्नो वेबसाइटमार्फत त्रैमासिक रूपमा सार्वजनिक गर्नु पर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ।
११. कोभिड-१९ बाट अति प्रभावित उद्योग व्यवसायलाई सुचारु गर्न सहजीकरण गर्ने प्रयोजनको लागि ऋणीको आवश्यकता र उद्योग/व्यवसायको सम्भाव्यताको विश्लेषण गरी २०७६ चैत मसान्तमा कायम चालु पुँजी कर्जाको सीमामा बढीमा

एक बर्ष अवधि र एक पटकको लागि बढीमा २० प्रतिशतसम्म थप चालु पुँजी कर्जा प्रवाह गर्न सकिने र सोको लागि Debt Equity Ratio र एकल ग्राहक कर्जा सीमा कायम गर्न २०७८ असार मसान्तसम्म अनिवार्य नहुने व्यवस्था गरिएको छ ।

१२. २०७७ असार महिनासम्म भुक्तानी अवधि भएका डिमाण्ड लोन, क्यास क्रेडिट लगायतका अल्पकालीन प्रकृतिका चालु पुँजी कर्जाहरूलाई ऋणीको वित्तीय अवस्था विश्लेषण गरी २०७७ पौष मसान्तसम्म भुक्तानी गर्न सकिने गरी समय थप (Time Extension) गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
१३. विद्युत् आयोजना निर्माण गरी विद्युत् निर्यात गर्न शुरु गरेका परियोजनामा प्रवाहित कर्जालाई निर्यात शुरु गरेको ५ वर्षसम्म र जलाशययुक्त जलविद्युत् आयोजनामा प्रवाहित कर्जालाई कर्जा अवधिभर आधारदरमा १ प्रतिशत विन्दुसम्म मात्र थप गरी कर्जा प्रदान गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
१४. निर्माणाधीन आयोजनामा प्रवाहित कर्जाको ग्रेस अवधिमा पाकेको ब्याज पुँजीकरण गर्न यस बैंकबाट पूर्व स्वीकृति पाइसकेका कर्जाको हकमा २०७७ पुस मसान्तसम्म पुँजीकरण गर्न यस बैंकको स्वीकृति आवश्यक नपर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
१५. जलविद्युत् आयोजना सम्पन्न भई उत्पादन प्रारम्भ गरेतापनि प्रसारण लाईन निर्माण नभएको कारण पूर्ण क्षमतामा सञ्चालन हुन नसकेका आयोजनाको हकमा प्रसारण लाईन निर्माण भई सञ्चालनमा नआउँदासम्मको लागि ब्याज रकमलाई खुद बिक्री आम्दानीले नधानेको हदसम्म आंशिक रुपमा पुँजीकरण गर्न यस बैंकको स्वीकृति लिनु आवश्यक नपर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
१६. कोभिड-१९ बाट न्यून प्रभावित, मध्यम प्रभावित तथा अति प्रभावित क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जाको साँवा तथा ब्याज रकमलाई कुनै किसिमको थप पेनाल ब्याज/शुल्क/हर्जाना/ब्याजको ब्याज (Interest on interest) नलिई देहाय अनुसार समय थप (Time Extension) गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
 - न्यून प्रभावित क्षेत्रमा प्रवाह भएका सक्रिय कर्जाको २०७७ असार मसान्तसम्म भुक्तानी हुनुपर्ने साँवाको किस्ता र ब्याज रकमलाई २०७७ पुस मसान्तसम्म ।
 - मध्यम प्रभावित कोभिड-१९ बाट मध्यम प्रभावित क्षेत्रमा प्रवाह भएका सक्रिय कर्जाको २०७७ असार मसान्तसम्म भुक्तानी हुनुपर्ने साँवाको किस्ता र ब्याज रकमलाई २०७७ चैत मसान्तसम्म ।
 - अति प्रभावित क्षेत्रमा प्रवाह भएका सक्रिय कर्जाको २०७७ असार मसान्तसम्म भुक्तानी हुनुपर्ने साँवाको किस्ता र ब्याज रकमलाई २०७८ असार मसान्तसम्म ।
 - कोभिड-१९ को कारण पुनर्स्थापित हुन समय लाग्ने पर्यटन क्षेत्र लगायतका अति प्रभावित उद्योग व्यवसायमा प्रवाह भएका सक्रिय कर्जाको २०७७ असार मसान्तसम्म भुक्तानी हुनुपर्ने साँवाको किस्ता र ब्याज रकमको भुक्तानीका लागि २ वर्षसम्मको समय प्रदान गर्न यस व्यवस्थाले बाधा पुऱ्याएको नमानिने ।
 - उपरोक्तानुसार भुक्तानी अवधि थप गरिएका कर्जाको २०७७ असार मसान्तसम्मको भुक्तानी हुन बाँकी साँवा र ब्याज रकमलाई भुक्तानी अवधि थप भएको समयावधिभित्र समानुपातिकरूपमा कम्तिमा क्रमशः २ किस्ता, ३ किस्ता र ४ किस्तामा असुल गर्ने व्यवस्था मिलाइएको र तोकिएको भुक्तानी तालिकाबमोजिम भुक्तानी गर्ने ऋणीबाट कुनै पनि किसिमको पेनाल ब्याज/शुल्क/हर्जाना/ब्याजको ब्याज (Interest on interest) लिन नपाइने व्यवस्था गरिएको छ ।
१७. काठमाडौँ उपत्यकाभित्रको रियलस्टेट कर्जा र सोको धितो सुरक्षणको Fair Market Value बीचको अनुपात (Loan to Value Ratio) बढीमा ४० प्रतिशत र अन्य स्थानको हकमा बढीमा ५० प्रतिशतसम्म तथा निजी आवासीय घर कर्जा (Personal Residential Home Loan) र नियमानुसार दर्ता भई सञ्चालनमा रहेका नेपाल सरकारबाट स्वीकृति प्राप्त घर निर्माण व्यवसाय कम्पनीहरूलाई आवासीय घर निर्माणको लागि प्रदान गरिने कर्जाको हकमा यस्तो अनुपात (Loan to Value Ratio) बढीमा ६० प्रतिशतसम्म कायम गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
१८. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले २०७७ असोज मसान्तसम्म नगदमा प्राप्त ब्याज आम्दानीलाई आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को वित्तीय विवरण तयार गर्दा आम्दानी जनाउन पाउने व्यवस्था गरिएको छ ।
१९. संस्थाको तरलता सम्बन्धी जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्ने उद्देश्यले स्रोत परिचालनमा स्वदेशी मुद्रामा प्रवाह भएको कर्जा सापटको अनुपात (Credit to Core Capital and Domestic Deposits Ratio– CCD Ratio) २०७८ असारसम्मको लागि ८५ प्रतिशत नाघ्न नहुने गरी सीमा तोकिएको छ ।
२०. ६५ वर्ष नाघेको व्यक्ति बैंक तथा वित्तीय संस्थाको प्रमुख कार्यकारी अधिकृत पदमा नियुक्त/पुनः नियुक्त हुन योग्य नहुने तथा ६९ वर्ष नाघेको व्यक्ति प्रमुख कार्यकारी अधिकृत पदमा बहाल रहन नसक्ने व्यवस्था गरिएको छ । तर, २०७८ असार मसान्त भित्र गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्ति प्रक्रिया सम्पन्न गरी एकीकृत कारोबार गर्ने गरी दुई वा दुईभन्दा बढी वाणिज्य बैंकहरू एकापसमा गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्ति प्रक्रियामा सहभागी भएमा एक पटकका लागि ६५ वर्ष उमेर नाघेको व्यक्ति बैंक तथा वित्तीय संस्थाको प्रमुख कार्यकारी अधिकृतमा नियुक्त/पुनः नियुक्त हुन बाधा नपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

२१. बैंक तथा वित्तीय संस्थाको २०७७ असार मसान्तमा संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोषमा बाँकी रहेको सम्पूर्ण रकम २०७७ साउन मसान्तभित्र नेपाल सरकारले स्थापना गरेको कोरोना संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण र उपचार कोषमा जम्मा गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
२२. २०७८ असार मसान्तभित्र गाभने/गाभिने तथा प्राप्ति प्रक्रिया सम्पन्न गरी संयुक्त कारोबार सञ्चालन गर्ने वाणिज्य बैंकको हकमा २०७९ असार मसान्तसम्म अनिवार्य नगद मौज्जात वापत यस बैंकमा राख्नु पर्ने अनुपातमा ०.५० प्रतिशत विन्दुले छुट प्रदान गरिने व्यवस्था गरिएको छ ।
२३. २०७८ असार मसान्तभित्र गाभने/गाभिने तथा प्राप्ति प्रक्रिया पुरा गरी संयुक्त कारोबार सञ्चालन गर्ने वाणिज्य बैंकको हकमा २०७९ असार मसान्तसम्म कायम गर्नु पर्ने वैधानिक तरलता अनुपातमा १ प्रतिशत विन्दुले छुट प्रदान गरिने व्यवस्था गरिएको छ ।
२४. २०७८ असार मसान्तभित्र गाभने/गाभिने तथा प्राप्ति प्रक्रिया पुरा गरी संयुक्त कारोबार सञ्चालन गर्ने वाणिज्य बैंकले २०७९ असार मसान्तसम्म कायम गर्नुपर्ने निक्षेप सिमामा थप ५ प्रतिशत विन्दुसम्म संस्थागत निक्षेप परिचालन गर्न सक्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
२५. २०७८ असार मसान्तभित्र गाभने/गाभिने तथा प्राप्ति प्रक्रिया पुरा गरी संयुक्त कारोबार सञ्चालन गर्ने वाणिज्य बैंकले २०७९ असार मसान्तसम्म आफ्नो कुल निक्षेपमा संस्थागत निक्षेपको अंश थप १० प्रतिशत विन्दुसम्म कायम गर्न पाउने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
२६. वाणिज्य बैंकहरूले आफ्नो चुक्ता पुँजीको न्यूनतम २५ प्रतिशत बराबर अनिवार्य रुपमा ऋण पत्र २०७९ असार मसान्तभित्र जारी गर्नु पर्ने गरी समयवाधि थप गरिएको छ ।
२७. यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कुल कर्जा सापटको देहाय बमोजिम तोकिएका क्षेत्रमा कर्जा प्रवाह गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

बैंक/वित्तीय संस्था	क्षेत्र	२०७८ असार मसान्त	२०७९ असार मसान्त	२०८० असार मसान्त	२०८१ असार मसान्त
“क” वर्ग	कृषि क्षेत्र	११ प्रतिशत	१३ प्रतिशत	१५ प्रतिशत	-
	उर्जा क्षेत्र	६ प्रतिशत	७ प्रतिशत	९ प्रतिशत	१० प्रतिशत
	लघु, साना एवम् मझौला उद्यम (रु १ करोडभन्दा कम)	११ प्रतिशत	१२ प्रतिशत	१४ प्रतिशत	१५ प्रतिशत
“ख” वर्ग	कृषि, लघु, घरेलु तथा साना उद्यम/व्यवसाय, उर्जा र पर्यटन क्षेत्र	१६ प्रतिशत	१७ प्रतिशत	१९ प्रतिशत	२० प्रतिशत
“ग” वर्ग	कृषि, लघु, घरेलु तथा साना उद्यम/व्यवसाय, उर्जा र पर्यटन क्षेत्र	११ प्रतिशत	१२ प्रतिशत	१४ प्रतिशत	१५ प्रतिशत

- तोकिएका क्षेत्रमा प्रवाह भएको कर्जा सम्बन्धी व्यवस्थाको न्यूनतम सीमाको अनुपालना यकिन गर्ने प्रयोजनको लागि बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले बक्यौता कर्जा (Outstanding Loan) लाई प्रवाहित कर्जाको रुपमा गणना गर्नु पर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
 - बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कृषि तथा उर्जा क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जालाई अर्को वित्तीय संस्था मार्फत व्यवस्थापन गर्न एक आपसमा खरिद/बिक्री गर्न सक्ने व्यवस्था मिलाइएको तथा सुरुवातमा कर्जा प्रवाह गर्ने संस्थाले नै ग्राहकसँगको सम्बन्ध व्यवस्थापन (Relationship Management) गर्ने गरी गरिएको खरिद/बिक्रीमा ग्राहकको सहमति आवश्यक नपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
 - कृषि क्षेत्रमा दीर्घकालीन साधनको उपलब्धता सहज बनाउन कृषि विकास बैंकले सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृति लिई कृषि ऋणपत्र (Agricultural Bond) जारी गर्न सक्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
 - उर्जा क्षेत्रमा दीर्घकालीन साधनको उपलब्धता सहज बनाउन उर्जा क्षेत्रमा लगानीको अनुभव हासिल गरेका वाणिज्य बैंकहरूले सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृति लिई उर्जा ऋणपत्र (Energy Bond) जारी गर्न सक्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
 - कृषि ऋणपत्रमा लगानी गरेको रकमलाई कृषि क्षेत्रमा अनिवार्य रुपमा प्रवाह गर्नुपर्ने कर्जामा गणना गर्न पाइने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
 - उर्जा ऋणपत्रमा लगानी गरेको रकमलाई उर्जा क्षेत्रमा अनिवार्य रुपमा प्रवाह गर्नुपर्ने कर्जामा गणना गर्न पाइने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
२८. “ख” र “ग” वर्गका वित्तीय संस्थाले २०७७ साल माघ १ गतेदेखि पूर्ण रुपमा विद्युतीय माध्यम goAML Test Environment र तत्पश्चात पूर्णरुपमा विद्युतीय माध्यम goAML Production Environment बाट शंकास्पद र सीमा कारोबार सम्बन्धी प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
 २९. इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले खाता खोल्दा, चेक जारी गर्दा (Good for Payment चेक समेत), चेकको Stop Payment गर्दा, मौज्जात प्रमाणित गर्दा (Balance Certification), खाता सञ्चालन गर्दा, खाता बन्द गर्दा, स्टेटमेन्ट दिँदा, विप्रेषण

- रकम खातामा जम्मा गर्दा, एबीवीएस लगायतका सेवा प्रदान गर्दा ग्राहकबाट कुनै किसिमको सेवा शुल्क लिन नपाइने व्यवस्था गरिएको छ ।
३०. ईजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग”, वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कर्जा स्वीकृति गर्दा सेवा शुल्क वापत क्रमशः अधिकतम ०.७५ प्रतिशत, १.०० प्रतिशत, १.२५ प्रतिशतसम्म मात्र सेवा शुल्क लिन पाइने व्यवस्था गरिएको छ ।
३१. लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई विपन्न वर्ग कर्जा प्रवाह गर्दा ०.५० प्रतिशतभन्दा बढी सेवा शुल्क लिन नपाइने व्यवस्था गरिएको छ ।
३२. कर्जाको सीमा वृद्धि गरिएमा वृद्धि भएको रकममा मात्र तोकिएको सीमाभित्र रही सेवा शुल्क लिन सकिने र किस्तामा भुक्तानी हुने मध्यम तथा दीर्घकालीन कर्जामा कर्जाको अवधिभर Review charge लगायत अन्य कुनै पनि शीर्षकमा शुल्क लिन नपाइने व्यवस्था गरिएको छ ।
३३. यस बैंकले तोकेबमोजिम बाहेक अन्य जुनसुकै शीर्षकमा शुल्क लिएको वा तोकिएको सीमा भन्दा बढी शुल्क लिएको पाइएमा सो शुल्कमा १० प्रतिशत थप गरी ग्राहकको खातामा जम्मा गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
३४. इजाजतपत्र प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले २०७७ असार मसान्तमा कायम निक्षेपको भारत औसत ब्याजदरको प्रतिशत भन्दा बढी नहुने गरी आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को खुद वितरणयोग्य मुनाफाको ३० प्रतिशतसम्म मात्र नगद लाभांस घोषणा तथा वितरण गर्न पाउने र खुद वितरणयोग्य मुनाफा कुल चुक्ता पुँजीको ५ प्रतिशतभन्दा कम भएका इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाले कर प्रयोजनका लागि बाहेक नगद लाभांस वितरण गर्न नपाउने व्यवस्था गरिएको छ ।
३५. नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ४९ र ५० मा भएको व्यवस्था अनुसार इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख”, “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई नेपाल राष्ट्र बैंक, पुनरकर्जा कार्यविधि, २०७७ मा उल्लेखित व्यवस्थाहरूको अधिनमा रही लघु, घरेलु तथा साना उद्यम पुनरकर्जा, विशेष पुनरकर्जा र साधारण पुनरकर्जा सुविधा उपलब्ध हुने व्यवस्था गरिएको छ । साथै, बैंक तथा वित्तीय संस्थाले पुनरकर्जा प्राप्त गरेका ऋणीको विवरण आफ्नो वेबसाइटमार्फत त्रैमासिक रूपमा सार्वजनिक गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
३६. लघुवित्त वित्तीय संस्थाको हकमा कोभिड-१९ को प्रभावको कारणले २०७७ असार मसान्तसम्म असुल हुन नसकेको किस्ताको साँवा र ब्याज रकमलाई ऋणीले सञ्चालन गरेको लघु उद्यम, पेशा, व्यवसायमा परेको प्रभाव, सुचारु हुन लाग्ने समय, ऋणीको आवश्यकता आदिको मुल्याङ्कन गरी २०७७ असोज मसान्तभित्र एक पटकको लागि बढीमा ६ महिनासम्म भुक्तानी अवधि थप गर्न सकिने, यसरी भुक्तानी अवधि थप गरिएको किस्ताको साँवा र ब्याज रकम २०७७ चैत्र मसान्तभित्र समान किस्तामा असुल उपर गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्ने तथा यस्तो किस्ता रकम नियमितरूपमा भुक्तानी गर्ने ऋणीबाट कुनै प्रकारको पेनाल ब्याज/शुल्क/हर्जाना/ब्याजको ब्याज (Interest on interest) लिन नपाइने व्यवस्था गरिएको छ ।
३७. विपन्न तथा न्यून आय भएका समूहमा आवद्ध भएका वा नभएका व्यक्तिहरूलाई स्वीकारयोग्य धितो लिई कृषि, लघु उद्यम वा व्यवसाय सञ्चालन गर्न प्रति समूह सदस्य बढीमा रु. ७ लाख रुपैयाँसम्म लघुकर्जा उपलब्ध गराउन सकिने तथा विगत २ वर्षदेखि कर्जा उपभोग गरी असल वर्गमा परेका व्यक्ति वा समूह सदस्यको हकमा रु. १५ लाख रुपैयाँ सीमा कायम गरिएको छ ।
३८. थोक कर्जा कारोवार गर्ने र सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन गर्ने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले २०७८ असार मसान्तको वित्तीय विवरण नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान (NFRS) अनुसार समेत समानान्तररूपमा तयार गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
३९. लघुवित्त वित्तीय संस्थाले निश्चित प्रयोजनका लागि स्थापित दीर्घकालीन कोषहरू बाहेकका रकम बैंक तथा वित्तीय संस्थामा ३ महिना भन्दा बढी अवधिको मुद्दती निक्षेपमा राख्न र नवीकरण गर्न नपाइने व्यवस्था गरिएको छ ।
४०. मर्जर तथा प्राप्तिको प्रक्रियाबाट नै चुक्ता पुँजी तथा पुँजीकोष सुदृढ भई भरपर्दो वित्तीय सेवा सुनिश्चित होस् भन्ने अभिप्रायले लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई हकप्रद शेयर जारी गर्ने गरी प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीको संशोधन स्वीकृति प्रदान नगरिने व्यवस्था गरिएको छ ।
४१. काठमाडौँ उपत्यका, महानगरपालिका र उप महानगरपालिकामा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको शाखा नभएका स्थानीय तहका वडाहरूमा बाहेक लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको शाखा नभएका स्थानीय तहका वडाहरूमा शाखा/कार्यालय खोल्न यस बैंकको पूर्व स्वीकृति लिनु नपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
४२. लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले आफ्ना ग्राहकसँग लिने ब्याजदर अधिकतम १५ प्रतिशतसम्म निर्धारण गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ । साथै, निक्षेप संकलन गर्ने तथा थोक कर्जा कारोवार गर्ने संस्थाहरूले २०७७ कात्तिक देखि आधार दर तयार गरी यस बैंकमा पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
४३. लघुवित्त वित्तीय संस्थाले कर्जा प्रवाह गर्दा स्वीकृत कर्जामा १.५ प्रतिशत सम्म सेवा शुल्क लिन सक्ने व्यवस्था गरिएको छ । साथै, थोक कर्जा प्रवाह गर्ने संस्थाले लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई प्रवाह गर्ने कर्जामा ०.५० प्रतिशत भन्दा बढी सेवा शुल्क लिन नपाइने र कर्जाको सीमा वृद्धि/थप गर्दा थप भएको रकममा मात्र र कर्जा नवीकरण गर्दा उल्लिखित दरको २० प्रतिशतसम्म सेवा शुल्क लिन सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
४४. एक आपसमा गाभ्ने/गाभिने वा प्राप्त हुने लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई “बैंक तथा वित्तीय संस्था एक आपसमा गाभ्ने/गाभिने (Merger) तथा प्राप्त (Acquisition) सम्बन्धी विनियमावली, २०७३ मा तोकिएका सुविधाहरूका अतिरिक्त देहाय बमोजिमका थप सहूलियत प्रदान गरिने व्यवस्था मिलाइएको छ ।

- एकल ग्राहक कर्जा सीमा नाघेको ऋणीको कर्जालाई सीमा भित्र ल्याउन समय थप गर्ने,
 - तोकिएको पुँजी कोष अनुपात पुन्याउनु पर्ने समय थप गर्ने,
 - संस्थाका सञ्चालक, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तथा नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत पदबाट हटेको कम्तीमा ६ महिना व्यतीत नभई यस बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त अन्य संस्थामा संचालक वा अन्य कुनै पनि हैसियतमा काम गर्न नपाउने विद्यमान प्रावधान लागु नहुने,
४५. ईजाजतपत्रप्राप्त लघुवित्त वित्तीय संस्था एक आपसमा गाभ्ने गाभिने वा प्राप्ति प्रक्रियामा संलग्न भई २०७८ असार मसान्तभित्र एकीकृत कारोबार सञ्चालन गरेमा माथि तोकिएका सुविधाहरूका अतिरिक्त देहाय बमोजिमका थप सहूलियत प्रदान गरिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २०७९ असार मसान्तसम्म सञ्चालन जोखिमवापत कुल सम्पत्तिको १ प्रतिशत रकम मात्र जोखिम भारत सम्पत्ति थप गरे पुग्ने,
 - वार्षिक २० प्रतिशत भन्दा बढी लाभांश (नगद वा बोनस) वितरणको प्रस्ताव गरेमा २० प्रतिशत माथिको प्रस्तावित लाभांशको २५ प्रतिशत रकम संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्थामा २०७९ असार मसान्त सम्मको लागि छुट प्रदान गर्ने,
४६. यस बैंकबाट इजाजतपत्र “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्था एवम् “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई एकीकृत निर्देशन, २०७७ जारी गरिएको छ ।
४७. पछिल्लो तीन वर्ष लगातार नोक्सानीमा रहेका संस्थाहरू, व्यवसायिक रूपमा सञ्चालनमा आएको एक वर्ष व्यतित नभएका संस्थाहरू, विगत तीन वर्ष देखि साधारण सभा नगरेका संस्थाहरू, कम्तीमा २५० दिनको कारोबार मूल्य नभएका संस्थाहरूको शेयरको धितोमा समेत कर्जा प्रदान गर्न नपाईने व्यवस्था गरिएको छ ।
४८. विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट प्रयोजन नखुलेका कुल व्यक्तिगत अधिविकर्ष कर्जा अधिकतम प्रति व्यक्ति रु. ५० लाखसम्म मात्र प्रवाह गर्न सकिने र यस अधि बहुबैंकिङ कारोबार गरी उक्त सीमाभन्दा बढी कर्जा लिएका ऋणीहरूले २०७८ असार मसान्तसम्म कुल व्यक्तिगत अधिविकर्ष कर्जा रु. ५० लाखसम्म कायम गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
४९. कोभिड-१९ बाट प्रभावित ऋणीको हकमा ६ महिना वा सो भन्दा कम अवधीको ब्याज बक्यौता रहेको अवस्थामा कालोसूचीमा समावेश गर्ने प्रक्रिया २०७८ असार मसान्तसम्मका लागि स्थगन गर्नु पर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
५०. विद्यमान व्यवस्थाको अतिरिक्त नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकारका विभिन्न निकायबाट अनुदान प्रदान गरिएको अवस्थामा अनुदान रकमको हदसम्म रकम निकाल्न यस बैंकको कालो सूची सम्बन्धी व्यवस्थाले बाधा नपर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
५१. कल निक्षेप बाहेकका ब्याज प्रदान गरिने निक्षेप खाताहरूमा दिइने अधिकतम र न्यूनतम ब्याजदर बीचको अन्तर ५ प्रतिशत विन्दु भन्दा बढीले फरक पार्न नपाईने व्यवस्था गरिएको तर सामाजिक सुरक्षा भत्तावापतको रकम मात्र जम्मा हुने व्यक्तिगत निक्षेप खाता तथा अक्षयकोष वापतको रकम मुद्दती निक्षेपको रूपमा स्वीकार गर्दा बैंक तथा वित्तीय संस्था र ग्राहक बीचको आपसी सहमतिमा माथि उल्लेखित ब्याजदर भन्दा बढी हुने गरी ब्याजदर कायम गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
५२. कर्जा अवधी भर परिवर्तन नहुने गरी प्रवाहित कर्जामा ऋणीसँगको लिखित सहमतिमा पहिलो पटक ७ वर्षमा र तत्पश्चात प्रत्येक ५ वर्षमा ब्याजदर पुनरावलोकन गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
५३. कर्जाको अग्रिम भुक्तानी शुल्क तथा स्वाप शुल्क सम्बन्धमा देहाय बमोजिमको व्यवस्था गरिएको छ ।
- कर्जाको अग्रिम भुक्तानी शुल्क: कर्जा प्रवाह भएको २ वर्ष भित्र कर्जाको अग्रिम भुक्तानी भएमा तोकिएको सेवा शुल्कको अधिकतम शत प्रतिशतसम्म, २ वर्ष देखि ५ वर्ष भित्र कर्जा चुक्ता भएमा तोकिएको सेवा शुल्कको अधिकतम ५० प्रतिशतसम्म र ५ वर्ष भन्दापछि कर्जा चुक्ता भएमा तोकिएको सेवा शुल्कको अधिकतम २० प्रतिशतसम्म लिन सकिने ।
 - कर्जा स्वाप शुल्क: कर्जा प्रवाह भएको २ वर्ष भित्र बैंक परिवर्तन गरेमा बक्यौता रकममा तोकिएको सेवा शुल्कको अधिकतम शत प्रतिशतसम्म, २ वर्ष देखि ५ वर्ष भित्र बैंक परिवर्तन गरेमा बक्यौता रकममा तोकिएको सेवा शुल्कको अधिकतम ५० प्रतिशतसम्म र ५ वर्ष पछि बैंक परिवर्तन गरेमा बक्यौता रकममा तोकिएको सेवा शुल्कको अधिकतम २० प्रतिशतसम्म लिन सकिने ।
 - स्थिर ब्याजदरमा प्रवाह भएका आवधिक कर्जाको हकमा ऋणी संगको सहमतिमा कर्जा स्वीकृत पत्रमा उल्लेख भएबमोजिम तोकिएको सेवा शुल्कको शत प्रतिशत अग्रिम भुक्तानी शुल्क वा स्वाप शुल्क लिन सकिने ।
५४. कोभिड-१९ बाट प्रभावित ऋणीको हकमा ६ महिना भन्दा बढीको ब्याज बक्यौता नरहेको अवस्थामा धितो लिलामी प्रक्रिया २०७८ असार मसान्तसम्मका लागि स्थगन गर्नु पर्ने र कोभिड-१९ बाट प्रभावित ऋणीले आफ्नो उद्योग व्यवसाय तथा आयश्रोतबाट सम्पूर्ण किस्ता भुक्तान गर्न नसकि ब्याज बक्यौतामात्र चुक्ता गर्न चाहेमा सोको विवरण तथा विस्तृत जानकारी लिखित रूपमा माग गरी बैंक तथा वित्तीय संस्थाले किस्ताको ब्याज मात्र असूल उपर गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।

५५. लघुवित्त वित्तीय संस्थाका ऋणीको लिखित अनुरोधमा कोभिड-१९ को प्रभावको सघनता र ऋणीको कर्जा भुक्तान गर्ने क्षमताको विश्लेषण गरी भुक्तानी अवधि थप गरिएको किस्ताको साँवा र ब्याज रकम कर्जाको भुक्तानी अवधिको समाप्ती पछिको ६ महिनाभित्र समान किस्तामा असुल उपर गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
५६. इजाजतपत्रप्राप्त पूर्वाधार विकास बैंकले प्रादेशिक एवं स्थानीय तहका सरकारहरूको अगुवाईमा Public Private Partnership (PPP) Model बाट प्रबर्द्धित कृषि, स्वास्थ्य, पर्यटन, शिक्षा, फोहरमैला व्यवस्थापन र ढल निकास सम्बन्धी परियोजनाहरूमा रु. १० करोड वा सो भन्दा बढी कर्जा तथा सुविधा प्रदान गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
५७. पूर्वाधार विकास बैंकले कारोबार शुरु गरेको मितिले ४ वर्ष सम्म आफ्नो अधिल्लो त्रयमासमा कायम रहेको कुल कर्जा सीमाको अधिकतम एक तिहाई मात्र Credit Sale/Purchase/Re-purchase तथा Takeover गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
५८. पूर्वाधार विकास बैंकले एकै प्रकारका परियोजनाहरूमा आफ्नो कुल कर्जा वक्यौताको बढीमा ५० प्रतिशतसम्म कर्जा प्रवाह गर्न पाइने व्यवस्थालाई संस्था सञ्चालनमा आएको चार वर्षसम्म छुट प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
५९. पूर्वाधार विकास बैंकले कारोबार सञ्चालन भएको मितिले बढीमा ४ वर्षसम्म प्रतिस्पर्धाको माध्यमबाट वाणिज्य बैंकहरूमा ब्याज प्राप्त हुने गरी (यस्तो निक्षेपबाट प्राप्त ब्याज आम्दानीबाट कर्मचारीलाई बोनस बाँड्न नपाइने) प्रत्येक बैंकमा बढीमा रु. १ अर्बको सीमामा नबढ्ने गरी निक्षेप जम्मा गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
६०. इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट प्रवाह गरिएका कर्जा मध्ये कोभिड-१९ बाट अति तथा मध्यम प्रभावित क्षेत्रमा प्रदान गरिएको कर्जाको हकमा ऋणीले बुझाउनुपर्ने ब्याजको १० प्रतिशत रकम बुझाउन नसकेको कारणले २०७७ पुस मसान्तसम्म कर्जा पुनरसंरचना/पुनरतालिकिकरण गर्न असमर्थ ऋणीहरूबाट तोकिएका शर्तहरूको अधीनमा रही बुझाउनु पर्ने ब्याजको ५ प्रतिशत रकम असुल उपर गरी २०७८ असार मसान्तभित्र कर्जाको पुनरसंरचना/पुनरतालिकिकरण गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
६१. इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख”, र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोषबाट हुने खर्चको बढीमा ५ प्रतिशतसम्म विद्युतीय कारोबार प्रवर्द्धनका लागि गरिने खर्चलाई उक्त कोषमा खर्च लेख्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
६२. इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख”, र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कुनै महिनामा ब्याजदर अन्तरको सीमा नघाएमा सोही त्रयमास सम्ममा सीमाभित्र ल्याउनु पर्ने र ब्याजदर अन्तरको सीमा उल्लङ्घन गर्ने संस्थाको सञ्चालक समिति तथा प्रमुख कार्यकारी अधिकृतलाई नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन २०५८ अनुसार कारवाही गरिने व्यवस्था गरिएको छ ।
६३. इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका वाणिज्य बैंकले स्वीकार गर्ने स्वदेशी मुद्राको कल निक्षेपको अंश कुल स्वदेशी निक्षेप दायित्वको १० प्रतिशत र इजाजतपत्रप्राप्त “ख” तथा “ग” वर्गका वित्तीय संस्थाहरूले स्वीकार गर्ने कल निक्षेपको अंश कुल निक्षेप दायित्वको १५ प्रतिशतभन्दा बढी कायम गर्न नपाइने व्यवस्था गरिएको छ ।
६४. काठमाडौं उपत्यकाबाहिर (महानगरपालिका र उपमहानगरपालिका बाहेकका स्थानमा) २०७७ पुष मसान्तपछि दुई वटा शाखा खोली सञ्चालनमा ल्याएपश्चात काठमाडौं उपत्यकामा लघुवित्त वित्तीय संस्थाको शाखा नभएको स्थानीय तहको वडाहरूमा एक शाखा खोल्न स्वीकृति प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ । यसरी काठमाडौं उपत्यकाबाहिर खोलिने दुई वटा शाखामध्ये कम्तीमा एक शाखा गाउँपालिकामा खोलिएको हुनुपर्ने छ ।
६५. थोक कर्जा प्रवाह गर्ने तथा सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन गर्न स्वीकृत प्राप्त संस्थाहरूले NFRS बमोजिम तयार गर्नुपर्ने वित्तीय विवरणको ढाँचा जारी गरिएको छ ।
६६. हाल सञ्चालनमा रहेका स्वास्थ्य सेवा प्रदायक संस्था, अस्पताल वा उद्योगहरूलाई लिक्विड अक्सिजन प्लाण्ट वा अक्सिजन प्लाण्ट स्थापना गर्ने प्रयोजनको लागि कर्जा माग भएमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले आधार दरमा कर्जा उपलब्ध गराउनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
६७. ब्याज पुँजीकरणको लागि यस बैंकबाट स्वीकृति प्राप्त गरिसकेका विद्युत परियोजनाहरूको Required Commercial Operation Date परिवर्तन भएमा परिवर्तित अवधिसम्मको ब्याज पुँजीकरण गर्न यस बैंकको स्वीकृति आवश्यक नपर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
६८. इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले देहायबमोजिम खर्च गरेको रकमलाई संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत खर्च लेख्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
 - राष्ट्रिय महत्वका आविष्कार केन्द्र, मानव सेवा जस्ता परोपकारी कार्य गर्ने एवं अति विपन्न वर्गका लागि शिक्षा तथा स्वास्थ्यमा क्रियाशील संस्थालाई बैंक तथा वित्तीय संस्थाले प्रत्यक्ष अनुदानका रूपमा प्रदान गरेको रकम ।
 - महामारीको हालको विषम परिस्थितिलाई दृष्टिगत गरी बैंक तथा वित्तीय संस्थाले अक्सिजन सिलिण्डर, अक्सिजन कन्सन्ट्रेटर, जीवन रक्षक भ्याक्सिन, औषधी आदिको सहज आपूर्तिको लागि प्रत्यक्ष रूपमा गरेको खर्च एवं संस्थामा कार्यरत कर्मचारीको लागि कोभिड-१९ जस्ता महामारीजन्य रोगबाट सुरक्षित राख्न, रोकथाम गर्न तथा उपचार गर्दा लाग्ने (वास्तविक बिल बमोजिमको) खर्च ।
६९. बैंक तथा वित्तीय संस्थाले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वमा खर्च गर्दा एकै भौगोलिक क्षेत्र तथा विषय (जस्तै: शिक्षा, स्वास्थ्य आदि) मा मात्र सीमित नभई आफ्नो कार्यक्षेत्रभित्रका भौगोलिक क्षेत्रमा जीवन रक्षा, सार्वजनिक हित तथा परोपकारी कार्यलाई प्राथमिकतामा राखी न्यायोचित ढङ्गले खर्च गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।

७०. इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले शेयर तथा डिबेञ्चरमा लगानी गर्ने सम्बन्धमा देहायबमोजिम व्यवस्था गरिएको छ ।
- सर्वसाधारणमा शेयर बिक्री गरी धितोपत्र विनिमय बजारमा सूचीकृत भइसकेको संगठित संस्थाको शेयर तथा डिबेञ्चरमा एक वर्षभन्दा बढी अवधिको लागि मात्र लगानी गर्न पाउने र कुनै पनि किसिमको प्रबन्धबाट संगठित संस्थाको शेयरमा अल्पकालीन लगानी गर्न नपाउने ।
 - इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले खरीद गरेको एक वर्ष व्यतीत भएका लगानी मध्येबाट एक आर्थिक वर्षमा प्राथमिक पूँजीको १ प्रतिशत रकमसम्मको लगानी मात्र बिक्री गर्न सक्ने । तर, मिति २०७८/०२/१० सम्म लगानी गरेका शेयर २०७९ असार मसान्तभित्र बिक्री गर्न सकिने ।
 - विपन्न वर्ग कर्जामा गणना गर्ने प्रयोजनको लागि बाहेक 'घ' वर्गको लघुवित्त वित्तीय संस्थाको शेयरमा लगानी गर्न नपाइने । मिति २०७८/०२/१० सम्म त्यस्तो शेयर खरीद गरेको भए २०७८ पुस मसान्तभित्र बिक्री/विनिवेश गरिसक्नुपर्ने ।
७१. इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले बोलकबोल (Bidding) को आधारमा संकलन हुने मुद्दती निक्षेपको हकमा प्रकाशित व्याजदर तीन महिनासम्म परिवर्तन गर्न नपाइने व्यवस्था गरिएको छ ।
७२. कोभिड-१९ संक्रमण न्यूनीकरणका लागि जारी भएको निषेधाज्ञा अवधिभर र सो अवधि समाप्त भएको ७ दिनसम्म बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले ग्राहकबाट कर्जा असुलीमा कुनैपनि प्रकारको पेनाल्टी वा अतिरिक्त शुल्क लिन नपाइने व्यवस्था गरिएको छ ।
७३. वाणिज्य बैंकहरू एक आपसमा गाभ्ने/गाभिने वा प्राप्त प्रक्रियामा संलग्न भई २०७८ असार मसान्तभित्र एकीकृत कारोबार संचालन गरेमा त्यस्तो वाणिज्य बैंकलाई २०७९ असारमसान्तसम्म औसत व्याजदर अन्तर मासिक रुपमा कायम नगरेमा हुने कारवाहीमा छुट प्रदान गरिएको छ ।
७४. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले निक्षेप र कर्जाको व्याजदर परिवर्तनसम्बन्धी जानकारी सम्बन्धित ग्राहकलाई एसएमएस/इमेलमार्फत् तत्काल उपलब्ध गराउनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
७५. बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कोभिड-१९ बाट विकसित भएको असहज परिस्थितिलाई मध्यनजर गरी विद्युतीय माध्यमबाट समेत ग्राहक पहिचान अद्यावधिक गरी/गराई सो को पुष्टि गर्ने व्यवस्था गरी निष्क्रिय खाता सुचारु गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
७६. कोभिड-१९ संक्रमण न्यूनीकरणका लागि जारी भएको निषेधाज्ञा अवधिको लागि देहायबमोजिम विशेष व्यवस्था गरिएको छ ।
- निषेधाज्ञा अवधिभर र सो अवधि समाप्त भएको एक महिनासम्म बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कुनै पनि प्रकारको असुलीसम्बन्धी सूचना वा लिलामीसम्बन्धी सूचना जारी गर्न नपाइने ।
 - निषेधाज्ञा अवधिमा म्याद समाप्त भएका मुद्दती निक्षेप, जमानत तथा प्रतीतपत्र र अन्य कर्जाको हकमा सम्बन्धित ग्राहकले अनुरोध गरेमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी नवीकरण गर्न सक्ने ।
 - बैंक तथा वित्तीय संस्थाले निषेधाज्ञाको अवधिमा कर्जाको किस्ता वा व्याज भुक्तानी गरी विश्वसनीयता कायम गर्नसक्ने ग्राहकलाई प्रोत्साहनस्वरुप व्याजदर वा व्याज रकममा छुट प्रदान गर्न सक्ने । सञ्चालक समितिले यस्तो छुटसम्बन्धी व्यवस्थाको निर्णय गरी वेबसाइटमा सार्वजनिक गरी पारदर्शी ढंगले लागू गर्नुपर्ने ।

अनुसूची २.२ : समष्टिगत निरीक्षण गरिएका वाणिज्य बैंकहरू

(क) समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण (जोखिममा आधारित)

१	ग्लोबल आइएमइ बैंक लि.	३	सेन्चुरी कमर्शियल बैंक लि.
२	सिभिल बैंक लि.	४	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लि.

(ख) लक्षित स्थलगत निरीक्षण (जोखिममा आधारित)

१	मेगा बैंक नेपाल लि.	३	नेपाल बंगलादेश बैंक लि.
२	प्राइम कमर्शियल बैंक लि.	४	सिद्धार्थ बैंक लि.

(ग) विशेष निरीक्षण

१	बैंक अफ काठमाडौं लि.	४	सिभिल क्यापिटल मार्केट लि.
२	सनराइज बैंक लि.	५	नेपाल बंगलादेश बैंक लि.
३	प्रभु बैंक लि.	६	माछापुच्छ्रे बैंक लि.

(घ) AML/CFTमा आधारित रही विशेष निरीक्षण

१	ग्लोबल आइएमइ बैंक लि.	९	सिद्धार्थ बैंक लि.
२	सानिमा बैंक लि.	१०	कृषि विकास बैंक लि.
३	एभरेष्ट बैंक लि.	११	एनएमवि बैंक लि.
४	सनराइज बैंक लि.	१२	बैंक अफ काठमाण्डौ लि.
५	एनसीसी बैंक लि.	१३	कुमारी बैंक लि.
६	नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लि.	१४	स्ट्याण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लि.
७	एन्आइसी एशिया बैंक लि.	१५	नविल बैंक लि.
८	नेपाल बैंक लि.	१६	नेपाल एस. वी. आई बैंक लि.

अनुसूची २.३ : समष्टिगत निरीक्षण गरिएका विकास बैंकहरू

क. स्थलगत निरीक्षण

अनुपालनामा आधारित समष्टिगत निरीक्षण			
१.	कर्णाली डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड	२.	सिन्धु विकास बैंक लिमिटेड
जोखिममा आधारित समष्टिगत निरीक्षण			
१.	गरिमा विकास बैंक लिमिटेड	४.	मुक्तिनाथ विकास बैंक लिमिटेड
२.	ज्योति विकास बैंक लिमिटेड	५.	महालक्ष्मी विकास बैंक लिमिटेड
३.	सांग्रिला विकास बैंक लिमिटेड	६.	साइन रेसुझा डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड

ख. विशेष निरीक्षण

१.	सिन्धु विकास बैंक लिमिटेड	२.	ज्योति विकास बैंक लिमिटेड
----	---------------------------	----	---------------------------

अनुसूची २.४ : समष्टिगत निरीक्षण गरिएका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरू

(क). स्थलगत निरीक्षण

क्र.स.	संस्थाको नाम
१.	निर्धन उत्थान लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड, नक्साल, काठमाडौं
२.	आरएमडिसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड, पुतलीसडक, काठमाडौं
३.	छिमेक लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड, पुरानोबानेश्वर, काठमाडौं
४.	स्वावलम्बन लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड, कमलपोखरी, काठमाडौं
५.	साना किसान लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड, सुविधानगर, काठमाडौं
६.	स्वरोजगार लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड, बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक
७.	फर्स्ट माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड, ज्ञानेश्वर काठमाडौं
८.	कालिका लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड, पोखरा, कास्की
९.	लक्ष्मी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड, महाराजगञ्ज, काठमाडौं
१०.	सिभिल लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड, चुच्चेपाटी, काठमाडौं
११.	फरवार्ड कम्प्युनिटि माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड, दुहबी, सुनसरी
१२.	ग्रामीण विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड, बूटवल, रुपन्देही
१३.	सपोर्ट माइक्रोफाइनान्स लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड, हाँसपोसा, इटहरी
१४.	जीवन विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड, कटहरी, मोरङ

(ख). विशेष स्थलगत निरीक्षण

१.	नाडेप लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड, गजुरी, धादिङ
----	---

अनुसूची २.५ : बजार निर्माताको इजाजतप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू

क्र.सं.	बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम
१.	मेगा बैंक नेपाल लि.
२.	लक्ष्मी बैंक लि.
३.	सिभिल बैंक लि.
४.	नविल बैंक लि.
५.	सिटिजन्स बैंक इण्टरनेशनल लि.
६.	सिद्धार्थ बैंक लि.
७.	बैंक अफ काठमाण्डू लि.
८.	प्रभु बैंक लि.
९.	सन्राइज बैंक लि.
१०.	सेञ्चुरी कमर्सियल बैंक लि.
११.	नेपाल बंगलादेश बैंक लि.
१२.	एनएमबि बैंक लि.
१३.	सानिमा बैंक लि.
१४.	जनता बैंक नेपाल लि.
१५.	कृषि विकास बैंक लि.
१६.	माछापुच्छ्रे बैंक लि.
१७.	एनआईसी एशिया बैंक लि.
१८.	प्राईम कमर्सियल बैंक लि.

क्र.सं.	बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम
१९.	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक
२०.	कैलाश विकास बैंक लि.
२१.	देव विकास बैंक लि.
२२.	कुमारी बैंक लि.
२३.	सांग्रिला डेभलपमेण्ट बैंक लि.
२४.	ओम डेभलपमेण्ट बैंक लि.
२५.	भार्गव विकास बैंक लि.
२६.	महालक्ष्मी विकास बैंक लि.
२७.	गुहेश्वरी मर्चेण्ट बैंकिङ एण्ड फाइनान्स लि.
२८.	आइसीएफसी फाइनान्स लि.
२९.	गुडविल फाइनान्स लि.
३०.	नागरिक लगानी कोष
३१.	नेपाल इन्भेष्टमेण्ट बैंक लि.
३२.	ग्लोबल आईएमई बैंक लि.
३३.	एक्सेल डेभलपमेण्ट बैंक लि.
३४.	सेन्ट्रल फाइनान्स लि.
३५.	श्रीइन्भेष्टमेण्ट एण्ड फाइनान्स क.लि.

**अनुसूची २.६ : वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको बिक्री एजेण्टको कार्य गर्न
इजाजतप्राप्त संस्थाहरू**

क्र.सं.	बैंक तथा रेमिट्यान्स कम्पनीहरूको नाम	ठेगाना
१.	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लिमिटेड	कमलादी, काठमाडौं
२.	नबिल बैंक लिमिटेड	दरबारमार्ग, काठमाडौं
३.	माछापुच्छ्रे बैंक लिमिटेड	लाजिम्पाट, काठमाडौं
४.	प्रभु बैंक लिमिटेड	बबरमहल, काठमाडौं
५.	सनराइज बैंक लिमिटेड	गैह्रिधारा, काठमाडौं
६.	सिद्धार्थ बैंक लिमिटेड	हात्तिसार, काठमाडौं
७.	सानिमा बैंक लिमिटेड	नक्साल, काठमाडौं
८.	सेञ्चुरी कमर्सियल बैंक लिमिटेड	पुतलीसडक, काठमाडौं
९.	प्रभु मनि ट्रान्सफर प्रा.लि.	लैनचौर, काठमाडौं
१०.	सेवा रेमिट प्रा.लि.	कुलेश्वर, काठमाडौं

**अनुसूची २.७ : संचालक समिति
(२०७८ असार मसान्त)**

श्री महाप्रसाद अधिकारी	अध्यक्ष
श्री शिशिरकुमार ढुङ्गाना, सचिव, अर्थ मन्त्रालय	सदस्य
डा.नीलम ढुङ्गाना (तिम्सिना)	सदस्य
श्री बमबहादुर मिश्र	सदस्य
प्रा. डा. श्रीराम पौड्याल	सदस्य
श्री रामजी रेग्मी	सदस्य
डा. सुबोधकुमार कर्ण	सदस्य

अनुसूची २.८ : विशिष्ट श्रेणी र प्रथम श्रेणी अधिकृतहरूको नामावली
(२०७८ असार मसान्त)

अधिकृत विशिष्ट		
१.	श्री भुवन कँडेल	कार्यकारी निर्देशक, भुक्तानी प्रणाली विभाग
२.	डा. नेफिलमातङ्ग मास्के	कार्यकारी निर्देशक, गभर्नरको कार्यालय
३.	श्री देवकुमार ढकाल	कार्यकारी निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
४.	श्री मुकुन्दकुमार क्षेत्री	कार्यकारी निर्देशक, वित्त व्यवस्थापन विभाग
५.	श्री पिताम्बर भण्डारी	कार्यकारी निर्देशक, वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण विभाग
६.	श्री ऋषिकेश भट्ट	कार्यकारी निर्देशक, सम्पत्ति तथा सेवा विभाग
७.	श्री प्रदीपराज पौड्याल	कार्यकारी निर्देशक, विकास बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
८.	डा. गुणाकर भट्ट	कार्यकारी निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
९.	श्री नरेश शाक्य	कार्यकारी निर्देशक, राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन विभाग
१०.	श्री सुमनकुमार अधिकारी	कार्यकारी निर्देशक, लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
११.	डा. प्रकाशकुमार श्रेष्ठ	कार्यकारी निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
१२.	श्री रेवतीप्रसाद नेपाल	कार्यकारी निर्देशक, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग
१३.	श्री रामु पौडेल	कार्यकारी निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
१४.	श्री विश्रुत थापा	कार्यकारी निर्देशक, आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग
१५.	श्री रामबहादुर मानन्धर	कार्यकारी निर्देशक, बैंकिङ विभाग
१६.	श्री दयाराम शर्मा पंगेनी	का.मु. कार्यकारी निर्देशक, संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग
१७.	श्री तुलसीप्रसाद घिमिरे	का.मु. कार्यकारी निर्देशक, जनशक्ति व्यवस्थापन विभाग
अधिकृत प्रथम		
१.	श्री गुरुप्रसाद पौडेल	निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
२.	श्री विमलराज खनाल	निर्देशक, सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभाग
३.	श्री विनोदराज आचार्य	निर्देशक, टक्सर महाशाखा
४.	श्री रामप्रसाद गौतम	निर्देशक, लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
५.	श्री किरण पण्डित	निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
६.	श्री सत्येन्द्र तिमिल्सिना	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, विराटनगर कार्यालय
७.	श्री चेतप्रसाद उप्रेती	निर्देशक, विकास बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
८.	श्री रोशनकुमार सिग्देल	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
९.	डा. रामशरण खरेल	निर्देशक, अनुसन्धान विभाग
१०.	डा. डिल्लीराम पोखरेल	निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
११.	श्री दीर्घबहादुर रावल	निर्देशक, वित्तीय जानकारी इकाई
१२.	श्री निश्चल अधिकारी	निर्देशक, भुक्तानी प्रणाली विभाग
१३.	श्री अनुज दाहाल	निर्देशक, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग
१४.	श्री दिपकराज लामिछाने	निर्देशक, वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण विभाग
१५.	श्री राजनविक्रम थापा	निर्देशक, विकास बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
१६.	श्री राजेन्द्र भट्टराई	निर्देशक, सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभाग
१७.	श्री हिमप्रसाद नेउपाने	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
१८.	श्री आनन्द पौड्याल	निर्देशक, बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्र
१९.	श्री मुक्तिनाथ सापकोटा	निर्देशक, गभर्नरको कार्यालय
२०.	श्री सुष्मा रेग्मी (रिजाल)	निर्देशक, संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग
२१.	श्री गोविन्दप्रसाद नागिला	नेपाल राष्ट्र बैंक, नेपालगञ्ज कार्यालय
२२.	श्री मीना पाण्डे	निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
२३.	श्री सुभाषचन्द्र घिमिरे	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, धनगढी कार्यालय
२४.	श्री श्रृजना बास्तोला	निर्देशक, बैंकिङ कार्यालय
२५.	श्री बुद्धराज शर्मा	निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग

नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारवाही

२६.	श्री सुदिप फुँयाल	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, सिद्धार्थनगर कार्यालय
२७.	श्री निभा श्रेष्ठ	निर्देशक, बैकिङ कार्यालय
२८.	श्री डिलाराम सुवेदी	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
२९.	श्री केशवबहादुर के.सी.	निर्देशक, वित्त व्यवस्थापन विभाग
३०.	श्री शैलेन्द्र रेग्मी	निर्देशक, राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन विभाग
३१.	श्री विरेन्द्रदत्त अवस्थि	निर्देशक, बैकिङ कार्यालय
३२.	श्री देवेन्द्र गौतम	निर्देशक, सम्पत्ति तथा सेवा व्यवस्थापन विभाग
३३.	श्री ईश्वरीप्रसाद भट्टराई	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, पोखरा कार्यालय
३४.	श्री राजनदेव भट्टराई	निर्देशक, लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभाग
३५.	श्री लक्ष्मीप्रसाद प्रसाई	निर्देशक, संस्थागत योजना तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग
३६.	श्री रमेश आचार्य	निर्देशक, जनशक्ति व्यवस्थापन विभाग
३७.	डा. राजनकृष्ण पन्त	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, बीरगञ्ज कार्यालय
३८.	श्री दुर्गेशपोपाल श्रेष्ठ	निर्देशक, नेपाल राष्ट्र बैंक, जनकपुर कार्यालय
३९.	श्री इन्द्रा चम्लागाई (मैनाली)	निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
४०.	श्री रन्जना पौडेल पण्डित	निर्देशक, वित्त व्यवस्थापन विभाग
४१.	श्री नीरा ताल्चाभडेल	निर्देशक, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग
४२.	श्री विज्ञानराज सुवेदी	निर्देशक, जनशक्ति व्यवस्थापन विभाग
४३.	श्री थानेश्वर आचार्य	निर्देशक, कानून महाशाखा
४४.	श्री नारायणप्रसाद पोखेल	निर्देशक, गभर्नरको कार्यालय
४५.	श्री माधव दंगाल	निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
४६.	श्री शिवराम दवाडी	निर्देशक (आई.टी.), सूचना प्रविधि विभाग
४७.	श्री आर्या जोशी	का.मु. निर्देशक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग
४८.	श्री विनोदराज लेखक	का.मु. निर्देशक, वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण विभाग
४९.	श्री बासु देव भट्टराई	का.मु. निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
५०.	अशोक घिमिरे	का.मु. निर्देशक, आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग

भाग

३

नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय स्थिति

सम्पत्ति तथा दायित्व	१०९
आय विवरण	११०
वार्षिक वित्तीय विवरण	१११

नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीयविवरण

सम्पत्ति तथा दायित्व

३.१ २०७८ असार मसान्तको वासलातअनुसार नेपाल राष्ट्र बैंकको सम्पत्ति तथा दायित्व २०७७ असार मसान्तको तुलनामा ९.८९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १५ खर्ब ३८ अर्ब ६३ करोड ८५ लाख ८९ हजार कायम भएको छ। २०७६ असार मसान्तको तुलनामा २०७७ असार मसान्तमा कुल सम्पत्ति तथा दायित्व ३१.० प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १४ खर्ब ९० करोड ३ लाख ६८ हजार रहेको थियो।

३.२ २०७८ असार मसान्तमा कायम कुल सम्पत्तिमा लगानीको अंश ४४.७६ प्रतिशत, नगद तथा नगदसरहका सम्पत्तिको अंश ४०.६४ प्रतिशत र बाँकी अन्य सम्पत्तिको अंश १४.६० प्रतिशत रहेको छ। २०७७ असार मसान्तमा उपर्युक्त सम्पत्तिहरूको अंश क्रमशः ५३.४१ प्रतिशत, ३९.६८ प्रतिशत र ६.९१ प्रतिशत रहेको थियो।

३.३ २०७७ असार मसान्तको तुलनामा २०७८ असार मसान्तमा यस बैंकले विभिन्न उपकरणमा गरेको लगानी ७.९१ प्रतिशतले घटी रु. ६ खर्ब ८८ अर्ब ७२ करोड १५ लाख ५१ हजार कायम भएको छ। २०७७ असार मसान्तमा उपरोक्त बमोजिमको लगानी रु. ७ खर्ब ४७ अर्ब ८४ करोड ८० लाख ५९ हजार रहेको थियो।

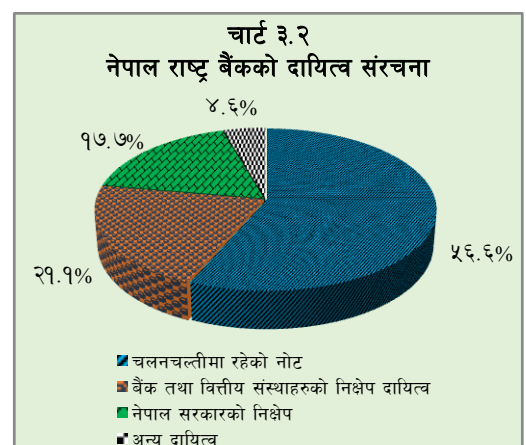
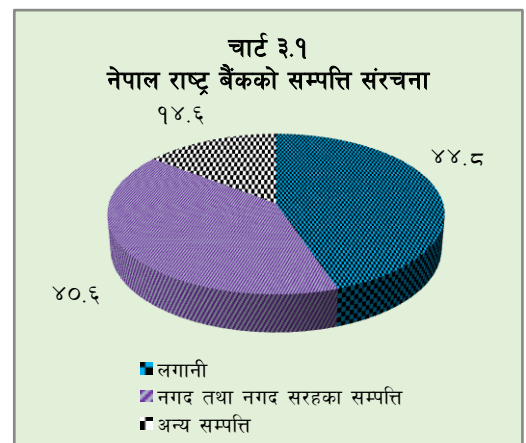
३.४ २०७७ असार मसान्तको तुलनामा २०७८ असार मसान्तमा यस बैंकको नगद तथा नगद सरहका सम्पत्तिमा १२.५३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ६ खर्ब २५ अर्ब २३ करोड ९६ लाख ७४ हजार कायम भएको छ। २०७७ असार मसान्तमा नगद तथा नगद सरहका सम्पत्ति रु. ५ खर्ब ५५ अर्ब ६९ करोड ५९ लाख ८० हजार रहेको थियो।

३.५ २०७८ असार मसान्तको कुल दायित्व तथा इक्विटीमा दायित्वको अंश ७६.८६ प्रतिशत तथा इक्विटीको अंश २३.१४ प्रतिशत रहेको छ। २०७७ असार मसान्तमा उपर्युक्त दायित्वहरूको अंश क्रमशः ७६.४२ प्रतिशत र २३.५८ प्रतिशत रहेको थियो।

३.६ २०७८ असार मसान्तमा कायम कुल दायित्वमा चलनचल्तीमा रहेको नोटको अंश ५६.६१ प्रतिशत, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप दायित्वको अंश २१.११ प्रतिशत, नेपाल सरकारको निक्षेप दायित्वको अंश १७.७२ प्रतिशत र बाँकी अन्य दायित्वको अंश ४.५६ प्रतिशत रहेको छ। २०७७ असार मसान्तमा उपर्युक्त दायित्वहरूको अंश क्रमशः ५४.१८ प्रतिशत, २७.८४ प्रतिशत, १३.३० प्रतिशत र ४.६८ प्रतिशत रहेको थियो।

३.७ २०७७ असार मसान्तको तुलनामा चलनचल्तीमा रहेको नोट १५.५० प्रतिशतले वृद्धि भई २०७८ असार मसान्तमा रु. ६ खर्ब ६९ अर्ब ५१ करोड ३७ लाख ५८ हजार कायम भएको छ। २०७७ असार मसान्तमा चलनचल्तीमा रहेको नोटको रकम रु. ५ खर्ब ७९ अर्ब ७३ करोड ८६ लाख ३२ हजार रहेको थियो।

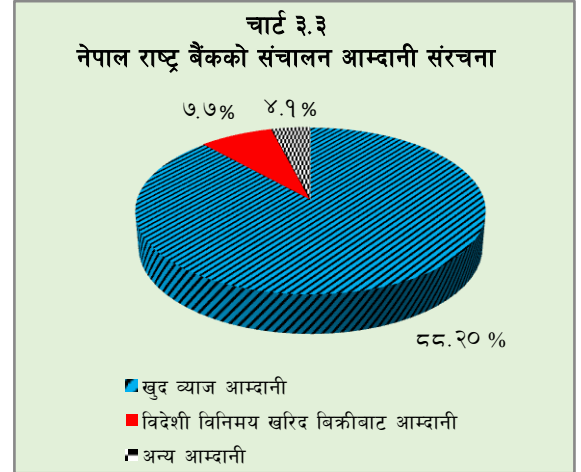
३.८ २०७७ असार मसान्तको तुलनामा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको यस बैंकमा रहेको निक्षेपमा १६.२ प्रतिशतले घटी २०७८ असार मसान्तमा रु. २ खर्ब ४९ अर्ब ६३ करोड ९ लाख २५ हजार रहेको छ। २०७७ असार मसान्तमा त्यस्तो निक्षेप दायित्व रु. २ खर्ब ९७ अर्ब ८५ करोड २२ लाख ७३ हजार रहेको थियो।

- ३.९ २०७७ असार मसान्तको तुलनामा यस बैंकमा रहेको नेपाल सरकारको निक्षेपमा ४७.२४ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७८ असार मसान्तमा रु. २ खर्ब ९ अर्ब ५७ करोड ७८ लाख ७४ हजार रहेको छ। २०७७ असार मसान्तमा त्यस्तो निक्षेप दायित्व रु. १ खर्ब ४२ अर्ब ३४ करोड १ लाख ९१ हजार रहेको थियो।
- ३.१० २०७७ असार मसान्तको तुलनामा २०७८ असार मसान्तमा कुल इक्विटीमा ७.८४ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। यस अन्तर्गत जगेडा कोष ७.९६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३ खर्ब ५० अर्ब ९७ करोड ६२ लाख ३३ हजार रहेको छ। २०७७ असार मसान्तमा उक्त कोषमा रु. ३ खर्ब २५ अर्ब ८ करोड ६३ लाख ४१ हजार रहेको थियो।
- ३.११ २०७७ असार मसान्तमा यस बैंकको शेयर पूँजी रु. ५ अर्ब रहेकोमा २०७८ असार मसान्तमा समेत सोही रकम कायम रहेको छ।

आय विवरण

३.१२ २०७७ साउन १ गतेदेखि २०७८ असार ३१ गतेसम्मको आय विवरण अनुसार आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा नेपाल राष्ट्र बैंकको जम्मा खुद संचालन आम्दानी अघिल्लो वर्षको तुलनामा २४.९६ प्रतिशतले ह्रास आई रु. २४ अर्ब ७३ करोड ७ लाख २७ हजार कायम भएको छ। आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को खुद संचालन आम्दानीमा खुद ब्याज आम्दानीको अंश ८८.२३ प्रतिशत, विदेशी विनिमय खरिद बिक्रीबाट आम्दानी ७.७ प्रतिशत र अन्य संचालन आम्दानीको अंश ४.०७ प्रतिशत रहेको छ।

३.१३ खुद ब्याज आम्दानी अघिल्लो वर्षको तुलनामा समीक्षा वर्षमा २६.३७ प्रतिशतले ह्रास आई रु. २१ अर्ब ८२ करोड ६ हजार कायम भएको छ भने विदेशी विनिमय खरिदबिक्रीबाट हुने आम्दानी ११.११ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १ अर्ब ९० करोड ३८ लाख ४० हजार कायम भएको छ। त्यसैगरी, अन्य आम्दानीमा ३५.५१ प्रतिशतले ह्रास आई ९३ करोड ६९ लाख ८६ हजार कायम भएको छ भने शुल्क तथा कमिसनतर्फ अघिल्लो वर्षको तुलनामा समीक्षा वर्षमा १०५.७१ प्रतिशतले खुद आम्दानीमा कमी आई रु. ८२ लाख ९८ हजार खुद नोक्सानी कायम भएको छ।

३.१४ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को विदेशी विनिमय तथा अन्य सम्पत्ति पुनर्मूल्याङ्कन लाभ/हानि समायोजन अघिको खुद आय अघिल्लो वर्षको तुलनामा ३१.३९ प्रतिशतले ह्रास आई रु. १९ अर्ब ३५ करोड ६४ लाख ७० हजार कायम भएको छ। यस्तो खुद आय आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. २८ अर्ब २१ करोड १३ लाख ७७ हजार रहेको थियो।

३.१५ समीक्षा वर्षको विदेशी विनिमय पुनर्मूल्याङ्कन लाभ रु. ८ अर्ब १९ करोड २२ लाख ११ हजार र सुन तथा चाँदी पुनर्मूल्याङ्कन लाभ रु. ३ अर्ब ६९ लाख २८ हजार समायोजन पश्चात् खुद आय रु. ३० अर्ब ५५ करोड ५६ लाख ९ हजार कायम भएको छ। गत वर्ष खुद आय रु. १ खर्ब ७ अर्ब ९४ करोड ६१ लाख २४ हजार रहेको थियो।

३.१६ समीक्षा वर्षमा अन्य विस्तृत (Comprehensive) आय/व्ययपश्चात्को कुल विस्तृत आय रु. ३२ अर्ब ५५ करोड १५ लाख ३९ हजार रहेको छ। अघिल्लो वर्ष कुल विस्तृत आय रु. १ खर्ब ९ अर्ब ४५ करोड २१ लाख ४० हजार रहेको थियो।

NEPAL RASTRA BANK
STATEMENT OF FINANCIAL POSITION
As on 31st Asar, 2078 (15th JULY, 2021)

Figures in NRs.

Particulars	Notes	As on 31-3-2078	As on 31-3-2077
ASSETS			
Cash and Cash Equivalents	4.1	625,239,674,554	555,615,980,728
Trading Assets		6,477,636,202	-
Loans and Advances to Bank and Financial Institutions	4.2	122,703,932,366	7,487,473,703
Loans and Advances to Others	4.3	15,516,984,591	12,414,430,212
Overdraft to Government of Nepal		-	-
Gold and Silver at Fair Value	4.4	74,016,326,790	71,009,398,875
Investment Securities	4.5	688,721,551,355	747,848,059,601
Inventories	4.6	1,780,867,822	2,092,693,014
Investment Properties		-	-
Property, Plant and Equipment	4.7	3,407,914,895	2,923,758,243
Intangible Assets	4.8	63,862,300	86,190,992
Other Assets	4.9	709,838,933	645,266,374
TOTAL ASSETS		1,538,638,589,808	1,400,123,251,742
LIABILITIES AND EQUITY			
LIABILITIES			
Financial Liabilities held for Trading		-	-
Bills Payable		358,166,889	322,458,714
Deposits from Bank and Financial Institutions	4.10	249,630,925,694	297,852,272,797
Deposit from Government of Nepal		209,577,874,327	142,340,191,367
Deposits from Others	4.11	19,455,135,103	18,733,175,742
Short Term Borrowings	4.12	-	-
IMF Related Liabilities	4.13	23,024,973,324	20,904,127,242
Staff Liabilities	4.14	2,754,451,836	3,194,902,864
Other Liabilities	4.15	1,685,424,009	951,149,514
Currency in Circulation	4.16	669,513,758,854	579,738,632,391
Surplus Payable to Government of Nepal	4.17 (a)	6,661,646,673	6,000,000,000
Total Liabilities		1,182,662,356,709	1,070,036,910,631
EQUITY			
Capital		5,000,000,000	5,000,000,000
Reserves & Surplus	4.17 (b)	350,976,233,099	325,086,341,111
TOTAL EQUITY		355,976,233,099	330,086,341,111
TOTAL LIABILITIES AND EQUITY		1,538,638,589,808	1,400,123,251,742

Notes referred above and significant disclosures are integral part of this statement.

Mr. Mukunda Kumar Chhetri
Executive Director
Financial Mgmt. Department

Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

CA. Dr. Suvod Kumar Karn
Board Member

As per our report of even date

Mr. Ramjee Regmi
Board Member

Dr. Sri Ram Poudyal
Board Member

CA. Anup Kumar Shrestha
BRS Neupane & Co.
Chartered Accountants

CA. Sudarshan Raj Pandey
S.R. Pandey & Co.
Chartered Accountants

Mr. Madhu Kumar Marasini
Secretary MOF/Board Member

Mr. Maha Prasad Adhikari
Governor

CA. Bijay Kumar Agrawal
B.K. Agrawal & Co.
Chartered Accountants

Ms. Rammaya Kunwar
Deputy Auditor General

Date: 2078/07/26
Place: Kathmandu

NEPAL RASTRA BANK
STATEMENT OF NET INCOME AND OTHER COMPREHENSIVE INCOME
For the Year ended on 31st Asar, 2078 (15th JULY, 2021)

Figures in NRs.

Particulars	Notes	For the Year Ended 31-03-2078	For the Year Ended 31-03-2077
Interest Income	4.18	21,943,028,677	29,734,386,370
Interest Expense	4.19	(123,022,077)	(98,269,150)
Net interest Income		21,820,006,600	29,636,117,220
Fee and Commission Income	4.20	92,042,521	169,606,786
Fee and Commission Expense	4.21	(100,340,659)	(24,182,200)
Net Fee and Commission Income		(8,298,138)	145,424,586
Net Trading Income	4.22	74,816,604	-
Net income from Other Financial Instruments at Fair Value through Profit or Loss		-	-
Foreign Exchange Gain/(Loss) - Realised		1,903,840,197	1,713,421,285
Other Income	4.23	936,986,844	1,452,981,613
Total Operating Income		24,727,352,107	32,947,944,704
Impairment Allowance on Financial Assets		-	(1,843,923)
Impairment Allowance on Financial Assets Written back		3,375,258	10,400,254
Net Operating Income		24,730,727,365	32,956,501,035
Personnel Expenses	4.24	(2,716,278,909)	(2,854,486,599)
Depreciation, Amortisation and Impairment of Non-Financial	4.25	(256,578,914)	(171,591,575)
Operating Expenses	4.26	(2,401,399,369)	(1,719,045,781)
Distributable Net Income/(Expenditure)		19,356,470,173	28,211,377,080
Foreign Exchange Gain/(Loss) - Unrealised		8,192,211,285	58,927,429,280
Gold and Silver Revaluation Gain/(Loss)		3,006,927,915	20,807,318,228
Securities Revaluation Gain/(Loss)		-	-
Net Income/(Expenditure) for the year		30,555,609,373	107,946,124,588
Other Comprehensive Income			
(i) Items that will not be reclassified to profit or loss:		1,995,929,286	1,506,015,328
Actuarial gain (Loss) in defined benefit Retirement Schemes		1,008,028,980	467,268,203
Net Change in Fair value of Equity Instruments		987,900,306	1,038,747,125
(ii) Items that are or may be reclassified to profit or loss:		-	-
Other Comprehensive Income		1,995,929,286	1,506,015,328
Total Comprehensive Income		32,551,538,659	109,452,139,916

Notes referred above and significant disclosures are integral part of this statement.

Mr. Mukunda Kumar Chhetri
Executive Director

Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

CA. Dr. Suvod Kumar Karn
Board Member

As per our report of even date

Mr. Ramjee Regmi
Board Member

Dr. Sri Ram Poudyal
Board Member

CA. Anup Kumar Shrestha
BRS Neupane & Co.
Chartered Accountants

CA. Sudarshan Raj Pandey
S.R. Pandey & Co.
Chartered Accountants

Mr. Madhu Kumar Marasini
Secretary MOF/Board Member

Mr. Maha Prasad Adhikari
Governor

CA. Bijay Kumar Agrawal
B.K. Agrawal & Co.
Chartered Accountants

Ms. Rammaya Kunwar
Deputy Auditor General

Date: 2078/07/26
Place: Kathmandu

NEPAL RASTRA BANK
STATEMENT OF CASH FLOWS
For the Year ended on 31st Asar, 2078 (15th JULY, 2021)

PARTICULARS	Figures in NRs.	
	For the Year Ended 31-3-2078	For the Year Ended 31-3-2077
Cash Flow From Operating Activities		
Net Income/(Expenditure) for the year	30,555,609,373	107,946,124,588
Adjustments		
Depreciation & Amortisation	256,578,914	171,591,575
Dividend Income	(65,036,629)	(39,188,282)
Impairment Allowance on Financial Assets	-	1,843,923
Provisions no Longer Required Written Back	(3,375,258)	(10,400,254)
Grant Income	(123)	(476,098,050)
Profit from Sale of Assets/ Investments	(1,745,456)	(3,041,208)
Assets Written Off	269,952	389,034
Interest paid on IMF Liabilities	8,566,249	57,807,978
Foreign Exchange Gain/(Loss) - Unrealised	(8,192,211,285)	(58,927,429,280)
Net Gold and Silver Revaluation Gain/(Loss)	(3,006,927,915)	(20,807,318,228)
Securities Revaluation Gain/(Loss)		
Actuarial gain (Loss) in defined benefit Retirement Schemes	1,008,028,980	467,268,203
Cash Flow From Operation Before Inc / Dec in Operating Assets	20,559,756,802	28,381,549,999
(Increase)/Decrease in Operating Assets	(124,546,021,351)	18,537,487,409
Loans & Advances	(118,319,013,042)	18,861,273,411
Trading Assets	(6,477,636,202)	-
Inventories	315,200,450	(157,017,833)
Other Assets	(64,572,557)	(166,768,169)
Increase/(Decrease) in Operating Liabilities	21,824,998,883	157,942,369,029
Government Deposit	67,237,682,960	46,734,819,900
Deposit Liabilities	(47,499,387,742)	109,947,766,459
Bills Payable	35,708,175	100,630,609
Short Term Borrowings	-	-
IMF Deposit	1,757,172,023	260,548,220
Staff Liabilities	(440,451,028)	861,958,721
Other Liabilities	734,274,495	36,645,120
Net Cash Flow From Operating Activities	Total (A)	(82,161,265,666)
Cash Flow From Investing Activities		
Net (Incr)/Decr in Investment Securities	60,114,408,552	(523,498,639,656)
Gold & Silver	-	160,456
Purchase of Property, Plant & Equipment	(732,334,596)	(1,508,895,004)
Sale of Property, Plant & Equipment	19,528,645	36,854,078
Purchase of Intangible Assets	(4,125,419)	(20,044,054)
Dividend Income	65,036,629	39,188,282
Net Cash Flow From Investing Activities	Total (B)	59,462,513,811
Cash Flow From Financing Activities		
Bank Note Issued	89,775,126,463	76,488,453,418
Increase/Decrease in ECF/RCF Loan & SDR Allocation	363,674,182	329,981,387
Interest paid on IMF Liabilities	(8,566,249)	-57,807,978
Surplus Paid to GON	(6,000,000,000)	-12,020,000,000
Net Cash Flow From Financing Activities	Total (C)	84,130,234,396
Net Cash Flow for the Year (A+B+C)	61,431,482,541	(255,349,342,634)
Revaluation Gain or Loss on Foreign Exchange	8,192,211,285	58,927,429,280
Cash and Cash Equivalent at the Beginning of the Year	555,615,980,728	752,037,894,082
Cash and Cash Equivalent at the end of the Year	625,239,674,554	555,615,980,728

Mr. Mukunda Kumar Chhetri
Executive Director
Financial Mgmt. Department

Mr. Bam Bahadur Mishra
Deputy Governor

Dr. Neelam Dhungana Timsina
Deputy Governor

CA. Dr. Suvod Kumar Karn
Board Member

As per our report of even date

Mr. Ramjee Regmi
Board Member

Dr. Sri Ram Poudyal
Board Member

CA. Anup Kumar Shrestha
BRS Neupane & Co.
Chartered Accountants

CA. Sudarshan Raj Pandey
S.R. Pandey & Co.
Chartered Accountants

Mr. Madhu Kumar Marasini
Secretary MOF/Board Member

Mr. Maha Prasad Adhikari
Governor

CA. Bijay Kumar Agrawal
B.K. Agrawal & Co.
Chartered Accountants

Ms. Rammaya Kunwar
Deputy Auditor General

Date: 2078/07/26
Place: Kathmandu

NEPAL RASTRA BANK
STATEMENT OF CHANGES IN EQUITY
 For the Year ended on 31st Asar, 2078 (15th JULY, 2021)

Figures in NRs.

PARTICULARS	Capital	Statutory Reserve				Gold & Silver Equilisation Reserve	Fair Value Reserve	RSRF Administrative Expenses Reimbursement	Actuarial Gain Reserve	Other Reserves	Retained Earning	Total
		General Reserve	Monetary Liability Reserve	Financial Stability Fund	Exchange Equilisation Fund							
Balance as on 1st Shrawan 2076	5,000,000,000	40,140,904,254	8,387,669,682	5,190,155,684	94,900,279,724	26,141,565,798	3,742,955,298	-	-	42,999,842,754	1,482,683,740	227,986,056,934
Adjustment for Prior Period Income (Expense)											(1,409,520,304)	(1,409,520,304)
Restated Balance	5,000,000,000	40,140,904,254	8,387,669,682	5,190,155,684	94,900,279,724	26,141,565,798	3,742,955,298	-	-	42,999,842,754	73,163,436	226,576,536,630
Net Income for the year							1,038,747,125		467,268,203		107,946,124,588	107,946,124,588
Other Comprehensive Income											-	1,506,015,328
Appropriation of Net Income:												
To General Reserve		8,984,388,463									(8,984,388,463)	-
To Monetary Liability Reserve			1,394,004,100								(1,394,004,100)	-
To Financial Stability Fund				1,394,004,100							(1,394,004,100)	-
To Exchange Equilisation Fund					58,927,429,280						(58,927,429,280)	-
To Gold & Silver Equilisation Reserve						20,807,318,228					(20,807,318,228)	-
To Fair Value Reserve											-	-
To Other Reserve									10,753,814,472		(10,753,814,472)	-
To Net Cumulative Surplus Fund									11,268,898		(11,268,898)	-
Inter Fund Transfer:												
Retained Earning to Net Cum Surplus Fund										555,903,731	(555,903,731)	-
Fair value reserve to Retained Earning							(657,398,041)				657,398,041	-
Retained Earning to Actuarial Reserve								926,780,009			(926,780,009)	-
RSRS Fund Surplus received								61,390,949				61,390,949.00
Administrative Expenses Reimbursement								(3,726,384)				(3,726,384.00)
Balance Surplus Transfer to Government											(6,000,000,000)	(6,000,000,000)
Balance as on 31st Asar 2077	5,000,000,000	49,125,292,717	9,781,673,782	6,584,159,784	153,827,709,004	46,948,884,026	4,124,304,382	57,664,565	1,394,048,212	54,320,829,855	(1,078,225,216)	330,086,341,111
Adjustment for Prior Period Income (Expense)												-
Restated Balance	5,000,000,000	49,125,292,717	9,781,673,782	6,584,159,784	153,827,709,004	46,948,884,026	4,124,304,382	57,664,565	1,394,048,212	54,320,829,855	(1,078,225,216)	330,086,341,111
Net Income for the year							987,900,306		1,008,028,980		30,555,609,373	30,555,609,373
Other Comprehensive Income											-	1,995,929,286
Appropriation of Net Income:												
To General Reserve		6,608,900,534									(6,608,900,534)	-
To Monetary Liability Reserve			967,823,509								(967,823,509)	-
To Financial Stability Fund				967,823,509							(967,823,509)	-
To Exchange Equilisation Fund					8,192,211,285						(8,192,211,285)	-
To Gold & Silver Equilisation Reserve						2,934,500,765					(2,934,500,765)	-
To Fair Value Reserve											-	-
To Other Reserve									5,757,879,412		(5,757,879,412)	-
To Net Cumulative Surplus Fund									17,676,108		(17,676,108)	-
Inter Fund Transfer:												
Retained Earning to Net Cum Surplus Fund											-	-
Fair value reserve to Retained Earning							(2,657,128,858)				2,657,128,858	-
Retained Earning to Fair Value Reserve							26,051,220				(26,051,220)	-
Retained Earning to Actuarial Reserve											-	-
RSRS Fund Surplus received											-	-
Administrative Expenses Reimbursement											-	-
Balance Surplus Transfer to Government											(6,661,646,673)	(6,661,646,673)
Balance as on 31st Asar 2078	5,000,000,000	55,734,193,251	10,749,497,291	7,551,983,293	162,019,920,289	49,883,384,791	2,481,127,050	57,664,565	2,402,077,192	60,096,385,375	-	355,976,233,099

Nepal Rastra Bank

Notes Forming part of Financial Statements

Fiscal Year 2077/78 (2020/21 AD)

1. General Information

Nepal Rastra Bank (hereinafter referred to as 'NRB' or 'the Bank'), the Central Bank of Nepal, was incorporated under Nepal Rastra Bank Act, 2012 as superseded by NRB Act 2058 (amended on 2073). The Bank is domiciled in Nepal and its central office is located at Baluwatar, Kathmandu. The Bank's jurisdiction is spread throughout the country. The primary objective of the Bank is to maintain economic stability; price stability as well as external sector stability promote financial access and develop secured, healthy and stable payment systems. In order to attain these objectives, the bank's principal functions include:

- a. Formulating necessary monetary and foreign exchange policies.
- b. Issuing of currency of circulation.
- c. Foreign reserve management
- d. Promoting stability and liquidity required in banking and financial sector.
- e. Developing a secure, healthy and efficient system of payment.
- f. Regulating, inspecting, supervising and monitoring the banking and financial system.
- g. Promoting entire banking and financial system of Nepal.

2. Basis of Preparation

2.1 Statement of Compliance

The financial statements are prepared in accordance with Nepal Financial Reporting Standards (NFRS) as issued by Accounting Standards Board, Nepal which are generally in compliance with the International Financial Reporting Standards as issued and applicable, except mentioned hereinafter. NFRS also includes interpretations (IFRIC and SIC) as issued by International Accounting Standards Board.

The financial statements include Statement of Financial Position, Statement of Net Income and Other Comprehensive Income, Statement of Changes in Equity, Cash Flow Statement and Notes to Accounts. Assets and liabilities are presented in the Statement of Financial Position in the order of their liquidity. Expenses are classified as per their nature.

2.2 Basis of Measurement

The financial statements are prepared on a historical cost basis except for following material items.

Items	Measurement Basis
Non Derivative Financial Instrument at Fair value through profit or Loss	Fair value
Debt Instrument and other similar financial Instrument	Fair Value as well as Amortised Cost
Equity investments	Fair value
Monetary Gold	Fair value
Inventories (Including gold& silver kept for further processing)	Cost or Net realizable value whichever is lower
Net defined benefit liability/ (assets)-gratuity & pension fund and staff security fund	Fair value of plan assets less the present value of the defined benefit obligation

2.3 Responsibility of Financial Statements

The Board of Directors of the Bank is responsible for preparation and presentation of the bank's financial statements and for the estimates and judgments used in them. The financial statements are approved by the Board Meeting held on 12th November 2021.

2.4 Functional and Presentation Currency

Bank's functional and presentation currency is Nepalese Rupees (NRs). All financial information presented in Nepalese Rupees except otherwise indicated. The figure has been rounded to the nearest rupee.

2.5 Materiality and Aggregation

Each material class of similar item is presented separately in the Financial Statements. Items of dissimilar nature or function are presented separately unless they are immaterial

2.6 Offsetting

Financial assets and liabilities are offset and the net amount presented in Statement of Financial Position when and only when, the Bank has a legal right to set off the recognized amounts and it intends either to settle on a net basis or to realize the asset and settle the liability simultaneously.

The bank has offset the cash at vault with the currency in circulation and presented the net amount of currency in circulation as liabilities in Statement of Financial Position.

2.7 Fiscal Year

The financial statements relate to the fiscal year 2077/78 i.e. 1st Sawan 2077 to 31st Asar 2078 corresponding to Gregorian calendar 16th July 2020 to 15th July 2021. The previous year was 1st Sawan 2076 to 31st Asar 2077 (17th July 2019 to 15th July 2020).

2.8 Use of Estimates, Assumptions or Judgments

The preparation of the financial statements in conformity with NFRS requires management to make judgment, estimates and assumption that affect the application of accounting policies and the reported amounts of assets, liabilities, income and expenses. Actual result may differ from these estimates.

The Financial Statements have been prepared on going concern basis. Estimated and underlying assumptions are reviewed on an ongoing basis. Revision to accounting estimates are recognized in the period in which the estimates are revised and in any future period affected.

Information about significant areas of estimates, uncertainty and critical judgment in applying accounting policies that have the most significant effect on the amounts recognized in the financial statements are:

- Key assumptions used in discounted cash flow projections
- Measurement of defined benefit obligations
- Provisions and contingencies
- Determination of net realizable value
- Determination of useful life of the property, plants and equipment
- Determination of capitalization value and useful life of the intangible assets

2.9 Controlling Body

The controlling body of the Bank is the Government of Nepal (GoN) holding 100 percent of its capital. In the normal course of its operations, the Bank enters into following transactions with GoN and state controlled enterprises/entities:

- The Bank shall be the banker and financial advisor of Government of Nepal and a financial agent of the Government.
- Government of Nepal shall consult the Bank on any matters that are within the jurisdiction of its competence. It shall be the duty of the Bank to advice on matter consulted by the Government of Nepal.
- Government of Nepal shall, while preparing annual budget, consult the Bank on the domestic debt including overdrafts.
- The Bank shall submit a pre-budget review report to Government of Nepal each year on the economic and financial matters.

The Bank does not generally collect any commission, fees or other charges for services, which it renders to the Government or related entities except where agreement states otherwise.

2.10 Basis of Consolidation

As per NFRS 10- Consolidated Financial Statements, “an investor controls an investee when it is exposed, or has rights, to variable returns from its involvement with the investee and has the ability to affect those returns through its power over the investee.” The Bank's investment in Rastriya Beema Sansthan and Agriculture Project Service Center is in excess of 50% of the paid up capital of those entities. These investments were made under the specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. Accordingly, the Bank did not exercise control or significant influence on the entities except for regulatory purposes. As the requirement of NFRS 10- Consolidated Financial Statements does not meet for consolidation, the consolidation of the financial statements of the subsidiaries is not done.

2.11 Basis of Accounting for Investment in Associates

NAS 28 mentions that an entity with joint control of, or significant influence over, an investee shall account for its investment in an associate or a joint venture using the equity method. Further, the standard clarifies that significant influence is the power to participate in the financial and operating policy decisions of the investee but is not control or joint control of those policies. The Bank's investment in National Productivity and Economic Development Ltd. is in excess of 20% of the paid up capital of those entities. These investments were made under the specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. Accordingly, the Bank did not exercise significant influence on the entities except for regulatory purposes. As the requirement of NAS 28- Investments in Associates for being the associates of the bank does not meet, the equity accounting for such investment has not been done.

2.12 Changes in Accounting Policies

The bank has applied its accounting policies consistently except for the following two cases. The changes in accounting policies have been applied retrospectively as per the requirement of NAS 8: “Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors”.

A) Accounting of printing cost of new currency

The bank had recognized printing cost of currency as inventories and charged it to profit or loss account during the year in which the new stock of currency was issued in circulation. However, since the printed currency does not meet the definition of inventories as per NAS 2 :“Inventories” as well as assets as per conceptual framework of NFRS, the bank has changed its accounting policy to charge the entire printing cost of new currency to profit or loss during the year of printing of the currency.

B) Measurement of Staff Medical Facilities

Measurement of staff medical facilities was done based on management best estimate. However, since the staff medical facilities meet the definition of defined benefit plan, the

obligation of the benefit has been measured during the year by adopting actuarial technique as required by NAS 19: "Employees Benefit". The valuation has been done by an independent qualified actuary from outside the entity. This change in base of measurement has been resulted into changes in accounting policy as per NAS 8.

The effects of changes in above accounting policies are as follows:

Impact on Financial Statements	Note Stock	Medical Benefits	Total
Charged to Opening Retained Earnings	957,679,167	451,841,137	1,409,520,304
Reversal of previous year expense	(251,947,675)	(79,347,414)	(331,295,089)
Increase/(decrease) in current year expense	872,460,327	(1,557,155)	870,903,172
Total decrease in Note Stock/Increase in Medical Liabilities	1,578,191,819	370,936,568	1,949,128,387
Total negative impact on Retained Earning	1,578,191,819	370,936,568	1,949,128,387

2.13 Standards those are not yet effective

The Institute of Chartered Accountants of Nepal has pronounced some new standards that are not effective during the year. These standards are effective from financial year starting from July 16 2021. The bank has not applied the following applicable standards in preparing these financial statements.

Particulars	NFRS 9	NFRS 15	NFRS 16
Standards	Financial Instrument	Revenue from contract with customer	Lease
Implementation of new standards result in changes in accounting policy	Yes, Impairment methodology shall be changed from Incurred Loss Model to Expected Loss Model	No	Yes, lease payment under operating lease recognized as expense as per existing NAS shall be recognized as lease liabilities and right to use assets.
Effective date and bank planning for its implementation	From financial year starting from July 16, 2021. The Bank has planned to apply these new standards from its effective date.		
Possible impact on financial statements	Not material impact on financial statement	No any changes	Not material impact on financial statement

3 Significant Accounting Policies

3.1 Interest Income/(Expenses)

Revenue is recognized when it is probable that the economic benefits associated with the transaction will flow to the Bank and the amount of revenue can be measured reliably. Expenses are accounted on accrual basis.

Interest income/(expenses) is recognized in Statement of Net Income using the effective interest method when it is probable that the economic benefits associated with the transaction will flow to the Bank and the amount of revenue can be measured reliably.

The effective interest rate is the rate that exactly discount estimated future cash receipt or payment through expected life of the financial instrument or where appropriate a shorter period, to the net carrying amount of the financial asset and liability. While calculating the effective interest rate, the Bank estimates cash flows considering all contractual terms of the financial instrument but excluding future credit losses. The calculation includes all amount paid or received by the Bank that are an integral part of the effective interest rate of the financial instrument, including the transaction costs and other premium or discounts.

Interest income on investments from certain banks and financial institutions which are declared as problematic and receipt of interest from which is not forthcoming are not recognized.

3.2 Non Interest Income

i. Fees and Commission income

Fees and commission income is earned for currency exchange and government transactions and other services. These are measured on accrual basis.

ii. Net trading income

Net trading income comprises gains less losses relating to trading assets and liabilities and includes all realized and unrealized fair value changes.

iii. Net income from financial instruments designated at fair value

All gains and losses from the changes in the fair value of financial assets and liabilities designated at fair value are recognized through Net Income. Interest income and expenses and dividend income arising on these financial instruments are also included, except for interest arising from debt securities issued by the Bank, and derivatives managed in conjunction with those debt securities which is recognized in Interest expense.

Net income from other financial instrument at fair value through profit and loss related to non-trading derivatives held for risk management purposes that do not form part of the qualifying hedge relationships are recognized through profit or loss. It includes realized and unrealized fair value changes, interest, dividend and foreign exchange differences.

iv. Other Income

- Balances unclaimed and outstanding for more than three clear consecutive accounting years in unclaimed account is written back to income.
- Dividend income is recognized when the right to receive income is established.
- Penal income is accounted on cash basis.
- Grant Income is not recognized until there is reasonable assurance that the entity will comply with the conditions attaching to it, and that the grant will be received. Grant that becomes receivable as compensation for expenses or losses already incurred or for the purpose of giving immediate financial support with no future related costs is recognized in profit or loss of the period in which it becomes receivable.

Income and expenses are presented on a net basis only when permitted under NFRS.

3.3 Leases

Payments made under operating leases are recognized in Statement of Net Income. The lease rental is adjusted for inflation rate periodically and the same amount is booked as operating lease

expense which the bank believes is more representative than the straight line method in line with para 33 of NAS-17.

3.4 Foreign Currency Transaction

Income and expenditure denominated in foreign currency are translated into Nepalese Rupees on the basis of exchange rate prevailing on the value date.

Monetary assets and liabilities denominated in foreign currencies at the reporting date are translated into the functional currency at the rate of exchange prevailing on that date. The foreign currency gain or loss on monetary items is the difference between the amortized cost in the functional currency at the beginning of the year/origination date, adjusted for effective interest and payment during the year and the amortized cost in the foreign currency translated at the rate of exchange at the reporting date.

Non-monetary assets and liabilities are measured at fair value in a foreign currency are translated into the functional currency at the rate of exchange prevailing at the date on which the fair value is determined. Non-monetary items that are measured based on historical cost in the foreign currency are translated using the rate of exchange on the date of transactions.

An amount equivalent to the net exchange gain /loss during the year is transferred to/from 'Exchange Equalization Fund' through Statement of Appropriation.

3.5 Income tax

Income of the NRB is exempted from taxes under section 8 of the NRB Act, 2058 as well as Section 10 of Income Tax Act, 2058.

3.6 Financial Assets and Financial Liabilities

A financial instrument is any contract that gives rise to a financial asset of one entity and a financial liability or equity instrument of another entity.

A. Financial Assets

A financial asset is any asset that is cash, an equity instrument of another entity, a contractual right to receive cash or another financial asset from another entity or to exchange financial assets or financial liabilities with another entity under conditions that are potentially favorable to the entity.

i) Recognition

The Bank initially recognizes loans and advances, deposit with other bank, investment in securities on the date of which the bank becomes a party to the instruments. All other financial instruments (including regular-way purchases and sales of financial assets) are recognized on the trade date which is the date on which the Bank becomes a party to the contractual provisions of the instruments.

ii) Classification and measurement

The classification and measurement of financial assets will depend on how these are managed (the entity's business model) and their contractual cash flow characteristics. These factors determine whether the financial assets are measured at amortized cost, fair value through other comprehensive income ('FVTOCI') or fair value through profit or loss ('FVTPL').

The Bank classifies its financial assets into one of the following categories:

- **At amortised cost:** Financial assets at amortised cost are non-derivative financial assets with fixed or determinable payments for which the Bank has intent and ability to hold till maturity. They are initially recognized at fair value plus any directly attributable transaction cost. Subsequent to initial recognition, such financial assets are measured at amortized cost using effective interest rate method less any impairment losses.

- **At fair value through profit or loss:** Financial assets are classified at fair value through profit or loss if the Bank manages such investments and makes purchases and sales decisions based on its fair value in accordance with investment strategy. Attributable transaction costs and changes in fair value are taken to revenue.
- **At fair value through other comprehensive income:** Financial assets at FVOCI are non-derivative financial assets that are designated as available-for-sale or not classified in any of the above category. Financial assets at FVOCI are recognized initially at fair value plus any directly attributable transaction cost. Subsequent to initial recognition, financial assets are measured at fair value, as far as such fair value is available, and changes therein, other than impairment losses which are recognized in other comprehensive income and presented in the fair value reserve in equity. When an investment is derecognized, gain or loss accumulated in equity is transferred to retained earnings.

iii. De-recognition:

The Bank derecognizes a financial assets when the contractual rights to the cash flow from the financial assets expire, or it transfers the rights to receive the contractual cash flows in a transaction in which substantially all of the risk and rewards of the ownership of the financial assets are transferred or in which the Bank neither transfer nor retains substantially all of the risk and rewards of the ownership and it does not retain control of the financial assets.

On de-recognition of financial assets, the difference between the carrying amount of the assets (or the carrying amount allocated to the portion of the assets derecognized) and the consideration received (including any new assets obtained less any new liability assumed) is recognized in income or expenditure. Any interest in transferred financial assets that does not qualify for de-recognition that is created or retained by the Bank is recognized as a separate assets or liability.

B. Financial liabilities:

A financial liability is any liability that is a contractual obligation to deliver cash or to exchange financial assets or financial liabilities with another entity under conditions that are potentially unfavorable to the entity, a contract that will or may be settled in the entity's own equity instrument.

i) Recognition and Measurement

All financial liabilities are recognized initially on the trade date, which is the date that the bank becomes a party to the contractual provisions of the instrument except for Debt Securities which are initially recognized on the date that they are issued. A financial liability is derecognized when its contractual obligations are discharged, cancelled or expired. Non derivatives financial liabilities are classified into the other financial category. Such financial liabilities are recognized initially at fair value less any directly attributable transaction cost. Subsequent to initial recognition, these financial liabilities are measured at amortized costs using effective interest rate method.

ii) De-recognition

The Bank derecognizes a financial liability when its contractual obligations are discharged or cancelled or expired.

C. Offsetting:

The financial assets and financial liabilities are offset and the net amount presented in the statement of financial position when and only when, the bank has a legal right to set off the amounts and it intends either to settle them on a net basis or to realize the asset and settle the liability simultaneously. Please refer to Note 2.6 for further details.

D. Amortized cost measurement:

The 'amortized cost' of a financial asset and financial liability is the amount at which the financial asset or financial liability is measured at initial recognition, minus principal repayments, plus or minus the cumulative amortization using the effective interest method of any difference between initial amount recognized and the maturity amount minus any reduction for impairment.

E. Fair value measurement:

Fair value of a financial instrument is the amount for which an asset could be exchanged, or a liability settled, between knowledgeable, willing parties at an arm's length transaction. Quoted market values represent fair value when a financial instrument is traded in an organized and liquid market. Where quoted market values are not available, fair values are estimated by other techniques such as discounted cash flows. Details related to fair value hierarchy is presented in Note 5.6.5 as well.

F. Identification and measurement of impairment:

At each reporting date the bank assesses the objective evidence that a financial asset or group of financial assets is impaired or not. A financial asset or a group of financial assets is impaired and impairment losses are incurred only if there is objective evidence of impairment as a result of one or more events that occurred after the initial recognition of the asset and that loss event has an impact on the estimated future cash flows of the financial assets or group of financial assets that can be reliably estimated.

Objective evidence that financial assets are impaired includes:

- significant financial difficulty of the borrower or issuer;
- breach of contract, such as default or delinquency by a borrower;
- the Bank, for economic or legal reasons relating to the financial difficulties, grant to the borrower a concession that the lender would not otherwise consider;
- indication that a borrower or issuer will enter bankruptcy;
- disappearance of an active market for a security; or
- observable data relating to a group of assets such as adverse changes in the payment status of borrowers or issuers in the group or economic conditions that correlate with defaults in the group.

The amount of loss is measured as the difference between the asset's carrying amount and amount the management considers it as recoverable on the basis of financial position of the borrower or issuer and appropriate estimation made by the management. Appropriate provisions for possible losses on investments in shares, fixed deposits; and loans and advances have been made. Receivables considered as bad and irrecoverable are written off from the books of account and directly charged to Statement of Net Income and Other Comprehensive Income.

In addition, for an investment in an unquoted equity security, a significant or prolonged decline in its book value is objective evidence of impairment.

Impairment losses are recognized in income or expenditure and reflected in an allowance account against loans and receivables or other financial assets. Impairment losses on financial instruments through other comprehensive income are a part of equity routed through Statement of OCI. Interest on the impaired assets continues to be recognized through the unwinding of the discount. If an event occurring after the impairment was recognized causes the amount of impairment loss to decrease, then the decrease in impairment loss is reversed through income statement or statement of other comprehensive income.

If, in a subsequent period, the fair value of an impaired financial instruments through other comprehensive income increases and the increase can be related objectively to an event occurring after the impairment loss was recognized, then the impairing loss is reversed through income or expenditure; otherwise, any increase in fair value is recognized through OCI. Any subsequent recovery in the fair value of an impaired financial instruments through other comprehensive income is recognized through OCI. Any subsequent recovery in the fair value of such instruments is always recognized in OCI.

G. Designation at fair value through Profit or Loss:

The Bank has designated financial assets and financial liabilities at fair value through profit or loss in either of the following circumstances:

- The assets or liabilities are managed, evaluated and reported internally on a fair value basis.
- the designation eliminates or significantly reduces an accounting mismatch that would otherwise arise.

3.7 Cash and Cash Equivalents

Cash and cash equivalents include notes and coins on hand, unrestricted balances held with banks and highly liquid financial assets with original maturities of three months or less from the acquisition date that are subject to an insignificant risk of changes in their fair value.

3.8 Trading Assets and Liabilities

Trading assets and liabilities are those assets and liabilities that the Bank acquires or incurs principally for the purpose of selling or repurchasing in the near term, or holds as part of a portfolio that is managed together for short-term profit or position taking. These assets are accounted for in trade date.

Trading assets and liabilities are initially recognized and subsequently measured at fair value in the statement of financial position with transactions cost recognized in income and expenditure. All changes in the fair value are recognized as part of the net trading income in income and expenditure. Further, the difference in the book value of the trading assets and the disposal proceeds is recognized in profit or loss.

3.9 Loans and Advances to Banks and Financial Institutions

NRB acts as a banker of all Banks and Financial Institutions. Loans and advances to Banks and Financial Institutions include non-derivative financial assets with fixed or determinable payments that are not quoted in an active market. The loan is provided by the Bank for short period under Standing Liquidity Facilities, refinance and other facilities. The criteria for the recognition, measurement and disposal of such loans and advances are already explained in Note 3.9(Financial assets). These loans are recognized at amortized cost owing to the business model opted by the bank and cash flow characteristics of the instruments.

3.10 Loan and Advances to Others

Loan and advances to others include loans to employees, interest receivable on financial instruments and advances to staff as well as other parties. The Bank provides various types of loans at concessional/subsidized rate to its employee as per the Staff Bylaws of the Bank. As per NFRS 9, Fair value of a long term loan or receivable that carries no or below market rate interest, shall be measured as present value of all future cash receipts discounted at prevailing market rate of interest. Accordingly, the difference between the present value and the actual transaction amount is recognized as “Deferred Employee Benefit”. Hence, the loans are measured at amortised cost and difference amount between the principal and present value of the loan is booked as deferred employee benefit.

3.11 Investment Securities

The bank invests in various securities for the purpose of foreign exchange management, liquidity management and management of other various funds of the bank. Investment securities are initially measured at fair value plus, in the case of investment securities not at fair value through profit or loss, incremental direct transaction cost, and subsequently accounted for depending on their classification as either amortised cost, fair value through profit or loss, or fair value through other comprehensive income.

A. Investment measured at Amortized Cost

The Bank shall classify financial assets as subsequently measured at either amortised cost or fair value on the basis of both:

- (a) the bank's business model for managing the financial assets and
- (b) the contractual cash flow characteristics of the financial asset.

Investments that are measured at amortized cost shall be accounted using Effective Interest Rate (EIR). The difference between the interest calculated based on EIR and the actual interest income is adjusted in the amortized cost of the asset.

B. Investment measured at Fair Value through Profit or Loss (FVTPL)

Investment in shares of other companies may be classified as "Investment measured at Fair Value through Profit and Loss (FVTPL)". In such cases, the shares shall be valued at Fair Value and any changes in the fair value of the shares shall also be recognized in PL account.

C. Investment measured at Fair Value through Other Comprehensive Income (FVTOCI)

Investment in shares of other companies may be classified as "Investment measured at Fair Value through Other Comprehensive Income (FVTOCI)". In such cases, the shares shall be valued at Fair Value and any changes in the fair value of the shares shall also be recognized in Other Comprehensive Income.

3.12 Investment Property

Investment property is property held either to earn rental income or for capital appreciation or for both but not for sale in the ordinary course of business, use in the supply of services or for administrative purpose.

3.13 Property, Plant and Equipment

Property, plant and equipment are tangible items that:

- a. are held for use in production or supply of goods or services or for administrative purposes; and
- b. are expected to be used during more than one period.

i. Recognition

The cost of an item of property, plant and equipment is recognized as an asset if, and only if:

- a. it is probable that future economic benefits associated with the item will flow to the bank; and
- b. cost of the item can be measured reliably.

However, any asset having value below Rs 25,000 is expensed in profit or loss account and is not accounted for as under Property, Plant and Equipment. However, in case of land, any value of land is accounted for under Property, Plant and Equipment (limit of Rs 25,000 is not applicable).

Similarly, cost of construction or acquisition of the item of property, plant and equipment is capitalized under the respective head of Property, Plant and Equipment only on completion of the construction work.

ii. Measurement**a. Initial Measurement**

The cost of an item of property, plant and equipment comprises its purchase price, including import duties and non-refundable purchase taxes, after deducting trade discounts and rebates and any costs directly attributable to bringing the asset to the location and condition necessary for it to be capable of operating in the manner intended by management. However, administration and other general overhead costs are not be capitalized.

b. Subsequent Measurement

Property, Plant and equipment are measured using cost model. Hence, the value of the asset is recognized as cost less accumulated depreciation and any accumulated impairment losses.

iii. De-recognition

The carrying amount of an item of property, plant and equipment is derecognized on disposal or when no future economic benefits are expected from its use or disposal. Any gain or loss on disposal of an item of property and equipment (calculated as the difference between the net proceeds from disposal and carrying amount of the items) is recognized within other income in Statement of Net Income.

iv. Depreciation

Depreciation is the systematic allocation of the depreciable amount of an asset over its useful life. Depreciable amount is the cost of an asset, or other amount substituted for cost, less its residual value. Land is not depreciated. All other property, plant and equipment are depreciated from immediate next month of the date they are available for use or in respect of self-constructed assets, from the date that the construction is completed and ready for use. Similarly, while disposing any depreciable asset, the depreciation is charged till the immediate preceding month from the date of disposal.

Depreciation is charged on straight-line method over the estimated useful life of current and comparative years of significant items of property, plant and equipment. The Bank estimates the useful life and residual value of the depreciable assets. Since the bank does not have any intention to sell or dispose the items of Property, Plant and Equipment before the expiry of their useful life, the residual value of all such assets has been considered to be Re 1. Useful lives are reviewed on each reporting date and adjusted if required.

The estimated useful lives of the significant items of Property & Equipment are as follows:

Class of assets	Estimated useful life
Building	Above 33 years
Office and Computer Equipment	5 years
Fixtures and fittings	10 years
Machinery Equipment	5 years
Vehicles	5 years
Others	5 years

v. Impairment

At each reporting date, the Bank reviews the carrying amounts of its assets under Property, Plant and Equipment to determine where there is an indication of impairment. If such indication exists (i.e. if Book Value > Recoverable Amount), then the asset's recoverable amount is estimated.

Impairment losses are recognized in Statement of Net Income. Any reimbursements received from Insurance Companies related to the claims of the impaired assets are recognized separately as "Other Income" in the Statement of Net Income.

vi. Assets received in grant

Grant at fair value is not recognized until there is reasonable assurance that the bank will comply with the conditions attaching to them and the grant will be received. The bank follows the alternative approach to account for the assets received in grant i.e. it records both the assets and the grant amount in nominal value.

Accordingly, equipment acquired under grant is recognized as "Grant Assets" at nominal value and included under respective head of property, plant and equipment.

3.14 Intangible Assets

An Intangible Asset is an identifiable non-monetary asset without physical substance. Intangible assets include software purchased by the bank.

i. Recognition

An intangible asset shall be recognized if, and only if

- a. the asset is identifiable
- b. it is probable that the economic benefits that are attributable with the item will flow to the bank; and
- c. cost of the asset can be measured reliably.

ii. Measurement

Intangible assets are measured initially at cost. The cost of a separately acquired intangible asset comprises its purchase price, including import duties and non-refundable purchase taxes, after deducting trade discounts and rebates; and any directly attributable cost of preparing the asset for its intended use. Subsequently, the intangible assets are measured at cost less accumulated amortization and any impairment losses. Costs incurred in the ongoing maintenance of software are expensed immediately as incurred. Subsequent cost on software is capitalized only when it increases the future economic benefits embodied in the specific asset to which it relates.

iii. Amortization

Software, useful life of which have been defined by terms of contract or conditions for use are amortized on straight-line basis over the useful life of asset. Software, useful life of which have not been clearly defined by terms of contract or condition of use as well have a definite useful lives due to technological obsolescence are amortized on straight-line basis over estimated useful life of ten years and five years for business application software and other software respectively.

iv. Impairment

When there is an indication of impairment (i.e. if Book Value > Recoverable Amount), then the impairment of such intangible asset is recognized. Impairment losses are recognized in Statement of Net Income.

v. De-recognition

Intangible assets are derecognized on disposal or when no future economic benefits are expected from its use or disposal. The gain or loss arising from de-recognition of an intangible asset shall be determined as the difference between the net disposal proceeds, if any, and the carrying amount of the asset. It shall be recognized in PL account on disposal.

3.15 Impairment of Non-Financial Assets

At each reporting date, the Bank reviews the carrying amounts of its non-financial assets to determine where there is an indication of impairment. If such indication exists, then the asset's recoverable amount is estimated.

Impairment losses are recognized in Statement of Net Income. Impairment loss is reversed only to the extent that assets carrying amount does not exceed the carrying amount that would have been determined, net of depreciation or amortization, if no impairment loss has been recognized.

3.16 Gold and Silver at fair value

Gold and silver held as investment (paper gold as well as reserve gold/silver) is stated at market value and any appreciation or depreciation with respect to the cost is taken to/from "Gold and Silver Equalization Reserve" through Appropriation of Net Income/(Expenditure). Any cost incurred to purchase such investment, along with other cost directly associated with such purchase is charged in PL account.

3.17 Inventories

Inventories of the bank include gold and silver stock physically held for minting and processing purpose, coin stock, metal and numismatic stock and dispensary stock. Inventories are initially measured at cost and it is carried at cost or net realizable value whichever is lower. Cost for gold and silver is determined on the basis of specific identification method where-as cost for other inventories is determined under the weighted average method. Other stores items are charged directly to Statement of Net Income.

Allowance is made for slow moving inventories.

3.18 Impairment of Non financial assets:

Non-financial assets are reviewed for impairment whenever events or changes in circumstances indicate that the carrying amount may not be recoverable. An impairment loss is recognized for the amount by which the assets carrying amount exceeds its recoverable amount. The recoverable amount is the higher of an asset's fair value less cost and value in use. Provision for the assets such as Numismatic and Medallion coins and Non-moving metals are made on as per the indication of impairment. An impairment loss is recognized in Statement of Net Income. Provisions against impairment are reviewed at each balance sheet date and adjusted to reflect the current best estimates. Changes in the provisions are recognized as income/expense in the Statement of Net Income and Other Comprehensive Income.

3.19 Deposits and Borrowings

Deposits and borrowings (debt securities issued) are the source of funds of the bank in addition to its reserves.

The Bank accepts interest free deposits from Government of Nepal (GON) since it acts as a banker of GON as per Nepal Rastra Bank Act, 2058. Similarly, being the banker of all banks, the bank accepts deposits from the banks and financial institutions as well. Further, deposits from other institutions such as Public Entity, Foreign Central Banks, International Banks and other International Organizations are also accepted by the bank during the course of its operation. These deposits are accounted for as Financial Liabilities.

Further, deposits and borrowings (including debts securities issued) are initially measured at fair value minus incremental direct transaction cost and subsequently measured at their amortized cost using the effective interest method, except where the Bank designates liabilities at fair value through profit or loss.

3.20 IMF Related Liabilities

IMF Related Liabilities include Special Drawing Right (SDR) Allocation and Interest Bearing Loan under Rapid Credit Facility (RCF) and Extended Credit facility (ECF). Interest needs to be paid on amount of loan provided by IMF where-as no any interest needs to be paid on deposit amount placed by IMF in NRB. Such liability is accounted for at amortized cost. Contractual interest rate is considered to be the effective interest rate for accounting purpose since there is no any other directly attributable cost incurred for this purpose.

The liability is derecognized when such liability is paid off or when IMF waives the right to receive the amount of liability. Any difference in the book value and amount paid to settle the liability is recognized in PL account.

3.21 Provisions

A provision is recognized if as a result of a past event, the Bank has a present legal or constructive obligation that can be estimated reliably, and it is probable that an outflow of economic benefits will be required to settle the obligation. Provisions are determined by discounting the expected future cash flows at the pre-tax rate that reflects current market assessment of the time value of money and the risks specific to the liability. The unwinding of the discount is recognized as finance cost.

3.22 Employee Benefits

- **Short term employee benefits**

Short-term employee benefits are the benefits that are expected to be settled wholly before twelve months after the end of the annual reporting period in which the employees render the related services. Short term employee benefits are expensed as the related service is provided. A liability is recognized for the amount expected to be paid if the Bank has a present legal or constructive obligation to pay this amount as a result of past service provided by the employees and obligation can be estimated reliably. These includes salary, overtime, various allowance, staff Welfare etc.

- **Post Employment Benefits**

Post employment benefits are employee benefits that are payable after the completion of employment.

A. Defined Contribution Plan

A defined contribution plan is a post-employment benefit plan under which an entity pays a fixed contribution to a separate entity and has no legal or constructive obligation to pay future amounts. Obligations for contributions to defined contribution plans are recognized as employee benefit expense in the Statement of Net Income in the periods during which the related service are rendered by employees. Pre-paid contributions are recognized as an asset to the extent that cash refund or reduction in future payments is available. Contributions to a defined contribution plan being due for more than 12 months after the end of the period in which the employees render the service are discounted at their present value. Following are the defined contribution plan provided by the bank to its employees:

i. **Contributory Retirement Fund:**

All permanent employees are entitled for participation in employee's Provident Fund (Retirement Fund) wherein the employees contribute at various rates of their current drawn salaries. The bank contributes 10% of basic salary (with grade) to this fund, which is separately administered as a defined contribution plan as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law, 2068: Rule 78, Sub-rule 1(a) & 1(c). The Bank's obligations for contributions to the above Fund are recognized as an expense in Statement of Net Income as the related services are rendered.

ii. Welfare Provident Fund:

Certain amounts as prescribed by the Board are annually transferred to this fund, which is meant to be a defined contribution scheme for the welfare of the employees, as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law 2068: Rule 78 Sub-rule 1(b) and 1(c). Contributions by the Bank are expensed in Statement of Net Income as the related services are accounted.

• **Defined Benefits Plan**

A defined benefit plan is a post-employment benefit plan other than a defined contribution plan. The Bank's net obligation in respect of defined benefit plans is calculated separately for each plan by estimating the amount of future benefit that employees have earned in return for their service in current and prior periods. That benefit is discounted to determine its present value. Any unrecognized past service costs and the fair value of any plan assets are deducted. The discount rate is the yield at the reporting date on corporate bonds, that have maturity dates approximating the terms of the Bank's obligation and that are denominated in the currency in which the benefits are expected to be paid.

The calculation of defined benefit obligation is performed annually by a qualified actuary using the projected unit credit method. The Bank recognizes all actuarial gains and losses arising from defined benefit plans immediately in other comprehensive income and all expenses related to defined benefits plans in employee benefit are expensed in Statement of Net Income.

Re-measurements of the net defined benefit liability comprise actuarial gains and losses. The return on plan assets (excluding interest) and the effect of the assets ceiling (if any excluding interest) are recognized immediately in OCI. The Bank determines the net interest expense (income) on the net defined liability (assets) for the period by applying the discount rate used to measure the defined benefit obligation at the beginning of the annual period to the then-net defined benefits liability (assets), taking into account any changes in the net defined benefits liability (asset) during the period as a result of contribution and benefits payments. Net interest expenses and other expenses related to defined benefit plans are recognized in personnel expenses in Statement of Net Income.

Following are the defined benefit plans provided by the bank to its employees:

i. Gratuity and Pension Scheme:

Gratuity and Pension Scheme is a defined benefit obligation under which employees having service period of five years or more but less than twenty years are eligible for gratuity, which is based on last pay-scale of staff's existing designation and completed years of service. Similarly, employees having service period of twenty years or more are eligible for pension, which is based on last pay-scale of staff's existing designation and completed years of service. The bank measures the obligation of this plan as valued by a qualified actuary using projected unit credit method. All expenses related to defined benefits plans in employee benefit are expensed in Statement of Net Income.

ii. Staff Security Fund:

Staff Security Fund is defined benefit plan under which all the permanent employees are entitled to staff security fund at the time of retirement, death or termination from the service by any other circumstances at the predetermined factor prescribed by the bank, which is based on last drawn salary and completed years of service as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law 2068: Rule 78 Sub-rule 1(e). Employees having service period of thirty years are eligible for maximum sixty three months salary. The bank measures the obligation of this plan as valued by a qualified actuary using projected credit method. All

expenses related to defined benefits plans in employee benefit are expensed in Statement of Net Income.

- **Other long term employee benefits**

Other long-term employee benefits are all employee benefits other than short-term employee benefits, post-employment benefits and termination benefits. The bank's net obligation in respect of long term employee benefits is the amount of future benefits that employees earned in return for their service in the current and prior period. That benefit is discounted to determine its present value. Re-measurement gains/losses are recognized in Statement of Net Income in the period in which they arise.

- i. **Leave Encashment:**

As per Nepal Rastra Bank Staff By-Law, 2068: Rule 86, 87 and 91, the employees are entitled to en-cash their un-utilized accumulated leave at the time of retirement or any other prescribed time as decided by the management of the bank. Home leave, Sick leave and Special Leave are defined benefit plans which are recognized when the leave remains un-availed at the time of closing date. Provision is created for liability on employees' leave based on obligation dischargeable to employees at balance sheet date.

- ii. **Staff Medical Fund:**

Employees are eligible for medical benefits based on the specified slabs as per medical rules, last drawn salary and completed years of service, as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law 2068: Rule 78 Sub-rule 1(d). Incremental liability is provided for and transferred to this Fund.

- **Termination Benefits**

Termination benefits are employee benefits provided in exchange for the termination of an employee's employment as a result of either an entity's decision to terminate an employee's employment before the normal retirement date; or an employee's decision to accept an offer of benefits in exchange for the termination of employment. The termination benefits are expensed at the earlier of which the Bank can no longer withdrawn the offer of those benefits and when the Bank recognizes costs for restructuring. If benefits are not expected to be wholly settled within 12 months of the reporting date, then they are discounted.

3.23 **Currency in Circulation**

Currency in circulation represents notes issued by the Bank as a sole currency issuing authority in Nepal. Currency notes issued by the Bank are legal tender under the NRB Act, 2058. This represents the liability of the Bank towards the holder of the currency note. The liability for notes in circulation is recorded at face value in the balance sheet. These liabilities are secured by assets including foreign currency and foreign securities etc. as permitted by Nepal Rastra Bank Act, 2058.

The Bank also issues coins of various denominations for circulation. Currency circulation liability does not include the liability on account of coins in circulation, as allowed by the Act.

The bank offsets the cash at vault with the currency in circulation and presented the net amount of currency in circulation as liabilities in Statement of Financial Position.

All costs incurred during circulation of the currency are expensed in profit or loss. Any amount that has been removed from the economy is accounted for as disposal of Financial Liabilities.

3.24 **Transactions on Repurchase Obligations (Repo) and Reverse Repo**

Repurchase Arrangements (Repo) and Reverse Repo of securities are recorded as follows:

- a. Securities purchased under Repurchase Agreement (Repo) are recognized as loans and advances to BFIs under the heading of refinance and loan to banks. Interest income on Repo

facility is recognized as per effective interest rate method. The difference between the purchase price and sale price is recognised as interest income over the tenure of the facility using effective interest rate.

- b. Securities sold under Reverse Repurchase Agreement ('Reverse Repo') are recognised as short term borrowings. Interest expense on Reserve Repo is recognized as per effective interest rate method. The difference between the sale price and purchase price is recognized as interest expense over the tenure of the facility using effective interest rate.

Securities lent to counterparties are also retained in the statement of financial position.

3.25 Unclaimed Account

Unclaimed account under Sundry Liabilities represents amount that remained unclaimed and outstanding for more than two years. Amount outstanding for more than three years in unclaimed account is transferred to miscellaneous income in Statement of Net Income.

3.26 Bills Payable and Bills Receivable

The Bank carries out the function of repayment of Government securities and interest thereon on behalf of the Government of Nepal (GON). Bills Payable primarily represents the year-end undisbursed or unadjusted amount of payments received from GON in respect of interest / repayment liabilities of such securities. The year-end balance of Bills Purchased represents the amounts paid by the Bank to the security holders but the corresponding claim adjustment with Bills Payable is pending.

3.27 Consolidation of Project Accounts

The Bank manages and implements various projects, which are helpful in attaining its objectives, on its own by entering into project agreement with the funding agencies or subsidiary loan agreements with Government of Nepal or on behalf of Government of Nepal (GON).

The projects for which the Bank has entered into separate subsidiary loan agreements with Government of Nepal or has entered into separate project agreements with other funding agencies are consolidated with the Bank's account. For projects which are implemented by the bank on behalf of the GON, the accounts of these projects are not consolidated with bank's financial statements as the Bank has no obligation towards such projects or any other counter party and there is no right of the Bank in assets, liabilities, equity, income and expense of such projects. However, disclosure of financial and other information of such projects is given in the notes.

3.28 Presentation

The presentation of certain line items of previous year financial statements have been changed (regrouped or rearranged) to align the financial statements as disclosed in details in notes.

NEPAL RASTRA BANK
Notes Forming part of Financial Statements
Fiscal Year 2077-78 (2020-21 AD)

4 Notes relating to items in the financial statements

4.1 Cash and Cash Equivalents

In line with the accounting policy as given in Note 3.7, balances of cash and cash equivalent at the reporting date are as below:

Particulars	31-03-2078	31-03-2077
Foreign Currency:		
Cash in Hand & at Vault	10,112,660,692	37,932,848,845
Balances with Other Banks	90,957,723,922	84,277,448,893
GOI Treasury Bills	308,627,239,165	295,073,760,103
US Government Treasury Bills	41,660,690,688	18,051,609,752
Time Deposit	173,447,449,401	119,847,126,559
IMF Related Assets: SDR Holdings	419,318,478	412,972,270
Total Foreign Currency	625,225,082,346	555,595,766,422
Local Currency:		
Cash in Hand & at Vault	-	-
Balances with Other Banks	14,592,208	20,214,306
Total Local Currency	14,592,208	20,214,306
Total	625,239,674,554	555,615,980,728

4.2 Loans and Advances to Bank & Financial Institutions

Please refer accounting policy in Note 3.9. The balances of loans and advances to banks and financial institutions (B/FIs) and microfinance (MFI) are as below:

Particulars	31-03-2078	31-03-2077
Refinance/SLF Loans:		
Commercial Banks	108,867,935,693	7,302,907,919
Development Banks	7,744,481,135	138,799,737
Finance Companies	1,253,574,212	45,766,047
Loan to Micro Finance Institutions	4,837,941,326	-
Less: Allowance for impairment	-	-
Total	122,703,932,366	7,487,473,703
Allowance for impairment		
Balance as on Sawan 1	-	10,000,000
Charge for the year	-	-
Effect of foreign currency movements	-	-
Reversal of Impairment Loss	-	(10,000,000)
Balance as on Asar End	-	-

These investments are realized on the settlement date as per the terms of loan agreement.

Details of type of refinance/loan provided to banks and financial institutions have been given below:

Particulars	Period	Refinance Rate	31-03-2078	31-03-2077
General Refinance	1 year	3%	78,914,655,011	6,266,769,739
Special/Export Refinance	1 year	1%	12,649,267,913	-
Zero Interest Loan	1 year	0%	2,891,114	1,220,703,964
Loan to SME	1 year	2%	31,137,118,328	-
Total			122,703,932,366	7,487,473,703

4.3 Loans and Advances to Others

Please refer accounting policy in Note 3.10. The balances are given as below:

Particulars	31-03-2078	31-03-2077
Advance to GON for Business Continuity Loan Programme	1,460,000,000	-
Loans to Sana Kishan Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd.	125,000,000	297,000,000
Balance with Asian Clearing Union (ACU)		
Gross Loans to Employees	4,927,921,951	4,889,447,691
Less: Amortisation Adjustment	(661,783,372)	(643,662,271)
Net Loans to Employees	4,266,138,579	4,245,785,420
Interest Receivable		
Australian Dollar	742,094	26,769,204
Canadian Dollar	1,578,426	4,039,021
Yuan Ren-Min-Bi (China)	1,567,900,201	1,422,418,147
Indian Rupees	-	5,573,889
Nepalese Rupee	2,173,490,380	1,342,118,956
Pound Sterling	-	4,235,834
United States Dollars	318,925,028	1,168,609,144
Interest Receivable	4,062,636,129	3,973,764,195
Advances Recoverable		
Advance to Staff	9,372,603	7,391,072
Sundry Debtors	1,730,681,080	29,049,591
Advance for Construction	1,178,702,860	929,919,790
Prepaid Expenses	81,417,937	85,068,861
Pension Advance Account	2,597,864,646	2,840,427,929
Staff Endowment Policy Advance	8,907,350	10,203,108
Other	443,161	-
Less: Impairment Allowance	(4,179,754)	(4,179,754)
Net Advances Recoverable	5,603,209,883	3,897,880,597
Total	15,516,984,591	12,414,430,212

Loans and advances to employees are provided with/without collateral.

4.4 Gold & Silver at Fair Value

Please refer accounting policy in Note 3.16. The balances are given as below:

Particulars	31-03-2078	31-03-2077
Investment in Paper Gold	44,655,278,083	44,996,868,751
Gold Held in Stock at Fair Value	15,610,737,010	15,543,335,668
Silver Held in Stock at Fair Value	13,750,311,697	10,469,194,456
Total	74,016,326,790	71,009,398,875

4.5 Investment Securities

Please refer accounting policy in Note 3.11. The balances are given as below:

Particulars	31-03-2078	31-03-2077
At Amortized Cost	685,573,089,344	743,030,359,039
At Fair Value through Other Comprehensive Income (OCI)	3,148,462,011	4,817,700,562
At Fair Value through Profit or Loss	-	-
Total	688,721,551,355	747,848,059,601
a) Investment Securities at Amortized Cost	31-03-2078	31-03-2077
Government Bonds(USD)	65,361,640,349	30,059,869,390
Government Treasury Notes/Bonds (CNY)	137,429,723,433	70,378,126,202
Time Deposit	418,890,812,169	570,599,057,663
Government Bond (GON)	43,369,513,412	44,039,643,610
Government Treasury Bills (GON)	15,460,827,981	21,226,657,174
Saving Certificates (GON)	184,170,000	1,956,365,000
Fixed deposit with Bank & Financial Institutions	5,130,162,000	5,024,400,000
Less individual allowance for impairment	(253,760,000)	(253,760,000)
Total	685,573,089,344	743,030,359,039
Impairment Loss on Amortised Cost Investment		
Balance as on 01-04-2077	253,760,000	253,760,000
Charge for the year	-	-
Reversal of Impairment	-	-
Balance as on 31-03-2078	253,760,000	253,760,000

Deposit amounting Rs.253,760,000 made in problematic financial institution has been provided as allowance for impairment .

b) Investment Securities at Fair Value through OCI	31-03-2078	31-03-2077
Quoted equity securities	168,426,475	2,731,383,998
Unquoted equity securities	2,987,535,536	2,093,816,564
Less: Allowance for impairment of equity securities	(7,500,000)	(7,500,000)
Total	3,148,462,011	4,817,700,562
Impairment Loss on Investment Securities		
Balance as on 01-04-2077	7,500,000	7,500,000
Charge for the year	-	-
Reversal of Impairment	-	-
Balance as on 31-03-2078	7,500,000	7,500,000

The Bank has not classified investment securities to be measured at fair value through profit or loss.

Impairment allowance has been done for the investment in Agricultural Project Service Center, which is in liquidation and National Productivity and Economic Development Center, whose financial condition is weak .

I) Investment in quoted equity securities includes the following:

Particulars	31-03-2078	31-03-2077
RMDC Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd.	-	-
Citizen Investment Trust	-	2,657,138,858
Grameen Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd.	168,426,475	74,245,140
Total	168,426,475	2,731,383,998

The shares are revalued on the basis of latest trading price of promoter share of respective institution in stock market. In absence of trading of promoter share of Citizen Investment Trust & Grameen Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd, ratio of share price of promoter share is considered as 50% of Public Share. Further disclosure has been given in point 5.14.1.

II) Investment in unquoted equity securities includes the following:

Particulars	31-03-2078	31-03-2077
Agricultural Project Services Centre	5,000,000	5,000,000
Rastriya Beema Sansthan - Life Ins.	289,142,763	1,000,000
Nepal Stock Exchange Ltd.	726,744,705	814,850,779
National Productivity and Eco. Dev.	2,500,000	2,500,000
Deposit & Credit Guarantee Fund	1,652,222,519	1,027,600,000
Nepal Clearing House	105,524,004	85,480,402
Credit Information Bureau	177,814,448	130,367,070
National Banking Institute	28,587,097	27,018,313
Total	2,987,535,536	2,093,816,564

Fair Value of the shares investment in unquoted equity securities have been arrived based on the latest available audited financial statement of respective entities. Further disclosure has been given in point 5.6.1.2 (i) and 5.14.2.

III) Selection of Presentation criteria

Investment Securities at fair value through other comprehensive income includes the investment in equity instruments which were made under specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes and are not held for trading purpose. Accordingly, the bank has made an irrevocable election to present those in investment securities at fair value through other comprehensive income.

4.6 Inventories

Please refer accounting policy in Note 3.17. The details of balance are as follows:

Particulars	31-03-2078	31-03-2077
Gold Held in Stock at Cost	1,691,268,802	1,985,480,673
Silver Held in Stock at Cost	53,768,750	60,581,245
Security Note Stock	-	-
Coin Stock	31,490,826	45,529,000
Other Metal Stock	12,581,687	12,582,262
Numismatic Stock	22,485,498	22,485,498
Dispensary Stock	453,799	591,134
Total Inventories	1,812,049,362	2,127,249,812
Less: Allowance for non-moving stocks		
Non-moving Numismatic Stock	(22,465,540)	(22,465,540)
Non-moving Other Metal Stock	(8,716,000)	(8,716,000)
Unissuable Note Stock	-	(3,375,258)
Total Allowance for non-moving stocks	(31,181,540)	(34,556,798)
Total Inventories Net of Allowance for non-moving stocks	1,780,867,822	2,092,693,014

NEPAL RASTRA BANK
Notes Forming part of Financial Statements
Fiscal Year 2077-78 (2020-21 AD)

4.7 Property, Plant and equipment

Please see accounting policy in Note 3.13. The details are given as below:

Particulars		Land	Building	Computer & Accessories	Vehicles	Machinery Equipment	Office Equipment	Furniture and Fixture	Other Assets	Capital Work in Progress	Total Assets
Depreciation Rate			3%	20%	20%	20%	20%	10%	20%		
Original Cost	Balance as on 1st Sawan 2076	193,834,552	782,593,793	226,958,363	361,021,204	117,845,518	170,918,299	59,261,475	5,507,858	572,369,260	2,490,310,321
	Addition during the Year	-	54,726,627	26,674,743	111,083,280	5,634,540	19,817,414	5,898,176	308,892	1,284,362,298	1,508,505,970
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	-	(13,517,241)	(20,650,364)	(1,496,760)	(11,483,460)	(1,009,404)	-	(28,815,930)	(76,973,159)
	Balance as on 31st Asar 2077	193,834,552	837,320,420	240,115,865	451,454,120	121,983,298	179,252,253	64,150,247	5,816,750	1,827,915,628	3,921,843,132
Accumulated Depreciation	Balance as on 1st Sawan 2076	-	327,732,318	150,681,246	167,904,599	103,820,416	115,399,337	23,793,409	4,718,240	-	894,049,564
	Depreciation for the Year	-	24,091,726	28,378,020	65,557,953	4,463,252	19,803,682	4,686,388	214,593	-	147,195,614
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	-	(12,995,343)	(16,419,480)	(1,496,744)	(11,239,334)	(1,009,388)	-	-	(43,160,289)
	Balance as on 31st Asar 2077	-	351,824,044	166,063,923	217,043,072	106,786,924	123,963,685	27,470,409	4,932,833	-	998,084,889
Net Book Value as on 31st Asar 2077		193,834,552	485,496,376	74,051,942	234,411,048	15,196,374	55,288,568	36,679,838	883,917	1,827,915,628	2,923,758,243
Original Cost	Balance as on 1 st Sawan 2077	193,834,552	837,320,420	240,115,865	451,454,120	121,983,298	179,252,253	64,150,247	5,816,750	1,827,915,628	3,921,843,132
	Addition during the Year	-	55,459,923	54,400,083	98,600,000	1,809,133.73	11,040,697.05	1,439,941	287,137.49	509,297,681	732,334,596
	Disposal/Write Off/Adjustment	(861,400)	(107,531,567)	(20,630,503)	(11,936,885)	(4,007,541)	(12,106,253)	(829,180)	(4)	(14,217,070)	(172,120,403)
	Balance as on 31st Asar 2078	192,973,152	785,248,776	273,885,445	538,117,235	119,784,891	178,186,697	64,761,008	6,103,883	2,322,996,239	4,482,057,325
Accumulated Depreciation	Balance as on 1st Sawan 2077	-	351,824,044	166,063,923	217,043,072	106,786,924	123,963,685	27,470,409	4,932,833	-	998,084,889
	Depreciation for the Year	-	24,231,546	31,455,551	71,707,328	4,895,830	19,585,750	5,099,477	234,539	-	157,210,021
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	(34,485,832)	(20,222,050)	(9,765,850)	(4,007,530)	(11,842,047)	(829,169.04)	-	-	(81,152,478)
	Balance as on 31st Asar 2078	-	341,569,758	177,297,424	278,984,550	107,675,224	131,707,388	31,740,717	5,167,372	-	1,074,142,432
Net Book Value as on 31st Asar 2078		192,973,152	443,679,018	96,588,021	259,132,685	12,109,667	46,479,309	33,020,291	936,511	2,322,996,239	3,407,914,893

NEPAL RASTRA BANK
Notes Forming part of Financial Statements
Fiscal Year 2077-78 (2020-21 AD)

4.8 Intangible Assets

Please refer accounting policies in Notes 3.14. The details of balance are as follows:

Particulars	Computer Software			Capital Work in Progress	Total Assets	
	Useful Life Defined by Contractual	Other Useful Life				
Amortisation Rate		20%	10%			
Original Cost	Balance as on 1st Sawan 2076	1,763,930	13,273,223	229,272,935	-	244,310,088
	Addition during the Year	757,665	8,200,000	11,086,389	-	20,044,054
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	1,091,300	1,091,300	-	-
	Balance as on 31st Asar 2077	2,521,595	20,381,923	241,450,624	-	264,354,142
Accumulated Amortisation	Balance as on 1st Sawan 2076	1,758,681	10,623,533	141,384,975	-	153,767,189
	Depreciation for the Year	194,643	825,428	23,375,890	-	24,395,961
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	45,220	45,220	-	-
	Balance as on 31st Asar 2077	1,953,324	11,403,741	164,806,085	-	178,163,150
Net Book Value as on 31st Asar 2077	568,271	8,978,182	76,644,539	-	86,190,992	
Original Cost	Balance as on 1st Sawan 2077	2,521,595	20,381,923	241,450,624	-	264,354,142
	Addition during the Year	-	3,291,044	834,375	-	4,125,419
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	-	-	-	-
	Balance as on 31st Asar 2078	2,521,595	23,672,967	242,284,999	-	268,479,561
Accumulated Amortisation	Balance as on 1st Sawan 2077	1,953,324	11,403,741	164,806,085	-	178,163,150
	Depreciation for the Year	252,530	2,066,208	24,135,372	-	26,454,110
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	-	-	-	-
	Balance as on 31st Asar 2078	2,205,854	13,469,949	188,941,457	-	204,617,260
Net Book Value as on 31st Asar 2078	315,741	10,203,018	53,343,542	-	63,862,301	

4.9 Other Assets

Particulars	31-03-2078	31-03-2077
Deposits	1,481,138	1,566,478
Deferred Employees Benefits	661,783,372	643,662,271
Project Assets	-	-
Other Receivables	46,574,423	37,625
Total	709,838,933	645,266,374

NEPAL RASTRA BANK
Notes Forming part of Financial Statements
Fiscal Year 2077-78 (2020-21 AD)

4.10 Deposits from banks and financial institutions

See accounting policy in Note 3.19. The details of balance are as follows:

Particulars	31-03-2078	31-03-2077
Foreign Currency	12,803,557,028	8,306,752,738
Local Currency	236,827,368,666	289,545,520,059
Total	249,630,925,694	297,852,272,797

Deposit from bank and financial institutions include amount deposited by Bank & Financial Institutions for cash reserve ratio (CRR), among others. All deposits are non interest bearing.

4.11 Deposits from Others

See accounting policy in Note 3.19. The details of balance are as follows:

Particulars	31-03-2078	31-03-2077
Foreign Currency:		
Public Enterprises	293,887,057	297,172,379
Other Organisations	588,058	594,628
Total Foreign Currency	294,475,115	297,767,007
Local Currency:		
Public Enterprises	9,533,209,940	6,110,965,777
Margin Deposit in LCs	8,950,262,664	12,259,639,140
Other Organisations	677,187,384	64,803,818
Total Local Currency	19,160,659,988	18,435,408,735
Total	19,455,135,103	18,733,175,742

All deposits are non interest bearing and current in nature.

4.12 Short Term Borrowings

See accounting policy in Note 3.19. The details of balance are as follows:

Particulars	31-03-2078	31-03-2077
NRB Bonds	-	-
Deposit Collection-Auction	-	-
Reverse Repo Liabilities	-	-
Total	-	-

NRB Bonds, Deposit Collection under auction and Reverse Repo liabilities are instruments used by the Bank to withdraw liquidity from the market on short term basis (less than one year).

4.13 IMF Related Liabilities

See accounting policy in Note 3.20. The details of balance are as follows:

Particulars	31-03-2078	31-03-2077
Foreign Currency:		
Special Drawing Right Allocation	11,562,630,914	11,198,956,855
Interest Bearing Loan :		
Loan under Rapid Credit Facility (RCF)	-	-
Loan under Extended Credit Facility (ECF)	-	-
Total Foreign Currency	11,562,630,914	11,198,956,855
Local Currency:		
IMF Account No 1	11,461,453,112	9,704,281,089
IMF Account No 2	889,298	889,298
Total Local Currency	11,462,342,410	9,705,170,387
Total	23,024,973,324	20,904,127,242

4.14 Staff Liabilities

See accounting policy in Note 3.22. The details of balance are as follows:

Particulars	31-03-2078	31-03-2077
Medical Fund (Includes Medical Earning Fund, Interest, etc)	1,168,631,579	1,151,044,189
Welfare Provident Fund	649,274,118	606,029,818
Liability for Staff Leave Encashment	956,207,913	921,908,527
Liability for Retired Staff	680,134,692	677,464,689
Gratuity and Pension Fund	18,789,259,309	19,037,326,365
Less: Plan Assets	(19,541,916,973)	(19,432,685,089)
	(752,657,664)	(395,358,724)
Staff Security Fund	1,971,672,919	1,956,932,094
Less: Plan Assets	(1,918,811,721)	(1,723,117,729)
	52,861,198	233,814,365
Total	2,754,451,836	3,194,902,864

4.15 Other liabilities

Particulars	31-03-2078	31-03-2077
Interest Payable	1,267,588	1,634,446
Asian Clearing Union	964,112,683	68,747,235
Earnest Money	-	-
Loan from Nepal Government for Project Operation	88,050,000	101,000,000
Unclaimed Account	80,120,303	78,788,722
General Account	6,972,436	6,972,436
Other Liabilities	544,900,999	694,006,675
a) Provision for Expenses	47,033,933	46,001,020
b) Taxes Payable	74,527,169	71,419,875
c) Others	423,339,897	576,585,780
Total	1,685,424,009	951,149,514

4.16 Currency in Circulation

See accounting policies in Notes 3.23. The details of balance are as follows:

The denomination wise amounts of currency note issued by the bank and are in circulation at the balance sheet date was as follows:

Denomination	31-03-2078	31-03-2077
1	160,762,360	160,858,760
2	184,894,074	184,772,946
5	2,902,510,160	2,923,801,335
10	4,495,896,570	4,570,469,090
20	5,233,616,940	5,396,753,860
25	57,140,500	57,214,450
50	10,344,729,600	10,617,115,200
100	20,459,179,400	19,969,249,500
250	87,426,250	87,426,250
500	148,254,321,000	149,327,536,000
1000	477,333,282,000	386,443,435,000
Total	669,513,758,854	579,738,632,391

Total currency in circulation has been netted off with the cash balance at vault in the bank. The details of total currency in circulation, cash at vault and net currency in circulation has been presented as below :

Particulars	31-03-2078	31-03-2077
Gross amount of Currency in Circulation	683,500,000,000	588,060,000,000
The amount that has been set off for Cash at Vault	13,986,241,146	8,321,367,609
Net Currency in Circulation balance	669,513,758,854	579,738,632,391

4.17 (a) Appropriation of Net Income/(Expenditure) and Surplus payable to Government of Nepal

The Board of Directors of the Bank has appropriated the following amount to different funds during the year as required by Nepal Rastra Bank Act, 2058 and the balance amount will be paid to GON as per the said Act.

Particulars	F.Y 2077-78	F.Y 2076-77
Net Income/(Expenditure) for the year	30,555,609,373	107,946,124,588
Foreign Exchange Gain/(Loss) - Unrealised	(8,192,211,285)	(58,927,429,280)
Net Gold and Silver Revaluation Gain/(Loss)	(2,934,500,765)	(20,807,318,228)
Transfer from Fair Value Reserve	2,657,128,858	657,398,041
Transfer to Fair Value Reserve	(26,051,220)	
Surplus/(Deficit) Due to Changes in Accounting Policies	(1,078,225,216)	(1,409,520,304)
Surplus Available for Distribution	20,981,749,745	27,459,254,817
Less: Appropriations		
General Reserve	(6,608,900,534)	(8,984,388,463)
Monetary Liability Reserve	(967,823,509)	(1,394,004,100)
Financial Stability Fund	(967,823,509)	(1,394,004,100)
Development Fund	(4,650,000,000)	(9,120,000,000)
Development Finance Project Mobilisation Fund	(8,056,486)	(11,810,896)
Banking Development Fund	-	(450,000,000)
Mechanisation Fund	-	(550,000,000)
Gold Replacement Fund	(1,099,822,926)	(172,003,576)
Mint Development Fund	-	(450,000,000)
Net Cumulative Surplus Fund	(17,676,108)	(11,268,898)
Transfer to Retained Earnings	-	(1,078,225,216)
Balance Payable to Government of Nepal	6,661,646,673	6,000,000,000

Board of Directors of Nepal Rastra Bank decides for appropriation in different funds and surplus amount left after appropriation is to be transferred to Government of Nepal as per Nepal Rastra Bank Act, 2058, clause no. 41(1)(ga). Hence the surplus payable to GON is shown as liability. The deficit amount of Rs. 1,078,225,216 pertaining to previous year is transferred to retained earnings due to changes in accounting policies.

4.17 (b) Reserves & Surplus

The balance of balance sheet on reporting date stands as below:

Particulars	31-03-2078	31-03-2077
Capital Reserve:		
Gold and Silver Equalization Reserve	49,883,384,792	46,948,884,026
Statutory Reserve:		
General Reserve	55,734,193,251	49,125,292,717
Monetary Liabilities Reserve	10,749,497,291	9,781,673,782
Financial Stability Fund	7,551,983,293	6,584,159,784
Exchange Equalization Fund	162,019,920,289	153,827,709,004
Net Cumulative Surplus Fund	1,360,864,592	1,343,188,484
Other Reserves and Funds:		
Development Fund	51,595,989,244	46,945,989,244
Banking Development Fund	1,601,941,806	1,601,941,806
Development Finance Project Mob. Fund	291,144,361	283,087,875
Mechanisation Fund	1,891,316,414	1,891,316,414
Scholarship Fund	61,594,504	61,594,504
Mint Development Fund	1,097,712,943	1,097,712,943
Gold Replacement Fund	1,942,421,510	842,598,584
Rural Self Reliance Fund (GS Fund)	253,400,000	253,400,000
Rural Self Reliance Fund (Administration Expense Reimbursement F	57,664,566	57,664,566
Actuarial Gain Reserve	2,402,077,192	1,394,048,212
Fair Value Reserve for Equity Instruments	2,481,127,051	4,124,304,382
Retained Earnings	-	(1,078,225,216)
Total Reserves and Funds	350,976,233,099	325,086,341,111

Further descriptions of each fund has been given in disclosure no. 5.8

NEPAL RASTRA BANK
Notes Forming part of Financial Statements
Fiscal Year 2077-78 (2020-21 AD)

4.18 Interest Income

See accounting policy 3.1 . Interest income includes the following:

Particulars	F.Y 2077-78	F.Y 2076-77
Foreign Currency Financial Assets		
Income on Bonds/Treasury Bills	13,198,348,868	15,443,565,106
Income from Fixed Term Deposit	4,134,659,462	9,989,407,173
Interest Income from Foreign Gold Deposit	142,503,806	129,407,677
Interest Income on Call Deposit	22,609,358	408,727,387
Sub-total	17,498,121,494	25,971,107,343
Local Currency Financial Assets		
Government Securities	2,458,528,704	2,698,396,899
Investment in Financial and Other Institutions	326,105,071	428,876,991
Loans and Refinance	1,660,273,408	636,005,137
Sub-total	4,444,907,183	3,763,279,027
Total Interest Income from Financial Assets	21,943,028,677	29,734,386,370

4.19 Interest Expenses

See accounting policy in Note 3.1. Interest expenses include the following:

Particulars	F.Y 2077-78	F.Y 2076-77
Foreign Currency Financial Liabilities		
SDR Allocation & ECF Loan	8,566,249	57,807,978
Others	1,232,511	12,803,520
Sub-total	9,798,760	70,611,498
Local Currency Financial Liabilities		
Deposit Collection	77,793,413	10,360,892
Reverse Repo	35,429,904	17,296,760
NRB Bond	-	-
Sub-total	113,223,317	27,657,652
Total Interest Expense on Financial Liabilities	123,022,077	98,269,150

4.20 Fee and commission income

See accounting policy in Note 3.2(i). Fee and commission income include the following:

Particulars	F.Y 2077-78	F.Y 2076-77
Foreign Currency Financial Assets		
On Currency Exchange	1,113,682	1,036,933
Sub-total	1,113,682	1,036,933
Local Currency Financial Assets		
Government Transaction & Other services	90,928,839	168,569,853
Sub-total	90,928,839	168,569,853
Total Commission Income from Financial Assets	92,042,521	169,606,786

4.21 Fee and commission expense

Particulars	F.Y 2077-78	F.Y 2076-77
Foreign Currency Liabilities		
Commission & Charges	98,371,004	23,206,644
Sub-total	98,371,004	23,206,644
Local Currency Liabilities		
Agency Expenses	1,969,655	975,556
Sub-total	1,969,655	975,556
Total Agency and Service Charge	100,340,659	24,182,200

4.22 Net Trading Income

See accounting policy in Note 3.2(ii). Net Trading Income include the following:

Particulars	F.Y 2077-78	F.Y 2076-77
Profit/(loss) on sale of trading assets	147,243,754	-
Revaluation gain/(loss) on trading assets	(72,427,150)	-
Other income on trading assets	-	-
Total	74,816,604	-

4.23 Other Income

See accounting policies in Notes 3.2 (iv). Other income comprises the following:

Particulars	F.Y 2077-78	F.Y 2076-77
Income from Mint (Sale of Coin)	54,026	110,208
Gain from Sale of Precious Metals and Coins	952,642,658	194,055,951
Fine/Penalty Charge	14,253,517	47,023,769
Profit on Sale of Assets	1,745,456	3,041,208
Profit/(Loss) on Sale of Investment Securities	(181,325,100)	536,163,920
Dividend Income	65,036,629	39,188,282
Project Income/(Loss)	8,056,486	11,810,896
Grant Income	123	476,098,050
Miscellaneous	76,523,049	145,489,330
Total	936,986,844	1,452,981,613

Out of total dividend income of Rs. 65,036,629, Rs 35,596,721 has been received on account of the shares of Citizen Investment Trust. Total 4,362,176 Kitta shares of Citizen Investment Trust were sold on 2078/03/20 because of the decision of the management for divestment of shares that were in excess of the prescribed threshold as per Nepal Rastra Bank Act, 2058. As at the date of de-recognition, the fair value of the disposed share was Rs 609.13 and cumulative gain/(loss) on disposal of the same was Rs 2,657,128,858. Cumulative gain/loss has been transferred within equity during the period on account of such derecognition.

4.24 Personnel expenses

See accounting policy in Note 3.22. Personnel expenses include the following:

Particulars	F.Y 2077-78	F.Y 2076-77
Salary	627,870,663	633,428,401
Allowances	635,209,443	645,873,069
Provident Fund Contribution	62,787,066	63,342,840
Staff Welfare	76,094,407	79,108,553
Staff Welfare Provident Fund	574,436,075	530,265,000
Pension & Gratuity Fund	316,285,188	286,326,903
Staff Security Fund	75,066,772	83,155,616
Staff Leave Compensation	144,221,939	160,258,061
Staff Medical Fund	117,785,852	282,818,814
Finance Cost under NFRS on Staff Loan	72,750,541	72,917,765
Others	13,770,963	16,991,577
Total	2,716,278,909	2,854,486,599

4.25 Depreciation, amortisation and impairment of non financial assets

Particulars	F.Y 2077-78	F.Y 2076-77
Depreciation on Property & Equipment	157,210,020	147,195,614
Impairment of Property & Equipment	72,914,784	-
Amortisation of intangible assets	26,454,110	24,395,961
Impairment of intangible assets	-	-
Total	256,578,914	171,591,575

4.26 Operating expenses

Particulars	F.Y 2077-78	F.Y 2076-77
Directors Fees and Expenses	6,094,836	7,103,606
Note Printing Charges	1,639,375,055	837,684,032
Mint Expenses	1,593	3,991,197
Security charges	61,258,332	58,904,474
Remittance Charges	38,300,267	36,693,734
Travelling Expenses	47,651,435	165,733,226
Insurance Charges	122,602,657	123,229,273
Repair & Maintenance	22,950,679	23,109,067
Banking Promotion	28,919,160	42,487,864
Audit Fees and Expenses	2,553,977	2,627,061
Assets Written Off	269,952	389,034
Utilities Expenses	40,075,100	47,434,221
Postal and Communication Expenses	19,291,693	19,265,217
House Rent	45,033,973	41,510,635
Training Seminar and Membership	52,490,939	49,520,489
Expenses on Miscellaneous Assets	4,685,616	9,013,356
Consumable Expenses	11,944,942	23,872,678
Books and Periodicals	8,069,328	8,521,620
Software Annual Maintenance Charges	112,725,437	83,812,833
Meeting Fee and Expense	23,752,498	23,052,015
Advertisement	11,529,373	10,108,398
Wages	47,614,287	22,970,319
Miscellaneous Expenses	54,208,240	78,011,432
Total	2,401,399,369	1,719,045,781

Nepal Rastra Bank

Notes Forming Part of Financial Statements

Fiscal Year 2077-78 (2020-21 AD)

5. Significant Disclosures

5.1. Gold and Silver

The bank has been holding gold and silver for reserve purpose as well as for minting purpose. The gold and silver held for reserve purpose, being the financial assets, has been measured at fair value and the gold and silver held for minting purpose, being the inventories of the bank, has been measured at lower of cost or net realizable value.

The gold and silver measured at fair value along with its quantity is as follows:

Particulars	As on 31st Asar 2078		As on 31st Asar 2077	
	Weight (Kg, Gm, Mg)	Total Fair Value (NRs.)	Weight (Kg, Gm, Mg)	Total Fair Value (NRs.)
Investment in Paper Gold	5,863.058408	44,655,278,083	5,863.058408	44,996,868,751
Gold held in Stock	1,953.662100	15,610,737,010	1,953.662100	15,543,335,668
Silver held in Stock	121,522.860782	13,750,311,697	121,522.860782	10,469,194,456
Total		74,016,326,790		71,009,398,875

Fair value for gold and silver was based on the closing rate prevailing in London Market and Nepal Gold & Silver Dealer's Association respectively. For gold physically held with the bank, the rate for Fine Gold (9999) has been considered for the purpose of fair value.

Minting Division of the bank has held gold and silver for minting purpose and is treated as inventories kept for further processing/minting. The inventories are measured at lower of cost or net realizable value. The gold and silver held by the bank as inventories is as follows:

Particulars	As on 31st Asar 2078		As on 31st Asar 2077	
	Weight (Kg, Gm, Mg)	Value (NRs.)	Weight (Kg, Gm, Mg)	Value (NRs.)
Gold held in Stock	564.35500	1,691,268,802	649.81192	1,985,480,673
Silver held in Stock	3,037.37785	53,768,750	3,211.31155	60,581,245
Total		1,745,037,552		2,046,061,918

5.2. Year-end Exchange Rates

The year-end exchange rates of Nepalese Rupees for major currencies used for reinstating the balances of foreign currency assets and liabilities were as per below.

S.N.	Currency	Current Year	Previous Year
1	US Dollar	119.04	120.37
2	UK Pound Sterling	164.83	150.69
3	Euro	140.39	136.81
4	Swiss Franc	129.53	128.10
5	Australian Dollar	88.67	83.68
6	Canadian Dollar	95.21	88.35
7	Singapore Dollar	87.8	86.38
8	Japanese Yen	1.77	1.121
9	Chinese Yuan	18.4	17.15
10	Saudi Arabian Riyal	31.74	32.09
11	Qatari Riyal	32.69	33.06
12	Thai Baht	3.64	3.81
13	UAE Dirham	32.41	32.77
14	Malaysian Ringgit	28.34	28.18
15	South Korean Won	0.1036	0.0998
16	Swedish Kroner	13.75	13.16
17	Danish Kroner	18.88	18.38
18	Hong Kong Dollar	15.33	15.53
19	Kuwait Dinar	395.76	391.33
20	Bahrain Dinar	315.75	319.25
21	SDR	169.79	164.4497
22	Indian Rupees	1.60	1.60

5.3. Related Parties and Transactions with them

5.3.1. Key Management Personnel

The key management personnel are those persons having authority and responsibility of planning, directing and controlling the activities of the entity, directly or indirectly including any director. The key management of the Bank includes members of its Board of Directors and Special Class Officers (Executive Directors). The name of the key management personnel who were holding various positions in the office during the year were as follows:

S.N	Name	Post	Date	Remarks
1	Mr. Maha Prasad Adhikari	Governor	2076.12.24	
2	Mr. Madhu Kumar Marasini	Finance Secretary	2078.04.18	
3	Mr. Sishir Kumar Dhungana	Finance Secretary	2076.11.01	Discharge of position w.e.f. 2078.04.17
4	Dr. Neelam Dhungana (Timsina)	Deputy Governor	2077.11.25	
5	Mr. Bam Bahadur Mishra	Deputy Governor	2077.11.25	
6	Mr. Chinta Mani Siwakoti	Deputy Governor	2072.11.19	retired w.e.f. 2077.11.19
7	Mr. Shiba Raj Shrestha	Deputy Governor	2072.11.19	retired w.e.f. 2077.11.19
8	Dr. Sri Ram Poudyal	Board Member	2074.01.03	
9	Mr. Ramjee Regmi	Board Member	2074.01.03	
10	CA. Dr. Suvod Kumar Karn	Board Member	2075.01.11	
11	Mr. Bhuban Kadel	Executive Director	2072.12.03	

12	Dr. NephilMatangiMaskay	Executive Director	2073.01.12	
13	Mr. Dev Kumar Dhakal	Executive Director	2074.12.14	
14	Mr. Mukunda Kumar Chhetri	Executive Director	2074.12.14	
15	Mr. Pitambar Bhandari	Executive Director	2074.12.14	
16	Mr. RishikeshBhatta	Executive Director	2075.05.12	
17	Mr. Pradeep Raj Poudyal	Executive Director	2075.06.18	
18	Dr. GunakarBhatta	Executive Director	2075.07.06	
19	Mr. NareshShakya	Executive Director	2076.02.31	
20	Mr. Suman Kumar Adhikari	Executive Director	2076.03.11	
21	Dr. Prakash Kumar Shrestha	Executive Director	2076.03.11	
22	Mr. Revati Prasad Nepal	Executive Director	2076.10.13	
23	Mr. RamuPoudel	Executive Director	2077.01.12	
24	Mr. VishrutThapa	Executive Director	2077.01.12	
25	Mr. Ram BahadurManandhar	Executive Director	2077.01.12	
26	Mr.Dayaram Sharma	Acting Executive Director	2077.12.04	
27	Mr.Tulashi Prasad Ghimire	Acting Executive Director	2077.12.04	

The transactions, if any, with director-related or key management personnel – related entities occurred in the normal course of NRB’s operations were conducted as arm’s length transactions.

i. *Transactions with Key Management Personnel*

In addition to salaries, non- cash benefits (Vehicle Facility, Accommodation Facility to governor) were provided to special class officers and the executive Board members. Governor and Deputy Governors arealso entitled to post employee benefits. The data relating to total compensation paid to key management personnel were as follows:

Particulars	Current Year (NRs.)	Previous Year (NRs.)
Short term employee benefits	74,688,900	80,895,741
Post-employment and other long term benefits	24,191,300	36,676,251
Total	98,880,200	117,571,992

Othertransactions with the Key Management Personnel and the status of yearend balances with them were as per below.

Particulars	Current Year(NRs.)	Previous Year(NRs.)
Meeting Fees/ Incidental Expenses to Directors	12,236,904	10,387,750
Loan Facilities	108,305,819	109,167,092

ii. *Salary, Benefits and Other Facilities of Board Members*

Board Members are entitled for meeting allowance of NRs.5,000.00 per meeting. In addition, non-executive board members are entitled for fuel, vehicle repair, telephone, newspaper, internet, driver facility, and medicine facilities. Details of such salary, benefits and other facilities provided to executive as well as non-executive board members for FY 2077/78 are provided below:

Name	Post	Salary	Board Meeting Allowance	Other Allowances & Facilities
Mr. Maha Prasad Adhikari	Governor	1,394,400	225,000	1,643,003
Mr. Sishir Kumar Dhungana	Finance Secretary/Board Member	-	220,000	2,88,000
Dr. Neelam Dhungana (Timsina)	Deputy Governor	1,215,000	80,000	2,363,724
Mr. Bam Bahadur Mishra	Deputy Governor	1,137,600	80,000	2,262,241
Mr. Chinta Mani Siwakoti	Former Deputy Governor	790,956	140,000	895,648
Mr. Shiba Raj Shrestha	Former Deputy Governor	790,956	135,000	895,648
Dr. Sri Ram Poudyal	Board Member	-	225,000	792,880
Mr. Ramjee Regmi	Board Member	-	210,000	792,880
CA. Dr. Suvod Kumar Karn	Board Member	-	195,000	792,880
	Total	5,328,912	1,510,000	10,726,904

5.3.2. **Government of Nepal**

The bank, being the Central Bank of Nepal, was incorporated under Nepal Rastra Bank Act, 2012 and the Government of Nepal (GON) is the controlling body of the bank holding 100% of its capital.

i. *Transactions with Government of Nepal*

The transaction with GON and the status of yearend balances with GON is as follows:

Particulars	Current Year (NRs.)	Previous Year (NRs.)
Transactions during the year		
Commission Income received from GON	78,093,958	132,945,281
Payment made to GON from surplus (As per Financial Statement of Previous Year)	6,000,000,000	9,009,660,010
Adjustment of Interest Receivable from Surplus Payable to Government	-	1,010,339,989
Balances at the year end		
Deposit from GON	209,577,874,327	142,340,191,367
Receivable from GON on sales of shares of CIT	1,661,646,673	-
Advance to GON for Business Continuity Loan	1,460,000,000	-
Investment in Treasury Bills (GON)	15,460,827,981	21,226,657,174
Investment in Bonds (GON)	43,369,513,412	44,039,643,610
Investment in Saving Certificates (GON)	184,170,000	1,956,365,000

ii. *Government of Nepal Treasury Position*

Balance of Government of Nepal as of 31st Asar 2078 as per the records of the bank was a surplus balance of NRs. 209,577,874,327 (P.Y. NRs.142,340,191,367). The balance is yet to be

confirmed by Comptroller General's office of GON. However, based on past experience management believes that difference if any, between records of the bank and Comptroller General's office shall be insignificant and will not have material impact on financial position..

5.4. Inter-Office Transactions

The balance of inter-office transactions under reconciliation is NRs.6,972,436 (PY NRs. 6,972,436) which is presented as general account under the accounts head “Other liabilities”.

5.5. Assets Received in Grant

The various assets received as grant under the Financial Sector Restructuring Project (phase I and II) was valued at NRs. 11,585,586, out of which there was a written down balance of NRs. 123 (PY NRs.123) at the yearend. During the year, no grant assets were received.

5.6. Financial Instruments

Financial Risk Management–Overview

Risk Management Framework

The Bank's Board of Directors has the overall responsibility for the establishment and oversight of the Bank's Risk Management Framework. The Board of Directors has formed the Risk Management Committee, which is responsible for developing and monitoring the Bank's risk management policies. The committee reports regularly to the Board of Directors about its activities.

The Bank's risk management policies are established to identify and analyze the risk faced by the Bank, set appropriate risk limits and control, and monitor risks and adherence to the limit. Risk management policies and systems are reviewed regularly to reflect the changes in market conditions and the Bank's activities. The Bank through its training and management standards and procedures, aims to develop a disciplined and constructive control environment in which all employees understand their roles and obligations.

The Bank's Audit Committee oversees how the management monitors compliance with the Bank's risk management policies and procedures and reviews the adequacy of the risk management framework in relation to the risks faced by the Bank. The Audit Committee is assisted in its oversight role by Internal Audit Department. Internal Audit Department undertakes both regular and ad hoc review of risk management controls and procedures, the results of which are reported to the Audit Committee.

The Bank has exposure to the following risk arising from financial instruments

- A. Credit Risk
- B. Liquidity Risk
- C. Market Risk

5.6.1. Credit Risk

Credit Risk is risk of financial loss to a party if a customer or counterparty to a financial instrument fails to meet its contractual obligation. The Bank's credit risk in relation to a financial instrument is the risk that its customer or counter party fails to discharge its obligation in accordance with agreed terms and cause the Bank to incur a financial loss. The Bank's credit risk arises principally from the Bank's investment securities and receivable from customers. The credit risk in the bank's foreign exchange reserve is monitored and reviewed by using credit limits based on credit ratings by international rating agency.

5.6.1.1.Exposure to Credit Risk

The maximum exposure to credit risk at the yearend was as follows:

a) By Nature of Assets

Particulars	As on 31-3-2078	As on 31-3-2077
Cash Equivalents	615,127,013,862	517,683,131,883
Loans and Advances to Bank and Financial Institutions	122,703,932,366	7,487,473,703
Loans and Advances to Others	15,516,984,591	12,414,430,212
Gold and Silver	80,493,962,992	71,009,398,875
Investment Securities	688,721,551,355	747,848,059,601
Other Assets	709,838,933	645,266,374
TOTAL ASSETS	1,523,273,284,099	1,357,087,760,648

b) By Geographical Region

Particulars	As on 31-3-2078	As on 31-3-2077
India	313,266,303,335	297,317,957,049
USA	153,960,858,395	88,368,411,608
Germany	356,863,871	220,397,735
Switzerland	79,740,865,713	119,394,797,711
United Kingdom	27,778,419,111	20,388,489,506
France	19,538,928,000	22,540,225,535
Japan	551,577,548	1,940,657,751
Netherland	-	-
Bahrain	85,988,548,683	130,902,466,437
Australia	-	-
Singapore	234,600,614,225	244,176,237,510
Canada	1,177,566,907	128,657,511
Belgium	33,047,047	-
Hong Kong	116,356,899,487	147,455,439,898
U.A.E	60,127,990,299	43,379,185,339
China	138,307,889,809	70,367,257,457
Iran	-	-
Bangladesh	35,331,389,051	12,673,516,560
Thailand	-	-
Nepal	256,155,522,618	157,834,063,041
Total	1,523,273,284,099	1,357,087,760,648

c) By Nature of the Entity

Particulars	As on 31-3-2078	As on 31-3-2077
Central Banks	62,770,591,518	45,645,338,212
Bank for International Settlement	12,134,632,596	60,458,945,764
Foreign Government	548,139,101,751	396,028,181,479
International Monetary Fund	419,318,478	412,972,270
Foreign Commercial Banks	693,824,916,254	757,163,931,982
Domestic Banks and FIs	127,594,926,574	12,278,328,009
Government of Nepal	59,014,511,393	67,155,813,656
Equity Instruments	3,148,462,011	4,817,700,562
Other Parties	16,226,823,524	13,126,548,714
Total	1,523,273,284,099	1,357,087,760,648

d) By Credit Rating

Particulars	Rating	As on 31-3-2078		As on 31-3-2077	
		Amount (NRs.)	%	Amount (NRs.)	%
<u>Foreign Currency</u>					
Financial Assets					
	AAA	59,612,514,396	3.91	50,939,273,547	3.75
	AA+	-	-	-	-
	AA-	73,256,503,405	4.81	18,055,500,000	1.33
	AA	-	-	-	-
	A+	51,878,337,664	3.41	53,865,342,650	3.97
	A	255,034,548,720	16.75	263,956,638,353	19.45
	A-	7,992,142,321	0.52	7,996,578,400	0.59
	BB+	64,876,800,000	4.26	-	-
	BBB-	86,583,748,683	5.69	192,625,596,437	14.19
	Other*	718,053,965,408	47.10	672,270,440,320	49.53
Total		1,317,288,560,597	86.45	1,259,709,369,707	92.82
<u>Local Currency</u>					
Financial Assets					
	Other*	205,984,723,502	13.55	97,378,390,941	7.18
Total Financial Assets		1,523,273,284,099	100.00	1,357,087,760,648	100.00

All of the above ratings are as per S&P.

*Rating not available or rating not required as per NRB's Investment Policy

Impairment Losses

The Bank recognizes the impairment of financial assets in case there is objective evidence that the assets have been impaired. Impairment of an individual asset is tested at the end of each reporting period and the movement in the allowances for impairment of financial assets during the year is as follows:

Particulars	Allowances for Diminution in Value of Equity Investment	Allowances for Doubtful Investment in Fixed Deposit	Allowances for Doubtful Refinance/Loan	Allowances for Doubtful Receivables
Balance as on 31st Asar 2076	7,500,000	253,760,000	10,000,000	2,335,832
Impairment Loss Recognized	-	-	-	1,843,922
Amount Written Off	-	-	-	-
Reversal of Impairment Loss	-	-	10,000,000	-
Balance as on 31st Asar 2077	7,500,000	253,760,000	-	4,179,754
Impairment Loss Recognized	-	-	-	-
Amount Written Off	-	-	-	-
Reversal of Impairment Loss	-	-	-	-
Balance as on 31st Asar 2078	7,500,000	253,760,000	-	4,179,754

Financial Assets are written off (either partially or in full) when there is no reasonable expectation of recovering a financial asset in its entirety or a portion thereof. This is generally the case when the Bank determines that the borrower does not have assets or sources of income that could generate sufficient cash flows to repay the amounts subject to the write-off. This assessment is carried out at the individual asset level.

The Bank believes that the un-impaired amounts that are past due by more than 30 days are still recoverable in full. The un-impaired past dues amount includes some loans provided to employees and other receivables.

i. Impairment for equity instruments

The investments of the bank in the following entities have been impaired and impairment loss has been provided for:

Name of Entity	As on 31-03-2078			As on 31-03-2077		
	Amount of Equity investment	Impairment Amount	Net Assets	Amount of Equity investment	Impairment Amount	Net Assets
Agricultural Project Services Centre	5,000,000	5,000,000	-	5,000,000	5,000,000	-
National Productivity and Eco. Dev.	2,500,000	2,500,000	-	2,500,000	2,500,000	-
Total	7,500,000	7,500,000	-	7,500,000	7,500,000	-

ii. Impairment for investment in Fixed Deposit

Detail relating to impaired investment in fixed deposit is as under:

Name of Entity	As on 31-03-2078			As on 31-03-2077		
	Amount of Fixed Deposit	Impairment Amount	Net Assets	Amount of Fixed Deposit	Impairment Amount	Net Assets
Capital Merchant Banking and Finance Ltd.	188,360,000	188,360,000	-	188,360,000	188,360,000	-
Crystal Finance Ltd.	23,800,000	23,800,000	-	23,800,000	23,800,000	-
Himalaya Finance Ltd.	41,600,000	41,600,000	-	41,600,000	41,600,000	-
Total	253,760,000	253,760,000	-	253,760,000	253,760,000	-

The above institutions have been declared problematic by the bank and the outstanding amount is overdue since long. We have been corresponding on regular basis for repayment of such amount along with interest accrued.

iii. Impairment for Refinance/Loans

No impairment allowance for refinance/loans has been provided as there are no indications for impairment on refinance/loans.

iv. Impairment for Receivables

Impairment for receivables includes impairment of NRs.4,179,754 (P.Y. NRs. 4,179,754) in respect to advances to staffs who have already left the bank.

5.6.1.2. Credit Quality

The credit quality of counterparty of the financial assets is assessed based on credit policy (Investment Directives) formed by the Board of Directors. Investment is made in the foreign counterparty whose credit rating is within the acceptable standard. In case of domestic

investment, investment is made in the counterparty who meets the minimum standard level set by the credit policy. An analysis of credit quality of financial assets not impaired is as follows:

Counterparties	As on 31-3-2078	As on 31-3-2077
External Credit Rating at least AAA/BBB- from credit rating agency	599,234,595,189	587,438,929,387
Non Rated Counterparties	94,590,321,065	169,725,002,596
Central Banks	62,770,591,518	45,645,338,211
Bank for International Settlement	12,134,632,596	60,458,945,764
Foreign Government	548,139,101,751	396,028,181,479
International Monetary Fund	419,318,478	412,972,270
Government of Nepal	59,014,511,393	67,155,813,656
Financial Assets with Other Counterparties:	146,970,212,109	30,222,577,285
- Party with Normal Risk	146,704,772,355	29,957,137,531
- Party with High Risk	265,439,754	265,439,754
Total	1,523,273,284,099	1,357,087,760,648

5.6.1.3. Collateral held and other credit enhancement

The Bank holds collateral and other credit enhancements against certain of its credit exposures. The following table sets out the principal types of collateral held against different types of Financial Assets.

Type of Credit Exposure	% of Exposure subject to collateral requirement		Principal type of collateral held
	2078/03/31	2077/03/31	
Securities purchased under Resale Agreement	100	100	Government Securities
Refinance to BFIs	100	100	Good Loans of BFIs
Standing Liquidity Facilities	100	100	Government Securities
Loans to Staffs	100-125	100-125	Land and Buildings, Insurance Policies, Retirement Fund Balance, and Accrued Retirement Benefits.

5.6.2. Liquidity Risk

Liquidity Risk is the risk that the Bank will encounter difficulty in meeting the obligation associated with the financial liabilities that are settled by delivering cash or other financial assets. The Bank's approach to managing liquidity risk is to ensure as far as possible, that it

will always have sufficient liquidity to meet its liabilities when due, provide finance to maintain liquidity in financial market and provide for foreign exchange to finance import of the country under both the normal and stressed conditions, without incurring unacceptable losses or risking damage to the Bank reputation. In order to control liquidity risk, the bank has maintained sufficient balance in the current account with other central banks, demand and call deposit with foreign banks and investment in highly liquid securities. The Bank maintains cash and cash equivalents and other highly marketable securities in excess of expected cash flows on financial liabilities and other obligation.

Further, the bank has credit arrangement for Rapid Credit Facilities (RCF) and Extended Credit Facilities (ECF) provided by International Monetary Fund in case of stressed condition like deficit of Balance of Payment of the country. The Government of Nepal provides credit facility to the Bank in case of financial crisis.

5.6.2.1. Assets Held for Managing Liquidity Risk

The Bank holds a diversified portfolio of cash, balances with foreign banks and high-quality highly-liquid securities to support payment obligations and contingent funding in a stressed market environment. The Bank's assets held for managing liquidity risk comprise:

- Cash and balances with foreign banks in the form of demand and call deposit
- Balance with foreign central banks and banks for international settlement
- Investment in Government of Nepal and foreign Governments' bonds and other securities that are readily acceptable in repurchase agreements with central banks; and
- A secondary source of liquidity in the form of highly liquid instruments in the Bank's trading portfolios.

5.6.2.2. Maturity Profile of Financial Assets

The followings are the remaining contractual maturities and other forms of financial assets at the end of the reporting period:

Current Year Figures (NRs.)

Particulars	Contractual and Other Cash Flows					
	Carrying Amount	Up to 1 month	1-3 months	3-12 months	1 -3 Year	More than 3 Year
Cash Equivalents	615,127,013,862	90,972,316,130	524,154,697,732			
Loans and Advances to Bank and Financial Institutions	122,703,932,366			122,703,932,366		
Loans and Advances to Others						
Receivable from GON against payment to IMF						
Advance Payment to GON						
Balance with ACU						
Net Loans to Employees	4,266,138,579	132,676,910	251,702,176	511,936,629	597,259,401	2,772,563,463
Interest Receivable	4,062,636,129	487,516,335	650,021,781	2,925,098,013		
Advance to Staff	9,372,603	937,260	1,405,890	6,279,645	468,630	281,178
Sundry Debtors	1,726,501,326		1,035,900,796	517,950,397	172,650,133	
Prepaid Expenses	81,417,937	977,015	4,070,897	76,370,025		
Pension Advance Account	2,597,864,646	33,772,240	51,957,293	155,871,879	226,014,224	2,130,249,010
Staff Endowment Policy Advance	8,907,350					8,907,350

नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय विवरण

Other	443,161			443,161		
Investment Securities						
US Government Treasury Notes/Bonds	65,361,640,349				41,633,336,677	23,728,303,672
Government Treasury Notes/Bonds (CNY)	137,429,723,433		-	11,074,513,156	19,997,897,599	106,357,312,678
Investment in Mid-term Instruments						
Notice Deposit (JPY)						
Government Bond (GON)	43,369,513,412					43,369,513,412
Fixed deposit with Bank & Financial Institutions	4,876,402,000		-	252,600,000	4,623,802,000	
Government Treasury Bills (GON)	15,460,827,981		-	14,288,448,981	1,172,379,000	
Saving Certificates (GON)	184,170,000			-		184,170,000
Loan to Sana KisanBikasLaghubittaBittiyaSanstha Ltd.	125,000,000					125,000,000
Quoted equity securities	168,426,475					168,426,475
Unquoted equity securities	2,980,035,536					2,980,035,536
Other Assets	709,838,933					709,838,933
Total	1,021,249,806,078	91,628,195,890	551,765,318,702	152,691,960,714	192,540,725,155	32,623,605,617

Previous Year Figures (NRs.)

Particulars	Contractual and Other Cash Flows					
	Carrying Amount	upto 1 month	1-3 months	3-12 months	1 -3 Year	More than 3 Year
Cash Equivalents	517,683,131,883	84,297,663,199	433,385,468,684			
Loans and Advances to Bank and Financial Institutions	7,487,473,703			7,487,473,703		
Loans and Advances to Others						
Receivable from GON against payment to IMF						
Advance Payment to GON						
Balance with ACU						
Net Loans to Employees	4,245,785,420	132,043,927	250,501,340	509,494,250	594,409,959	2,759,335,944
Interest Receivable	3,973,764,195	476,851,703	635,802,271	2,861,110,220		
Advance to Staff	7,391,072	739,107	1,108,661	4,952,018	369,554	221,732
Sundry Debtors	24,869,837		14,921,902	7,460,951	2,486,984	
Prepaid Expenses	85,068,861	1,020,826	4,253,443	79,794,592		
Pension Advance Account	2,840,427,929	36,925,563	56,808,559	170,425,676	247,117,230	2,329,150,902
Staff Endowment Policy Advance	10,203,108					10,203,108
Other						
Investment Securities						
US Government Treasury Notes/Bonds	30,059,869,390			12,040,331,312	18,019,538,078	
Government Treasury Notes/Bonds (CNY)	70,378,126,202	6,827,706,379	6,750,870,263	2,177,703,572	54,621,845,989	
Investment in Mid-term Instruments						
Notice Deposit (JPY)						
Government Bond (GON)	44,039,643,610				44,039,643,610	
Fixed deposit with Bank & Financial Institutions	4,770,640,000	271,900,000	2,979,800,000	1,518,940,000		
Government Treasury Bills (GON)	21,226,657,174	9,330,750	5,712,482,518	15,504,843,906		
Saving Certificates (GON)	1,956,365,000				1,956,365,000	
Loan to Sana Kisan Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd.	297,000,000					297,000,000
Quoted equity securities	2,731,383,998					2,731,383,998
Unquoted equity securities	2,086,316,564					2,086,316,564
Other Assets	645,266,374					645,266,374
Total	714,549,384,320	92,054,181,454	449,792,017,641	42,362,530,200	119,481,776,403	10,858,878,622

5.6.2.3. Maturity Profile of Financial Liabilities

The followings are the remaining contractual maturities and other forms of financial liabilities including estimated interest payments at the end of the reporting period:

Current Year Figures (NRs.)

Particulars	Contractual and Other Cash Flows					
	Carrying Amount	upto 1 month	1-3 months	3-12 months	1 -3 Year	More than 3 Year
Bills Payable	358,166,889	358,166,889	-	-	-	-
Deposits from Bank and Financial Institutions	249,630,925,694	49,926,185,139	12,803,557,028	24,963,092,569	161,938,090,958	-
Deposit from Government of Nepal	209,577,874,327	44,011,353,609	50,298,689,838	67,064,919,785	48,202,911,095	-
Deposits from Others	19,455,135,103	4,669,232,425	4,474,681,073	10,311,221,605	-	-
Short Term Borrowings	-	-	-	-	-	-
IMF Related Liabilities	23,024,973,324	-	-	889,298	-	23,024,084,026
Staff Liabilities	2,754,451,836	1,329,408,810	137,722,592	736,430,066	275,445,184	275,445,184
Other Liabilities	1,685,424,009	-	1,685,424,009	-	-	-
Total	506,486,951,182	100,294,346,872	69,400,074,540	103,076,553,323	210,416,447,237	23,299,529,210

Previous Year Figures (NRs.)

Particulars	Contractual and Other Cash Flows					
	Carrying Amount	upto 1 month	1-3 months	3-12 months	1 -3 Year	More than 3 Year
Bills Payable	322,458,714	322,458,714	-	-	-	-
Deposits from Bank and Financial Institutions	297,852,272,797	59,570,454,559	8,306,752,738	29,785,227,280	200,189,838,220	-
Deposit from Government of Nepal	142,340,191,367	29,891,440,187	34,161,645,928	45,548,861,237	32,738,244,014	-
Deposits from Others	18,733,175,742	4,495,962,178	4,308,630,421	9,928,583,143	-	-
Short Term Borrowings	-	-	-	-	-	-
IMF Related Liabilities	20,904,127,242	-	-	889,298	-	20,903,237,944
Staff Liabilities	3,194,902,864	1,283,494,507	159,745,143	1,112,682,642	319,490,286	319,490,286
Other Liabilities	951,149,513	-	951,149,513	-	-	-
Total	484,298,278,240	95,563,810,145	47,887,923,745	86,490,664,601	233,247,572,520	21,108,307,229

5.6.3. Market Risk

Market risk is the risk that changes in market prices, such as foreign exchange rates, interest rates and equity prices and other assets prices may affect the Bank's income or the value of its holding of financial instruments. Market risk arises from open position in interest rates, currency and equity products all of which are exposed to general and specific market movement and changes in the level of volatility of the market rates or interest rates, foreign exchange rates and equity prices. The objective of market risk management is to manage and control market risk exposure within the acceptable parameters, while optimizing the return.

5.6.3.1. Currency Risk:

Currency risk is the risk, where the value of financial instruments may fluctuate due to changes in foreign exchange rates. Foreign currency activities result mainly from the Bank's holding of foreign currency assets under its foreign exchange reserves management function. The investment committee reviews the currency composition of the reserve and monitors the Bank's compliance with the limits established for foreign currency positions by the board. The major holding of foreign currency assets are denominated in USD, CNY, CAD, JPY, AUD, GBP, EURO and INR.

The summary quantitative data about the Bank's exposure to currency risk at the reporting period was as follows:

Current Year Figures (NRs.)

Particulars	USD	AUD	EUR	GBP	CNY	CAD	SDR	JPY
	56.47	0.90	0.12	0.28	15.12	0.64	0.03	0.07
Cash and Cash Equivalents	483,977,836,221	11,968,306,315	1,542,567,705	3,734,586,324	52,522,519,413	8,522,820,618	419,318,478	898,798,831
Loans and Advances to Bank and Financial Institutions								
Loans and Advances to Others	318,925,028	742,094			1,567,900,201	1,578,426		
Gold and Silver	51,132,914,285							
Investment Securities	214,171,195,135				146,662,862,600			
Other Assets								
Total Financial Assets	749,600,870,669	11,969,048,409	1,542,567,705	3,734,586,324	200,753,282,214	8,524,399,044	419,318,478	898,798,831
Bills Payable	17,975							
Deposits from Bank and Financial Institutions	1,764,148,055	55,194,622	10,425,545,948	247,601,493	-	-	-	264,591,104
Deposit from Government of Nepal								
Deposits from Others	294,478,683							
Short Term Borrowings								
IMF Related Liabilities							11,562,630,914	
Staff Liabilities								
Other Liabilities								

नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय विवरण

Total Financial Liabilities	2,058,644,713	55,194,622	10,425,545,948	247,601,493	0	0	11,562,630,914	264,591,104
Net Financial Position Exposure	747,542,225,956	11,913,853,787	-8,882,978,243	3,486,984,831	200,753,282,214	8,524,399,044	-11,143,312,436	634,207,727

Previous Year Figures (NRs.)

	USD	AUD	EUR	GBP	CNY	CAD	SDR	JPY
Particulars	55.73	2.70	0.66	0.73	13.11	0.74	0.03	0.38
Cash and Cash Equivalents	572,820,709,003	34,980,132,229	8,517,140,643	9,423,523,383	98,256,243,775	9,535,491,490	412,972,270	4,928,345,148
Loans and Advances to Bank and Financial Institutions								
Loans and Advances to Others	1,168,609,144	26,769,204		4,235,834	1,422,418,147	4,039,021		
Gold and Silver	44,996,868,751							
Investment Securities	104,207,789,390	-			70,378,126,202			-
Other Assets								
Total Financial Assets	723,193,976,288	35,006,901,433	8,517,140,643	9,427,759,217	170,056,788,124	9,539,530,511	412,972,270	4,928,345,148
Bills Payable	1,565							
Deposits from Bank and Financial Institutions	1,833,158,073	25,570,253	5,817,025,467	202,975,758	-	-	-	385,986,286
Deposit from Government of Nepal								
Deposits from Others	297,767,006							
Short Term Borrowings								
IMF Related Liabilities							11,198,956,855	
Staff Liabilities								
Other Liabilities								
Total Financial Liabilities	2,130,926,644	25,570,253	5,817,025,467	202,975,758	0	0	11,198,956,855	385,986,286
Net Financial Position Exposure	721,063,049,644	34,981,331,180	2,700,115,176	9,224,783,460	170,056,788,124	9,539,530,511	-10,785,984,585	4,542,358,862

Besides above currency exposures, the bank's foreign currency reserve also consists major portion of Indian currency (INR) denominated assets which stands around 24.01% (PY 23.39%) of total reserve. Since, the exchange rate of Nepalese rupee is pegged to INR the net exposure position of INR has not been presented in above table. The foreign currency reserve denominated in currencies other than stated above and INR amounted to 2.36% (PY 2.55%) of the total foreign currency reserve.

5.6.3.2. Sensitivity Analysis of Currency Risk

A strengthening (weakening) of USD, AUD, EUR, GBP, CNY, CAD, SDR and JPY against Nepalese rupee at the end of reporting period would have affected the value of financial instruments denominated in a foreign currency and increased (decreased) in profit or loss by the amount shown below. This analysis is based on foreign exchange rate variances that the Bank considered to be reasonably possible at the end of the reporting period. This analysis assumes that all other variables, in particular interest rates, remain constant and ignore any impact of forecast cash flows.

	Impact on Profit or Loss			
	In case of Strengthening or Weakening of Currency by 10%			
	For the Year Ended 2078		For the Year Ended 2077	
	Strengthening	Weakening	Strengthening	Weakening
USD	74,754,222,596	-74,754,222,596	72,106,304,964	-72,106,304,964
AUD	1,191,385,379	-1,191,385,379	3,498,133,118	-3,498,133,118
EUR	-888,297,824	888,297,824	270,011,518	-270,011,518
GBP	348,698,483	-348,698,483	922,478,346	-922,478,346
CNY	20,075,328,221	-20,075,328,221	17,005,678,812	-17,005,678,812
CAD	852,439,904	-852,439,904	953,953,051	-953,953,051
SDR	-1,114,331,244	1,114,331,244	-1,078,598,458	1,078,598,458
JPY	63,420,773	-63,420,773	454,235,886	-454,235,886
Total	95,282,866,288	-95,282,866,288	94,132,197,237	-94,132,197,237

5.6.3.3. Interest Rate Risk:

Interest rate risk is the risk that the value of financial assets will fluctuate due to changes in market interest rate. Cash flow interest rate risk is the risk that the future cash flows of a financial instrument will fluctuate because of changes in market interest rates. Fair value interest rate risk is the risk that the value of a financial instrument will fluctuate because of changes in market interest rates.

The Bank takes on exposure to the effects of fluctuations in the prevailing levels of market interest rates on both its fair value and cash flow risks. Interest margins may increase as a result of such changes but may reduce losses in the event that unexpected movements arise. The Board sets limits on the level of mismatch of interest rate re-pricing which is monitored daily by the Bank Treasury.

The Bank has kept substantial investments on short-term loans thereby controlling the interest rate risk to significant extent. The interest rate profile of the interest-bearing financial instruments is as below:

Particulars	Weighted Average Interest Rate %	As on 31-03-2078	As on 31-03-2077
<i>Interest Sensitive Financial Assets</i>			
Balances with Other Banks	0.20	90,957,723,922	84,277,448,893
GOI Treasury Bills	3.39	308,627,239,165	295,073,760,103

US Government Treasury Bills	0.03	41,660,690,688	18,051,609,752
Time Deposit (less than 3 month)	0.27	173,447,449,401	119,847,126,559
Investment in FIXBIS	-	-	-
IMF Related Assets: SDR Holdings	0.073	419,318,478	412,972,270
General Refinance	3	78,914,655,011	6,266,769,739
Special/Export Refinance	1	12,649,267,913	-
Zero Interest Loan	-	2,891,114	
Loan to SME	2	31,137,118,328	
Standing Liquidity Facility	-	-	-
Loans to Employees			
House loan Uninsured	1	450,000	475,000
House Repair Loan Uninsured	1	552,429,433	655,170,157
Vehicle Loan Uninsured	3	0	7,767,500
Staff Loan Uninsured 2068	1	715,143,133	764,793,133
Investment in Paper Gold	0.38	44,655,278,083	44,996,868,751
US Government Treasury Notes/Bonds	0.50	65,361,640,349	30,059,869,390
Government Treasury Notes/Bonds (CNY)	3.21	137,429,723,433	70,378,126,202
Investment in Mid-term Instruments	-	-	-
Notice Deposit (JPY)	-	-	-
Time Deposit-Investment	0.27	418,890,812,169	570,599,057,663
Fixed deposit with Bank & Financial Institutions	7.65	5,130,162,000	5,024,400,000
Government Treasury Bills (GON)	3.85	15,460,827,981	21,226,657,174
Saving Certificates (GON)	3.41	184,170,000	1,956,365,000
Total Interest Sensitive Financial Assets		1,426,196,990,601	1,269,599,237,286
<i>Interest Sensitive Financial Liabilities</i>			
IMF Related Liabilities	0.073	23,024,973,324	20,904,127,242
Short Term Borrowings	-	-	-
Total Interest Sensitive Financial Liabilities		23,024,973,324	20,904,127,242
Net Interest Sensitive Financial Position		1,403,172,017,277	1,248,695,110,044

5.6.3.4. Other Market Prices Risk

Equity price risk arises from investment as fair value through Other Comprehensive Income as well as investment as fair value through profit or loss. The Bank monitors the mix of debt and equity securities in its investment portfolio based on market indices. Material investments within the portfolio are managed on individual basis. The objective for investment in equity instruments is to promote overall financial system of the country. These investments were made under the specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. At the end of reporting period, the Bank held equity instruments of the various 9institutions. All the investments were measured at fair value.

5.6.4. Classification and Fair Value of financial assets

The fair value of financial assets and liabilities together with the carrying amounts as at the yearend were as follows:

Particulars	Fair Value through PL	Fair Value through OCI	Amortized Cost	Cash & Cash Equivalents	Financial Liabilities	Total Carrying Amount	Fair Value
Cash & Cash Equivalents				625,239,674,554		625,239,674,554	625,239,674,554
Loans and Advances to Bank and Financial Institutions			122,703,932,366			122,703,932,366	122,703,932,366
Loans and Advances to Others			15,516,984,591			15,516,984,591	15,516,984,591
Gold and Silver	6,477,636,202	74,016,326,790				80,493,962,992	80,493,962,992
Investment Securities		3,148,462,011	685,573,089,344			688,721,551,355	688,721,551,355
Other Assets			709,838,933			709,838,933	709,838,933
Total Financial Assets	6,477,636,202	77,164,788,801	824,503,845,234	625,239,674,554	-	1,533,385,944,791	1,533,385,944,791
Bills Payable					358,166,889	358,166,889	358,166,889
Deposits from Bank and Financial Institutions					249,630,925,694	249,630,925,694	249,630,925,694
Deposit from Government of Nepal					209,577,874,327	209,577,874,327	209,577,874,327
Deposits from Others					19,455,135,103	19,455,135,103	19,455,135,103
Short Term Borrowings					0	0	0
IMF Related Liabilities					23,024,973,324	23,024,973,324	23,024,973,324
Staff Liabilities					2,754,451,836	2,754,451,836	2,754,451,836
Other Liabilities					1,685,424,009	1,685,424,009	1,685,424,009
Total Financial Liabilities		-	-	-	506,486,951,182	506,486,951,182	506,486,951,182
Net Financial Position	6,477,636,202	77,164,788,801	824,503,845,234	625,239,674,554	(506,486,951,182)	1,026,898,993,609	1,026,898,993,609

5.6.5. Fair Value Hierarchy

Fair value measurements have been classified using a "fair value hierarchy" that categorizes the inputs to valuation techniques used to measure fair value. The fair value hierarchy has three different levels and gives the highest priority to quoted (unadjusted) prices in active markets and the lowest priority to unobservable inputs. The different levels are defined as follows.

Level 1 input are quoted prices (unadjusted) in active markets for identical assets and liabilities the entity can access at the measurement date.

Level 2 inputs are inputs other than quoted market prices included within Level 1 that are observable for the asset or liability, either directly or indirectly, quoted prices for similar assets or liabilities in active markets.

Level 3 inputs are unobservable inputs for the asset or liability.

The details showing the carrying amounts of financial assets and liabilities and segregating them to Amortized Cost and Fair Value and segregating Fair Value to Level 1 – 3 inputs are presented below:

As at 31 st Ashad 2078	Carrying Value	At Amortised Cost	Level 1	Level 2	Level 3
Financial Assets					
Financial assets carried at amortized cost					
<u>Cash Equivalents</u>	<u>615,127,013,862</u>				
<i>Balance with Other Banks</i>	90,972,316,130	90,972,316,130			
<i>Treasury Bills</i>	350,287,929,853	350,287,929,853			
<i>Investments</i>	419,318,478	419,318,478			
<i>Time Deposit</i>	173,447,449,401	173,447,449,401			
Loans & Advances to BFIs	122,703,932,366	122,703,932,366			
<u>Loans & Advances to Others</u>	<u>15,516,984,591</u>				
<i>Receivables from Government & International Agencies</i>	1,460,000,000	1,460,000,000			
<i>Loans to Sana Kisan Bikaslaghubitta Bittiya Sanstha Ltd,</i>					

		125,000,000	125,000,000			
<i>Loans to Employees</i>		4,266,138,579	4,266,138,579			
<i>Interest Receivables</i>		4,062,636,129	4,062,636,129			
<i>Other Advances</i>		5,603,209,883	5,603,209,883			
Gold & Silver at fair value		80,493,962,992		80,493,962,992		
<u>Investment Securities</u>		<u>688,721,551,355</u>				
<i>Investment Securities at Amortized Cost</i>		685,573,089,344	685,573,089,344			
<i>At Fair Value through Other Comprehensive Income (OCI)</i>		3,148,462,011			168,426,475	2,980,035,536
Other Assets		709,838,933				709,838,933
Total Financial Assets		1,523,273,284,099	1,438,921,020,163	80,493,962,992	168,426,475	3,689,874,469
Financial Liabilities						
Financial liabilities carried at amortized cost:						
Bills Payable		358,166,889	358,166,889			
Deposits from Bank and Financial Institutions		249,630,925,694	249,630,925,694			
Deposit from Government of Nepal		209,577,874,327	209,577,874,327			
Deposits from Others		19,455,135,103	19,455,135,103			
Short Term Borrowings		-	-			
IMF Related Liabilities		23,024,973,324	23,024,973,324			
Staff Liabilities		2,754,451,836				2,754,451,836
Other Liabilities		1,685,424,009	1,685,424,009			
Total Financial Liabilities		506,486,951,182	503,732,499,346	-	-	2,754,451,836

As at 31 st Ashad 2077		Carrying Value	At Amortised Cost	Level 1	Level 2	Level 3
Financial Assets						
Financial assets carried at amortized cost						
<u>Cash Equivalents</u>		<u>517,683,131,883</u>				
<i>Balance with Other Banks</i>		84,297,663,199	84,297,663,199			
<i>Treasury Bills</i>		313,125,369,855	313,125,369,855			

नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय विवरण

<i>Investments</i>		412,972,270	412,972,270			
<i>Time Deposit</i>		119,847,126,559	119,847,126,559			
Loans & Advances to BFIs		7,487,473,703	7,487,473,703			
<u>Loans & Advances to Others</u>		<u>12,414,430,212</u>				
<i>Receivables from Government & International Agencies</i>		-	-			
<i>Loans to Sana KisanBikasLaghuBittaBittiyaSanstha Ltd,</i>		297,000,000				
<i>Loans to Employees</i>		4,245,785,420	4,245,785,420			
<i>Interest Receivables</i>		3,973,764,195	3,973,764,195			
<i>Other Advances</i>		3,897,880,598	3,897,880,598			
Gold & Silver at fair value		71,009,398,875		71,009,398,875		
<u>Investment Securities</u>		<u>747,848,059,601</u>				
<i>Investment Securities at Amortized Cost</i>		743,030,359,039	743,030,359,039			
<i>At Fair Value through Other Comprehensive Income (OCI)</i>		4,817,700,562		814,850,779	2,731,383,998	1,271,465,785
Other Assets		645,266,374				645,266,374
Total Financial Assets		1,357,087,760,648	1,280,615,394,837	71,824,249,654	2,731,383,998	1,916,732,159
Financial Liabilities						
Financial liabilities carried at amortized cost:						
Bills Payable		322,458,714	322,458,714			
Deposits from Bank and Financial Institutions		297,852,272,797	297,852,272,797			
Deposit from Government of Nepal		142,340,191,367	142,340,191,367			
Deposits from Others		18,733,175,742	18,733,175,742			
Short Term Borrowings		-	-			
IMF Related Liabilities		20,904,127,242	20,904,127,242			
Staff Liabilities		3,194,902,864				3,194,902,864
Other Liabilities		951,149,513	951,149,513			
Total Financial Liabilities		484,298,278,240	481,103,375,376	-	-	3,194,902,864

5.7. Employees Benefits - Defined Benefit Plans

The Bank currently offers two defined benefit post-employment plans to its employees, based on length of service and amount of compensation. These post-employment benefits plans are ‘Gratuity or Pension Plan’ and ‘Staff Security Plan’. The bank also offers two other long term benefits: “Staff Medical Fund” and “Leave Encashment”. A defined benefit plan is post-employment benefit plan other than a defined contribution plan. The bank's net obligation in respect of defined benefits plans is calculated separately for each plan by estimating the amount of future benefit that employees have earned in return for their service in current and prior period; and the benefit is discounted to determine its present value. The bank determines the net interest expense (income) on the net defined benefit liability (asset) for the period by applying discount rate used to measure the defined benefit obligation at the beginning of the period to the net defined liability (asset). The obligation under ‘Gratuity or Pension Plan’ and ‘Staff Security Plan’ is calculated by a qualified actuary every year using projected unit credit method. The discount rate used is the yield at the reporting date on high quality Government Bond having maturity dates approximating the terms of the obligations and are denominated in the Nepalese rupee in which the benefits are expected to be paid.

The ‘Gratuity and Pension Plan’ and ‘Staff Security Plan’ are funded plan wherein the bank makes earmarked investment out of fund created for these plans. ‘Leave encashment’ and “Staff Medical Fund” are not a funded plan.

There were no plan amendments and curtailments during the reporting period.

The details of the net liabilities based on actuarial valuation of obligation for the defined benefit plans, viz., the Gratuity and Pension plan, and the Staff Security Fund are as follows:

Amount Recognized in the Statement of Financial Position

Particulars	As on 31 st Asar 2078		As on 31 st Asar 2077	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Present Value of Obligations	18,789,259,309	1,971,672,919	19,037,326,365	1,956,932,094
Fair Value of Plan Assets/Current Balance of Provision Account	(19,541,916,973)	(1,918,811,721)	(19,432,685,089)	(1,723,117,729)
Net Liability /(Asset)	(752,657,664)	52,861,198	(395,358,724)	233,814,365

Changes in Fair Value of Defined Benefit Obligation

Particulars	For the Year Ended 31 st Asar 2078		For the Year Ended 31 st Asar 2077	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Opening Obligation	19,037,326,365	1,956,932,094	18,589,350,597	1,892,985,892
Current Service Cost	316,285,188	75,066,772	286,326,903	83,155,616
Interest Cost	1,659,860,352	168,285,089	1,440,636,425	141,516,835
Actuarial Losses (Gains)	(1,035,345,466)	(54,415,502)	(116,197,002)	87,324,649
Losses (Gains) on Curtailments	-	-	-	-
Benefits Paid	(1,188,867,130)	(174,195,534)	(1,162,790,558)	(248,050,898)
Closing Obligation	18,789,259,309	1,971,672,919	19,037,326,365	1,956,932,094

Changes in Fair Value of Plan Assets

Particulars	For the Year Ended 31 st Asar 2078		For the Year Ended 31 st Asar 2077	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Opening Fair Value	19,432,685,089	1,723,117,729	19,170,360,000	2,012,800,000
Investment adjustment	(339,852,414)	2,552,497	(581,009,403)	(233,951,219)
Expected Return	1,695,442,637	157,763,443	1,487,117,178	158,794,758
Actuarial Gains (Losses)	(57,491,209)	(24,240,779)	519,007,872	(158,794,758)
Contribution by Employer	-	233,814,365	-	192,319,846
Benefits Paid	(1,188,867,130)	(174,195,534)	(1,162,790,558)	(248,050,898)
Closing Fair Value	19,541,916,973	1,918,811,721	19,432,685,089	1,723,117,729

Amount Recognized in the Statement of Comprehensive Income

Particulars	For the Year Ended 31 st Asar 2078		For the Year Ended 31 st Asar 2077	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Charged to Statement of Income	(280,702,903)	(85,588,418)	(239,846,150)	(65,877,693)
Actuarial Income/(Loss) Recognized in OCI	977,854,257	30,174,723	635,204,874	(167,936,672)
Total Employee Benefit Income /(Expense)	697,151,354	(55,413,695)	395,358,724	(233,814,365)

Major Categories of Plan Assets as a Percentage of Total Plans

Particulars	For the Year Ended 31 st Asar 2078		For the Year Ended 31 st Asar 2077	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Government of Nepal Securities	0%	0%	0%	0%
High quality Corporate Bonds	0%	0%	0%	0%
Equity shares of listed Companies	0%	0%	0%	0%
Property	0%	0%	0%	0%
Fixed Deposit of Banks and FIs	100%	100%	100%	100%
Others	-	-	-	-
Total	100%	100%	100%	100%

Principal Actuarial Assumption at the End of the Reporting Period

Particulars	For the Year Ended 31 st Asar 2078		For the Year Ended 31 st Asar 2077	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Discount Rate	9%	9%	9%	9%
Expected Return on Plan Asset	9%	9%	8%	8%
Future Salary Increase	10%	10%	10%	10%
Future Pension Increase	6.70%	-	6.70%	-
Withdrawal Rate	0.50%	0.50%	0.50%	0.50%

The Sensitivity of the Defined Benefit Obligation to Changes in Principal Assumptions

Particulars	Change	For the Year Ended 31 st Asar 2078		For the Year Ended 31 st Asar 2077	
		Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Plan
Discount Rate	-1%	12.08%	12.23%	12.10%	11.93%
	+1%	-9.96%	-10.31%	-9.98%	-10.08%
Salary & Pension Increment Rate	-1%	-7.49%	-9.49%	-7.49%	-9.26%
	+1%	8.56%	10.99%	8.55%	10.71%
Mortality Rate	1 year setback	3.00%	0.09%	2.65%	0.09%
	1 year set forward	-3.00%	-0.10%	-2.63%	-0.10%

The above sensitivity analyses are based on a change in an assumption while holding all other assumptions constant.

The expected maturity profile for defined benefit obligations of Pension or Gratuity Plan

Particulars	Asar end 2078 (%)	Asar end 2077 (%)
Less than 5 years	12	14
Between 5-10 years	23	24
Between 10-15 years	10	11
Between 15-20 years	11	10
Over 20 years	43	42
Total	100	100

The expected maturity profile for defined benefit obligations of Staff Security Plan

	Asar end 2078 (%)	Asar end 2077 (%)
Less than 5 years	15	13
Between 5-10 years	17	16
Between 10-15 years	7	8
Between 15-20 years	16	15
Over 20 years	45	48
Total	100	100

5.8. Employees Benefits – Other Long Term Benefits Plan

The Bank currently offers accumulated leave as other long term benefits plan. The bank's net obligation in respect of other long term benefits plans is calculated separately for each plan by estimating the amount of future benefit that employees have earned in return for their service in current and prior period; and the benefit is discounted to determine its present value. The bank determines the net interest expense (income) on the net other long term benefit liability (asset) for the period by applying discount rate used to measure the other long term benefit obligation at the beginning of the period to the net other long term benefit liability (asset). The obligation under 'Accumulated Leave' is calculated by a qualified actuary every year using projected unit credit method. The discount rate used is the yield at the reporting date on high quality Government Bond having maturity dates approximating the terms of the obligations and are denominated in the Nepalese rupee in which the benefits are expected to be paid.

'Leave encashment' is not a funded plan. Same assumptions are taken for measurement of the leave liabilities as adopted for defined benefit liabilities.

There were no plan amendments and curtailments during the reporting period. Actuarial gains/losses in other long term benefit plan are charged to Income statement.

5.9. Other Employee Benefits

- Staff Welfare: the bank provides 12% of basic salary as staff welfare fund. During the year the bank has provided NRs. 74,962,930(PY. NRs. 75,475,095 as staff welfare fund.
- Staff Welfare Provident Fund: The bank provides after the approval from the board of directors up to 10% of last year profit as staff welfare provident fund to be credited into the retirement fund. Total expenses under this head amounts to NRs. 574,436,075(PY. NRs. 530,265,000).
- The bank provides staff medical fund facility to the staffs of which payments are made as per the eligible medical claim while rest amount is paid at the retirement. NRs. 117,785,852 (PY. NRs. 282,818,814) is expensed as staff medical fund.

5.10. Reserves

The Bank has maintained different reserves and funds. Some of the reserves are statutory and maintained as per the requirement of the Nepal Rastra Bank Act, 2058. Section 41 of the Act has prescribed the sequences of the appropriation of the net income. As per the section, Foreign Exchange Revaluation Gain/Loss, Gold and Silver Revaluation Gain/Loss, and Securities Revaluation Gain/Loss shall be appropriated to Foreign Exchange Equalization Reserve and respective Revaluation Reserves maintained by the Bank. The Bank shall also appropriate 10%, 5% and 5% of net income available for appropriation to General Reserve, Monetary Liability Reserve and Financial Stability Reserve respectively. In addition, an amount equal to the capital expenditure included in annual budget shall be appropriated to General Reserve and the amount decided by Board will be maintained in Net Cumulative Surplus Reserve. The purpose of these funds is specified in the Act and they shall be utilized for the said purpose. Besides these statutory funds, different other reserve and fund are maintained and an amount is annually allocated by the Board of Directors out of the each year's Net Income to that reserves and funds. Impacts resulting from other comprehensive income are directly transferred to respective reserves. The Board of Directors is authorized by Nepal Rastra Bank Act to allocate a part of Net Income to these reserves and funds. The details of statutory and other reserve and funds are as follows:

5.10.1. Statutory Reserves

a) Monetary Liability Reserve

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section an amount equal to five percent of the net income available for appropriation of each year shall be allocated and kept in such reserve. This year NRs.967,823,509(P.Y. NRs.1,394,004,100) was appropriated to this fund.

b) Financial Stability Reserve

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section an amount equal to five percent of the net income available for appropriation of each year shall be allocated and kept in such reserve. This year NRs. 967,823,509 P.Y. NRs. 1,394,004,100) was appropriated to this fund.

c) General Reserve

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section, an amount prescribed by the Board not less than ten percent of the net income available for appropriation of the Bank shall be allocated in the general reserve fund established by the Bank. While allocating an amount in the general reserve, an additional amount shall be appropriated to cover the capital expenditure referred to in the annual budget of the Bank. Accordingly, NRs. 6,608,900,534 (P.Y.NRs. 8,984,388,463) is appropriated in General Reserve during the year.

d) Net Cumulative Surplus Fund

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section, an amount as decided by the board shall be allocated and kept in such reserve. This year NRs. 17,676,108(P.Y. NRs. 11,268,898) was appropriated to this fund.This fund is introduced after the amendments in NRB Act in 2073.

e) Exchange Equalization Fund

This fund has been maintained as per section 41 (1) (ka) of the NRB Act and as per the provision of the section the amount equal to the revaluation profit shall be kept in the revaluation reserve fund. It represents net exchange gains on various foreign currency assets and liabilities. An amountofNRs.8,192,211,285(P.Y.revaluationgain of NRs.58,927,429,280) which is equivalent to net exchange gain was appropriated to this fund during the year.

f) Gold and Silver Equalization Reserve

This fund has also been maintained as per section 41 (1) (ka) of the NRB Act. This reserve represents the gain or loss on the revaluation of gold and silver. Any appreciation or depreciation on revaluation of gold and silver is taken to/from this reserve out of net income of the year. Accordingly,an amount of NRs. 2,934,500,765(P.Y. revaluation gainof NRs. 20,807,318,228) which is equivalent to net revaluation gainon revaluation of gold and silver was appropriated to this fund.

5.10.2. Other Reserve and Funds

Board of Directors of the Bank is authorized by section 41 (1)(ga) of the NRB Act to appropriate the remaining Net Income in other funds as may be necessary and pay the remaining amount to Government of Nepal. Accordingly, the Bank has maintained different reserve and fund as per Accounts Directive of the Bank and the Board of Directors appropriate some part of the net income available for distribution to these reserves and fund annually. The amount kept under

these reserves and funds shall be utilized for the purpose of the reserve or fund as mentioned in the Account Directive. The following reserves/funds have been maintained:

a) Development Fund

This is the specific fund created as per Monetary Policy of the Bank to provide support for loans and refinances to banks and Financial Institutions as well as to make investment in the shares and debentures of these Institutions. The Board of Directors of the Bank annually appropriates a part of net income to this fund. Accordingly, an amount of NRs. 4,650,000,000 (P.Y. NRs. 9,120,000,000) has been allocated to this fund during the year.

b) Banking Development Fund

This fund was created to meet the expenses relating to banking promotion research and development work. The Board of Directors of the Bank annually appropriates a part of net income to this fund. No amount (P.Y. NRs. 450,000,000) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

c) Development Finance Project Mobilization Fund

This fund was created as a cushion to meet the probable loss on project loan. An amount equivalent to the projects' profits are appropriated and transferred to this fund. An amount equals to net income of the projects is allocated to this fund annually. Accordingly, an amount of NRs 8,056,486 (P.Y. NRs. 11,810,896) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

d) Mechanization Fund

This fund was created to meet the amount required to develop and install modern software, hardware and allied mechanization system. An amount as required for mechanization is allocated by Board of Directors to this fund annually. No amount (P.Y. NRs. 550,000,000) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

e) Scholarship Fund

This fund was created to meet the amount required from time to time for the development of skilled manpower by way of providing training and higher studies to the employees of the Bank. No amount has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

f) Mint Development Fund

This fund was created to meet the heavy capital expenditure required from time to time for construction of factory building and installation of machinery for minting activities. No amount (P.Y. NRs. 450,000,000) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

g) Gold Replacement Fund

This fund has been created for replacing the gold / silver sold during the year. An amount equal to profit from sale of gold and silver is appropriated to this fund annually and the amount kept under this fund is utilized for replacement of gold. Accordingly, an amount of NRs 1,099,822,926 (P.Y. NRs. 172,003,576) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

h) Rural Self Reliance Fund (GS Kosh)

This fund was created as per the NRB Monetary Policy to provide wholesale credit for lending purpose to the deprived sector through MFIs, corporate and NGOs and refinancing in tea,

cardamom plantation and production as well as construction of cold storage etc. No amount has been appropriated to this fund during the year.

i) Rural Self Reliance Fund (Administration Expense Reimbursement Fund)

This fund was created out of the surplus fund amounting Rs. 61,390,949 received while transferring the RSRF Program to Sana Kisan Bikas Laghubitta Bittyasanstha Ltd. The fund is utilized to provide reimbursement of the administrative expense subsidy as claimed by the cooperatives in case of the loans and advances disbursed and approved till the date of transfer of RSRF program to Sana Kisan Bikas Laghubitta Bittyasanstha Ltd. Accordingly, administrative expense subsidy amounting to Rs. 3,726,384 has been reimbursed till previous year. However, no amount has been reimbursed in the current fiscal year to Sana Kisan Bikas Laghubitta Bittyasanstha Ltd.

j) Actuarial Reserve

This reserve is created out of the actuarial gain in defined benefit retirement schemes recognized in Other Comprehensive Income (OCI). Any actuarial loss in defined benefit retirement schemes recognized in OCI shall be expensed through this reserve. An amount of Rs. 1,008,028,980 (PY. NRs. 467,268,203) has been transferred to Actuarial Gain Reserve.

k) Fair Value Reserve

Fair Value Reserve is created for maintaining the gain of investment in equity instrument classified as Investment measured at Fair Value through Other Comprehensive Income. During the year, a gain of Rs.987,900,306 has been transferred to the reserve from Other Comprehensive Income. Similarly, an amount of Rs.2,631,077,638 which is the cumulative surplus of the investment sold during the year has been released to retained earnings from the reserve.

5.11. Prior Period Errors

The prior period errors discovered during the year relating to a reporting period that is before the earliest prior period presented were adjusted by restating the opening balance of the earliest prior period presented. In addition, additional income of NRs.10,912,511 has been discovered during the year because of the prior period errors and has been adjusted with respective current year income/expenses.

Particulars	FY 2077-78	FY 2076-77
Increase /(Decrease) in Property, Plant and Equipment		
Surplus/(Deficit) Due to Prior Period Errors	10,912,511	
Total Effect as at 31.03.2078	10,912,511	

5.12. Foreign Exchange Reserve

As per section 66 of Nepal Rastra Bank Act, 2058, the Bank shall maintain a Foreign Exchange Reserve. As per the provision of the section, such reserve shall be denominated in the respective foreign exchange and shall consist of gold and other precious metals, foreign currencies and securities denominated in foreign currency, special drawing rights, bill of exchange, promissory note, certificate of deposit, bonds, and other debt instrument payable in convertible foreign currencies etc. The Bank also maintains record of the foreign exchange reserve held by the licensed Banks and Financial Institutions. The gross foreign exchange reserve holding of the Banking System of Nepal at the end of the reporting period is as follows:

(in NRs. billion)

Particulars	Current Year	Previous Year
Foreign Exchange Reserve		
(a) Held by Nepal Rastra Bank		
Convertible Foreign Currency	934.25	922.70

Non-Convertible Foreign Currency	318.72	303.52
Gold Reserve	60.27	60.54
Special Drawing Rights	0.42	0.41
Sub Total	1313.65	1287.17
(b) Held by Banks and Financial Institutions		
Convertible Foreign Currency	137.94	161.28
Non-Convertible Foreign Currency	16.45	14.43
Sub Total	154.39	175.71
Total Foreign Exchange Reserve of Banking System	1,468.04	1,462.89

Instrument wise Investment of Foreign Exchange Reserve of the Banking System in terms of percentage of total reserves are as follows:

Particulars	Current Year (in %)	Previous Year (in %)
Foreign Exchange Reserve:		
US Treasury Bills	2.85	1.23
Indian Treasury Bills	21.12	20.17
BIS FIXBIS	-	-
Bonds/Notes	13.87	6.87
Mid Term Instrument	0.00	0.00
Call Deposits	18.09	13.95
Time Deposit	28.66	39.00
Gold Deposit	4.12	4.14
Special Drawing Rights	0.03	0.03
Balance with NRB and BFIs	11.26	14.61
Total	100.00	100.00

5.13. Projects' Asset and Liability

The assets, liabilities, equity, income and expense of four projects, namely, Poverty Alleviation Project in Western Terai (PAPWT) and Third Livestock Development Project (TLDP) which were run during the reporting period under subsidiary loan agreements with GON or project agreements with other funding agencies were consolidated with the Bank's financial statements. The Financial Position and Income statements of these projects are as below:

For the Year ended 31st Asar 2078

Statement of Financial Position

Particulars	PAPWT	TLDP	Total
Equity & Liabilities			
Reserve & Surplus	21,404,932	50,979,659	72,384,591
Loans	14,600,000	73,450,000	88,050,000
Accounts Payable	-	-	-
Total Equity & Liabilities	36,004,932	124,429,659	160,434,591
Assets			
Loan to PFIs	-	-	-
Investment	31,430,000	117,632,000	149,062,000
Other Receivables	292,128	1,012,036	1,304,164
Cash and Bank Balance	4,282,804	5,785,622	10,068,426
Total Assets	36,004,932	124,429,659	160,434,591

Statement of Comprehensive Income

Particulars	PAPWT	TLDP	Total
A. Income			
Interest Income	2,890,925	8,875,310	11,766,235
From Loan to PFIs			
On Investment	2,890,925	8,875,310	11,766,235
Foreign Exchange Gain			
Loan Loss Prov. Written back			
Other Income			
Total Income	2,890,925	8,875,310	11,766,235
B. Expenditure			
Administrative Expenses			
Interest Expenses	602,250	3,107,500	3,709,750
Depreciation			-
Total Expenses	602,250	3,107,500	3,709,750
Surplus (Deficit) (A-B)	2,288,675	5,767,810	8,056,485

For the Year ended 31st Asar 2077

Statement of Financial Position

Particulars	PAPWT	TLDP	Total
Equity & Liabilities			
Reserve & Surplus	19,116,257	45,211,849	64,328,105
Loans	21,900,000	79,100,000	101,000,000
Accounts Payable	-	-	-
Total Equity & Liabilities	41,016,257	124,311,849	165,328,105
Assets			
Loan to PFIs	-	-	-
Investment	35,600,000	115,200,000	150,800,000
Other Receivables	323,337	917,700	1,241,037
Cash and Bank Balance	5,092,920	8,194,149	13,287,068
Total Assets	41,016,257	124,311,849	165,328,105

Statement of Comprehensive Income

Particulars	PAPWT	TLDP	Total
A. Income			
Interest Income	4,514,610	11,451,037	15,965,647
From Loan to PFIs			
On Investment	4,514,610	11,451,037	15,965,647
Foreign Exchange Gain			
Loan Loss Prov. Written back			
Other Income			
Total Income	821,250	3,333,500	4,154,750
B. Expenditure			
Administrative Expenses			
Interest Expenses	821,250	3,333,500	4,154,750
Depreciation			-
Total Expenses	821,250	3,333,500	4,154,750.00
Surplus (Deficit) (A-B)	3,693,360	8,117,537	11,810,897

Two projects namely, Community Ground water Irrigation Sector Project (CGISP) and Gramin Kshetrama Bittiya Pahunch Karyakram(KFW) were run by the bank on behalf of the GON. The assets, liabilities, equity, income and expense of such projects were not consolidated in the accounts of the Bank. The Financial Position and Income statements of these projects are as below:

Statement of Financial Position

Particulars	As on 31st Asar 2078		As on 31st Asar 2077	
	CGISP	KFW	CGISP	KFW
<u>Equity</u>				
Capital Contribution	17,548,370		17,548,370	
Surplus	265,296,592	141,150,528	238,922,832	103,789,348
Financial Risk Fund	5,200,000		5,200,000	
<u>Long- term Liabilities</u>				
Loan from ADB - Non-Current Portion	103,704,465		110,395,076	
<u>Current Liabilities and Provision</u>				
Loan from ADB - Current Portion	97,013,855		90,323,244	
Service Charge due on Loan from ADB	29,001,709		26,994,526	
Loan From GON		906,240,347		906,240,347
Loan Loss Provision	14,581		81,932	
Accounts Payable	328,176		328,176	
Total Equity & Liabilities	518,107,748	1,047,390,875	489,794,156	1,010,029,695
<u>Assets</u>				
<u>Non-Current Assets</u>				
Fixed Assets	58,764		73,454	
Loan to PFI- Non Current Portion	-		1,789,374	
Investment	365,395,000		359,200,000	
<u>Current Assets</u>				
Interest Receivables	3,077,644	4,396,274	3,857,736	11,139,032
Loan to PFI-current portion	1,458,092	885,500,119	6,403,841	906,240,347
Cash and cash equivalents	148,118,248	157,494,482	118,469,750	92,650,315.52
Total Assets	518,107,748	1,047,390,875	489,794,156	1,010,029,695

Statement of Comprehensive Income

Particulars	As on 31st Asar 2078		As on 31st Asar 2077	
	CGISP	KFW	CGISP	KFW
A. Income				
Interest Income	28,363,575	37,361,180	38,191,742	51,211,778
From Loan to PFIs	317,891	37,361,180	784,416	51,211,778
On deposit with banks	28,045,684		37,407,326	
On Investment				
Other Income	-		-	
Loan Loss Provision Written back	67,351		104,258	
Total Incomes	28,430,926	37,361,180	38,296,000	51,211,778
B. Expenditure				
Administrative Expenses	35,293	-	41,704	-
Provision for Service Charge	2,007,183		2,007,183	

Loan Loss Provision	-	-	-	-
Depreciation	14,690	-	-	-
Total Expenses	2,057,166	-	2,048,887	-
Surplus (Deficit) (A-B)	26,373,760	37,361,180	36,247,113	51,211,778

5.14. Interest in other entities

The Bank has invested in quoted & unquoted equity securities of nine different entities as presented below.

5.14.1. Investment in quoted securities

Investment in quoted equity securities includes the following. The bank holds promoter shares of such entities.

Particulars	% of holding	No of Shares	Investment at cost		Investment at Fair value	
			31-03-2078	31-03-2077	31-03-2078	31-03-2077
Citizen Investment Trust			-	13,350,000	-	2,657,138,858
Grameen Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd.	2.799	274,982	27,498,200	27,498,200	168,426,475	74,245,140
Total			27,498,200	40,848,200	168,426,475	2,731,383,998

Holdings on Grameen Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd. are promoter shares which are not traded freely in the market. The shares are revalued on the basis of latest trading price of promoter share of respective institution in stock market. In absence of trading of promoter share of Citizen Investment Trust & Grameen Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Ltd, ratio of share price of promoter share & public share is considered as 50%. Hence, fair value of the shares is assumed at 50% of the closing trading price of respective public shares

5.14.2. Investment in unquoted securities

The bank has investment in unquoted equity securities of the following entities:

Particulars	% of holding	No of Shares	Investment at cost		Investment at Fair value	
			31-03-2078	31-03-2077	31-03-2078	31-03-2077
Agricultural Project Services Centre	62.50	-	5,000,000	5,000,000	-	-
Rastriya Beema Sansthan - Life Ins.	55.56	1,005,667	1,000,000	1,000,000	289,142,763	1,000,000
Nepal Stock Exchange Ltd.	14.60	875,987	5,097,510	5,097,510	726,744,705	814,850,779
National Productivity and Eco. Dev.	31.52	-	2,500,000	2,500,000	-	-
Deposit & Credit Guarantee Fund	10.00	10,000,000	607,594,000	607,594,000	1,652,222,519	1,027,600,000
Nepal Clearing House	10.00	411,350	15,000,000	15,000,000	105,524,004	85,480,402
Credit Information	10.03	437,400	3,500,000	3,500,000		130,367,070

Bureau					177,814,448	
National Banking Institute	15.29	76,452	7,645,250	7,645,250	28,587,097	27,018,313
Total			647,336,760	647,336,760	2,980,035,536	2,086,316,564

Fair Value of the shares investment in unquoted equity securities has been arrived based on the latest available unaudited financial statements of respective entities.

All of the equity holdings are promoter shares which are not traded freely in the market. Hence, fair value of the shares is assumed same as the net worth per share.

5.14.3. Significant Interest in entities

The bank has significant interest in the following entities. The details regarding interest in those entities are as under:

Name of Entity	Paid up capital	Investment at Face Value	% of share	Principal Activity	Principal Place of Business
Agricultural Project Services Centre Pvt. Ltd.	8,000,000	5,000,000	62.50	Provides services related to agricultural activity	Singhadurbar , Kathmandu
RastriyaBeemaSansthan - Life Insurance	181,020,000	100,566,667	55.56	Life insurance service	Ramshahpath , Kathmandu
Nepal Stock Exchange Ltd.	600,000,000	87,598,740	14.60	Impart free marketability and liquidity to the government and corporate securities by facilitating transactions in its trading floor through member, market intermediaries, such as broker, market makers etc.	Singhadurbar plaza, Kathmandu
National Productivity and Eco.Dev Ltd.	7,932,500	2,500,000	31.52	Provides research and consultancy services, offers socio-economic, productivity, management, policy planning, and energy conservation consultancy services.	Balaju, Kathmandu

Significant interest in above four entities is because of the investment in equity instruments (promoter shares) of such entities which were made under specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. The bank is in the process of divestment of such investment by selling the shares the bank holds. The cost and its carrying amounts of assets recognized in the financial statements on such entities are as follows:

Particulars	Investment at cost		Carrying Amounts (Investment at Fair value)	
	31-03-2078	31-03-2077	31-03-2078	31-03-2077
Agricultural Project Services Centre	5,000,000	5,000,000	-	-
Rastriya Beema Sansthan - Life Insurance	1,000,000	1,000,000	289,142,763	1,000,000
Nepal Stock Exchange Ltd.	5,097,510	5,097,510	726,744,705	814,850,779
National Productivity and Eco. Dev.	2,500,000	2,500,000	-	-

Total	13,597,510	13,597,510	1,015,887,468	815,850,779
--------------	-------------------	-------------------	----------------------	--------------------

In the absence of audited financial statements of Agricultural Project Services Centre, and National Productivity & Economic Development Ltd., the bank is not able to estimate the fair value of investment in such entities. Therefore, the bank has made impairment by full amount for the investment in Agricultural Project Service Centre and National Productivity & Economic Development Ltd. and is not expected for its recovery. In addition, Agricultural Project Service Centre is in the process of liquidation since long.

The carrying amount of NRs2,980,035,535(PY NRs. 2,086,316,564) as shown in above tables has been included under Investment securities in the Statement of Financial Position. Being all the above entities as limited liability Company, this is the maximum exposure to loss from its significant interest in such entities.

5.14.4. Transactions with Entities having Significant Interest

The bank has done some transactions with the entities having significant interest of the bank. Such transactions were occurred in the normal course of NRB's operations and conducted as arm's length transactions. The details of such transactions were as follows:

Entity	Nature of Transaction	FY 2077-78	FY 2076-77
Rastriya Beema Sansthan - Life Insurance	Insurance Premium paid by the bank	184,990,659	181,092,147
Nepal Stock Exchange Ltd.	Dividend Income received by the bank	21,899,685	29,199,580

5.15. Transaction with the International Monetary Fund (IMF)

The Bank transacts with IMF as an agent of the Government in respect of quota where in case of Special Drawing Rights (SDRs), Loans etc. from them it transacts in its own right. The IMF revalues quota at the end of April every year and gains or losses arising from such revaluation relating to quota are borne by Government. In case of other transactions such gain/losses are borne by NRB. The Basic policies followed by the NRB on such accounts are as follows:

- Country's quota with the IMF is recorded by the Bank as depository of the Government and exchange gain/loss arising on quota are borne by Government.
- Exchange gains or losses in respect of borrowings under ECF and other facilities of the IMF, allocation of SDRs and holding of SDRs are recognized in the Income Statement.

The position of Nepal's account with the IMF account is presented as below:

Financial Position in the Fund

Particulars	As on 31 st Asar 2078		As on 31 st Asar 2077	
	Local Currency (NRs.)	SDR Equivalent	Local Currency (NRs.)	SDR Equivalent
<u>SPECIAL DRAWING RIGHT</u>				
Net cumulative allocation	11,562,630,914	68,099,599	11,198,956,855	68,099,599
Holdings	419,318,478	2,469,630	412,972,270	2,511,238
<u>OUTSTANDING PURCHASES & LOANS</u>				
RCF Loans	-	-	-	-
ECF Arrangements	-	-	-	-
<u>OTHER INFORMATION</u>	<u>Percent of Quota</u>		<u>Percent of Quota</u>	
Quota	100	156,900,000	100	156,900,000
Currency Holding	89.82	140,923,637	89.82	140,923,637

Reserve Tranche Position	10.19	15,982,092	10.19	15,982,092
--------------------------	-------	------------	-------	------------

The SDR is converted into Nepalese rupees at conversion rate of NRs. 169.79 (P.Y. NRs. 164.4497) per SDR.

5.16. Contingent Liabilities and Capital Commitments

The bank has following amounts of contingent liabilities and capital commitments.

PARTICULARS	As on Asar 31, 2078	As on Asar 31, 2077
	NRs.	NRs.
Note Printing Commitments	4,545,344,251	3,414,846,205
Unclaimed Account Transfer to P/L Account	136,744,740	135,381,177
Capital Commitments	1,352,388,275	1,946,588,256
Total	6,034,477,266	5,496,815,638

Contingent liabilities in respect of note printing commitments are determined on the basis of LCs opened for procurement of notes. The capital commitments include cost for the construction of the bank's Central Office Building and Banking Office Building as per the contract agreements less payments made till the end of the reporting period; which are expected to be settled over the period of the buildings' construction.

5.17. Non-cancellable Operating Leases

The bank leases various buildings under non-cancellable operating leases expiring within one or more than one years. The leases have varying terms, escalation clauses and renewal rights. On renewal, terms of the leases are renegotiated.

Commitments for minimum lease payments in relation to non-cancellable operating leases are payable as follows:

PARTICULARS	As on Asar 31, 2078	As on Asar 31, 2077
	NRs.	NRs.
Within one year	38,511,810.76	30,786,461.61
Later than one year but not later than five years	69,346,928.04	31,782,288.53
Later than five years	42,251,838.66	24,056,813.00
Total	150,110,577.46	86,625,563.14

5.18. Claims against the bank

There are 129 cases filed in the court against the various decisions of the bank against which the bank is not expected to incur a significant monetary liability. However the bank may incur the loss to the extent of the salaries and benefits payable to the then 5 employees who have file the legal suit against the bank.

5.19. Number of Employees

The number of employees holding office at the year-end was 1,061 (PY 1,043).

5.20. Presentation (Regrouping/Rearrangement)

The presentation of some of the line items of previous year financial statements have been changed (regrouped or rearranged) to align the financial statements.

5.21. Events after the Reporting Period

In addition to above, there was no material events occurred after thereporting period that requires adjustments or disclosure in the financial statements.